

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENMEYE YENİ
BAŞLAYANLAR İÇİN HAZIRLANMIŞ DERS KİTAPLARININ
KÜLTÜRLERARASI İLETİŞİM VE ANLAYIŞ BAĞLAMINDA
İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

ECE ZEHRA KARABULAT

ANKARA - 2021

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENMEYE YENİ
BAŞLAYANLAR İÇİN HAZIRLANMIŞ DERS KİTAPLARININ
KÜLTÜRLERARASI İLETİŞİM VE ANLAYIŞ BAĞLAMINDA
İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
ECE ZEHRA KARABULAT

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. ABDURRAHMAN GÜZEL

ANKARA - 2021

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı Yabancılara Türkçe Öğretimi Tezli Yüksek Lisans Programı çerçevesinde Ece Zehra KARABULAT tarafından hazırlanan bu çalışma, aşağıdaki jüri tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: 21 / 06 / 2021

Tez Adı: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yeni Başlayanlar İçin Hazırlanmış Ders Kitaplarının Kültürlerarası İletişim Ve Anlayış Bağlamında İncelenmesi

Tez Jüri Üyeleri (Unvanı, Adı - Soyadı, Kurumu)

İmza

Prof.Dr. Abdurrahman GÜZEL, Başkent Üniversitesi

.....

Prof. Dr. Ali YAKICI, Gazi Üniversitesi

.....

Dr. Öğr.Üyesi Nihal YAVUZ, Başkent Üniversitesi

.....

ONAY

Prof.Dr. Servet ÖZDEMİR

Enstitüsü Müdürü

Tarih: ... / ... /

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Tarih: 20.05.2021

Öğrencinin Adı, Soyadı: Ece Zehra KARABULAT

Öğrencinin Numarası: 21810239

Anabilim Dalı: Türkçe Ve Sosyal Bilimler Eğitimi

Programı: Türkçe Eğitimi

Danışmanın Unvanı/Adı, Soyadı: Prof.Dr. Abdurrahman Güzel

Tez Başlığı: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yeni Başlayanlar İçin Hazırlanmış Ders Kitaplarının Kültürlerarası İletişim Ve Anlayış Bağlamında İncelenmesi

Yukarıda başlığı belirtilen Yüksek Lisans tez çalışmamın; Giriş, Ana Bölümler ve Sonuç Bölümünden oluşan, toplam 188 sayfalık kısmına ilişkin, 20.05.2021 tarihinde şahsım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı %12'dir. Uygulanan filtrelemeler:

1. Kaynakça hariç
2. Alıntılar hariç
3. Beş (5) kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

“Başkent Üniversitesi Enstitüleri Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Usul ve Esaslarını” inceledim ve bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranlarına tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Öğrenci İmzası:.....

ONAY

Tarih: 05 / 07 / 2021

Öğrenci Danışmanı Unvan, Ad, Soyad, İmza:

Prof. Dr. Abdurrahman GÜZEL

.....

TEŞEKKÜR

Önce meslek sahibi olmam sonrasında mesleğimde uzmanlaşmam için ellerinden gelen desteği esirgemeyen lisans ve yüksek lisans hocalarıma,

Mesleğin tüm inceliklerini bana öğreten, maddi manevi her an yanımda olan, elinden gelen desteği benden bir an olsun esirgemeyen, bana iş arkadaşı değil aile olan sevgili Ali ÇİÇEK, Bedia KARTAL AYDOĞAN, Seher SAĞLAM, Şebnem SHORA ve Yeşim OĞUZ'a

Moral kaynağım, canım yüksek lisans sınıf arkadaşlarım Dilara KESKİN ve Şeyma GÜZEL ÖNCEL'e

Her sorumu içtenlikle yanıtlayan, kendisine danıştığım her konuda bana ufuklar açan sevgili Doç. Dr. Erol BARIN'a

Saygı değer tez danışmanım, değerli hocam Prof. Dr. Abdurrahman GÜZEL'e

Varlığımı hissettikleri ilk andan itibaren ellerini üzerimden çekmeyen, haklarını asla ödeyemeyeceğimi bildiğim sevgili annem Ayşe Fazilet KARABULAT ve babam Vehbi KARABULAT'a sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Aileme...

ÖZET

Ece Zehra KARABULAT

**Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yeni Başlayanlar İçin Hazırlanmış Ders
Kitaplarının Kültürlerarası İletişim ve Anlayış Bağlamında İncelenmesi**

Başkent Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Türkçe Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı

2021

Avrupa Konseyi tarafından 2001 yılında Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesinin (Common European Framework of Reference for Languages, CEFR) yayımlanmasının ardından yabancı dil öğretimi daha geçerli ve güvenilir bir sistem ile yürütülmeye başlanmıştır. Avrupa ülkeleri standartlaştırılmış dil eğitimini kabul ederek kişiler ve kurumlar üstü bir dil eğitim sistemi oluşturmuşlardır.

Türkçe dünya üzerinde pek çok konuşucusu bulunan ve pek çok kişinin de öğrenme hedefinde olan bir dildir. Türkiye gerek jeopolitik konumu gerekse tarihi, kültürel ve doğal zenginlikleriyle büyük bir cazibeye sahiptir.

Dünyanın pek çok ülkesinden, pek çok farklı kültürden öğrenci birbirinden farklı birçok sebeple Türk dilini ve kültürünü öğrenmektedir. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi için yurt içinde ve yurt dışında pek çok kurum faaliyet göstermektedir.

Bu çalışmada sonradan eklendiği toplumun değer yargılarını, sevinçlerini, korkularını, ümitlerini anlayabilecek ve kendisini topluma ait hissedebilecek öğrenciler için dil öğretimi gerçekleştirilirken seçilecek metinlere dikkat çekmek amaçlanmıştır. Hedef dilin öz benliğini yansıtacak metinlerin kültüre daha sonra dâhil olan farklı kültürlerle mensup öğrencilere herhangi bir rahatsızlık vermeden, kırıncılıktan uzak ve tarafsız bir şekilde sunulabilirliğini tartışmaktır. Bu amaçla Türkiye’de Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi alanında kendisine yer edinmiş dört büyük kuruma ait ders kitaplarının incelemesi uygun görülmüştür.

Ankara Üniversitesi TÖMER Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı, Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı, İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı ve Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı kültürlerarası iletişim ve anlayış çerçevesinde incelenmiştir. Sonuç olarak alanyazından elde edilen bilgiler ve kullanılan ölçüt neticesinde incelenen kitapların birbirleri ile tutarlı olmadığı ve dolayısıyla Türkçe öğretiminde belirli bir standart ile öğretimin gerçekleşmediği, kitap içeriklerinin güncel olmadığı, kültür öğelerinin sistemli ve özenli bir şekilde verilmediği anlaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Kültürlerarası İletişim, CEFR, Kültürel Etkileşim, Anlayış

ABSTRACT

Ece Zehra KARABULAT

**Examination of Textbooks Prepared for Beginners to Learn Turkish As a Foreign
Language in terms of Intercultural Communication and Sensitivity**

Başkent University

Institute of Education Sciences

Department of Turkish and Social Sciences Education

Turkish Education Master's Program

2021

After the publication of the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) by the Council of Europe in 2001, Foreign Language Teaching began to be carried out with a more valid and reliable system. European countries have adopted standardized language education and created a language education system above individuals and institutions.

Turkish is a language that has many speakers around the world and is aimed at learning by many people. Turkey has a great charm both with its geopolitical position and with its historical, cultural and natural riches.

Learners from many countries of the world, from many different cultures, learn the Turkish language and culture for many different reasons. Many institutions operate in Turkey and abroad for teaching Turkish as a foreign language.

In this thesis, the aim is to draw attention to the texts to be selected during Language Teaching for students who can understand the value judgments, joys, fears, hopes of the society to which it was added later and who can feel themselves belonging to the society. The aim is to discuss the ability of texts to reflect the self of the language to be presented to

students belonging to different cultures who are later included in the culture in a way that is far from offensive and impartial, without any inconvenience. For this purpose, it was considered appropriate to review textbooks belonging to four major institutions that have acquired a place in the field of teaching Turkish as a foreign language in Turkey.

The books are examined within the framework of intercultural communication and sensitivity. As a result, as a result of the information obtained from the field and the criteria used, it was understood that the books examined were not consistent with each other, and therefore the teaching did not occur with a certain standard in Turkish teaching, the book content was not up to date, and the cultural elements were not systematically and painstakingly provided.

Keywords: Teaching Turkish as a foreign language, intercultural communication, CEFR, Cultural Interaction, Sensitivity

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	I
İTHAF	II
ÖZET.....	III
ABSTRACT	V
TABLolar LİSTESİ.....	XII
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	XIII
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	4
Problem cümlesi	6
1.2. Araştırmanın Amacı.....	7
1.3. Araştırmanın Önemi	9
1.4. Sınırlılıklar	10
1.5. Tanımlar	10
BÖLÜM II.....	13
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	13
2.1 Kültür	13
2.1.1 Kültür unsurları.....	17
a. Somut kültür unsurları.....	17
b. Somut olmayan kültür unsurları	19
2.1.2 Kültür çeşitleri	23
a. Genel kültür	23
b. Alt kültür	23
c. Baskın kültür	23
d. Karşı kültür	24
e. Kitle kültürü.....	24

f. Halk kültürü	24
g. Yüksek kültür	24
h. Popüler kültür	24
2.1.3 Milli kültür	25
2.1.4 Yabancı kültür	26
2.1.5 Hedef kültür	27
2.1.6 Kültürel kimlik.....	28
2.1.7 Çok kültürlülük.....	29
2.1.8 Kültürlerarasılık	29
2.1.9 Kültürlerarası duyarlılık.....	30
2.2. Dil ve İletişim	31
2.2.1 Dil	31
2.2.2 İletişim.....	32
2.2.3 Diller arası iletişim.....	34
2.2.4 Dil, kültür ve iletişim ilişkisi	36
2.2.5 Kültürlerarası diyalog	37
2.2.6. Kültürlerarası (intercultural) iletişim.....	39
2.2.6.1 Kültürlerarası (intercultural) iletişim becerisi	40
2.2.7 Kültürlerarası iletişim sürecinde karşılaşılan sorunlar ve bariyerler	41
2.2.7.1. Önyargılar.....	44
2.2.7.2 Kalıp yargılar.....	45
2.2.7.3. Etnomerkezcilik.....	48
2.2.7.4. Belirsizlik ve kaygı	48
2.2.7.5 Sözlü ve sözsüz engeller	50
a. Beceri	50
b. Yazılı/sözlü dil kullanımı	50
2.3 Yabancı Dil Öğretimi	52
2.3.1 Yabancı dil öğretimi ve kültürel etkileşim.....	54
2.3.2 Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi	55
2.3.3 Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültürün önemi	56
2.3.4 Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültür unsurundan faydalanılmasını gerekli kılan etmenler	59
2.3.5. Yabancı dil öğretiminde kültürlerarası duyarlılık	61
2.3.5.1 Kültürlerarası duyarlılık	61

2.3.5.2. Kùltùrlerarası duyarlılık kavramının önemi.....	62
2.3.5.3. Kùltürel değèrlere duyarlı eğitimi (culturally relevant/responsive education).....	63
2.3.5.4 Kùltürel değèrlere duyarlı öğretim (culturally responsive teaching).....	63
2.3.6. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan materyaller	64
a. Görsel materyaller	64
b. İşitsel materyaller	65
c. Teknolojik materyaller	65
2.3.7 Yabancı dil ders kitaplarında kùltür unsurunu kullanma yöntemleri	65
2.3.8 Yabancı dil öğretiminde kullanılan metinlerin sosyo-kùltürel açıdan değèrlendirilmesi.....	68
2.3.9 Yabancı dil öğretiminde kullanılan kitaplara seçilecek metinlerin önemi	71
2.3.10. Dil öğretiminde yaklaşımlar ve metin seçimi	73
a. Geleneksel yaklaşımlar ve edebî metinler	73
b. Davranışçı yaklaşım ve üretilmiş metinler.....	73
c. Bilişsel yaklaşım ve özel/özgün metinler	73
BÖLÜM III	75
YÖNTEM.....	75
3.1. Araştırma Modeli	75
3.2 Evren ve Örneklem.....	75
3.3 Veri Toplama Araçları	76
3.4 Verilerin Analizinde Kullanılan Ölçüt	77
3.5 Verilerin Analizi	81
BÖLÜM IV	83
BULGULAR	83
4.1 A1 Düzeyi Ders Kitaplarına Genel Bakış	83
4.2 Kùltürel İçerik Kontrol Listesine Göre Kitapların Ayrıntılı İncelenmesi	85
4.2.1 Kùltürel farklılaşma	85
4.2.1.1 Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı	85
4.2.1.2 Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı.....	87
4.2.1.3 İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı	89
4.2.1.4 Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı	91

4.2.2 Sosyal kimlik ve sosyal gruplar	92
4.2.2.1 Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı	92
4.2.2.2 Gazi Üniversitesi Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı	93
4.2.2.3 İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı	94
4.2.2.4 Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı	96
4.2.3 Değerler ve İnançlar	98
4.2.3.1 Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı	98
4.2.3.2 Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı	98
4.2.3.3 İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı	99
4.2.3.4 Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı	100
4.2.4 Davranışlar	102
4.2.4.1 Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı	102
4.2.4.2 Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı	102
4.2.4.3 İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı	103
4.2.4.4 Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı	103
4.2.5 Sosyal ve Politik Kurumlar	104
4.2.5.1 Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı	104
4.2.5.2 Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı	104
4.2.5.3 İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı	104
4.2.5.4 Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı	105
4.2.6 Sosyalleşme ve yaşam döngüsü	105
4.2.6.1 Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı	105
4.2.6.2 Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı	106
4.2.6.3 İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı	106
4.2.6.4 Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı	107
4.2.7 Ulusal tarih	107
4.2.7.1 Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı	107
4.2.7.2 Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı	108
4.2.7.3 İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı	108

4.2.7.4 Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı	108
4.2.8 Ulusal coğrafya.....	109
4.2.8.2 Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı.....	109
4.2.8.3 İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı.....	110
4.2.8.4 Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı	110
4.2.9 Popüler kültür	111
4.2.9.1 Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı	111
4.2.9.2 Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı.....	111
4.2.9.3 İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı.....	112
4.2.10 Stereotipler, bakış açıları	113
4.2.10.1 Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı.....	113
4.2.10.2 Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı.....	114
4.2.10.3 İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı.....	115
4.2.10.4 Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı ...	116
4.2.11 Rahatsız edici sosyal gerçekler.....	117
4.2.11.1 Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı.....	117
4.2.11.2 Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı.....	118
4.2.11.3 İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı.....	118
4.2.11.4 Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı ...	120
4.2.12 Dil ötesi araçlar	121
4.2.12.1 Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı.....	121
4.2.12.2 Gazi Üniversitesi Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı	133
4.2.12.3 İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı.....	145
4.2.12.4 Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı ...	156
BÖLÜM V.....	180
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	180
KAYNAKÇA	187
EKLER.....	197

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 3.1 Kültürel içerik kontrol listesi	81
Tablo 4.2 A1 düzeyi ders kitaplara genel bakış.....	84

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 4.1 Manavda.....	121
Şekil 4.2 Günaydın İstanbul	122
Şekil 4.3 Hobiler.....	122
Şekil 4.4 Aile fotoğrafı	123
Şekil 4.5 Arkadaşım Emre.....	123
Şekil 4.6 Köyde ve Şehirde Hayat.....	124
Şekil 4.7 Başkentler.....	124
Şekil 4.8 İstanbul	125
Şekil 4.9 Ağaç Dikiyoruz	125
Şekil 4.10 İşaretleyelim.....	126
Şekil 4.11 Geçmişten Günümüze	126
Şekil 4.12 Ben Çocukken	127
Şekil 4.13 Yerleştirelim-Anlatalım	127
Şekil 4.14 Çınar Restoran.....	128
Şekil 4.15 Nasıl Alışveriş Yapıyoruz?	129
Şekil 4.16 Bir Gezginin Gözüyle Mutfak Kültürleri ve Sağlığımız.....	129
Şekil 4.17 Kendinizi Geliştirin	130
Şekil 4.18 Türkiye’de İlk Günlerim	130
Şekil 4.19 Faturalar ve Kimlikler	131
Şekil 4.20 Yerleştirelim, Yanıtlayalım.....	131
Şekil 4.21 Paketiniz Var.....	132
Şekil 4.22 Televizyonum Bozuk	132
Şekil 4. 23 Ben ve Arkadaşlarım.....	133
Şekil 4.24 Ben Kimim?	133
Şekil 4.25 O Nasıl Biri?	134
Şekil 4.26 Evim ve Çevrem.....	134
Şekil 4.27 Hayat Nasıl Gidiyor?.....	135
Şekil 4.28 Tadı Damağımda	135
Şekil 4.29 Öğrenciler Alışverişte	136
Şekil 4.30 Ben Çok Hastayım	137
Şekil 4.31 Otogarda.....	137
Şekil 4.32 Hastanede	138
Şekil 4.33 Cadde ve Sokaklar.....	138
Şekil 4. 34 İçinde Ne Var?	139
Şekil 4.35 Sevgili Günlük	139
Şekil 4.36 Kumbara Bankası	140
Şekil 4.37 Kahve Molası	140
Şekil 4.38 Yeni Tarife	141
Şekil 4.39 Şaka.....	141
Şekil 4.40 Anıtkabir Ziyareti.....	142

Şekil 4.41 Hakan'ın Yurttaki İlk Günü	142
Şekil 4.42 Kapadokya Yolu.....	143
Şekil 4.43 Kutlama Mesajları ve Güzel Bir Günü Sonunda	143
Şekil 4.44 Çok Yaşa	144
Şekil 4.45 Mesajınız var	145
Şekil 4.46 Tanışma	145
Şekil 4.47 Sınıf.....	146
Şekil 4.48 Burası Neresi?	146
Şekil 4.49 Okul.....	147
Şekil 4.50 Kaç?.....	147
Şekil 4.51 Neredesin?	148
Şekil 4.52 Mağazalar	149
Şekil 4.53 Bir Günü.....	149
Şekil 4.54 Sosyal Gruplar	150
Şekil 4.55 Hafta sonu Ne Yapıyorsun?	150
Şekil 4.56 Öğrenciler.....	150
Şekil 4.57 Benim Ailem	151
Şekil 4.58 Benim Sınıfım	151
Şekil 4.59 Sevgili Ailem	151
Şekil 4.60 Aileler.....	152
Şekil 4.61 Ne Zaman?	152
Şekil 4.62 Özel Günü	153
Şekil 4.63 İlginç Festivaller.....	153
Şekil 4.64 Akralarım.....	154
Şekil 4.65 Benim Mahallem	154
Şekil 4.66 Hastayım	155
Şekil 4.67 Sohbet Kültürü	155
Şekil 4.68 Adınız Ne?	156
Şekil 4.69 Sizi Tanıtırırım	156
Şekil 4.70 Bu kim?	157
Şekil 4.71 Günaydın	157
Şekil 4.72 Boş Odanız Var mı? ve Resepsiyonda	158
Şekil 4.73 Ailemi Çok Seviyorum.....	158
Şekil 4.74 Aile Bahçede	159
Şekil 4.75 Maç Başlıyor	159
Şekil 4.76 Maç Başlıyor*	160
Şekil 4.77 Ailem.....	160
Şekil 4.78 Bilet Var Mı?.....	161
Şekil 4.79 Murat Dün Neler Yaptı?.....	161
Şekil 4.80 Öncesi, Sonrası.....	162
Şekil 4.81 Alışveriş Sepeti	162
Şekil 4.82 Derya Kuzusu.....	163
Şekil 4.83 Sevgili Günlük	163
Şekil 4.84 Para.....	164
Şekil 4.85 Alışverişte Neler Söylüyoruz?	164
Şekil 4.86 Arkadaşım Derya	165
Şekil 4.87 Üniversitem	165
Şekil 4.88 Okuyalım (s.85).....	166

Şekil 4.89 Muhtarlık Nerede?.....	166
Şekil 4.90 Pazardan Eve Kadar	166
Şekil 4.91 Haftalık Planımız	167
Şekil 4.92 Yemekte Ne Var?	167
Şekil 4.93 Hacı Bayram Veli'den Seçmeler.....	168
Şekil 4.94 Öğretmen Olacağım, Öğrencim Ali ve Mesleğimi Seviyorum.....	168
Şekil 4.95 Aile Sağlığı Merkezinde.....	169
Şekil 4.96 Âmâ Ressam.....	169
Şekil 4.97 Kuaförde.....	170
Şekil 4.98 Geleneksel Meslekler: Bakırcılık	170
Şekil 4.99 Uçakta	171
Şekil 4.100 Ben Kimim?	171
Şekil 4.101 Hızlı Adam.....	172
Şekil 4.102 Sedat ve Ailesi Piknikte	172
Şekil 4.103 Fayton.....	173
Şekil 4.104 ALO'nun Hikâyesi	173
Şekil 4.105 En Ucuz Uçak Bileti.....	174
Şekil 4.106 Bilgisayar Konuşuyor, Bilgisayar Konuşuyor - 2 ve Bilgisayar Konuşuyor - 3	174
Şekil 4.107 Haberleşme.....	175
Şekil 4.108 Büyükada'da Hafta Sonu	175
Şekil 4.109 Doğa Yürüyüşü	176
Şekil 4.110 Seyahat Acentesinde	176
Şekil 4.111 Melike'nin Yaz Tatili Planı.....	177
Şekil 4.112 Tatilde Yaptıklarım	177
Şekil 4.113 Tatili Çok Seviyorum.....	178
Şekil 4.114 Bayram Günü	178
Şekil 4.115 Bayram Günü	179

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bireyler ahlaki ve sosyal değer yargıları ile toplum içinde varlık gösterir. İnsanın kişiden bireye uzanan yolculuğunda psikolojik, sosyolojik ve ahlaki bir takım girdilerin olması gerekmektedir. Kişi başta kendi özgürlüğünü ve kendi dünyasını kurmak isterken birey olmaya başladıkça sosyalleşmeye, diğer insanlarla paylaşımlarda bulunmaya açık ve hazır hale gelir. Kişi olmanın bencilliği birey olmanın sorumluluk ve birliktelik duygusuna doğru evrilir. Toplum huzuru ve refahını bireyin zihninde barındırdığı fikirler, ruhundaki duygular ve kalbindeki hisler doğrudan etkiler. Sosyal bir varlık olan birey yaşadığı toplumu geliştirmek, güzelleştirmek ve ileriye taşımakla yükümlüdür.

Günümüz dünyasında sınırların kalktığı, toplumların birbirine yaklaştığı gerçeği göz önünde bulundurulduğunda kültürel değerlerin daha açık ve yalın halde sunulması kültürel iletişim açısından önem arz etmektedir. Teknolojinin gelişimiyle birlikte toplumlar ve dahi bireyler birbirleri ile olan iletişimi daha güçlü bağlarla kurabilmektedir. Uzaya gönderilen uydular ve dünya üzerinde kullanılan ileri teknoloji ürünleri dünyanın herhangi bir yerinde yapılan toplantıya, seminere, görüşmeye veya derse katılmaya olanak sağlamaktadır. Şirketler madden hiç bulunmadıkları topraklar üzerinde ofisler kurup iletişim ağları sayesinde iş ortaklıkları kurabilmekte ve iş yapabilmektedir. Fiziken birbirini daha önce hiç görmeyen ancak sosyal medya üzerinden iletişim kurarak evlenmeye karar veren kişilere de rastlamak mümkündür. Birkaç yıldır dünya çapında isim yapmış üniversiteler çevrim içi veya çevrim dışı şekilde eğitim çalışmaları yürütürken 2019 yılında başlayan COVID 19 salgını nedeniyle online eğitim dünya çapında bir seçenek olmaktan çıkıp bir zorunluluk haline gelmiştir.

Coğrafi olarak dünya üzerinde haritalandırma yapılarak ülke sınırları belirlenmiş olsa da teknoloji sınırları silmekte ve hatta milletleri değişime sürüklemektedir. Yabancı kelimesinin anlamı değişmektedir zira farklı milletler mensup bir birey iş mesai arkadaşı, sosyal arkadaş veya eş statüsünde olabilmektedir. Bu durumda birey olmanın en temel

sorumluluklarından birisi olan saygı ön plana çıkmaktadır. Bireylerin milleti, dili, dini, rengi ne olursa olsun birbirlerine saygı göstermesi esastır.

Dünya kültürel iletişimi destekler görünmektedir. 50 yıl öncesi ile bugünü karşılaştırdığımızda bireylerin teknolojik cihazlara ve imkânlarla ulaşımının kolaylaşması, cihaz ve ürünlerin fiyat performans açısından verimli olması, uçak biletlerinin ucuzlaması, şirketlerin ve kurumların farklı milletlere mensup çalışanları bünyelerinde barındırmak için istekli olması ve “yabancı” kelimesine duyulan ön yargıların kırılmakta olması bu durumu örneklemektedir.

Günümüz dünyası kabuk değiştirmektedir. Bilinen etnik ve kültürel özellikler yavaş yavaş silinmekte ve yerini makro kültür adı verilen geniş bir toplum kültürü almaktadır. Örneğin Amerikalı bir influencer (tanıtıcı) sadece Amerikada bilinir olmaktan çıkıp tüm dünyaca bilinirlik sahibi olabilmektedir. Amerikada başlattığı bir akım dünyanın pek çok ülkesindeki bireylerce uygulanır hale gelmektedir. Haberleşme ağındaki hız ve arı bilgiye ulaşabilme imkânı bireylerin ve toplumların duyarlılığı artırmıştır. Siyasi, ekonomik, kültürel veya toplumsal haberlere karşı sadece haberin yaşandığı toplumda değil tüm dünyada ses getirmektedir. Siyahi Amerikalı George Floyd’un ırkçılık sebebiyle öldürülmesi sonucu dünyanın her yerinde pek çok sosyal medya hesabı siyah bir ekran fotoğrafı koyarak ırkçılığı lanetleyebiliyor. Kore menşeli bir şirket olan Samsung yeni bir teknolojik cihaz üretip lansmanını sosyal medya üzerinden aynı anda milyonlarca insan ile birlikte yapabiliyor. Özlem Türeci ve Uğur Şahin Almanyada bir biyoteknoloji şirketi kurabiliyor ve Amerikalı Pfizer şirketiyle ortak bir çalışma sonucunda Pfizer-BioNTech COVID-19 aşısını geliştirebiliyor ve bunu basın toplantısı ve sosyal medya aracılığıyla tüm dünyaya aynı anda ulaştırabiliyor.

Alanda yapılan çalışmalar incelendiğinde kültürlerarası iletişimin ne denli önemli olduğu ortadadır. Toplumda yaşayan her birey bir neden veya amaçla farklı kültürlerle ait unsurlarla etkileşim halindedir. Özellikle çok uluslu şirketler, uluslar arası kurum ve kuruluşlar ile iletişim odaklı çalışan bireyler için kültürel iletişim bilhassa önem taşımaktadır. Farklı kültürlerin değerlerine ve değer yargılarına saygı göstererek sağlıklı iletişim bağları kurulabilir. Olası yanlış anlamaların doğurabileceği sorunları çözmek maddi ve manevi olarak zarara sebebiyet verecektir. “Kendi kültürü ile diğer kültürlerin farklılık gösterebileceğinin bilgisine sahip olan ve bu farklılıklara değer verip saygı gösteren insanların, diğer kültürden insanlarla uygun bir şekilde iletişim kurmak için daha

yüksek motivasyona sahip olmaları ve bu konularda becerilerini geliştirmeleri kültürlerarası duyarlılığa sahip olduğunun göstergesidir. “(Lampert, 1993; Akt: Erebak, 2014)

Ülkemize evlilik, çalışma veya sağlık amaçlı gelen pek çok yabancı uyruklu kişi, birey olmanın ve toplumsal hayatta var olabilmenin temel gereksinimlerinden biri olan iletişim kurmak amacıyla Türkçe öğrenimi görmektedir. Ayrıca ülkemizin akademik başarı sıralamasında -yabancı uyruklu öğrencilerin üniversite tercihlerine bakıldığında- üst sıralarda olması sebebiyle ülkemize gelen yüzlerce öğrenci Türkçe öğrenmek için Türkçe Eğitimi veren kurumlara başvurmaktadır.

Bir topluma uyum sağlayabilmek için toplumun konuştuğu dilin salt dil bilgisi yapılarını öğrenmenin yeterli olmadığı düşünülmektedir. “Bir çevrede verimli bir şekilde iş görebilmek, çevrenin değerlerine ve beklentilerine uygun bir şekilde beceriler edinmekle mümkündür”(Anderson, vd, 2006: 457-469)” Dile etki eden kültürün ve toplumsal değerlerin öğrenciye aktarılması iletişim bağının güçlendirilmesi bakımından oldukça önemlidir.

Bu bağlamda Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültürler arası iletişim ve anlayışın öneminin vurgulanması açısından odaklanılacak husus metin seçiminde hedef dile ait kültürel öğelerin ve toplumsal değerlerin kaynak kültür ile ilişkilendirilerek sunulmasının faydaları olacaktır.

Çalışmada herhangi bir zorlama veya mecburiyet olmadan hür iradesiyle hedef dili öğrenmeye karar vermiş, belli bir amaç veya neden doğrultusunda hedef dili öğrenme isteği duyan bireylerden bahsedileceği için bireyler öğrenci olarak anılacaktır.

Çalışmanın giriş bölümü temel amaçları, problem durumunu, çalışmanın önemini ve sayıltıları kapsamaktadır. Bu çalışma beş bölümden oluşmaktadır. İkinci bölümde çalışmanın bilimsel bir nitelik kazanabilmesi için gerekli olan temellendirme yapılmak üzere kavramsal çerçeve sunulmaktadır. Üçüncü Bölümde ise çalışmanın yöntemi üzerinde durulmuştur. Dördüncü bölümde elde edilen veriler incelenirken beşinci bölümde verilerin analizinden elde edilen sonuçlar ve öneriler yer alacaktır.

1.1. Problem Durumu

Toplumu bir arada tutan en önemli unsurlardan biri dildir. Dil öğretimi hassasiyetle üzerinde durulması gereken bir mevzudur. Gerek ana dil eğitimi gerekse yabancı dil eğitimi bireylerin toplum içinde kendisine yer edinmesi açısından önem teşkil etmektedir. Sosyal bir canlı olan insan kendisini ifade edebilmek için iletişime başvurur. Bilgilerini aktarmak, duygularını paylaşmak ve kendisini ifade edebilmek için iletişim kurar. Ancak iletişimin sağlıklı bir bağ ile kurulması oldukça önemlidir. Alanyazına bakıldığında karşımıza çıkan iletişim tanımları “bilginin, semboller, işaretler, davranışlar, mimikler vb. şeklinde bir yerden bir başka yere aktarılması” (Budak, 2005) ve “Bir birimden çıkan bilginin, haberin karşı birime ulaşması, onda bir etki uyandırması ve bunun ilk birime geri dönmesi sürecidir.” (Köknel, 2005) bağ kurabilmek için muhakkak birden fazla bireye/olguya ihtiyaç duyulduğunu işaret etmektedir. Bireyler/olgular arasında sağlıklı bir iletişim başlatmak ve/veya sürdürmek amacıyla kurulan iletişim bağının kesintisiz ve sağlıklı olması gerekmektedir.

İletişim bağının güçlü olması bireylerin amaçlarını gerçekleştirmelerinde önemli bir role sahiptir. Amaca yönelik atılacak adımların sağlam ve güvenilir olması maddi, manevi ekonomiklik sağlayacaktır.

Gönderici ve alıcının ana dillerinin farklı olması, bahsi geçen bu bağın önemini daha da artırmaktadır. Birbirinin kültürüne, örfüne, inancına uzak olan bireyleri ortak paydada tutan şey dildir. Tarafların birbiriyle aynı platformda buluşmasının -tarafların temel sebebi her ne olursa olsun- amacına ulaşmasını sağlamak doğru bir iletişim ile mümkündür.

İletişim bağını oluşturan ise dildir. Dil nesilden nesile, bireyden bireye bilgi ve duygu akışını sağlar. Bu sayede toplumu bir arada tutan milli benlik kavramı ortaya çıkar. Geçmişten günümüze tüm milletler genç nesillere maddi ve manevi birikimlerini, örflerini, kültürlerini ve gayelerini aktarmıştır. Bir topluluğu millet yapan sadece damarlarında akan kan değildir. Pek çok bilimsel çalışma göstermektedir ki arı ırk kavramı 21. Yüzyıl dünyasında mümkün olmayan bir kavramdır. Göçler, evlilikler ve yapılan antlaşmalar neticesinde halklar birbirinin kanına karışmıştır. Bu nedenledir ki Millet olmak; müşterek

kültüre, gayeye ve birlikte yaşama arzusuna bağlıdır. Bir topluluğu resmen ve fiilen millet yapan ise bu ortaklıktır.

Günümüz dünyasında sınırların teknolojik ve sosyolojik sebeplerle kalktığı, milletler ile kültürler arası etkileşimin ivme kazandığı ve aynı coğrafya içinde farklı milletlere mensup veya farklı etnik kökenden gelen halkların çoğaldığı izlenmektedir. Bu durum toplum huzurunun ve güvenliğinin bireysel ve toplumsal hoşgörü ve anlayıştan geçtiğini düşündürmektedir.

Bugün pek çok vesile ile farklı kültürlerden bireyler birbirleri ile iletişime girmektedir. Payda her ne olursa olsun birlikte yaşamak ve birlikteliğin devamı isteniyorsa bireyler birbirlerine karşı eşit derecede anlayışlı ve yapıcı yaklaşmalıdır. Farklı olanı veya kendinde bulunmayanı reddetmek ötekileştirmek için yeterlidir. “Ötekileştirme süreci farklı olanı anlamak, onlarla empati kurabilmek ve uyumlu bir sosyal yaşam kurabilmenin önündeki en büyük engellerden birisidir (Kundakçı, 2013: 65-79)”.

Kaynak kültüre ait normal kabul edilen bir unsurun hedef kültürde hoş karşılanmama ihtimali olduğu gibi kaynak kültürde hoş karşılanmayacak bir unsurun hedef kültürde normal kabul edilme ihtimali her zaman göz önünde bulundurulmalıdır. Bu nedenledir ki birlikte yaşama arzusu içinde olan farklı kültürlerle mensup bireyler bir uyum sürecine girecektir. Bu uyum sürecinde bireylerin psikolojik duygu durumlarının dikkate alınması ve uyum sürecinin belirli konulara dikkat ederek yürütülmesi gerekmektedir.

Farklı kültürlerle ait bireylerin kültür şoku, etnomerkezcilik, asimilasyon, psikolojik baskı gibi olumsuz durumlara maruz kalmamaları dikkatle üzerinde durulması gereken bir durumdur. Zira pek çok düşünür, sosyolog ve psikolog gibi Derrida (Borrodario, 2008) da ötekileştirmenin dilde başladığını ileri sürer.

Yabancı Dil öğretiminde ise başka coğrafyaya ait bireyin, kendisini hür ve doğru şekilde ifade edebilmesi, kişisel bağımsızlığını kazanması ve katıldığı yeni coğrafyada kendisine bir yer edinmesi için oldukça önemlidir.

Bu bağlamda yabancı dil öğretiminde salt dil bilgisi yapılarının verilmesi bireyin kendisini öteki hissetmesine sebebiyet verebilir. Bireyin içinde bulunduğu topluma uyum sağlaması, kendisini onlardan biri gibi hissetmesi ve psikolojik olarak yabancılaşmaması

adına dil öğretiminde hedef dile ait kültür ve kaynak dile ait kültür arasındaki benzer ve farklılıkların ortaya koyulmasının ve hedef dile ait kültürün öğreniciye sunulmasının önemli bir yeri vardır.

Kültürel etkileşimin, kültürlerarası iletişim ve anlayışın önemini ve değerini vurgulamak amacıyla bu çalışmayı yapmanın gerekli olduğu düşüncesinden yola çıkarak yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında kullanılan Yunus Emre Enstitüsüne ait yetişkinler için yardımcı okuma kitaplarındaki metinler incelenmiş ve saptanan eksikliklere karşılık çözüm önerileri sunulmuştur.

Problem cümlesi

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitapları Kültürlerarası iletişim ve anlayış bağlamında uygun mudur?

Alt problemler

- a. Ankara Üniversitesi TÖMER Yeni Hitit Yabancılar İçin Ders Kitabı A1’de kaynak kültüre ait hangi öğelere yer verilmiştir?
- b. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A1’de kaynak kültüre ait hangi öğelere yer verilmiştir?
- c. İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A1’de kaynak kültüre ait hangi öğelere yer verilmiştir?
- d. Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı A1’de kaynak kültüre ait hangi öğelere yer verilmiştir?
- e. Ankara Üniversitesi TÖMER Yeni Hitit Yabancılar İçin Ders Kitabı A1’de hedef kültüre ait hangi öğeler verilmiştir?
- f. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A1’de hedef kültüre ait hangi öğelere yer verilmiştir?
- g. İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A1’de hedef kültüre ait hangi öğelere yer verilmiştir?
- h. Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı A1’de hedef kültüre ait hangi öğelere yer verilmiştir?

- i. Ankara Üniversitesi TÖMER Yeni Hitit Yabancılar İçin Ders Kitabı A1’de okuma metinleri görsellerle desteklenmiş midir?
- j. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A1’de okuma metinleri görsellerle desteklenmiş midir?
- k. İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A1’de okuma metinleri görsellerle desteklenmiş midir?
- l. Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı A1’de okuma metinleri görsellerle desteklenmiş midir?
- m. Ders kitaplarında kullanılan okuma metinlerinde geçen kaynak kültüre ait unsurlar yeterli midir?
- n. Ders kitaplarında kullanılan okuma metinlerinde geçen hedef kültüre ait unsurlar yeterli midir?
- o. Ders kitaplarında kullanılan okuma metinlerinde dil öğrenimini olumsuz etkileyebilecek unsurlar bulunmakta mıdır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bireyler ahlaki ve sosyal değer yargıları ile toplum içinde varlık gösterir. İnsanın kişiden bireye uzanan yolculuğunda psikolojik, sosyolojik ve ahlaki bir takım girdilerin olması gerekmektedir. Kişi başta kendi özgürlüğünü ve kendi dünyasını kurmak isterken birey olmaya başladıkça sosyalleşmeye, diğer insanlarla paylaşımlarda bulunmaya açık ve hazır hale gelir. Kişi olmanın bencilliğinden birey olmanın sorumluluk ve birliktelik duygusuna doğru evrilir. Toplum huzuru ve refahını bireyin zihninde barındırdığı fikirler, ruhundaki hisler ve kalbindeki duygular doğrudan etkiler. Sosyal bir varlık olan birey yaşadığı toplumu geliştirmek, güzelleştirmek ve ileriye taşımakla yükümlüdür. Brenzika’ya göre “eğitim sisteminin bütünü, gelişmiş sanayi ülkelerinin çekirdeğini oluşturmaktadır. Bu çekirdek bireylerin olduğu kadar, aileden işletmelere, farklı toplumsal örgütlenmelerden ve cemaatlerden uluslara kadar uzanan çeşitli sosyal grupların da kaderini belirlemektedir (Akt: Ergün; 1994)”.

Öğrencinin akademik dil başarısı gelişirken karakter eğitimi, vatandaşlık eğitimi ve ahlak eğitimi alarak kendisini gerçekleştirme yolunda istendik bir şekilde yetiştirilmesi gerekmektedir. Türkiye’ye çeşitli sebeplerle yerleşmiş dahası vatandaşlık hakkı almış pek

çok yabancı olduğu bilinmektedir. Bu nedenle farklı kùltùrlere mensup kişilere hedef kùltùre ait değerler ve unsurlar bildirilmelidir. Toplumun huzuru, güvenliği ve mutluluğu için uyumlanma gerekmektedir.

Günümüz dünyasında sınırların kalktığı, toplumların birbirine yaklaştığı gerçeği göz önünde bulundurulduğunda kùltürel değerlerin daha açık ve yalın halde sunulması yanlış anlaşılmalara ekarte edilmesi açısından önem arz etmektedir.

Ülkemize evlilik, çalışma veya sağlık amaçlı gelen pek çok yabancı uyruklu kişi birey olmanın temel gereksinimlerinden biri olan iletişim kurmak amacıyla Türkçe öğrenimi görmektedir. Ayrıca ülkemizin akademik başarı sıralamasında -yabancı uyruklu öğrencilerin üniversite tercihlerine bakıldığında- üst sıralarda olması sebebiyle ülkemize her yıl yüzlerce öğrenci Türkçe öğrenmek için Türkçe Eğitimi veren kurumlara başvurmaktadır. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde öğrencilerin yeni katıldıkları topluma uyum sürecinde temel basamaklardan biri olduğu bilinen kùltür aktarımının öneminin vurgulanması açısından bu çalışmanın önemli olduğu düşünülmektedir.

Öğrencinin içinde bulunduğu yeni kùltüre adapte olabilmesine yardımcı olmak ve psikolojik olarak öğrenme motivasyonunun güçlendirilmesi amacıyla eğitim kurumlarınca kullanılan ders kitaplarında yer alacak metinlerin seçimi büyük önem taşımaktadır. Öğrencilere içinde yaşadıkları kùltürü tanıtırken dilsel becerilerinin de gün be gün geliştirilmesi gerekmektedir.

“Hedef dil kùltürünü anlamak, öğrencilerin öğrenilen kelimeleri hem sözlü hem de yazılı olarak doğru bir şekilde kullanmalarını ve etkili bir şekilde kullanmalarını sağlar. Öğrenciler sosyokùltürel arka plan hakkında daha fazla bilgiye sahiplerse, yeni kelimeleri kolayca öğrenebilir, ifadeleri etkili bir şekilde kullanabilir ve konuşma biçimlerini değiştirebilirler. Öğrencilerin hedef dili daha derinden öğrenmelerine yardımcı olur. Ayrıca, hedef dil kùltürü hakkında daha fazla bilgiye sahip olmak, içeriğe bağlı olarak doğru kelimeyi kullanma yeteneğini geliştirir (Kumush ve Kudratbek, 2020: 591-594)”

Çalışmanın hazırlık aşamalarında pek çok kurum ile görüşmeler yapılmış ve yabancı uyruklu öğrencilerin faydalanabileceği okuma kitaplarının çok sınırlı olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Bazı dil merkezleri yardımcı okuma kitapları hazırlamakta olduklarını belirtirken bazıları ise böyle bir kaynağa ihtiyaç duymadıklarını belirtmiştir. Bununla

beraber yabancı uyruklu öğrencilerin faydalanabileceği şahıslar tarafından yazılmış hikâye kitaplarına rastlanmıştır.

Kurumlarda çalışan uzmanlarla yapılan görüşmeler neticesinde yardımcı kaynakları genellikle kendilerinin oluşturduğu bilgisi alınmıştır. Bu bilgiler ışığında yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında kullanılan okuma metinleri genellikle yazılı basından veya internet kaynaklarından edinildiği bir kısmınınsa otantik olduğu tespit edilmiştir. Görelilik ilkesi gereği öğrencilerin ihtiyaçları ve istekleri dikkate alınmadan seçilen metinlerin öğrenci için faydalı olabileceği düşünülmemektedir. Öğrenci kendisine her anlamda yabancı gelen metinlerin içinde kendisini yalnız hissettiği düşünülmektedir. Bu sebeptendir ki öğrencinin en temel girdisi olan okuma ve dinleme becerilerinin geliştirilmesine yönelik kullanılan metinler özgün olarak yabancı dil olarak Türkçe öğretimini desteklemek amacıyla oluşturulmalı veya hazır metinler dilbilimsel teknikler kullanılarak yeniden yapılandırılması gerekmektedir. Zira Okuma ve Dinleme becerileri istendik bir seviyeye ulaşmadıkça Konuşma ve Yazma becerileri de ya gecikmeli olarak gelişecek ya da gelişemeyecektir. Çoğu zaman sözlü beceriler veya alıcı beceriler bir bireyde diğerlerinden daha iyi gelişir. Okuryazarlık söz konusu olduğunda, alıcı becerilerin geliştirilmesi, üretken becerilerden çok daha kolaydır. Yabancı dillerde ve ikinci dillerde okuryazarlık üretimi için gerekli olan yüksek yatırım göz önüne alındığında, okuryazarlıkta alıcı yeterliliklere odaklanmak, işlevsel çok dilli repertuarın daha güncel bir anlayışına doğru önemli bir adım gibi görünmektedir (Lenz ve Berthele, 2010: 1-31).

Bu çalışmanın amacı sonradan dâhil olduğu toplumun değer yargılarını, sevinçlerini, korkularını, ümitlerini anlayabilecek ve kendisini topluma ait hissedebilecek öğrenciler için dil öğretimi gerçekleştirilirken seçilecek metinlere dikkat çekmektir. Hedef dile ait kültürün öz benliğini yansıtacak metinlerin kültüre daha sonra dâhil olan farklı kültürlerle mensup öğrencilere herhangi bir rahatsızlık vermeden, kırıclıktan uzak ve tarafsız bir şekilde sunulabilirliğini tartışmaktır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Öğretim yaşamın her anında gerçekleştirilebilir bir olgudur. Ancak belirli bir sistem ve düzen ile hedeflenen öğretime ulaşmak zamandan ve enerjiden tasarruf edilmesini sağlayacaktır. Bu sebeple dil öğretimi için okullar ve eğitim kurumları tercih edilmektedir. Dil öğretiminde belirli bir sistem kurmak ve iletişim bağının sürekli bir akış halinde

olabilmesi için müfredata ihtiyaç duyulmaktadır. Teknolojik gelişmeler sayesinde pek çok konuda değişikliğe gidilmiş olsa da sistemin sağlıklı şekilde ilerlemesinin en temel unsuru olan kitap hala en geçerli araç olarak kullanılmaya devam etmektedir. Eğitimde fırsat eşitliği sağlanması, ulaşılabilir ve güvenli bir kaynak olması gibi sebeplerle öğrenci ve öğretmen kitaplarının dil öğretimi açısından önemli bir rolü bulunmaktadır.

Bu araştırmada Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi alanında kültürlerarası iletişim ve anlayış kavramlarının ders kitaplarına yansımaları incelenecektir.

1.4. Sınırlılıklar

1. Bu çalışma Ankara Üniversitesi TÖMER Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı, Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı, İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı ve Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı ile sınırlıdır.
2. Bu çalışma A1 seviyesi ile sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Kişi: Kadın veya erkeğe verilen genel ad, şahıs, zat, nefer (Türkçe Sözlük, 2020).

Birey: İnsan topluluklarını oluşturan, insanların benzer yanlarını kendinde taşımakla birlikte, kendine özgü ayırıcı özellikleri de bulunan tek can, fert (Türkçe Sözlük, 2020).

Dil: Sözlü ve yazılı olarak iletişimde kullanılan, doğuştan hazır bulunarak edinilen, doğrudan doğruya insana özgü, çok güçlü, büyümlü bir düzendir; düşünme ve düşünülmesi aktarma dizgesidir (Aksan, 1977).

Ana dili: Başlangıçta anneden ve yakın aile çevresinden, daha sonra da ilişkili bulunan çevrelerden öğrenilen, insanın bilinçaltına inen ve bireylerin bir toplumla en güçlü bağlarını oluşturan dildir (Aksan, 1975).

Yabancı dil: Ana dilin dışında öğrenilen uzmanlık dili (Türkçe Sözlük, 2020).

Toplum: Aynı toprak parçası üzerinde bir arada yaşayan ve temel çıkarlarını sağlamak için iş birliği yapan insanların tümü (Türkçe Sözlük, 2020).

Kültür: Bilimsel anlamda kültür, toplumun üyesi olarak insanın, yaşayarak yaparak öğrendiği ve aktarıp öğrettiği maddi manevi her şeyden oluşan karmaşık bütündür” (Güvenç, 2002).

Kaynak Kültür: Öğrencinin içinde bulunduğu konuşmalarını, yaşayış ve düşünüş tarzını şekillendiren kültürdür. Dil öğretimi esnasında öğrenciye yön veren bu kültür, öğrencinin dil öğrenmesini kolaylaştırdığı gibi zorlaştırabilir de (Demir & Açık, 2011).

Hedef Kültür: Yabancı dil öğretimi ve kültürlerarası yaklaşımla aktarılmak istenen kültürdür. Hedef kültürün aktarımı yapılırken öğrencilerin kaynak kültüründen kaynaklanan bir savunma sistemi oluşturacakları unutulmamalıdır (Demir & Açık, 2011).

Ortak Kültür: Ortak kültür kaynak kültürle hedef kültürün karşılaşmasının sonucunda zamanla ortaya çıkacak olan kültürdür. Ortak kültür; kaynak kültürle hedef kültürün birey tarafından sentezlenmesi sonucunda oluşur (Demir & Açık, 2011).

Kültür aktarımı: Dil eğitiminin bir parçasıdır. Ölçüsü iyi ayarlanmalıdır. Kültür aktarımı, hem öğrenilen yabancı dilin ait olduğu toplumları tanıtıcı nitelikte olmalı hem de başka kültürlerin özelliklerini sunan bir yapıda olmalıdır (Aslan, 2007).

Eğitim: “Kişinin zihin, beden, duygusal, toplumsal yeteneklerinin, davranışlarının en uygun şekilde ya da istenilen bir doğrultuda geliştirilmesi, ona bir takım amaçlara dönük yeni yetenekler, davranışlar, bilgiler kazandırılması yolundaki çalışmaların tümüdür” (Akyüz, 2014).

Öğretim: “Teşkilâtli ve düzenli olarak genellikle bir öğretim kurumunda (okul vs.) öğretmenler tarafından öğrencilere, araç gereç kullanılarak bilgi aktarılması ve öğretilmesi çalışmalarının tümüdür. Başka bir deyişle öğretim, öğrenmenin gerçekleşmesi için girişilen düzenli, teşkilâtli, plânlı çabaların tümüdür ve bazen örgün eğitim olarak da adlandırılır” (Akyüz, 2014).

Yabancı dil öğretimi: Bireyin ana dili dışında ikinci bir dili kasıtlı, planlı ve istendik şekillerde belirli bir zamanda öğrenme-öğretme süreçlerine denir. “Yabancı dil öğretimi belirli bir amaç için ana dili dışında herhangi bir dili kullanmada yeterlilik kazandırmada etkinliklerinin tümüdür” (Gömleksiz & Elaldı, 2011).

Ders Kitabı: “Ders kitabı, genel ve özel hedeflerin somutlaştırılarak sunulduğu, öğretim malzemesinin (metin, içerik, beceri alanları, dil bilgisi, sözcük bilgisi, fonetik, imlâ vs.) bu hedeflere uygun olarak seçildiği, düzenlendiği, sınıf içindeki öğretim sürecini, yöntemini, dersin aşamalarını, çalışma biçimlerini, öğrenci ve öğretmen etkileşimini belirleyen; araç gereç seçimini ve kullanımını düzenleyen öğretim malzemesidir” (Kast & Neuner, 1994)

Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi: Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Sınıflandırılması diller için belirlenmiş değerlendirme ve referans sistemidir.

Avrupa Konseyi: Avrupa Konseyi, Avrupa çapında insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğünü savunmak amacıyla 1949'da kurulmuş hükûmetlerarası bir kuruluştur.

Dil Pasaportu: Ortak Avrupa Dil Yeterlikleri çerçevesinde öğrencinin dil becerilerini, niteliklerini ve dil öğrenimi süresince edindiği deneyimleri gösterir belgedir.

TÖMER: Türkçe ve Yabancı Dil Araştırma ve Uygulama Merkezi

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1 Kültür

Kültür, beslendiği kaynaklar bakımından oldukça zengin bir kavramdır. Bu kavramın içeriğini dolduran pek çok unsur bulunması sebebiyle tanımlanırken farklı disiplinler kendi çalışma alanlarına uygun şekilde girişimlerde bulunmuş ve hemen hepsi çalışma kapsamı açısından tanımlar ortaya koymuştur.

Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük kelimeyi şu ana başlıklar altında tanımlamıştır;

“Fransızca culture

1. isim Tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü, hars, ekin.

2. isim Bir topluma veya halk topluluğuna özgü düşünce ve sanat eserlerinin bütünü.

3. isim Muhakeme, zevk ve eleştirme yeteneklerinin öğrenim ve yaşantılar yoluyla geliştirilmiş olan biçimi.

4. isim Bireyin kazandığı bilgi.

5. isim Tarım.

6. isim, biyoloji Uygun biyolojik şartlarda bir mikrop türünü üretme.”

(<https://sozluk.gov.tr/> Erişim Tarihi: 21.10.2020)

Fuchs, kültürü bireysellik çerçevesinde değerlendirmiştir.

* Kültür, bilinçli bir eylemdir.

* Kültür, insanın kendisinin ve kendi dünyasının şekillendirilmesidir.

* Kültür dün, bugün ve yarını birbirine bağlar (Fuchs, s. 13. Akt: Şimşek).

Kültür, kapsam zenginliği göz önünde bulundurulduğunda kişisel olduğu kadar toplumsal bir yapıya da işaret eder. Toplumu oluşturan bireylerin birlikte yaşama güdüsü ve sosyalleşme ihtiyaçları nedeniyle sahip oldukları bireysel bilgi, yetenek, duygu, korku,

endişe, entelektüel zevkler zaman içinde birinden diğerine aktarılmıştır. Uzun zaman birlikte vakit geçiren bireylerin birbirlerinden etkilenmesi kaçınılmazdır.

Birçok bilim ve sanat insanı kültürü tanımlarken toplumsal bir olguyu işaret etmektedir. Yapılan tanımlarda kültürün beslendiği bireylerin bir araya gelmesi ile nesiller boyu aktarılan güçlü bir bağ olduğu dile getirilmiştir.

Miyasoğlu (1999) ‘na göre kültür belli bir ülkede yaşayan insanların ortaya koyduğu, din ve devletle var olabilen, en çok dilde ifadesini bulan ve yine bunların gelişmesine yardımcı olan manevi bir değer olarak tanımlanır.

“Kültür, bir cemiyetin sahip olduğu maddi ve manevi kıymetlerden teşekkül eden öyle bir bütündür ki, cemiyet içinde mevcut her nevi bilgiyi, alakaları, itiyatları, kıymet ölçülerini, umumi görüş ve zihniyet ile her nevi davranış şekillerini içine alır. Bütün bunlarla birlikte, o cemiyet mensuplarının ekserinde müşterek olan ve onu diğer cemiyetlerden ayırt eden hususi bir hayat tarzı temin eder (Turhan, 2002)”.

Meriç (2013)’e göre de kültür toplumsaldır ve “az veya çok kalıplaşan düşünüş, duyuş ve davranış tarzları; bu bütünü birçok insan öğrenir ve bölüşür. Böylece kültür, belli kişileri hem objektif hem de sembolik olarak başkalarından ayrı bir topluluk haline gelir.” olarak tanımlar.

E. B. Tylor’a göre, “kültür; bilgiyi, imanı, sanatı, ahlakı, örf ve adetleri, ferdin mensup olduğu cemiyetin bir uzvu olması itibariyle kazandığı itiyatlarını ve bütün diğer maharetlerini ihtiva eden gayet girift bir bütündür” (Akt.: Turhan, 2002).

“Kültür, toplumdaki geçmiş davranışların biriktirilerek aktarılan sonuçlarıdır. (L. J. Carr)” (Akt: Memiş, 2003).

Oğuz (2010: 237)’un doktora tezinde derlediği gibi disiplin-amaç ilişkisi gözetilerek yapılmış tanımlamalar da mevcuttur;

- Toplumsal miras ve gelenekler birliği olarak:
- Kültür varlığımızın yapısını belirleyen toplumsal bir süreçle öğrendiğimiz uygulama ve inançların, maddi ve manevi öğelerin birliğidir (Sapir, 1921).

- Yaşam yolu ya da biçimi olarak:
 - Kültür bir toplumun tüm yaşama biçimidir (Linton, 1945).
- İdealler, değerler ve davranışlar olarak:
 - Kültür, toplumsal, kültürel evrendeki açık seçik eylemlerin ve araçların ortaya koyduğu ve nesnelleştirdiği anlamlar, değerler ve kurallar, bunların etkileşim ve ilişkileri, bütünleşmiş ve bütünleşmemiş gruplarıdır (Sorokin, 1947).
- Çevreye uyum olarak:
 - İnsanların içinde bulunduğu yaşam koşullarına uyumlarının toplamı, onların kültürüdür (Sumner ve Keller, 1927).
- Geniş anlamda eğitim olarak:
 - Kültür, toplumsal olarak öğrenilen ve aynı yoldan yeni kuşaklara aşılanan davranış örüntüleri ya da kalıplarıdır (Tozzer, 1930'dan önce).
- Bireysel psikoloji olarak:
 - Kültür, büyütülerek bilimsel ekrana yansıtılmış bireysel psikolojidir (Benedict, 1934).
- Oluşumu ve kökeni yönünden:
 - Kültür, toplumsal etkileşimin ürünüdür (Winston, 1933).
 - Kültür, yaşam  er evemizin insan yapısı olan kesimidir (Herskovits, 1948).
 - Kültür, doğanın yaratılarına karşılık, insanoğlunun yarattığı hemen her şeydir (Marx, 1967).
- Düşünüş olarak:
 - Kültür, belli bir düşünceler sistemi ya da bütünüdür (Wissler, 1916).
- Simge (sembol) olarak:
 - Kültür, maddi öğelerin, davranışların, düşünce ve duyguların simgelere dayalı bir örgütlenmesidir (White, 1949).

Daha önce bahsedildiği gibi kültür kavramı kapsam genişliği ve birçok disiplinle yakından ilişkili olduğu için kavramın i ini doldurmak ve dahi tanımını yapmak için alan çalışmaları yapan bilim insanları kendi alanları ile ilgili kısımların üzerinde hassasiyetle durmuşlardır. Araştırma yapılırken en kapsamlı ve geniş tanımlamayı UNESCO'nun yaptığı gözlenmiştir.

UNESCO; “En geniş anlamıyla kültür, bir toplumu ya da sosyal bir grubu karakterize eden maddi, manevi, zihinsel, duygusal ve entelektüel özelliklerin

birleşiminden oluşan bir sistem olup sadece sanat ve edebiyatı değil, aynı zamanda yaşam tarzlarını, temel haklarını, değer yargılarını, geleneklerini ve inançlarını da kapsayan bir olgu”dur. (UNESCO, 1982)” şeklinde tanımlamıştır.

Bu kavramı açıklayabilecek binlerce tanım arasından çalışmanın kapsamı gereği eğitim perspektifi ile yapılan tanımlardan faydalanılacaktır. Alan yazında karşılaşılan pek çok tanımın sözcüğün temel anlamından hareketle ortaya konduğu fark edilmiştir. Kelime köken olarak incelendiğinde ; “Dilbilimciler “kültür” sözcüğünün Latince de daha çok toprak kültürü anlamında kullanılan edere-cultura sözcüğünden geldiğini ileri sürmektedirler (Mejuyev, 1987)”. Ve “Latince ikamet etmek, yetiştirmek, korumak gibi anlamları olan colere kök sözcüğünden gelen cultura olduğu belirtilmektedir (Williams, 1976/2005)”.

Bu tanımlamalar ışığında kültür milleti bir arada tutan ve diğer tüm milletlerden yasal zeminde ayırıcı özellikler kazandıran bir kavram olduğu açıktır. Kültür milletin her anlamda zenginlik ve güç simgesidir.

Bir anlamda kültür milli bir hafızadır. Geçmişten geleceğe kurulması gereken sağlam bir bağıdır. Brown ve Jones (2000) ‘a göre kültür, “İnsanoğlunun düşüncelerini, iletişimini, dilini, uygulamalarını, inançlarını, değerlerini, geleneklerini, inceliklerini, ritüellerini, sosyal rollerini, birbirleriyle ilişkilerini ve kendilerinden beklenen davranışları, geldikleri ırkı, etnik kökeni, dini veya sosyal grubu içeren davranışlar bütünü ve tüm bunları kendilerinden sonraki nesillere aktarabilme yetisidir.” Kültür aktarımı gelecek nesillerin ayağı yere sağlam basan bireyler olarak yetişmesinde, bireylerin birbirini doğru şekilde anlamasında, her türlü toplumsal ilişkinin sağlam temeller ile kurulmasına olanak sağlayan kavramların başında gelir.

Ancak Kachru ise (2009) “Kültür, durağan değildir, insanlar günlük yaşamlarını sürdürürken gelişir.” diyerek kültürün yaşayan canlı bir olgu olduğuna dikkat çekmektedir. Kültür bireylerin ve toplumların birbirleriyle olan ilişkileri ile değişebilir, gelişebilir veya yozlaşabilir.

İnsan etkileşimi ile ortaya çıkan kültürün topluma yansımaları kaçınılmazdır. Kültür bir gruba ait ortak özellikleri gösteriyor olsa da başka bir perspektifle bakıldığında bir

grubun diğer tüm gruplardan ayırıcı özelliklerini ortaya koyuyor olması sebebiyle farklılıkları da yansıtmaktadır. Farklı olan korkutucudur, gariptir. “Öteki acayıptır, tuhaftır, ahlak dışıdır, yadırgatıcıdır, çünkü ya azınlıktır, ya güçsüzdür ya da marjinaldir (Durna, 2014).” Toplumlar ister istemez kendisi gibi olmayanı öteki olarak adlandırmış ve yüzyıllar boyunca kabullenmekte zorlanmışlardır. “Aslında tarih boyunca bir öteki hep olmuştur. İnsanlar, toplumlar bir şekilde ilişkilerini ve hayatlarını sürdürürken ötekini yanlarında taşımışlar (Çay ve Yaşar, 2017)”.

Günümüz teknolojinin insan psikolojisi üzerindeki belki de en büyük faydası “sınırları” kaldırmış olmasıdır. Toplumlar ve bireyler farklı olana hoşgörü ile yaklaşmaya başlamıştır. Yüzlerce belki binlerce yıllık kalıp yargıların bir günde yıkılması beklenemez. Ancak eğitim sisteminde alınacak yapıcı kararlar ile farklı olana hoşgörü ve anlayış ile yaklaşmak öğretilir. Çünkü her ne kadar coğrafi sınırları çizilmiş ülkeler içinde yaşamaya devam edilse de dünya küresel bir köydür. Bireyler sosyalleşme ve toplumsallaşma ihtiyacı içinde olduklarından kendisine benzetmek yerine kendisinden farklı olana saygı duymak ve hatta kendisine benzemeyenden öğrenebileceği şeyler olduğunu fark etmelidir. Huzurlu, güvenli ve mutlu bir toplumda yaşamının ilk şartı anlayıştır.

Türk Dil Kurumu toplumsallaşma kavramı için “Yaşamlarını sürdürmek, birçok temel çıkarlarını gerçekleştirmek için işbirliği yapan, aynı toprak parçası üzerinde birlikte yaşayan insan kümesi” ve “bilinçli bireylerden ve özellikle aralarında örgütlenme bağları ve karşılıklı görevler bulunan kişilerden kurulu topluluk.” demektedir. Dikkat edilmelidir ki millet, kan bağı, ortak geçmiş gibi ifadeler yer verilmemiştir.

2.1.1 Kültür unsurları

a. Somut kültür unsurları

Kavram araştırmacılar tarafından maddi kültür ve somut kültür olmak üzere iki şekilde anılmaktadır. Çalışmada her iki isme de yer verilse de aslında bu iki ismin kapsamı aynıdır.

21. Yüzyılın en yeni ve ilgi çekici konularından birisi somut kültürdür. Bireylerin toplumsallaşma sürecinde çağlar boyu süregelen alışkanlıklarını, zevklerini, duygu ve düşüncelerini maddelere aktarmasıyla ortaya çıkan ürünü inceleyen bir alan olarak görülmektedir.

Somut kültür dünyada hâlâ yeni ve tartışmalı bir terim olarak kabul edilmektedir. “Genel olarak, insanoğlunun duygu ve düşüncelerini maddede yoğunlaştırıp; onları sanatsal olarak ifade etmesi anlamına gelmektedir (Sarıtış, 2015: 125-139).” Elle dokunur, gözle görülür ürünleri inceleyerek toplumların yaşayış tarzlarını, sosyo-kültürel durumlarını, zevklerini ve hatta özlerini keşfetmeye çalışan yeni bir çalışma alanıdır. Sosyoloji, antropoloji, psikoloji, sanat tarihi, mimari, musiki gibi pek çok disiplinin içerisinde kendisine yer bulmuştur.

Ziya Gökalp’in çalışmaları neticesinde Halk bilimi Halkiyat ismi ile sosyolojinin bir alt dalı olarak varlığını göstermeye başlar. Gökalp, halkbilimini sekiz alt şubede toplar: “Halk Teşkilatı”, “Halk Felsefesi”, “Halk Ahlakiyatı”, “Halk Hukukiyatı”, “Halk Bediiyatı”, “Halk Lisaniyatı”, “Halk İktisadiyatı”, “Halk Kavmiyatı” (Sarıtış, Millî Folklor, 2019: 1121).

Ziya Gökalp’in ardından Ord. Prof. Mehmed Fuad Köprülü Avrupa’da yürütülen çalışmaları ve bu çalışmaların dayanaklarını ortaya koyar. İstanbul Üniversitesi Türkiyat Enstitüsü’nün ilk ve kurucu müdürü olarak İstanbul Üniversitesi Türkiyat Enstitüsü ve Ankara Üniversitesi DTCF’nce yürütülen pek çok çalışmaya yön vermiştir.

M. Şakir Ülkütaşır söz konusu halk bilgisi ürünlerini kendi içinde alt bölümleri de olan “on beş kadro” ile açıklar:

1. Muhite dair halk bilgisi;
2. Eve dair halk bilgisi;
3. Ev eşyasına dair halk bilgisi;
4. Sanatlara dair halk bilgisi;
5. Elbiseye dair halk bilgisi;
6. Gıdaya dair halk bilgisi;
7. Âdetlere dair halk bilgisi;
8. İtikatlara dair halk bilgisi;

9. Bilgiye dair halk bilgisi;
10. Şiire dair halk bilgisi;
11. Temaşaya dair halk bilgisi;
12. Hikâyeye dair halk bilgisi;
13. Musikiye dair halk bilgisi;
14. Raksa dair halk bilgisi,
15. Hukuka dair halk bilgisi (Çek 2002).

Türk Kültür unsurları bilimsel nitelikte araştırılmaya ve ortaya koyulmaya oldukça müsait bir birikime sahiptir. Milli kimliğimiz göz önünde bulundurulduğunda yüzlerce yıllık bir birikimin olduğu anlaşılmaktadır.

Bugün Türkiye’de yüzyıllık bir geçmişi bulunan halkbilimi önceleri daha çok masal, destan, halk hikâyesi, halk şiiri gibi “sözlü edebiyat” ve anonim özelliğe sahip ürünler ile sınırlandırılırken, daha sonraları “halka ait bütün töre, gelenek, görenek, kabul, davranış, tören ve inançlarla birlikte maddi kültür unsurları da bu çerçeveye dâhil” edilmiştir (Durbilmez 2013: 101-112).

Türk toplumunun mimariden edebiyata, müzikten el sanatlarına kadar geniş bir ürün yelpazesine sahip olmasında üzerinde yaşanan coğrafyanın payı büyüktür. 7 bölgeye sahip Türkiye Cumhuriyeti’nde her bölgenin farklı kültürel unsurlara sahip olması ve en nihayetinde Türkiye Cumhuriyeti çaltısı altında birbirinden farklı etnik kökenden ve milletten bireyin birbirine sunabildiği kültürel zenginlikler, kültür konusu üzerinde hassasiyetle durulması gerektiğini vurgular niteliktedir.

b. Somut olmayan kültür unsurları

En genel kapsamıyla elle tutulur gözle görülür olmayan kültürel unsurlardır. Gelenek görenekler, adetler, sözlü kurallar, toplumsal normlar ve değer yargılarını bu kategori altında toplamak mümkündür. Manevi kültür unsurlarının isimlendirmesi hususunda alan yazında farklı başlıklar görebilmek mümkündür. İçerik unsurları göz önüne alındığında verilen isimlerin yanlış olduğunu söylemek doğru olmayacaktır. Kimi araştırmacılar manevi kültürel unsur olarak isimlendirirken UNESCO gibi kimi kurum ve kaynaklar ise soyut olmayan kültürel miras olarak adlandırmaktadır. 2003 yılında UNESCO’ya üye

Ülkelerin çoğunun oyu ile “Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi” benimsenmiştir.

Kelime olarak incelememiz gerekirse somut ve soyut kavramları netlik ifadeleridir. Dilimizde bir varlık görülebilir, duyulabilir veya dokunulabilir durumdaysa somuttur. Ancak varlık görülemez, duyulamaz veya dokunulamaz durumdaysa soyuttur. “Türkiye’de üzerinde en fazla durulan, karıştırılan veya polemik konusu yapılan husus ise “somut olmayan” ifadesinin karşılığının “soyut” olduğu, bu nedenle de “intangible cultural heritage” veya “patrimoine culturel immatriel” terimlerini Türkçeye “soyut kültürel miras” olarak çevirmek gerektiğidir (Oğuz, 2013: 5-13).” öğretilen düşünme biçimimiz ile somut kelimesinin tersi olarak soyut kelimesini aklımıza getirmemiz çok doğaldır. Ancak somut olmayan veya maddi olmayan kültürel unsur olarak kastedilen varlığın kendisinden ziyade kapsamıdır. UNESCO Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesinde bulunan tanımlamalar bölümünde;

“Madde 2: Tanımlar

Bu Sözleşmenin amaçları bağlamında,

1. “Somut olmayan kültürel miras” toplulukların, grupların ve kimi durumlarda bireylerin, kültürel miraslarının bir parçası olarak tanımladıkları uygulamalar, temsiller, anlatımlar, bilgiler, beceriler ve bunlara ilişkin araçlar, gereçler ve kültürel mekanlar-anlamına gelir. Kuşaktan kuşağa aktarılan bu somut olmayan kültürel miras, toplulukların ve grupların çevreleriyle, doğayla ve tarihleriyle etkileşimlerine bağlı olarak, sürekli biçimde yeniden yaratılır ve bu onlara kimlik ve devamlılık duygusu verir; böylece kültürel çeşitliliğe ve insan yaratıcılığına duyulan saygıya katkıda bulunur. İşbu Sözleşme bağlamında, sadece, uluslararası insan hakları belgeleri esaslarına uyan ve toplulukların, grupların ve bireylerin karşılıklı saygı gereklerine ve sürdürülebilir kalkınma ilkelerine uygun olan somut olmayan kültürel miras göz önünde tutulacaktır.

2. Yukarıda 1. fıkrada tanımlanan “somut olmayan kültürel miras”, özellikle aşağıdaki alanlarda belirir:

- a) Somut olmayan kültürel mirasın aktarılmasında taşıyıcı işlevi gören dille birlikte sözlü gelenekler ve anlatımlar;
- b) Gösteri sanatları;
- c) Toplumsal uygulamalar, ritüeller ve şölenler;

d) Doğa ve evrenle ilgili bilgi ve uygulamalar;

e) El sanatları geleneği.”

(Erişim Tarihi 04.11.2020 <https://ich.unesco.org/doc/src/00009-TR-PDF.pdf>)

Bu tanımlamadan da anlaşılacağı üzere toplumun özünden beslenen ve ortaya çıkarılan tüm ürünler somut olmayan kültürel mirasın ögesidir. “Somut olmayan ifadesi halk bilgisi yaratmalarının tamamını kapsar. Sözlü, görsel, uygulamaya yönelik, işitsel (müziksel) bütün halk bilgisi yaratmaları somut olmayan kavramının içinde yer alır. Bu noktada ortaya çıkan sorun ise “kültürel miras” meselesidir” (Ekici, 2004: 57-66).

Kültür kavramını tanımlanırken kök kelimesi ile ilişkili olduğu düşünülmüştür. Bir ağacın toplara köklerini salarak kilometrelerce uzaması, insan vücudundaki damarların ağacın köklerine benzer şekilde yayılışı ve aslında sağlıklı olmanın köklerin sağlıklı olmasına bağlı oluşu gibi kültür de toplumun kökleridir. Kaynağı sağlıklı olan, kaynaktan gelecek her türlü bilgiyi, birikimi ve kendisi için faydalı olanı alabilen toplumlar varlıklarını güçlü ve sosyolojik olarak sağlıklı bir şekilde sürdürebilir.

Türk Kültürü yüzyıllardır farklı coğrafyalarda yaşayan Türk milletinin, farklı dini inanışlara ve farklı kültürel etkileşimlere maruz kalmasıyla oluşmuştur. Göçebe hayattan yerleşik hayata geçmeleri, çok tanrılı dini inançtan ayrılarak tek tanrılı dini inancı kabul etmeleri, coğrafi olarak genişleme-daralma şeklinde konum değiştirmiş olmaları ve bu sayede etkileşime girdikleri diğer milletler ve kültürleri ile iklim değişiklikleri zengin bir kültürel miras oluşturulmasını sağlamıştır.

Kültür UNESCO tarafından kavramının somut kültürel miras ve somut olmayan kültürel miras olarak iki ana bölüme ayrıldığından bahsedilmiştir. UNESCO 2019 yılının Aralık ayında Türkiye’nin somut olmayan 18 kültürel mirası olduğunu belirtmiştir. Bu 18 mirasın temsili listesi şu şekildedir:

1. Meddahlık Geleneği (2008)
2. Mevlevi Sema Törenleri (2008)
3. Âşıklık Geleneği (2009)
4. Karagöz (2009)
5. Nevruz (Azerbaycan, Hindistan, İran, Kırgızistan, Özbekistan ve Pakistan ile ortak dosya (2009) (2016 yılında dosya Afganistan, Azerbaycan, Hindistan, Irak, İran,

Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Pakistan, Tacikistan ve Türkmenistan katılımı ile genişletilmiştir.)

6. Geleneksel Sohbet Toplantıları (Yaren, Barana, Sıra Geceleri ve diğer, 2010)
 7. Alevi-Bektaşî Ritüeli Semah (2010)
 8. Kırkpınar Yağlı Güreş Festivali (2010)
 9. Geleneksel Tören Keşkeği (2011)
 10. Mesir Macunu Festivali (2012)
 11. Türk Kahvesi ve Geleneği (2013)
 12. Ebru: Türk Kâğıt Süsleme Sanatı (2014)
 13. İnce Ekmek Yapımı ve Paylaşımı Geleneği: Lavaş, Katırma, Jupka, Yufka (Azerbaycan, İran, Kazakistan, Kırgızistan ve Türkiye ile ortak dosya) (2016)
 14. Geleneksel Çini Sanatı (2016)
 15. Bahar Bayramı Hıdırellez (Makedonya ile ortak dosya) (2017)
 16. Dede Korkut-Korkut Ata Mirası: Kültürü, Efsaneleri ve Müziği (Azerbaycan ve Kazakistan ile Ortak Dosya, 2018)
 17. Geleneksel Türk Okçuluğu (2019)
- Acil Koruma Gerektiren Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi
18. Işık Dili (2017)

(<https://www.unesco.org.tr/Pages/126/123/UNESCO-%C4%B0nsanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1n-Somut-Olmayan-K%C3%BClt%C3%BCrel-Miras%C4%B1-Temsil%C3%AE-Listesi> Erişim Tarihi: 25.11.2020).

Türkiye sahip olduğu kültürel mirasları korumak, geliştirmek ve gelecek nesillere aktarmakla mükelleftir. Kültürel mirasın aktarılması sonucunda gelecek nesiller hem kültürel mirasa sahip çıkacak hem de daha fazla canlı kültürel miras oluşturabileceklerdir.

Ayrıca kültürün tanıtılması ülkenin uluslararası arenada sahip olduğu kalıp yargılardan ve önyargılardan arındırma yoludur. Dünya çapında bilinirlik kazanıldıkça öncesinde oluşan kalıp yargılar ve önyargılar kırılabilir, olası kalıp yargılar ve önyargıların önüne geçilebilir.

Sistematik ve planlı bir eğitim ile somut ve somut olmayan kültürel mirasın aktarılması ve tanıtılması en sağlıklı ve verimli yoldur.

2.1.2 Kültür eşitleri

Çeşitli ltler göz önünde bulundurularak sosyologlar ve sosyal psikologlar tarafından kültür sınıflandırılmıştır. Çalışmada pek çok araştırmacı tarafından sıklıkla kullanılan sınıflandırmaya yer verilmiştir.

a. Genel kültür

Toplumun büyük bir kesimi veya tamamı tarafından kabul edilen kültürdür. Toplumdaki hemen hemen her bireyde, grupta veya toplumun tamamında hâkim olan inanç sistemi, fikir veya hareketlerdir. “Bir toplumdaki geçerli inançlar, değer yargıları, yaşam tarzları, örf ve adetleri, o toplumun genel kültürünü oluşturmaktadır. Genel kültür ayrımı, kültürün genellik derecesine ya da ait olduğu topluluğun büyüklüğüne göre yapılan bir sınıflandırmaya dayanır. Genel olarak, bir ülke ya da ırkın kültüründen söz edilebilir. (Silah, 2002)”.

b. Alt kültür

“Toplumların alt kültürleri ise, belli bir toplumsal çevredeki ortak yönler yanında, kültürel öğelerdeki farklılıkları yansıtmaktadır. Alt kültürler genel kültür içinde yer aldığı halde, genel kültür, alt kültürlerin toplamı anlamına gelmemektedir.” (Silah, 2002). Aslında “aynı kültür içindeki farklılıklardır” (Tezcan, 2011)

c. Baskın kültür

“Toplum içindeki en güçlü grupların sahip olduğu kültürdür” (Kırel ve Sungur, 2015). Andersen ve Taylor’ göre baskın kültür, “toplum içindeki diğer kültürlerin standart olarak saptadığı ve yargıladığı kültürdür” (akt. Kırel ve Sungur, 2015). “Genelde orta sınıfın paylaştığı değerler, çeşitli alışkanlıklar ekonomik kaynaklar baskın kültürü oluşturur” (Kırel ve Sungur, 2015)

d. Karşı kültür

“Bir grup insanın, içinde yaşadıkları kültür sisteminin temel değerlerini yadsıması ve başka bir takım değerleri benimsemesi olayıdır” (Tezcan, 2011). “Karşıt kültür bir alt kültür olup değer, norm ve yaşam biçimleri açısından içinde yaşanılan kültüre ters düşen tutum ve davranışları içerir” (Kırel ve Sungur, 2015). Alt kültür, tüm kültürü reddetmez, ana kültürü kabul eder, oysa karşı kültür kendisini içine alan kültürün değerlerini alaya alır, tüm ana kültürü reddeder ve onunla çatışır (Bahar, 2005).

e. Kitle kültürü

“Kitle üretimi, iletişimi ve ulaştırması düşün ve sanat etkinliklerinin düzeyini düşürücü etkide bulunmaktadır. İşte, ‘Kitle Kültürü’ kavramı, bu durumu ifade eder” (Tezcan, 2011)

f. Halk kültürü

Bir toplumda nesilden nesile sözlü olarak aktarılan kültüre halk kültürü ya da folk kültür denir.

g. Yüksek kültür

“Toplum içinde özel bir yaşam biçimi, zevkleri ve alışkanlıkları olan küçük bir elit grubun sahip olduğu kültüre yüksek kültür denilir” (Kırel ve Sungur, 2015).

h. Popüler kültür

“Popüler kültür bir "çabuk kullanım ve hızlı tüketim" kültürüdür” (Erdoğan, 2004). “Popüler kültürde, aynı zamanda, sürekli kalıcılıkla değil, sürekli değişimle sermayenin ve sermaye sisteminin sürdürülebilirliği gerçekleştirilir: Müzik alanında, popülerlik her hafta değişen "top 40" içinde olma ve bunları dinlemedir. Giyimde popüler olan şey mevsimlerle değişen modayla gelen güdümlü kültürel yaşamdır. Yeme ve içmede Pepsi ve Coca Cola; Marlboro ve Winston; Pizza Hut ve Pizza King; McDonalds ve Burger King arasındaki özgür seçim için tüketici kazanma mücadelesi ve bunun bireysel özgürlük, zevk ve tercih olarak sunulmasıdır” (Erdoğan, 2004)

2.1.3 Milli kültür

Genel anlam itibariyle kültür yayılan, kök salan ve ilerleyen bir kavram olmakla birlikte halka ait her olguyu kapsamaktadır. Özünü halktan alan ve gelişen kavram halk yaratmalarının tamamı olarak kabul edilmektedir. Bu nedenledir ki küçük grupları topluluk, toplulukları ise halk haline getiren şey ortak bir geçmişin, amacın ve felsefenin varlığıdır. Bu ortaklık uzun vadede birçok kültürel miras bırakacaktır.

Miras kelime anlamıyla kişinin dünya hayatının sona ermesi sebebiyle mevcut maddi ve manevi birikiminin yasal yollarla doğal ya da seçilmiş mirasçılara bırakılmasıdır. Toplumu oluşturan her bir fert sahip olduğu birikimi paylaşır. Maddi birikimler ferdin kendi tasarrufundadır ve dilediğinde değerlendirebilir. Ancak manevi birikimlerin devri söz konusu olduğunda ferdin ölümünün beklenmesine ihtiyaç yoktur. Kişi sahip olduğu değerleri, fikirleri, öğretileri ve hayata dair görüşlerini hala hayattayken aktarır, aktarmakla mükelleftir. Bu aktarımın sağlıklı bir kanal ile yapıyor olması toplumların ilerleyebilmesi için oldukça önemlidir.

Kişi içine doğduğu topluma olan vazifelerini yerine getirmekle yükümlüdür. Onu kabul eden, benimseyen ve onunla benzer hedefleri olan toplumun diğer bireylerine sahip olduğu birikimi sunmalıdır. Bu bireyin vatandaşlık görevi olmasının yanında bireyin kendini gerçekleştirme anlamında da en önemli sorumluluklarından biridir.

Gelişim tek taraflı olmamaktadır. Hiçbir bilgi kaynağı beslenmeden besleyemez. Eğitimin temelini bu beslenme oluşturmaktadır. Hayatın içinde daimi olarak kullanılması gereken bilginin aktarımıdır eğitim ve topluma dayalıdır. En basit haliyle yalan söylemenin kötü bir alışkanlık olduğu bilgisinin çocuğu aktarılması eğitimidir. Eğitim toplumu oluşturan en küçük yapı olan ailede başlar. Çocuk okula gidebilir doğal bilimleri öğrenebilir bireysel olarak kendisini geliştirebilir ancak eğitimi edindiği kaynak ailesi, çevresi ve yaşadığı topluma ait her şeydir. Belirli kuralları veya bir kitabı yoktur. Uygulanmadığında ceza verilemez. Toplumsal olarak yaptırıma tabi tutulabilir veya tutulamaz. Bu yaptırımın uygulanmasında örneğin yalan söyleyen bir çocuğa nasıl tepki verileceği o toplumu oluşturan bireylerin tutumuna bağlıdır. Yalan söylemenin yasal olarak bir cezası olmadığı gibi dürüstlüğün de ödülü de yoktur. Ahlaki tutum ve davranışların sonuçlarını belirleyen toplumun kendisidir.

Uluslar arası yasal platformda millet olmuş her topluluğun varlığa, eşyaya, hissiyata ve dünyaya bakışı, maruz kaldıklarını algılayış biçimi ve onları anlamlandırışı ile maruz kaldıklarına karşı sergilediği tutum farklıdır. Daha genel bir ifadeyle açıklamak gerekirse milleti bir arada tutan değerlerin, normların veya inançların farklılıkları karşı karşıya gelecekleri olgulara karşı sergileyecekleri tavır doğrudan etkileyecektir. Milletçe benimsenen değerler, normlar ve inanç sistemi milli kimlik oluşumunu sağlayacaktır. Birçok toplum benzer hisler ve fikirlere sahip olsa da milli kimliği oluşturan toplumların arasındaki farklardır. Örneğin her toplumda yalan söylemek kötü bir davranış biçimi olarak kabul edilirken yalan söyleyen bireye karşı sergilenecek tutum toplumdan topluma farklılık gösterecektir.

Birey sahip olduğu manevi olgunun aktarımını sağlarken takibini de gerçekleştirmelidir. Sahip olunması beklenen hazır bulunuşluk düzeyi ile aktarım ve alım kapasitesine sahip olması, gönderici ve alıcı arasındaki iletişim kanalının sağlıklı olması gibi etmenler kültürel mirasın aktarımı konusunda önem arz etmektedir.

2.1.4 Yabancı kültür

Bazı kültürel budunbilimciler ve sosyologlar “öteki” kavramını kullanmayı tercih etmektedir. Bu tercihin temelinde kelimenin içerdiği anlam önem taşımaktadır.

Toplum bilimsel açıdan “mevcut kültür içinde dışlanmış olan” (www.tdk.gov.tr) olarak tanımlanan öteki kavramı, toplumca normal kabul edilenler dışındaki her şey olarak tanımlanabilir (Türkyılmaz, 2015).

"Öteki kültür"ün bireylerinin, tarzlar hakkında, kültürel kodlarının çeşitliliği hakkında bilgilerin edinimi, iletişimin temelini oluşturan en önemli unsurlardandır. Çünkü iletişim deyince sözlü iletişim kadar sözlü olmayan jestler, yüz ifadeleri, vucutun hareketleri ile ifade edilen iletişim biçimleri de devreye girer ve bu etmenler bir kültürden diğerine farklılık gösterir. Farklı sosyal bağlamlarda nerede ve nasıl konuşmak söylemek gerektiğini bilmek de iletişimin bir başka kültürel bileşenini oluşturur (Logie, 2004)".

2.1.5 Hedef kültür

Belirli bir amaç veya neden doğrultusunda katılmak, öğrenilmek veya benimsenmek istenen kültür olarak tanımlanabilir. Bir kültürden gelen bir insanın diğer bir kültürden gelen biriyle iletişime girdiğinde kendini farklı, tuhaf veya rahatsız hissetmesi olağandır (Jiang 2001: 328-334). Bu rahatsızlığın nedeni daha önce başka bir kültürle karşılaşmamış veya içine doğulan veya benimsenen kültürün öncelenmesinden, üstün görülmesinden kaynaklanıyor olabilir. Öteki kültür her zaman kötü olarak nitelendirilmese de yabancılaşma veya farklılıkların tuhaf karşılanması sorunu gözlenebilmektedir.

“Yabancı dil öğretimi kültürel ilişkilerin ve karşılıklı iletişimin en önemli ögesidir. Kültürlerarası bildirişim, anlaşmayı amaçlayan yabancı dil öğretimi önyargıları ve yanlış anlamaları ortadan kaldırmayı sağlayan bir yoldur.” (Pehlivan 2007) Farklı kültürlerle mensup bireylerin ortak zeminde bir araya gelmesi farklı kültürlerin zenginliklerini, değerlerini fark edebilmelerine ve dahası kendi kültürlerinin o ana dek fark edemedikleri yönlerini görmelerine yardımcı olabilir. “Yabancı dil öğrenme, yabancı kültür ile bir diyaloga girmektir. Kültürlerarası karşılaştırmayı yabancı dil öğretimine temel yapan bu eğilim, yabancı dil öğrenmeyi, kişinin hem kendi kültürü ile hem de yabancı kültürle bir hesaplaşması olarak değerlendirir” (Polat 1990). Bu noktada hesaplaşmak olarak anılan kendi kültürünün de başka bir birey açısından öteki kültür olarak algılandığını fark etmek olarak kabul edildiğinde birey kendi davranış ve tutumlarının hangi kültürel değerler sebebiyle oluştuğunu idrak ederek kültüründeki değerleri zihninde daha rahat somutlaştırabilecektir. Bu şekilde kendi kültürünü de dışarıdan bir gözle inceleyebilir hale gelecektir.

Hedef kültürü öğrenmeden hedef dili tam anlamıyla öğrenmenin mümkün olmaması hedef kültürün dil öğretimi içindeki yerinin ne denli önemli olduğunu göstermektedir. Tseng (2002)’e göre hedef kültürü öğrenme ve öğretme iki temel olgunun başarılmasını sağlar; bakış açısı bilinci ve kültürlerarası farkındalık. Bakış açısı bilinci geliştiğinde herkesin aynı fikirde olmak zorunda olmadığını, bir doğrunun varlığı durumunda diğer tüm fikirlerin yanlış kabul edilemeyeceğini bazen birden fazla doğrunun kabul edilebilir olduğunu, herkesin her zaman hem fikir olamayacağını anlayacak bilince ulaşır. Kültürlerarası farkındalık geliştirildiğinde ise farklı kültürlerin davranış biçimleri üzerinde yarattığı etkiler gözle görülür hale gelecektir. Bir dili öğrenmenin en etkili yolu o dili konuşan toplumların kültürünü öğrenmekten geçmektedir.

Tseng'e (2002) göre ise yeni bir kültüre dâhil olmak bir insanı toy bir kişiden kültürel güçler tarafından yaşamın şekillendirildiği yolları anlayan ve dolayısıyla bu güçlerin çeşitliliğini kabullenebilen bireyler haline getirir. "Dilin kültür boyutunu da içeren öğrenme stratejileri geliştirilir ve kültür aktarımına yönelik uygulamalar derse katılırsa, öğrenilen yabancı dil öğrenciye farklı dünyaların kapılarını aralayabilir (Tapan 2006)".

2.1.6 Kültürel kimlik

"Kültürel kimlik bireyin kendisini millet, etnisite, ırk, cinsiyet ve din gibi çeşitli kültürel kategorilerden oluşan belirli bir grup ile tanımlaması veya ona ait olduğunu hissetmesi anlamına gelmektedir (Chen, 2014)". Kültürel kimlik sürekli ve değişkendir. Gelenekler, dil, örf, sanat gibi çeşitli dallarda etkileşim ile oluşturulur ve süreklidir.

Kültürel kimliği daha açık bir şekilde anlayabilmek için etniste kavramının içinin doldurulması gerekmektedir. Anthony Smith, etnisiteyi diğer insan topluluklarından ayırabilmek için önem taşıyan altı unsurdan söz etmektedir:

1. Kolektif bir ismin varlığı: Grubun kendine verdiği isim, grubun tanımlayıcı işareti ve simgesidir.

2. Ortak soy (ata) miti: Belli bir zaman ve mekânda ortak bir köken düşüncesini kapsayan mittir ve etnik gruba kurgusal bir akrabalık duygusu verir.

3. Ortak tarih ya da bellek: Bireylerin paylaştığı tarihsel bellek birbirini izleyen kuşakları, ortak birikime eklenen deneyimlerle birleştirir. Çoğu kez masallar ve efsaneler kulaktan kulağa bir kuşaktan diğerine geçer (Somersan, 2004).

4. Özel ortak kültür: Diğer kültürlerle ortak olan ama aynı zamanda ayırt edici kültürel özellikleri kapsar. Din, dil, görenekler, kurumlar, yasalar, giyim, beslenme, sanat vb. bu listeye girebilir.

5. Belli bir bölge, toprak parçası ile özdeşleşme ya da bağlanma: Toprak parçasına fiziksel bir bağlılık zorunlu değildir ama grubun belli bir toprak parçasına kendini ait hissetmesi gerekir.

6. Dayanışma duygusu: Bireylerin gruba karşı güçlü bir aidiyet ve etkin bir dayanışma duygusu olmalıdır. (2007'den akt. Sarı, 2010)".

“Bütün kültürel kimlikler, ötekinin varlığını ve kültürel pratiklerini kabul etmek suretiyle tanımlanır (Chen, 2014)”.

2.1.7 Çok kültürlülük

“Çokkültürlü ve çokkültürlülük kavramları sıfat olarak ilk kez İngilizce’de, 1941 yılında önyargısız ve bağısız bireylerden oluşan kozmopolit bir toplumu nitelemek için kullanılmıştır (Yanık, 2013)”. “Çokkültürlülük, günümüzün küresel ölçekli göçlerinin neden olduğu toplumsal, siyasi, ekonomik ve kültürel değişimler paralelinde ifade edilebilecek toplumsal ve siyasi bir sonuçtur (Yanık, 2013)”.

Dünyanın bugün geldiği noktaya bakıldığında nedeni veya amacı ne olursa olsun ırk kavramının kalmadığı görülebilir. Pek çok milletten insan bir arada yaşamak durumundadır. Bu durumda birey olmanın gerekliliklerinden biri de kendi ve öteki kavramlarını kenara bırakmaktır. Eğitimin bir amacı da duyguların ve güdülerin kontrol altında tutulmasıdır. Bireysel istekler elbette önem taşımaktadır ancak evrensel değerler göz önüne alınarak kabul edilen iyi ve güzel olana paralel davranışlar ve tutumlar sergilemek bireyin sorumluluğudur.

Gerd Baumann’a göre “Çokkültürlülük bir bilmecedir: Tekelleştirilmiş bir ulusal kültüre inananlar, kültürlerinin izini etnik kimliklerde arayanlar ve dinlerini kültürleri olarak görenlerden oluşan üç tarafın arasında adalet ve eşitlik durumunu nasıl sağlayabileceğimizi sorar. Çokkültürlülük mevcut grupların sayısınca çoğalan eski kültür kavramından çok, yeni ve kendi içinde çoğulcu, kendi ve ötekilere atfedilen kültür uygulayımıdır (Baumann, 2006)”.

2.1.8 Kültürlerarasılık

Farklı kültürlerden bireylerin bir arada yaşaması sonucu ortaya çıkmış olan bu kavramın net tanımının yapılması kolay değildir. Çok kültürlük, ana kültür, hedef kültür, öteki, kültürel çokluk, azınlık gibi pek çok bileşenin sosyal hayatın içinde yer almasıyla birlikte insani bilimler ve sosyal bilimler tarafından inceleme alanı içinde varlık gösteren bir disiplin olduğunu söylemek mümkündür.

“Bu kavramın, her şeyden önce farklı kültürden insanların bir arada yaşamaya başlamaları sonucu ortaya çıkmış bir kavram olduğu söylenebilir. Zaten bu bağlamda en çok kullanıldığı alanlardan biri de, yabancı bir toplumda göçmen statüsü altında yaşayan insan gruplarının içinde bulundukları topluma, kültürel ve toplumsal anlamda uyumları sorunsalının irdelendiği alandır (Logie, 2004)”.

Kültürlerarasılık kavramının nedeni ve amacı ne olursa olsun bireyler arasında kurulan ortaklıkların sonucunda ortaya çıkabilmiş olduğu düşünülmektedir. Yabancı olarak anılan kültürlerle karşı hoşgörü ve anlayışlı olma esasına dayandığını söylemek yanlış olmaz. Farklı kültürlerin tanınması ve bu sayede kültürel zenginlik kazanılmasının hedeflendiğini de söylemek mümkündür. “Yabancı olarak tanımlanan uluslar, halklara bakış bağlamında, bazen gerçeği yansıtan, bazen de önyargıya dayalı pek de gerçeği yansıtmayan tek "tip insan" genellemelerinin ötesinde, diğer kültürü ya da kültürleri sadece genel değil özel yönleriyle de tanıyıp anlama çabası göstermek, "kültürlerarasılık" olgusunun bileşenlerinden birini oluşturur (Logie, 2004)”.

Kültürlerarasılık kavramının en temel özelliği ise kültürel farklılıkların farkında olmak ve bir kültürü diğer bir kültürden üstün ya da zayıf görmeme esasıdır.

2.1.9 Kültürlerarası duyarlılık

İnsan yavrusunun birey olabilmesi için bir topluma ait olması, sosyalleşmesi, bilişsel ve duyuşsal olarak gelişmesi gerekmektedir. Toplum içinde dayanışma ve birliktelik olgularının sağlıklı bir biçimde çalışıyor olması için hoşgörü ve anlayışa ihtiyaç duyulmaktadır. Birlikte yaşama arzusunda olan insanlar ben ve öteki kavramlarından sıyrılmayı başarabilmişlerdir. Bu elbette ki kolay değildir. Farklı kültürlerden gelen bireylerin ortak yaşam arzusu bir takım kültürel sorunları da beraberinde getirecektir. Bu sorunların aşılmasında, bireylere verilecek eğitimin kalitesi oldukça önemlidir. Ana kültüre sahip bireylere de farklı kültüre sahip bireylere de eğitim vermek gerekmektedir. Bugüne dek pek çok uyum çalışması yapılmıştır. “Toplumsal uyum için asimilasyon, entegrasyon ve çokkültürcülük şeklinde kategorize edilebilecek politikalar uygulamaya koyulmuştur (Özcan, 2018)”.

Eğitimin önemi bu noktada başlamaktadır. Çalışmanın kapsamı yabancı dil olarak Türkçe öğretimi olarak sınırlı olsa da eğitimin ailede başladığı ve yerden, zamandan, yaştan bağımsız olduğu kabul edildiğinde kültürel uyum ve anlayış için sadece ders kitapları ve okul kavramlarının yeterli olmadığı aşıkardır. Toplumu ilgilendiren konularda toplumdaki her bir ferdin eğitilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi özelinde ise aynı çatı altında eğitim gören birbirinden farklı onlarca kültüre mensup öğrencinin hedef kültüre ait girdileri alırken kaynak kültürlerinden bahsetmek öğrencilerin sınıf içi ve dahası toplum içi varlığını kabul etmek olacağından yaratacağı olumlu psikolojik etkiler dil öğretiminin de olumlu şekilde etkilenmesini sağlayacaktır. Ayrıca farklı kültürlere değinmek ve o kültürlere ait unsurları yakından tanımak sınıf içi kültürel zenginliğe de katkı sağlayacaktır.

2.2. Dil ve İletişim

2.2.1 Dil

Dil canlılar arasında bilgi, duygu, fikir akışını sağlayabilmek için kurulan bağıdır. Dil insanın kendisini en rahat ifade edebildiği kanaldır. Dil üzerine çok çeşitli tanımlar yapılmıştır. Pek çok bilimsel disiplin dil kavramını kendi alanlarına uygun olarak tanımlamışlardır. “insanlar arasında bir anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta; kendi kanunları içinde yaşayan ve gelişen canlı varlık; milleti birleştiren, koruyan ve onun ortak malı olan sosyal bir müessese; seslerden örölmüş muazzam bir yapı; temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli anlaşmalar ve sözleşmeler sistemidir (Ergin, 1999)”.

Güzel (2014) ise dili, “muhakemenin uzanabildiği sınırları, duyguların erişebildiği bölgeleri, hayalin tanıyabildiği bölgeleri görüntüleri adlandıran bir sistemdir” şeklinde tanımlamaktadır.

“Dil, insanların meramlarını anlatmak için kullandıkları bir sesli işaretler sistemidir. Elle, başla, gözle kaşla işaretler yaparak da bazı duygularımızı, düşüncülerimizi ve dileklerimizi anlatırız. Fakat en mükemmel anlatma vasıtamız dilimizdir (Banguoğlu, 2004)”. İnsan kendisini ifade etmek için konuşur. Sözleri değerli görülür, savunduklarına ve anlattıklarına kıymet verilirse konuşma eylemine devam eder. Zira insanın en temel

ihtiyaçlarından birisi anlaşılmaktır. Fiziksel hareketler, beden dili veya resim ile kendisini istediği ölçüde ifade edemeyen insanoğlu dili kullanmayı keşfetmiştir.

Dil insanlık ile bütünleşmiştir. “Dil, insanlar arasında karşılıklı haberleşme aracı olarak kullanılan; duygu, düşünce ve isteklerin ses, şekil ve anlam bakımından her toplumun kendi değer yargılarına göre şekillenmiş ortak kuralların yardımıyla başkalarına aktarılmasını sağlayan, seslerden örülü çok yönlü ve gelişmiş bir sistemdir” (Korkmaz, 1992) Korkmaz’ın tanımından yola çıkarak dilin bireyselliğinin yanında toplumsallığına da değinmek gerekir.

Dil toplumu oluşturan insanların birbirleriyle olan ilişkilerini kurmaları için gereken köprü görevini üstlenir. Her türlü tecrübe ve kültür unsurları dil sayesinde çağımıza ulaşır. Ebeveynlerden ocuğa, toplumdan insana ve insandan topluma aktarım dil sayesinde gerçekleşir. İnsanın içine doğduğu toplumun değerleri ve kültürüyle şekillenmesi ve bu sayede edindiklerini hayatı boyunca yaşatıp zamanı geldiğinde kendisinden sonra geleceklere aktarması yine dil ile gerçekleşebilecek bir hadisedir.

Dil aynı toplum içinde yaşayan insanların birbirleri ile olan ilişkilerinde de önemli bir role sahiptir. “Diller, sadece yapıları bakımından değil, kelime kadroları bakımından da birbirlerinden ayrılırlar. Ve bu ayrılık kültür ve medeniyet farkına delalet eder (Kaplan 2006)”. Bu sebeptedir ki aynı kültürden olan insanlar birbirlerini daha iyi anlar ve daha kolay empati kurabilir. Benzer kültürel kodlamalar ile yetişmiş iki insanın anlaşması daha kolaydır. Bu durumda sadece aynı dili konuşmaktan bahsedilmemelidir. Aynı dili konuşan fakat farklı kültürel kodlamalar ile yetişmiş iki insanın birbirini anlamıyor olmasının sebebi kültür farkıdır. İki insanın birbirini anlıyor olabilmesi için dilsel girdilerin yanında sosyolojik bir takım girdilere de ihtiyaç duyulmaktadır.

2.2.2 İletişim

İnsanların birbirleri ile mütemadiyen etkileşim ve paylaşım içinde olduğu düşünüldüğünde dil, kültür ve iletişim kavramlarını birbirinden ayrı değerlendirmek doğru olmayacaktır. Birbirleri ile girift yapıda bulunan bu kavramlar kişinin bireyselleşmesi ve toplumsallaşması yolunda birbirini besleyen kaynaklar gibidir. Bu kaynakların iinin evrensel ve toplumsal değerlerle doldurulması gerekmektedir. Zira dil olmadan kültür, dil

ve kültür olmadan iletişim olgusundan söz etmek doğru olmaz. Önceki bölümlerde bahsedildiği gibi iki insan her zaman ve her durumda konuşabilir ama bu bahsedilen bu iki insanın her zaman ve her durumda birbirini anlayabileceği anlamına gelmez.

İletişim için en yalın şekilde gönderici ve alıcı arasında bir neden veya amaç doğrultusunda bilgi, duygu veya düşünce akışı sağlayan kanaldır demek doğru olacaktır. İletişimde esas olan gönderici ve alıcının birbirine bu kanal yolu ile bağlı olmasıdır. Gönderici ile alıcı arasındaki bağın sağlıklı olması iletişimin de sağlıklı olmasına yardımcı olacaktır. Göndericiden alıcıya giden her bir kodun alıcıya eksiksiz ve amaçlandığı şekilde ulaşabilmesi iletişimin güçlü ve sağlıklı olması ile mümkündür.

İletişim kuramcısı Peters (1999), bu kavramı dört gruba ayırmaktadır:

- İlk grup anlamı, iletişimin etkileşimli veya diyaloga dayalı bir süreçten çok, katılmak, dâhil olmak ve paylaşmak anlamlarına işaret eder.
- İkinci grup anlamlar, fiziksel aktarmalar veya taşımayla ilgilidir.
- Üçüncü grup anlamlar, mübadele odaklı ve iletişimi karşılıklı değiş tokuş olarak işaret eder. Burada esasen insanların kendi iç dünyalarına dair olan şeyler değiş tokuş edilmektedir.
- Dördüncü grup ise iletişim, sembolik etkileşimin türlü biçimlerini ifade eden bir şemsiye terimdir.

Bu sınıflamadan da anlaşılabileceği üzere iletişim sadece dil ile gerçekleşmemektedir. Dil iletişimi sağlayan en önemli bağlardan sadece biridir. Dil ötesi araçlar, çeşitli semboller, müzik, görseller gibi pek çok bağ ile iletişim kurmak

mümkündür. O halde iletişimin amacı iletişimin yönteminin belirlenmesinde etkili olacaktır.

Bu noktada iletilen şeyin ne olduğu da önem taşımaktadır. Birey zihnindeki biricik fikri veya kalbinin derinliklerindeki en şahsi hissi biricik ve kendine özgü bir biçimde ifade edebilir mi? Kimsenin kullanmadığı kelimelerle anlatabilir mi? İşte bu noktada dil iletişimin özgünlüğünü ve biricikliğini kısıtlamaktadır. Rynin (1932), “insanların kendilerini sözcüklerle ifade etmelerinden dolayı, iletişimin içerikten değil biçim üzerinden gerçekleştiğini iddia etmektedir” Zihin okuma teknolojisi gerçekleşmedikçe arı bir iletişimin gerçekleşmesi mümkün gibi görünmemektedir. Alıcı göndericiden gelenleri kendi zihin süzgecinden geçirecek ve yaşam deneyimleri ile açıklamaya çalışacaktır. Kendisinde hiç var olmayan bir olgu karşısında alıcının kafasının veya duygularının karışması oldukça normaldir.

Dil eğitiminde özellikle yabancı dil eğitiminde öğrencilerin kendi yaşam deneyimleri hakkında fikir sahibi olmak, onların kültürlerini bilmek hedef kültürün sunulmasında yaşanabilecek olası olumsuzlukları azaltmaya yardımcı olacaktır. Hedef kültür ile kaynak kültür arasında benzerlik ve farklılıkların ortaya konulması kültürel etkileşimin sağlanmasına ve amaçlanan dil öğretiminin ve toplumsal uyumun gerçekleşmesine katkı sağlayacaktır.

2.2.3 Diller arası iletişim

Dil iletişimi aynı dili konuşan bireyler arasındaki iletişim şeklini ifade ederken diller arası iletişim farklı dillere mensup bireylerin birbirlerini anlama çabası içinde girdikleri etkileşime işaret eder.

İnsanı diğer tüm canlılardan ayıran özelliklerden biri doğuştan dil yeteneğine sahip olmasıdır. Fiziksel ve bilişsel olarak hazır olduğu zaman anlamlı sesler çıkarmaya ve sonrasında konuşmaya başlayan insan yavrusu, karşılaştığı sosyal çevre ile çeşitli etkileşimlere girer. Zaman içinde dilsel ve dil ötesi araçlar ile edindiği girdileri kullanmaya ve kendisini ifade etmeye başlar. Kendi özgün kimliğini oluşturabilen insan birey olarak toplumda yer almaya ve kendisini kabul ettirmeye başlar. Bireyin bu süreçte temel malzemesi ana dildir. Zira bireyin içinde yaşadığı topluma karşı kendisini somut bir

biçimde ifade edebilmesinin ilk yolu dildir. Dil fikirleri, duyguları ve durumları somutlaştırmaktadır. Şeftalinin tüylerinden rahatsız olan bir insana şeftali nesnesi sözcüklerle anlatıldığında yaratılacak etki şeftalinin kendisini göstermekle yaratılacak etkiye benzerdir. Veyahut “O an Ayşe’nin yüzünü görmeliydin, gözleri fal taşı gibi açılmıştı.” cümlesi -gönderici ve alıcı arasındaki iletişim kanalına bağlı olmak şartıyla- alıcının zihninde Ayşe’nin yüz ifadesinin canlanmasına yardımcı olacak, belki de birebir aynı şekilde canlandıracaktır.

Diller arası iletişimde ise farklı dilsel ve dil ötesi araçlara sahip bireylerin birbirlerini anlamaya yönelik çabalarından bahsedilebilir. İletişim kurma amacındaki bireyler arasında ortak bir dil olması birbirlerini anlamak için ilk şarttır. Ortak dile olan hâkimiyet iletişimin kalitesini doğrudan etkileyecektir. Kültürün dile yansıdığı ve dilin kültürü oluşturan temel unsurlardan biri olduğu göz önünde bulundurulduğunda ortak dilin dilsel yapılarına hâkim olmanın yanında ortak dildeki sözcüklerin işaret ettiği anlamlar da değer kazanmaktadır. Bir Türk yemeği olan analı kızlıyı menüde gören ve sözlük kullanarak bunu İngilizce tercüme etmeye çalışan bir yabancı uyruklu daughter with mother ile karşılaşacaktır. Veya kan ter içinde kalmak ifadesini tercüme etmeye çalışan bir yabancı uyruklunun dehşete kapılacağını söylemek yanlış olmaz.

Dilin biçimsel özellikleri belirli standartlara göre oluşturulmuş eğitim yöntem ve teknikleri ile kazandırılmaktadır. Ancak kurumlar dilin imgesel özelliklerine ana dil eğitiminde de yabancı dil eğitiminde de yeterli derecede önem verilip verilmediği sorusuna ve özellikle okul öncesi çağ ve yabancı dil eğitiminde imgebilimden ne ölçüde yararlanıldığına cevap vermelidir. “Çünkü her iletişim bir anlam içerir. Anlamın, en azından bir uyarıcı olarak bir dış gerçekliğe dayanması zorunludur. Ama bu dış gerçeklik, - dilde olduğu gibi - her zaman ses değildir. Duyularımızın her birine seslenebilen her türlü dış gerçeklikler, ayrımlı biçimlerde algılanabildikçe, acık ya da gizli iletişim türlerine dayanaklık edebilir. Kaldı ki gösterge, gerçekten bir gösteren ve bir gösterilenden oluşacaksa, bu gösteren, ille de duyusal nitelikte olmayabilir. Örneğin soyut bir kavram da bir gösteren olarak isleyebilir (Guiraud, 1990).” Hedef dil özelinde öğrenilen dile ait kültürün kazandırılması iletişimin sağlıklı olmasını ve olası yanlış anlaşılmanın engellenmesine yardımcı olacaktır.

2.2.4 Dil, kültür ve iletişim ilişkisi

Kültürü oluşturan unsurlar; dil, dini yaşama biçimi, tarih, sanat, mitoloji ve gelenektir. Kültürü oluşturan unsurların hepsi önemli olsa da dil, kültürün oluşturucusu, yaşatıcısı, koruyucusu ve taşıyıcısı olarak diğer unsurlardan daha öne çıkmaktadır. “Buzdağının görünen kısmı kültürün küçük bir bölümüyle dildir; suyun altında gizlenen asıl büyük bölümü ise kültürün görünmeyen yüzüdür (Jiang, 2000: 328-334)”. Açıkça anlaşılacağı üzere dil ve kültür ayrılmaz parçalardır. Dili özümsemeden dili göremeden kültüre ulaşmak imkânsızdır. Nasıl ki buzdağının görünen yüzü olmasa suyun altında sessizce yatan büyük kütleden haberdar olunamayacaksa dil olmadan belki yüzyıllardır biriktirilmiş emek emek işlenmiş kültürden de haberdar olunması mümkün olmayacaktır.

Dil kültüre ait önemli yapı taşlarından birdir. Bu anlamıyla da oldukça önemlidir. Dil ve Kültür ilişkisi incelenirken salt taşıyıcılıktan bahsetmek doğru değildir. “ Dil kültürün bir parçasıdır ve aynı zamanda kültürü oluşturur” (Lixian 1998). Dil ve kültür arasında kuvvetli bir bağ vardır.

Dil amacı ve yapısı nedeniyle insanlar arasındaki iletişimin temel unsurudur. Dilin ortaya çıkış amacı bağ kurmaktır. Fakat söz konusu kültür olduğu zaman iletişimi destekleyebileceği söylenebileceği gibi ket vuracağı da söylenebilir. Benzer kültürel kodlamalara sahip dilsel olarak sorunsuz iki insanın iletişim kurması ve iletişimlerini sürdürmeleri olası iken farklı kültürel kodlara sahip dilsel olarak sorunsuz iki insanın anlaşması olası görünmemektedir.

“Farklı sosyal bağlamlarda nerede ve nasıl konuşmak söylemek gerektiğini bilmek de, iletişimin bir başka kültürel bileşenini oluşturur (Logie 2004)”.

Dil bilmek sadece o dilin dil bilgisel yapılarını bilmekten ibaret değildir. O dile ait kültürün de özümsemeden bir dili biliyor olmak mümkün değildir. Dilin canlı olduğu, evrildiği ve sürekli bir değişim halinde olduğu bilinmektedir. Bu nedenle dil sadece dil bilgisel yapılardan ibaret sözlü veya yazılı bir iletişim aracı da değildir. Bir insan tüm bedenini kullanarak iletişim kurar. Dil tüm bu birliktir. “Mimikler, genel duruş ve yüz ifadeleri gibi sözsüz iletişim yolları bulunduğu kültürden en çok etkilenen insan davranışlarıdır (Tomalin ve Stempleski, 1993)”. Bu bağlamda dil kültürün oluşturucusuysa kültür de dilin tamamlayıcısıdır.

“Hedef kültür yabancı dil öğretimi ve kültürlerarası yaklaşımla aktarılmak istenen kültürdür. Hedef kültürün aktarımı yapılırken öğrencilerin kaynak kültürlerinden kaynaklanan bir savunma sistemi oluşturacakları unutulmamalıdır. Kaynak kültürle hedef kültürün karşılaşması sonucunda kişinin kendini veya karşısındakini farklı hissetmesi ve bu durumdan rahatsız olması doğal bir durumdur. Yabancı dil öğretiminde kişi için öteki diye adlandırılacak hedef kültür sadece gözlemlenecek bir nesne durumundadır. Bu nedenle hedef kültürü gerçek anlamıyla anlamaya çalışmayacaktır. Birey hedef kültürü öğrenmeden hedef dili tam anlamıyla öğrenemeyeceğinin bilincine varırsa hedef kültüre bakış açısı değişecektir. Kültürlerarası yaklaşım ile birey hedef kültürü öğrenme sırasında kaynak kültür ile karşılaştırma yaparak kaynak kültürünü de daha iyi anlama ve bilmediği yönlerini tanıma imkânı bulacaktır. Hedef kültürün aktarımında aktarımın sınıf içinde hangi yollarla yapıldığına dikkat edilmesi gerekmektedir. Kültür aktarımı sırasında hedef kültürün değerlerini yansıtan bilim, sanat ve kültür öğelerinden yararlanmak hedef kültürü öğrenciye aktarmayı kolaylaştırmaktadır. Ortak kültür kaynak kültür ile hedef kültürün karşılaşmasını sonucunda zamanla ortaya çıkacak olan kültürdür. Ortak kültür kaynak kültürle hedef kültürün birey tarafından sentezlenerek oluşturulmaktadır (Aslan, 2008)”.

2.2.5 Kültürlerarası diyalog

Ekonomik, siyasi ve teknolojik sebeplerle küreselleşen dünyada iletişimin önemi artmaktadır. Toplumlar çeşitli amaç ve nedenlerle her geçen gün daha sık ve yakın ilişkiler içine girmektedir. Dünya üzerindeki çeşitliliğin farkına varılması üzerine kültürlerarası diyalog kavramının ortaya çıktığını söylemek mümkündür.

Kültürlerarası diyalog hakkında ortaya koyulabilecek somut iki fikir olacaktır. Bunlardan ilki milliyetçi kesimin içine doğduğu ve benimsediği kültürü savunurken diğer tüm öteki kültürlerle karşı bir savunma mekanizması geliştirmesi sonucu ortaya çıkan olumsuz fikir iken ikincisi kültürel zenginliklerin farkına vararak bu zenginlikten nasıl ve ne şekilde fayda sağlayabileceğini düşünen gruba ait olumlu fikirdir.

2018 yılında güncellenen CEFR’e göre; “Kültürlerarası diyalog, algılanan kültürel bölünmeler arasında yapıcı katılımı teşvik eder, hoşgörüsüzlüğü, önyargıyı ve stereotiplemeyi azaltır, demokratik toplumların uyumunu artırır ve çatışmaların

çözülmesine yardımcı olur. Bununla birlikte, kültürlerarası diyalog zor bir süreç olabilir. Kültürel diyalog özellikle katılımcıların birbirlerini birbirleriyle düşmanca bir ilişkisi olan kültürlerin temsilcileri olarak algıladıkları (örneğin, geçmiş veya şimdiki silahlı çatışmanın bir sonucu olarak) veya bir katılımcının kendi kültürel grup, muhataplarını aidiyet olarak algıladıkları başka bir grubun elinde önemli zararlar (örneğin, bariz ayrımcılık, maddi sömürü veya soykırım) yaşadı”.

Kültürel diyalogun sağlıklı bir biçimde kurulabilmesi için kültürlerarası farkların ve benzerliklerin hoşgörü ve anlayış çerçevesinde sunulması gerektiğine inanılmaktadır. Ön yargılardan arındırılmış ve tüm kültürlerle eşit şekilde yaklaşan bir tutum sergilenmelidir. Diyalog kelimesi incelendiğinde karşılıklı söz hakkına sahip olunmasını ve bir tür alışverişi temsil ettiği görülmektedir. Kent ve Taylor’a (2002) göre “diyalog, dürüstlük, güven ve olumlu bakış açısı ilkelerine dayandığı için daha etik bir uygulama olarak kabul edilmektedir” Dolayısıyla her şeyden önce iyi niyet ve duyarlılık sağlıklı bir diyalogun temelidir.

Avrupa konseyi 2008 yılından beri Avrupa’da yaşayan toplumlar ve diğer toplumlar arasında kültürlerarası iletişimin kurulması ve sürdürülebilir olması açısından çeşitli çalışmalar yapmaktadır. “Avrupa Konseyi’nin çalışma belgelerinde kültürlerarası diyalog; farklı etnik, kültürel, dinsel, dilsel geçmişe ve mirasa sahip bireyler ve gruplar arasında karşılıklı saygı, anlayış ve şeffaflık temelinde işleyen bir görüş alışverişi süreci olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda Avrupa Konseyi’nin (Council of Europe) 2008 tarihli Kültürlerarası Diyalog İçin Beyaz Kitap çalışmasında kültürel çeşitlilik ve çok kültürlülük kavramlarının, farklı kültürlerin bulunduğunu ve bu farklı kültürlerin belirli bir mekân ve sosyal organizasyon içerisinde etkileşim kurabileceklerini deneysel bir gerçeklik olarak ortaya koyduğu” belirtilmektedir (Council of Europe, 2008)”.

“Ayrıca, kültürlerarası diyalog; insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğü gibi öncelikli hedeflere yönelik bütünlüklü bir saygıyı inşa etmeye hizmet edebilir. Çünkü böyle bir iletişim ve etkileşim süreci; marjinalize edilen, ötekileştirilen ya da yabancı olarak tanımlanan hiç kimsenin bulunmadığı kapsayıcı toplumların bir özelliği olarak kabul edilir” (White Paper on Intercultural Dialogue, 2008).

Kültürlerarası diyalogun oluşturulması için yürütülen çalışmalar karşılıklı anlayış ve duyarlılık çerçevesinde ötekileştirmenin azaltılması, etnomerkezciliğin önüne geçilmesi, çatışmaların ortadan kaldırılması amacıyla iş birliği ve dayanışmanın arttırılmasına yöneliktir.

Söz konusu çalışmaların temelinde dil olduğu kabul edilmelidir. Dilsel kodlar üzerinden kültür ve iletişim bağı kurulmaktadır. Bu noktada dil öğretiminin önemi de açıkça ortadadır. Aksi takdirde dilsel becerilere sahip olmayan birey başka kültürlere mensup kişiler ile iletişim bağı kurmak istediğinde muhakkak bir aracıya ihtiyaç duyacaktır.

2.2.6. Kültürlerarası (intercultural) iletişim

“Akademik bir çalışma alanı olarak kültürlerarası iletişim disiplininin tarihi İkinci Dünya Savaşı sonrasına ve özellikle 1946'da ABD Dışışleri birimlerinin diplomatlarına eğitim vermek amacıyla kurulan Foreign Service Institute'ye (FSI) dayanır. Ancak bu tarihten önce de ABD'deki birçok kurumsal gelişme “kültürlerarası iletişim” yeteneği ve bilgisine olan gereksinimi ortaya çıkarmıştır. Daha 1920'lerde ABD'de başlayan çeşitli dil ve akademik gençlik eğitim programı ve 1932'de kurulan Experiment in International Living(Uluslar arası Yaşamdaki Deneyimler) ve 1946'da kurulan The American Institute of Foreign Trade (Amerikan Dış Ticaret Enstitüsü) gibi kurumlar ile kültürlerarası etkileşim kurumsallaşmaya başlamıştır” (Sarı, 2004)

Kültürlerarası iletişimi tanımlamak gerekirse farklı kültürlerin birbirlerini tanıma ve anlama çabası denilebilir. “Daha açık olmak gerekirse, kültürlerarası iletişim, kültürel algıları sembol sistemleri iletişim olayını değiştirecek kadar birebirinden farklı kültürler arasındaki etkileşimi içerir (Samovar, Porter ve McDaniel, 2010)”. Kültürler arası (Cross-cultural) iletişimin aksine kültürlerarası (Intercultural) iletişim yapıcıdır.

Kültürlerarası iletişimde de kişilerarası iletişimde olduğu gibi bireylere ihtiyaç duyulmaktadır. Göndericinin ve alıcının resmen ve fiilen birbirini tanıması gerekmektedir. Ancak göndericinin ve alıcının varlıklarının kabul edilmesinden sonra iletişim gerçekleşebilir. Sürecin başlamasının ardından karşılıklı bir alışveriş ortaya çıkacaktır. Göndericinin iletmek istediği kod, gönderici ve alıcı arasındaki kanal ve alıcıdan

sağlanacak dönüt ile birlikte oluşacak bu alışverişte kültürel değerlerin önemi oldukça büyüktür. Kiss'e göre "Kültürlerarası iletişim becerisi sözlü ve sözsüz mesajların uygun kültürel bağlama ne derece adapte edilebildiğidir (Kiss , 2008)."

Yine Kiss'e (2008) göre kültürlerarası iletişimin bileşenleri şu şekilde sıralanabilir;

“ * Bağlam, kültürlerarası iletişim bağlamsaldır, belli bir kültürde yeterli görülen bazı davranışlar, farklı bir kültürde eksik görülebilir.

* Uygunluk, davranışların belli bir kültürün beklentilerine ne derece uygun olduğu.

* Etkililik, arzu edilen sonuçlara ulaştıran davranışlar.

* Bilgi, belli bir kültürün insanları ve uygun kabul edilen kod ve bağlamlara dair bilişsel bilgilerdir.

* Güdülenim, kişilerin kültürlerarası iletişim kurarken ve karşı kültürden beklenti içine girdikleri durumlardaki duygusal çağrışımlarıdır.

* Eylemler, uygun ve etkili görülen davranışların gerçek anlamda sergilenmesidir”.

2.2.6.1 Kültürlerarası (intercultural) iletişim becerisi

Spitzberg (2000)'e göre "Dünya gittikçe küçülüyor, dünyamız tam anlamıyla "küresel köy" olmasa da, dünyadaki birçok kültür artık eskisinden daha çok ulaşılabilir durumda ve bu kültürlerin bireyleri giderek artan bir şekilde birbirleriyle temas halindeler. Ordular arası bir anlaşmada veya bir iş anlaşmasında veya da sadece bir yerden geçen birinin oradan birisine bir yer sormasında kültürler etkileşim içinde olmaz, etkileşim halinde olan insanlardır. Kültürlerarası iletişim becerisi belli bir bağlam içerisindeki uygun ve etkili olan davranış olarak kabul edilir. Aslında *beceri*, yetenek veya beceri gerektiren davranışlar olarak görülür. Fakat her davranış veya yetenek *beceri*yi kendi doğasında içermeyebilir. Bu yüzden, *beceri* davranışın sosyal bir değerlendirmesi olarak görülmelidir. Bu değerlendirmenin de iki önemli kıstası uygunluk ve etkililiktir.” O halde Spitzberg'in tanımından yola çıkarak kültürlerarası iletişimde beceri kavramını hedef dile ait kültüre ait davranış ve becerilerin farkında olmak ve doğru yerde, doğru zamanda ve doğru şekilde kullanmak olarak özetleyebiliriz.

Ruben'in Kùltùrlerarası iletişim becerisine davranışçı yaklaşım kavramı yedi farklı boyuttan oluşmaktadır;

1. Saygı gùsterimi; kişinin diğler bireylere karşı duyduğu saygıyı ve olumlu kabulù ifade etme becerisidir.

2. Etkileşime yùnelik tutum; diğler kùltùrdeki bireylerle etkileşime girildiğinde kişinin onlara önyargısız davranabilme becerisidir.

3. Bilgiye yùnelim; kişinin dũnyayı algılama ve açıklama tarzıdır. Diğler ifadeyle kişinin etrafındaki insanların dũnyayı farklı algıladıklarını bunu yaparken de neyin“doğru” veya “yanlış” olduğu hakkında farklı gùrùřlere sahip olabileceğini kavrayabilme becerisidir.

4. Empatik olma; iletişimde kişinin kendisini, diğlerinin yerine koyabilmesidir

5. Gùrev rolù davranışları; kişinin ilişkisel rol almada katılı ve esnek olabilmesidir. Kişinin grup problem çùzme faaliyetlerine sùzlı veya sùzsùz katılma davranışlarını içerir. İlişkisel rol davranışları; kişinin grupta ilişkiler kurmaya veya sùrdùrmeye yùnelik sùzlı veya sùzsùz davranışlarıdır.

6. Etkileşim davranışları/yùnetimi; kişinin, grup üyelerinin ihtiyaçlarını ve isteklerini karşılamaya yùnelik iletişim esnasında konuşmada sıra alma veya iletişimi başlatma gibi becerileridir.

7. Belirsizliğle karşı tolerans gùsterme; yeni ve belirsiz durumlara karşı kişinin rahatsızlığını belli etmeyecek şekilde tolerans gùsterebilme becerisidir. (Ruben, 1976`dan akt. Sinicrope, Norris ve Watanabe, 2007)

2.2.7 Kùltùrlerarası iletişim sùrecinde karşılaşılan sorunlar ve bariyerler

İletişim sosyal bir canlı olan insanın doğası gereğle duyduğu ihtiyaç sonucu ortaya çıkmıştır. Bu ihtiyaın temelinde anlama ve anlaşılma kaygısı yatmaktadır. Kendisini ifade edebilmek, karşısındakini anlamak kuşkusuz her zaman kolay olmamaktadır. Aynı evde doğup büyüyen ve dolayısıyla aynı dile, kùltùre, ekonomik şartlara sahip iki kardeşin bile

zaman zaman yanlış anlamalar sonucu çatışmalar yaşayabildiği düşünüldüğünde kültürlerarası iletişimin sorunsuz ilerlemesini beklemek yanlış olur.

“Kültürlerarası iletişimde bir takım görünmez duvarlarla ya da bariyerlerle karşılaşmak muhtemeldir. Bu bariyerler her ne kadar görünmez olsa da hayal ürünü değildir” (Jayaswal, 2009). Bireylerin daima her durum ve koşulda iletişime açık ve anlayışlı olması elbette beklenemez. Ancak kendi kültüründen olmayan birisi ile iletişim halindeyken algılarının açık olmasının yanı sıra karşısındakini anlamaya istekli olması gerekmektedir. “Kültürel farklılıklardan habersiz bir şekilde kurulacak iletişim, yanlış anlamalara ve iletişimin etkililiğinin kaybolmasına neden olur (Erdem ve Günlü, 2006: 177-195)”.

Kendi sosyal çevresinde sınırlarını aşmamış, dünyaya karşı kapalı olan kişi farklı kültürlerle karşı ön yargı geliştirmesi normal ve doğaldır. Kişi kendi kültürünü tek ve/veya üstün zannetmekte ve öteki ile henüz hiç tanışmadığı için kişisel deneyimlerinde ötekine dair somut bir girdi bulunmamaktadır. Öteki ile karşılaştığı zaman onu kendi kültürel kodları ile anlamlandırmaya çalışacak ve dolayısıyla anlayamayacaktır. Çatışmalar işte bu anlayamama ve anlaşılama sonucunda meydana gelmektedir. “Sanki doğuştan kazanmışız gibi, davranışlarımızı otomatik olarak kendi kültürümüze göre ayarlarız. Ait olduğumuz kültürün üstün olduğunu düşünüp, diğerlerini kendi kültür çerçevemizden yorumlayıp, onların kaba, sorumsuz, müdahaleci olduklarını düşünürüz. Bilinçli olarak farkında olmadığımız kültürel normlarımıza göre değerlendirip, diğer kültürü kontrol edilemez, tahmin edilemez olarak deneyimleriz (Hall 1976)”.

Bir kadının doğum yapması olayı ele alındığında hemen her kültürde bu sevinçle karşılanmaktadır. Eşlerin anne ve babaları doğumun gerçekleştiği mekânda hazır bulunurlar, ellerinden geldiğince yeni anne ve babaya destek olmaya çalışırlar. Çeşitli yiyecek ikramları sunulur. Buraya kadar her şey benzer ilerlerken Türk kültüründe al basması olarak tabir edilen batıl inanç dolayısıyla anne ve bebek kırk gün boyunca yalnız bırakılmaz ve bebeğin yastığının altına bıçak veya makas gibi kesici bir alet yerleştirilir. Dahası çekirdek ailenin meskeni misafirlerle dolup taşar. Hollanda, Danimarka ve Almanya gibi Avrupa ülkelerinde ise gün sonunda yeni anne ve baba evde baş başa bırakılır ki yeni bebek ile anne babanın uyum süreci başlayabilsin. Bebeğin ve annenin fiziksel olarak her türlü enfeksiyona açık olabileceği düşüncesi ile sıklıkla ziyaret

edilmediği de bilinmektedir. İki ayrı perspektiften bakıldığında Türkler; “neden yalnız bırakıyorsunuz? Bir şeye ihtiyaç olsa yanlarında kimse olmayacak” şeklinde düşünebilirken Avrupalılar bebeğin yastığının altındaki kesici aleti gördüklerinde dehşete kapılabilirler. Aslında kültürlerarası iletişimde sorunların ortaya çıkabileceği alan farklardır.

Uluç (2003: 3-4) kültürlerarası iletişim çatışmalarının sebeplerini şu şekilde ifade eder; “Günlük hayatta, farklı kültürden bir insanın davranışını tutumunu, inançlarını, hatta görünüşünü anlaşılmaz bulduğumuzda sıklıkla tuhaf, komik, iğrenç gibi sıfatlarla kendi açıklamamızı yapmaya yöneliriz. Söz konusu tutum kendisini özellikle küreselleşme sürecinde ortaya çıkan bir takım kültürel önyargıların önlenemeyen yükselişi sonucu ortaya çıkan yıkıcı sonuçlarda daha net göstermektedir. Küreselleşmenin yükselişi bireyler ile bireyler, toplumlar ile toplumlar, devletler ile devletler, yani her boyutta eşitsizlikleri körüklemiştir. Katlanarak artan eşitsizlik, karşılıklı olarak ırksal önyargılarda, başkasına tahammülsüzlük ve suçlama eğilimlerinde yükselmeyi olağan hale getirmiştir. Bunlara bağlı olarak da soyutlama, ötekileştirme hatta dolaylı ya da direkt olarak yabancı düşmanlığı kendini belirli bir şekilde göstermeye başlamıştır. Kültürlerarası iletişim çatışmasında aslında kendi kültürel öğretimiz çerçevesinde, o kişinin kültürel öğretisini göz ardı etmiş oluruz. Bu, etnomerkezciliktir. İçine doğulan kültür, bireyin hayatını cam bir fanus gibi çevreler. Her kurumuyla birlikte, bireyin doğumundan ölümüne kadar davranışlarını, tutumlarını, inançlarını, değerlerini çoğunlukla fark ettirmeden içselleştirmesini sağlar ve her kültür kendi normalini belirler. Dolayısıyla herhangi bir durumu kendi kültürel öğretimiz çerçevesinde değerlendiririz (Uluç, 2003)”.

Novinger (2001)’e göre bireylerin birbirlerini tanımaları için bir diğerine ihtiyacı vardır ve bireyin yabancı kültüre karşı olumsuz tepki ve değerlendirmeleri kültürlerarası iletişimde engellere sebep olabilir. Olumsuz değerlendirmeler beğeniden ziyade beğenmemeye ve karşı kültüre yakınlaşmadan öte o kültürden uzaklaşmaya neden olur. Bunun sebebi de yabancı olan kültürün, alışık olduğumuz kültür normları dışına çıkmasıdır. Oluşan bariyerler, iki kültürlü ve tek yönlüdür, farklı olan kültürün normlarını anlamaya karşı isteksizlik ve yeteneksizlik barındırırlar (Novinger, 2001).

İletişim bireysel olarak başlasa da ortaya çıkan sorunlar her zaman bireysel olmamaktadır. Gönderici ile alıcı arasında olası kültür kaynaklı sorunlar iletilmesi/alınması

beklenen mesajın yerine ulaşmamasına sebebiyet verebilir. Alıcının göndericiyi veya göndericinin alıcıyı öteki olarak algılaması sebebiyle kültür farklılıkları kaynaklı bir sorun olarak da ortaya çıkabilir. İletişimde yaşanabilecek kültür kaynaklı olası sorunlar şu şekilde ifade edilebilir.

2.2.7.1. Önyargılar

“Önyargının iki temel bileşeni olduğu konusunda genel bir fikir birliği vardır: Bir insan grubuna karşı temelsiz bir inanç ya da fikir olarak tanımlanabilecek bir kalıp yargı ve buna eşlik eden güçlü bir duygulanım” (Quillian, 2006). Kişinin herhangi bir temasta bulunmadığı halde geliştirdiği taraflı ön fikirdir. Önyargılar olumlu veya olumsuz olabilirler. Kalıp yargılar topluluğa atfedilmiş fikirler iken ön yargılar bireyin kişi veya toplum hakkındaki hislerinin ifadesidir.

“Önyargılar belli bir grupla ilişkilendirilen kızgınlık, korku, nefret veya huzursuzluk gibi olumsuz duygulardır. Tıpkı kalıp yargılarda olduğu gibi önyargıya bağlı inanışların da belli özellikleri vardır. İlk olarak, ırk, etnik köken, cinsiyet, yaş gibi belli özelliklerle diğerlerinden ayrılan belli bir gruba ve üyelerine yöneliktir. İkinci olarak da yargılayıcı bir yönü vardır. İyi-kötü, doğru-yanlış, ahlaki-ahlak dışı gibi çift yönlü duygular barındırır. Son olarak da bu tür inanışlar merkezîdir. Diğerlerine olan tavır ne kadar güçlüyse inanç da güçlüdür, inancın yoğunluğu azaldıkça başkalarına karşı olan inanışları değiştirmek o derece kolaylaşır (Samovar, Porter ve McDaniel 2010)”. Sosyal hayatın içinde kişinin emin olmadığı bir durum veya konu hakkında geliştirdiği doğruluk payı göreceli ve genellikle olumsuz tutum ve davranışlar ile ortaya koyulan bu yargılar çoğunlukla ötekileştirmeye sebebiyet vermekte ve bu durum iletişimi de oldukça olumsuz etkilemektedir. Önyargıların sonucunda psikolojik veya fiziksel bir şiddetin olma ihtimali de vardır

Psikolog Richard Brislin (1999'dan akt. Martin ve Nakayama,2010) önyargının işlevlerini şu şekilde açıklamıştır;

Faydacı İşlev: Önyargıya sahip olmak bireyin ödüllendirilmesini sağlar. Bireyin etrafındakiler belli bir gruba karşı önyargı taşıyorlarsa bireyde onlarla ters düşmemek adına aynı önyargıları benimser.

Benliği Savunma İşlevi: Birey kendisi hakkında hoş olmayan şeylere inanmak istemediği için önyargıya sahip olabilir. Bir öğretmen, kendisinin iyi bir öğretmen olmadığını kabul etmek yerine öğrencilerine tembel, çalışmıyorlar gibi önyargılar besleyebilir.

Değer İfade Eden İşlev: Birey hayatta fazlaca öneme sahip olan değerlerini pekiştirmek için önyargıya sahip olabilir. Dini konulardaki önyargılar buna örnek verilebilir. Kişi kendi dini inancını en doğru kabul ettiği için kendi mezhebi veya dini dışındakilere karşı olumsuz yönde önyargılar besleyebilir.

Bilgi İşlevi: Tıpkı kalıp yargılar da olduğu gibi önyargıya sahip olmak da kişinin dünyayı algılayışını belli bir düzene sokmasını sağlar. Örneğin, belli bir gruba dair daha önceden sahip olduğumuz olumsuz düşüncelerimiz varsa, o gruptan biriyle tanıştığımızda çok fazla düşünmeden o kişiye de olumsuz duygular besleyebiliriz.

Samovar, Porter ve McDaniel (2010)'e göre önyargılardan kaçınmanın iki yolu vardır. İlki önyargılı olduğumuz kişilerle kurulan temastır; grup içi veya dışı bireylerle olumlu temaslarda ne kadar fazla bulunulursa olumsuz yönde önyargılardan kurtulmak o kadar kolay olur. Diğer yolu da eğitimidir. Okullarda farklı etnik, sosyal gruplara dair unsurlarında bulunduğu çok kültürlü eğitim müfredatları sayesinde veya genellikle iş yerlerinde uygulanan kültürel çeşitliliğe yönelik eğitimlerle önyargılar engellenebilir.

“Kültürel bağlamda önyargı, yine kültürel olarak farklılık gösteren başka bir gruba karşı –bazen çok az ya da hiçbir temas olmasa da- olumsuz yönde alınan bir tavidir. Kalıp yargılar atfedildiği topluluğun nasıl olduğu hakkında bilgi verirken önyargı bireyin bir topluluğa karşı ne hissettiği hakkında bilgi verir” (Newberg, 1994'den akt. Martin ve Nakayama, 2010). “Önyargı bireyin kendisi hakkında olumlu başkalarına karşı olumsuz hissetmek için kişisel ihtiyaçlarından kaynaklanabilir veya gerçekte var olan veya öyle gibi algılanan tehditler karşısında da ortaya çıkabilir” (Martin ve Nakayama, 2010).

2.2.7.2 Kalıp yargılar

“Kalıp yargılar düzenli, az çok kendi içinde tutarlı bir dünya resmederler ve bireyler alışkanlıklarını, zevklerini, sınırlarını, huzurlarını, umutlarını bu dünyaya göre ayarlarlar. Kalıp yargılarla, doğru bir dünya resmedilmese de bireylerin kendilerini adapte edebilecekleri olası bir dünya oluşturabilir. Bu yüzden, kalıp yargılarla ilgili olası bir huzursuzluk, oluşturulan dünyanın temellerine yönelik bir saldırı ve tehlike gibi görülür, kendi yarattığımız dünya ile gerçek dünyanın arasında bir fark olduğunu kabul etmeye hazır değilizdir. Oluşturduğumuz kalıp yargılarla, öz saygımızı garantiye alırız ve aynı zamanda kalıp yargılar kendi değerlerimiz, konumumuz ve haklarımızın bir izdüşümüdür. (Lippmann, 1998)”

Walter Lippmann kalıp yargı ifadesini literatüre kazandıran kişi olarak kalıp yargıları sosyolojik, psikolojik ve bilişsel olarak ele alıp incelemiştir. Lippmann sosyolojik olarak içine doğulan toplum, aile ve yaşanan çevreye bağlı olarak belirli kalıp yargıların oluşabileceğini söyler. Kalıp yargıların sosyalleşmenin bir parçası olduğu savunur. Psikolojik olarak ise dürtülerimizin ve ön yargılarımızın dışı vurumu olduğunu belirten Lippmann kişinin kalıp yargıları bir savunma mekanizması olarak kullanabileceğini söyler. Bilişsel olarak ise kişinin yaşam tecrübeleri olayları ve durumları algılamasına sebebiyet verdiği için aynı resme bakıp farklı şeyler görmek mümkündür. Zira herkesin yaşanmışlıkları ve bu yaşanmışlıklar ile edindiği deneyim sonucunda sahip olduğu dünya görüşü farklıdır. Olay ve durumları gerçekliğin ötesinde yorumlayabilmek mümkündür.

Lippman pek çok kişinin kalıp yargıları savunma mekanizması olarak kullandığını düşünür ve bu durumu şu şekilde açıklar; “Kalıp yargılar düzenli, az çok kendi içinde tutarlı bir dünya resmederler ve bireyler alışkanlıklarını, zevklerini, sınırlarını, huzurlarını, umutlarını bu dünyaya göre ayarlarlar. Kalıp yargılarla, doğru bir dünya resmedilmese de bireylerin kendilerini adapte edebilecekleri olası bir dünya oluşturabilir. Bu yüzden, kalıp yargılarla ilgili olası bir huzursuzluk, oluşturulan dünyanın temellerine yönelik bir saldırı ve tehlike gibi görülür, kendi yarattığımız dünya ile gerçek dünyanın arasında bir fark olduğunu kabul etmeye hazır değilizdir. Oluşturduğumuz kalıp yargılarla, öz saygımızı garantiye alırız ve aynı zamanda kalıp yargılar kendi değerlerimiz, konumumuz ve haklarımızın bir izdüşümüdür. (Lippmann, 1998)”

Kalıp yargılar bireysel olarak nitelendirilebileceği gibi bir toplumun, grubun veya milletin nasıl görüldüğü hakkında da kalıp yargıların varlığı söz konusudur. Örneğin Türklerin misafirperver olduklarını dünyadaki hemen herkes kabul eder. Japonlar son

derece saygılıdır, Almanlarsa disiplinli. Bireyin kendisinde herhangi bir kalıp yargı olmasa bile genel kabul almış olan durumları -bahsi geçen duruma dair yaşanmışlığı olmaması halinde- kabul ettiği görülür. Ancak bireysel yaşanmışlıklar ile şekillenen kalıp yargılarda birey kendi hayatından çıkarımlarda bulunmaktadır. Örneğin bireyin daha önce aldatılma tecrübesi varsa herkesin aldatacağını düşünmesi, etrafındaki kadınlara bakarak kadınları narin ve kırılgan olarak tanımlaması, blues ve jazz müzisyenlerinin genellikle siyahi olduğunu fark ederek siyahilerin seslerinin çok güzel olduğunu söylemesi gibi.

“İnsanlar kendi kişilik özelliklerinden dolayı değil, sadece içinde yaşadıkları için o toplumdan, dünyadan kalıp yargıları özümserler. Kalıp yargıları nasıl edindiğimizin diğer bir açıklaması da insanlar kişisel deneyimleriyle bunları oluştururlar; kendi başlarından bir olay geçer veya bir başkasının başından geçen bir olayı duyarak belli özellikleri tüm gruba atfederler (Blum, 2004: 251-289).”

“Kültürlerarası iletişimde kişinin karşısındaki başka bir kültüre ait bir kişi hakkında olumsuz kalıp yargılara sahip olması, onun söz konusu kişiyle ilişkiye girmeye hazır olmadığı anlamına gelmektedir ki, bu gerçekten de kültürlerarası iletişimi büyük ölçüde engellemektedir. Ayrıca, önyargı ve kalıp yargılar psikolojik iş ve eylemlerimizi etkilediğinden algılamada seçici hafızamızı seçmekte ve önyargı ve kalıp yargılarımızı destekleyen noktaları aramaktayız. Bundan dolayı karşımızdaki kişiyi gerçek anlamda anlamak için kullandığımız zaman, ön yargı ve kalıp yargılarımızı doğrulamak için kullandığımız zamandan çok daha az olmaktadır. Bu da iletişimin kalitesine zarar verebilmektedir. En kötü olanı ise kişinin başka kültürden olana karşı taşıdığı sert önyargı ve kalıp yargılarının söz konusu kişiye karşı ayrımcılığa neden olabilmektedir. Bu durum davranış ve dilde saldırganlık olarak görülebilmektedir. Gerçek bir kültürlerarası iletişimin amacını, dolayısıyla kültürlerarası iletişimi ve anlama/anlaşmayı tökezleten ya da engelleyen en önemli etmen, insanların kendi yaşam ve kültür çevresinden olmayan insanlara, yani yabancılara olan önyargıları, kalıp yargıları olup birçoğu bunlardan ve her şeyden evvel yabancının kendisi, dünyası, yaşam biçimi ve kültürü hakkındaki bilgisizlikten dolayı bu insanlarla aralarında oluşan yanlış anlama ve anlaşmalardır. Bu nedenle insanlardaki, başka bir ifadeyle, öğrencilerdeki kültürlerarası iletişimi ve kültürlerarası anlama/anlaşmayı engelleyen ve ayrıca yanlış anlama ve anlaşmaya neden olan önyargı, kalıp yargı gibi pürüzlerin azaltılmasına, mümkünse ortadan kaldırılmasına

yönelik eğitsel bir çaba, eğitsel bir amaç, eğitim ve öğretim programlarında yer almalıdır (Işık 2012: 169-191)”.

2.2.7.3. Etnomerkezcilik

Kendi grubunu diğer tüm grupların merkezinde gören etnomerkezci yaklaşım diğer tüm grupları kendilerine ait değerlerle karşılaştırma esasına dayanmaktadır. “Her grup kendi grubunun geleneklerini yüceltirken diğerlerininkini sıklıkla kalıp yargılar kullanarak eleştirir. Daha da fazlası diğer grupları muhalif veya düşman olarak görür (Lippmann, 1998)”. Kişi kendi grubunu ölçü alarak diğer tüm grupları yargılar. Bu nedenle oldukça öznel ve ayrıştırıcıdır. Etnomerkezci yaklaşımda diğer gruplar küçümsenir. Farklılıkların bilimsel ve etik olarak ortaya konmasında elbette bir sorun yoktur ancak sorun tutum ve davranışlara geldiğinde başlamaktadır. Diğer grupları anormal, ahlak dışı veya eksik olarak kabul etmek iletişimin önüne oldukça güçlü bir bariyer koyacaktır.

Etnomerkezci yaklaşımda insana duyulan saygı ve hoşgörü değerlerinden bahsetmek mümkün değildir. Zira merkezci tavır önce ben diyecektir. Bu durum özellikle yabancı dil öğretiminde oldukça ciddi sorunlar yaşanmasına neden olacaktır. Birbirinden farklı kültürlerle ve değerlere mensup bireylerin bir arada olduğu bir sınıfta etnomerkezci bir tutum sergilenmesi dil öğretiminin gerçekleşmesine imkân vermeyecektir.

“Etnosentrizmin yol açtığı problemleri ortadan kaldırmak için izlenmesi gereken yollardan biri mümkün olduğunca kendini düşünen tavırlardan kaçınmaktır. İkincisi ise yargılama yapmaktan kaçınmaktır. Karşılıklı sohbet halindeyken konuşmayı bölmek yerine dinlemek ve doğru anlayıp anlamadığını geri dönütler olarak kontrol etmek olumsuz kalıp yargılar oluşturmayı önler ve karşı kültüre olan algıları düzenlemeye yardımcı olur (Dodd, 1982)”.

2.2.7.4. Belirsizlik ve kaygı

“Yabancılar, onları neyin beklediğini bilmediklerinde veya anlamadıklarında belirsizlik ve kaygı hissetmektedirler (Reed, 2004)”. Kültürlerarası iletişimde amaç belirsizlik ve kaygıyı tamamıyla ortadan kaldırmak değildir. Bir miktar kaygı ve belirsizlik etkili iletişimin sağlanmasında önemli rol oynamaktadır. Ancak dikkat edilmesi gereken

husus belirsizlik ve kaygının iyi şekilde yönetilmesidir. Belirsizlik ve kaygının iyi yönetilmediği durumlarda gönderici ve alıcı arasında yanlış anlaşılmalara veya iletinin yerine hiç ulaşamaması gibi sorunlar ortaya çıkmaktadır. “Etkili bir iletişim için, bireyin belirsizlik ve kaygı düzeyi, karşı tarafın mesajını doğru yorumlayarak, algılayabilecek seviyeye indirilmiş olması gerekmektedir (Üstün, 2011)”.

Kaygı duygusal bir dışavurumken belirsizlik bilişsel bir durumdur. Bir diğer deyişle kaygı, olma ihtimali olan olumsuz durumlara karşı hissedilen duygu; belirsizlik ise bireyin ne olacağını, karşısındakinin nasıl davranacağını bilememe halidir. “Kaygı, kişinin içinde oluşan korku veya kötü bir şey ile karşılaşacağı düşüncesi sonucunda bedeninde oluşan titreme, nefes almada güçlük, kalp çarpıntısı, ellerde uyuşma, yanma, kontrolü yitirecek olma hissi gibi durumları gün boyu yaşaması olarak açıklanmaktadır (Kara ve Acet, 2012)”. Kaygı düzeyi arttıkça birey fiziksel olarak da etki altına girecektir. Bu da hem iletişimin sağlıklı bir biçimde ilerlemesini etkileyecek hem de bireyin fiziksel olarak kendisini kötü hissetmesine neden olacaktır. “İletişime geçilen kişinin davranışlarını tahmin etmede yeterli bilgiye sahip olunmaması belirsizliği ve beraberinde huzursuzluğu oluşturmaktadır. Başkalarının davranışları, duygu ve düşünceleri hakkında yeterli bilgiye sahip olduğunda belirsizlik de azalmaktadır. Kaygı ise daha çok duygusaldır ve en kötü sonuçlara odaklanmaktadır. Kaygı düzeyi yüksek olan insanlar aşırı tedirginlik hissetmektedirler (Çelebi, 2015)”. Yani belirsizliğin artması kaygıya sebep olmaktadır.

İletişim kuruldukça bireylerin birbirlerini tanımaya başlaması kaygı ve belirsizliği kontrol almaya ve azaltmaya yardımcı olur. “Bununla birlikte, iletişim kurulan kişinin sergilediği beklenmedik bir davranış da belirsizlik ve kaygı düzeyini arttırabilmektedir (Üstün, 2011)”.

Yeni kültürlerle iletişime geçmek elbette çok kolay değildir. Birey farkında olsun ya da olmasın bir miktar belirsizlik ve korku yaşar. “Bu kaygı ve belirsizlik ise kültürlerarası bağı engellemekte ve durmasına sebebiyet vermektedir. Kültürlerarası iletişim esnasında, birçok kişi kaygıyı ve olumsuz etkileri yaşamaktadır. Bunlar, utanma, alay edilme, reddedilme gibi düşünülen korku ve tehditlerden doğmaktadır. Belirsizlik ise burada diğerlerinin davranışlarını tahmin edememe ya da yorumlayamama olarak ifade edilmekte ve kaygı ile çok yakından ilişkili olmaktadır. Belirsizliklere toleransız olunması ve belirsiz durumların bir tehdit unsuru olarak algılanması, klinik kaygı bozukluğu için önemli bir risk

faktörü taşımaktadır. Özellikle kültürlerarası iletişimde belirsizlik ve kaygı çoğunlukla görülmektedir. Araştırmalar, bir kimsenin, farklı etnik kültürden biriyle karşılaştığında, iletişim çekincesi yaşadığını göstermektedir (Logan, Steel ve Hunt, 2015: 39-52)”. Bu oldukça doğaldır. Ancak önemli olan bireyin sahip olduğu belirsizlik ve kaygının yerini güven ve huzurun almasıdır. Bu durumda birey farklı kültürlerle daha ılımlı bakmaya ve kendisini açmaya başlayacaktır.

2.2.7.5 Sözlü ve sözsüz engeller

İletişimin amacına uygun veya sağlıklı olmamasının en önemli nedenlerinden biri dildir. En basit deyişle birey karşısındaki bireyin, grubun veya toplumun dilini bilmiyorsa iletişimin varlığından bahsedilemez. Dil bilmemek iletişimin önüne en büyük bariyeri ortaya çıkarmaktadır demek yanlış olmayacaktır.

Novinger (2001) sözlü iletişimde engellere sebep olan unsurları şu şekilde açıklamıştır;

a. Beceri

Hedef kültürün diline ne derece hakim olunduğu ile ilgilidir. Bu beceriyi etkileyen aksan, ses dalgalanması, çağrışım, bağlam, deyimler, kibar dil kullanımı, sessizlik, konuşma tarzı gibi birçok unsur vardır. Bilgiden ziyade geliştirilmesi gereken beceri isteyen dilin bu özellikleri dili sonradan öğrenen bireyler için yanlış anlaşılma ve anlama veya istenilen mesajı gönderememe gibi farklı engeller oluşturabilir. Örneğin Frankofon bir bireyin Türkçe öğrenirken r sesini çıkarma konusunda yaşayacağı zorluk. Arı demek isterken ayı veya ağı diyebilme ihtimali yanlış anlamalara sebep olabilir. Benzer bir durum para üstü vermek deyiminin geçtiği bir olayda da yaşanabilir. Söz varlığı olarak A1.1 düzeyindeki birey para, üst ve vermek kelimelerini, para üstü dilbilgisel yapısını bilmektedir. Ancak bu tabiri öğrenmemişse paranın üstünü nasıl vereceğini algılayamaz.

b. Yazılı/sözlü dil kullanımı

Dili yazılı hale getirmek onu sadece konuşulan dillere göre nispeten daha sabit hale getirir ve dile bir denge kazandırır. Konuşma dili yazılı dile göre daha az kelime hazinesine sahiptir ve aynı kültürel ortamı paylaşan bireyler fazla kelimeye ihtiyaç duymadan da

sınırlı kelimeyle iletişim kurabilirler. Farklı kültürden biri yabancı dil olarak hedef kültürün dilini öğrense bile konuşma diline hâkim değilse sağlıklı bir iletişim ortamı oluşmaz. “Yanına gelirsem gösteririm” ifadesinin anlaşılabilmesi için ses tonu, jest ve mimikler, beden dili, ses tonu, yüz ifadesi gibi pek çok unsura ihtiyaç duyulmaktadır. Bu cümleyi söyleyen kızdı mı yoksa gerçekten bir şeyi göstermek için alıcının yanında mı olması gerektiği belli değildir.

Novinger (2001) kültürlerarası iletişimde engel teşkil edebilecek diğer öğeleri şu şekilde sıralamıştır;

* Bağlam

* Zaman Algısı

- Monokronik ve Polikronik

* Vücut Dili

- Mimik
- Göz Teması
- Yüz İfadeleri
- Temas
- Duruş
- Koku

* Mesafe Algısı

- Fixed Feature space (Nerede, ne zaman, nasıl davranılacağına dair algı)
- Semi-Fixed Feature Space (Etrafımızdaki nesnelerin iletişime etkisi)
- Informal Space (Karşılıklı konuşmalarda kişilerarası mesafe algısı)

* Samimiyet Derecesi

* Fiziksel Özellikler

- Eşyalar
- Fiziksel Görünüm

* Ses

- Sessel Özellikler (Esname, bağırma, gülme gibi tepkiler)
- Sese Özellik Katan Unsurlar (Ses tonu, yüksekliği, ritmi gibi özellikler)
- Ses Hızı
- Anlam İfade Eden Sesler (“ssss”, “ah”, “oh” gibi sesler)

2.3 Yabancı Dil Öğretimi

Birbirinden kültürel, ekonomik, coğrafi veya siyasi olarak farklılık gösteren toplumlar çeşitli hedefler ve stratejiler gereği etkileşim halinde olmuşlardır. Bu etkileşimin belki en önemli sebebi varlığını ispat etme yani resmen ve fiilen tanınma ihtiyacıdır. Bu amaçla toplum kendi sınırları içerisinde en üstün olduğu alanda atılımlar yaparak kendisini ispat etmeye çalışmıştır. Varlığını ispat etmek ve onaylanmak için ekonomik, siyasi, bilimsel, sanatsal veya kültürel nedenler ortaya koymuştur. Bireysel kabul görmek ne kadar önemliyse toplumsal kabul görmek de aynı derecede önemlidir. Bu nedenle toplumların birbirleri ile etkileşim haline girebilmesi için dil bariyerini aşması gerekmektedir. Özellikle kültür ve medeniyet seviyesince üstün olan toplumun dili nispeten geri kalmış toplumlarca öğrenilir. Bu toplumların gelişme isteğinden kaynaklanmaktadır.

Gülay’a (1998: 34-36) göre bir dilin yabancı biri tarafından öğrenilmesi o ülke için birçok açıdan kazançtır. Ülkeler dillerini pazarlayarak çok ciddi ekonomik bir kazanç elde edebiliyorlar. Dile ait edebi eserlerin satılması yoluyla ekonomik kazanç elde etmek uzun yıllardır süregelen bir durum olsa da 21. yüzyılda sinema filmleri, televizyon dizileri ve programlar sayesinde hedef dil yabancı pek çok eve girmektedir. Yabancı dizi, film veya programlar sayesinde bir kültür ile tanışıp o kültürle yakınlık kuran bireylerin sayısı azımsanamayacak düzeydedir. Bu durum dil öğretim endüstrisinin de hızla gelişmesine sebep olmuştur. Teknolojik imkânların seferber edilerek dil öğretim materyallerinin geliştirilmesi dil öğretiminin de endüstrileşmesini sağlamıştır. Dünya üzerinde bugün pek çok ülke bu kazançlı endüstrinin farkında olup dillerini ve kültürlerini pazarlamaktadır.

Dil öğretimi ihtiyaçlar çerçevesinde şekillenmiştir. “Dil öğretimi başlangıçta iletişim dilini öğretmek amacıyla yapıldığı için yazı dilinden ziyade konuşma dili öğretilmeye çalışılırdı. Böylece insanlar ihtiyaçlarını görece kadar dil öğrenmiş oluyorlardı (Aykaç, 2015:161-174)”. Bu bir anlamda doğal akışta dil öğretimi olarak nitelenebilir. Öğrenciler

zaman içinde kendilerini bu dile ve kültüre yakın hissetmeye başlar ve hedef dil kimi zaman araç olmaktan çıkıp amaç olmaya evrilir.

Hızla küreselleşen dünyada ülkeler arası yakın etkileşimin doğal sonucu olarak yabancı dil öğretimi daha fazla önem kazanmıştır (İşcan,2011). Üzerinde yaşadığımız dünya giderek küçülmektedir. Şartların uygun olması durumunda öğle yemeği başka bir ülkede yenebilir, teknik donanımların el verdiği ölçüde ev konforunda ülke sınırları dâhilinde olmayan bir okulda eğitim alınabilir, yurt dışından rahatlıkla alışveriş yapılabilir, iş toplantılarına iştirak edilebilir ve sosyal çevre edinilebilir. Bu örnekleri çoğaltmak mümkünken bu durumun etkileşimin boyutlarını ne derece arttırdığını göstermektedir.

Dil toplumlar için istek ve hedeften ziyade bir tür ihtiyaç olmuştur. Örneğin günümüzde sağlık turizmi önemli ölçüde ivme kazanmıştır. İnsanlar sağlıklarına kavuşabilmek amacıyla farklı ülkelerdeki medikal gelişmeleri yakından takip etmektedir. Aynı durum eğitim amacıyla da gerçekleşmektedir. İnsanlar bireysel gelişimlerini daha üst seviyelere taşıyabilmek için bilimsel gelişmeleri, bilinmeyen veya daha az bilinen kaynakları araştırır durumdadır. Daha iyi bir eğitim almak, kendi toplumunu geliştirebilmek adına eğitim sistemi görece daha iyi ülkelerde eğitim gören öğrenci sayısı azımsanamayacak düzeydedir.

21. yüzyıl dünyasında yabancı dil öğretimi ihtiyaçlar çerçevesinde yeniden şekillenmiş ve ortaya yöntemleri, hedefleri ve çerçevesi konmuş bir eğitim sistemi çıkmıştır: Avrupa Ortak Başvuru Metni (AOBM). Avrupa Parlamentosu Yabancı Diller Bölümünce hazırlanmış olan bu önemli kaynak ilk olarak 2000 yılında İngilizce daha sonra 2001 yılında Almanca yayımlanmıştır. Bu kaynağın önemini Günther Schneider (Schneider, 2004: 45-47); “Avrupa dilleri ortak başvuru metni, Avrupa'da eğitim sistemleri arasındaki farklılıklardan dolayı ortaya çıkan engellerin ortadan kalkması için yardımcı olmayı hedefler...” sözleriyle açıklamıştır.

Avrupa Ortak Başvuru Metni temelinde çok dillilik ve kültürel yeteneklerin geliştirilmesini hedefler. “Kaynak, eylem odaklı bir yaklaşım izlediğini belirtir. Çünkü AOBM'ye göre, toplumun bireyleri bildirişimsel amaçlı sosyal etkinliklerle eylemlerde bulunurlar ve bu eylemler sadece dil ile sınırlı değildir (Europarat 2001)”.

AOBM kriterlerine göre öğrenme süreli bir eylem değildir, yaşam boyu öğrenme prensibini benimser. Kendi kendine öğrenme ve öğrenmeyi öğrenme gibi temel iki kavram üzerine kurulduğu söylenebilir.

Avrupa Dil Projesinin Türkiye'de uygulanması için ivedilikle çalışmalar başlatılmıştır. “Türkiye’de bu proje, Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığında 2001 tarihinde alınan bir Makam Onayı ile başlatılmıştır. Bu uygulamanın özellikle özel okullarımızda yani yabancı dille eğitim yapan özel Türk okulları, Anadolu liseleri ve süper liselerde başlaması, giderek kademeli bir yaklaşımla daha sonra genel liselerimize doğru yaygınlaştırılması uygun görülmüştür. (Erişim Tarihi: 08.11.2020 http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/167/index3-demirel.htm.)”

Avrupa Dil Projesi ile birlikte sahip olunacak dil pasaportu, hedeflenen Avrupa Birliği üyeliği gerçekleştiği zaman serbest dolaşım hakkı, çalışma izni gibi ayrıcalıklara sahip olabilmeyi vaat etmektedir. Bir diğer deyişle kişi hayatını sürdürmeyi dilediği ülkenin dilini bilmesi ve hedef dili bildiğini gösterir dil pasaportunu ibraz etmesi durumunda rahatlıkla çalışma ve oturma iznine sahip olabilir.

Yine aynı yazıda Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin de standartlaştırılması adına çalışmaların yapılacağı bildirilmiştir. “Türkiye’de kalmak isteyen yabancılardan da aynı şekilde dil pasaportu taşımaları ve Türkçe bildiklerini belgelendirmeleri istenecektir. Avrupa Birliğine üye ülkeler için geçerli standartlar ve uygulamalar, Birliğe aday ülkeler için de aynı şekilde uygulanacaktır. İşte o zamandır ki Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi Avrupa vatandaşları arasında daha da önemli olacaktır (Erişim Tarihi: 08.11.2020 http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/167/index3-demirel.htm).

2.3.1 Yabancı dil öğretimi ve kültürel etkileşim

Dil öğretimi hedef dilde ait biçim bilgisi ve dilsel yapılar ile birlikte hedef dile ait kültürel unsurları, düşünme biçimlerini, hedef dilin mantığını ve imgelerini kapsar. Salt dilin biçimsel özelliklerini öğrenmiş olan birey alışlagelmiş duygu durumlarını, olayları ve fikirlerini edindiği ve özümlediği dile ait şekilde ancak hedef dile ait kelimelerle anlatmaya çalışacaktır. Bu durum iletişimi doğrudan etkileyecektir. Farklı kültürlerin birbirleri ile olan iletişimlerinde dil, kültür ve eğitim birbirini tamamlayıcı unsurlar olarak

karşımıza çıkmaktadır. Kaynak dil ile hedef dil arasında bağ kurabilmek için kültürel etkileşime girmek gerekmektedir. Kültürel etkileşime girebilmek içinse farklı ve ortak noktaların saptanması gerekmektedir.

İletinin alıcıya göndericinin istediği şekilde ulaşması farklı kültürlerle ait bireylerin iletişimi söz konusu olduğunda farklılıkların ve ortaklıkların saptanması ve sentezlenmesi ile mümkün olabilir. Yabancı dil öğretiminde karşılaşılabilecek muhtemel sorunların bu şekilde çözülebileceği düşünülmektedir. “Dilin yalnızca göstergeler dizgesi değil, aynı zamanda bir kültür olduğu kabul edilirse, dil ile kültürün birbirinden ayrı düşünülemeyeceği görülür. O halde, dil öğrenimi ve öğretiminde ‘kültür’ unsurunu hiçbir zaman unutmamak gereklidir. Aksi halde dil, çok tekdüze, mekanik ve sıkıcı gelecektir.

Dil, bir göstergeler dizgesi olduğuna göre, o dizge içerisinde yer alan her göstergenin, dış dünyada işaret ettiği bir gönderme alanı da kültürle ilgilidir. Göstergelerin anlamları da bu şekilde oluşmakta, kültür ögesi ile tamamlanmaktadır (Asutay,2007).”

Birey kendi dilinde alıştığı tanıdık bildik bir dünyada yaşarken yeni bir dil öğrenmeye başladıktan sonra hedef dile ait toplumsal gerçeklerden, kültürden, düşünme biçimlerinden, inançlardan etkilenmeye başlar. “(...)Bu açıdan bakıldığında başka bir dil/kültür öğrenimi, nesneleri farklı yönlerden görmek için fırsat sağlayan bir araç olarak görülmektedir. (...) Yeni bir dil öğrenimi dünyayı daha iyi ve daha gerçek [ve elbette zengin] anlama fırsatını sunabilir (Tercanlıoğlu, 2000).”

2.3.2 Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi

Türkiye bulunduğu coğrafya, sağladığı akademik ve tıbbi imkânlar ve dünya siyaset sahnesindeki stratejik önemi nedeniyle her yıl pek çok kişiyi ağırlamaktadır. YTB verilerine göre ülkemize akademik çalışmalar yapmak için gelmek isteyen öğrenci sayısı azımsanamayacak düzeydedir. “Türkiye Bursları, uygulanmaya başladığı 2012 yılında, toplam 10 bin civarında başvuru alırken 2017 yılında bu sayı 100 binin üzerine çıkmıştır. Aynı zamanda başvuru alınan ülke sayısı da neredeyse ikiye katlanmıştır. **2019 yılında ise dünyanın 167 ülkesinden 145 bin 700 başvuru ile Türkiye Bursları'na rekor başvuru gerçekleşmiştir (Erişim Tarihi: 09.11.2020 <https://www.ytb.gov.tr/uluslararasi-ogrenciler/turkiye-burslari>)**”. Çalışmak, akademik eğitim almak, aile bağı kurmak, tıbbi

tedavi imkânlarından faydalanmak gibi uzun süreli ziyaretlerin sonucunda bireylerin dil bariyerini aşmaları gerekmektedir. Bu noktada dil bariyeri kavramının kullanılmasının sebebi dilin salt dil bilgisi yapılarının öğrenilmesinin içine karışılacak toplumu özümseyebilmek için yeterli olmayacağı düşünüldüğü içindir.

Dil bariyeri, topluma ait olan ve dil ile aktarımı yapılabilen her durumu karşılayabilecek bir kavramdır. Kullanılan deyimler, atasözleri, geleneksel veya kalıplaşmış ifadeler, beden dilindeki kültürel farklılıklar gibi pek çok unsur dil bariyeri kavramının içindedir. Topluma karışmakta olan birey içine doğmadığı ancak öğrenme yoluyla kazanabileceği bir takım girdileri özümseyebilmek için öncelikle dil bariyerini aşmalıdır. Tabi ki bu noktada öncelik verilen dilin şekilsel ve yapısal unsurları olmaktadır. Ancak belirli aşamalarda ve sıklıkla yeni katıldığı topluma ait kültürü, değerleri ve normları öğrenmeli ve özümsemelidir.

Bireylerin anlaşılabilmesinin önemi üzerinde durulmuştu. Bireyin anlaşılmadığı veya anlayamadığı zaman yaşayabileceği olumsuzluklar doğrudan psikolojik sorunlara yol açabilir. Kendisini öteki veya dışlanmış hissetmek, farklı veya garip olduğunu düşünmek bireyi yalnızlığa ve umutsuzluğa itebilir. Bu nedenle iletişim bağının güçlü, iletişim kanallarının açık ve dil bariyerinin aşılmış olması özellikle önem taşımaktadır. Bu durum da dil-kültür ilişkisi üzerinde durulması gerektiğine işaret eder.

Dil, bir göstergeler dizgesidir ve o dizge içerisinde yer alan her göstergenin dış dünyada işaret ettiği bir gönderme alanı, bir dış dünya gerçekliği vardır ve gönderme alanı da kültürle ilgilidir” (Asutay, 2007).

2.3.3 Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültürün önemi

Bireyin diğer bireylerle ve toplumla arasındaki iletişim anlaşılabilmenin anahtarı olmakla birlikte bu anahtar sosyal durumlardan psikolojik ve fiziksel durumlara, ekonomik durumlardan kültürel durumlara kadar pek çok gelişimden ve değişimden kolayca etkilenebilir bir yapıya sahiptir. Çünkü iletişim etkileşime açık dinamik bir yapıdır.

Pek çok birey aile içindeki diğer bireylerle, ofiste çalışma arkadaşlarıyla veya eşiyile anlaşamadığından yakınmaktadır. Aynı kültürün ve dilin konuşucuları arasında bile iletişim problemleri yaşanırken farklı kültürlerde yetişmiş, farklı değerlere, inançlara ve

dillere sahip insanların arasında iletişim problemlerinin yaşanması doğaldır. Ancak doğal olan bu sürecin engellenmesi veya en aza indirgenmesi hedeflenmelidir. Yabancı Dil Olarak Türkçe öğretiminin Avrupa standartlarında bir sistem ile yürütülmesi bu alanda atılmış en büyük adımdır. “Geliştirilmiş bildirişim yeterliği, daha fazla hareketliliği ve daha yoğun doğrudan ilişkileri sağladığı için, bu girişim bireyler arasında daha iyi anlaşmaya ve daha yakın işbirliğine de yol acar. Avrupa Konseyi, genç ve yaşlı dil öğrenenlerin tutumlarını, bilgi ve yeteneklerini kapsayan öğrenim ve öğretim yöntemlerini destekler; böylece, düşünce ve eylemleri açısından daha bağımsız olmalarını, diğer bireylerle olan ilişkilerinde sorumluluk üstlenmelerini ve işbirliği yapmalarını amaçlar. Bu çalışma, demokratik bilincin ve vatandaşlık bilincinin geliştirilmesinde önemli bir rol oynar” (TELC 2013).

Yaşam boyu öğrenme felsefesi ile oluşturulan AOBM öğreticilerin, materyal geliştirme, ölçme değerlendirme ve program geliştirme uzmanlarının yol arkadaşı olacaktır. “Evrensel anlamda bu kaynak değerlendirildiğinde yapının en önemli yönü, yabancı dilin beceri ve yetilere göre sınıflandırılmasıdır. Birey bir dilde alımlamaya yönelik yetilerde daha başarılı olabilir veya yazma ve konuşma becerilerini diğer becerilere göre daha çok benimseyebilir. AOBM’de deki sınama bölümü aynı yönelimdedir. Kısaca bireyin yabancı dil ile ilgili bilgileri, becerilere göre sınanıyor” (Yücel, 2006: 110-122). Bu açıklamadan da anlaşılacağı üzere AOBM öğrencinin yabancı dil bilgisini becerilerine ve yetilerine göre ayrı ayrı değerlendirip sınıflandırıyor. Bu da demek oluyor ki bir dile hâkim olmak kavramının geçerliğini yitirip yerini bir dili bilmek kavramının almıştır. Öğrenciler hedef ve sorumluluk bilinciyle sürekli olarak kendilerini takip edebiliyor, ihtiyaçlarına uygun şekilde düzenlenmiş bir dil öğretimi alabiliyor. Bu durum çok dilliliğin gelişmesi açısından oldukça önemlidir. Zira çok dilli toplumlar kültürel zenginliğe sahiptir. “Bir dil dersinin amacı, dil öğrenenlere hedef dilde yeterlik kazandırmaksa, *Öneriler Çerçevesi*’nin görevi de amaçlarınızı, açık ve kapsamlı bir şekilde saptayıp tanımlayabilmenizi sağlamaktır. Bu düzenin ihtiyacınız olandan daha fazlasını kapsadığını da göreceksiniz” (TELC 2013). Belirli bir sistem ile standardize edilmiş yapıda gerçekleştirilen bir dil öğretimi hem öğrenciler hem de öğreticiler açısından oldukça fayda sağlamaktadır.

AOBM çok dillilik ve çok kültürlülük kavramları üzerinde de hassasiyetle durur. “*Öneriler Çerçevesi* sadece bildirişimsel becerilerin genel düzey belirlemesiyle sınırlı kalmayıp, genel kategorileri alt bileşenlere ayırır ve bunlarla ilgili basamak kümeleri sunar.

Bu durum, çok dillilik ve çok kültürlülük yeterliğinin gelişiminde önemli bir rol oynar” (TELC 2013).

AOBM’ye göre Çok dillilik ve çok kültürlülük yeterlikleri, genelde bir ya da birçok açıdan eşitsizdir. Öğrencinin dil bilgisel ve kültürel alt yapısı zaman içinde hedef dile maruz kalma süresi, öğrenme isteği, okuma alışkanlığı, seyahatleri, aile yaşantısı, sosyal ve iş çevresi gibi unsurların etkisiyle değişkenlik göstermeye başlar. Bu durumda öğrencinin dil bilgisel yeterlikleri ve kültürel etkileşimi de karmaşık hale gelir. Bu karmaşanın öğrenci üzerinde olumsuz bir etki yaratmayacağı aksine öğrenciye olumlu yönde bir ivme kazandıracaktır. Öğrencinin öz bilincinin ve farkındalık düzeyinin artması beklenmektedir.

Hedef dile ait kültürün öğrenciye aktarılması öğrencinin toplumsal düzene daha kolay adapte olması ve kendisini o toplumun bir parçası olarak hissetmesi hususundaki öneminden bahsedilmişti. Bu anlamda dil öğretimi kültürel unsurların öğrenciye aktarılması bağlamında iyi bir yoldur. Dil ve kültür öğretim yönünden de birbirini besleyen ve güçlendiren kavramlardır. “ Bireyin yabancı dil yardımıyla yabancı bir kültür ve dünyayla karşılaşp tanışması, diğer bir taraftan kendi kültürünü ve dünyasını daha yakından tanıma, karşılaştırma, değerlendirme ve yargılamasına yol açar. Kendi kültürüyle yabancı olanı karşılaştırırken kendi toplumunda var olmayanları; aynı gibi gözüken, ama gerçekte farklı olanı, kendisinde olup da yabancı kültürde bulunmayanları ya da iki kültürde de aynı olan yanları saptar. Böylece kendi kültürünü de yargılama olanağı bulur. Yeniyi karşı olan ilgisi artar, bu da onu öğrenmeye güdüler (Erişkon 1996)’’.

Tapan (1990: 55-68)’a göre öğrencinin kendi toplum düzeni içinde var olan, kendi deneyim alanları ile örtüşen konularla yabancı kültür içinde karşılaşması, onun yeni olanla kendisine yakın olan arasında iliksiler kurmasına, iki kültürün benzer ve farklı yanları ile ilgili düşünceler üretmesine, bir yandan kendisine yabancı olanı anlayabilmek dürtüsü ile amaç kültürle ilgili bilgiler edinmek istemesine öte yandan da kendi kültürünü sorgulamasına neden olacaktır.

İşcan (2012) ‘da yabancı dil öğretiminde kültürel öğelerin aktarılmasının büyük önemi olduğu söyler "Bir yabancı dil bilmek, bireyin o dildeki sözcükleri ve dil bilgisi yapılarını bilmesinin yanı sıra, bu sözcük ve yapılardan yararlanarak o dili konuşan

kişilerle sözlü ya da yazılı iletişim kurabilmesidir. Başka bir deyişle, bir dili bilmek yalnızca o dil hakkında gerekli dil bilgisi kurallarını bilmek "dil bilgisel yeti" ye sahip olmak değildir. Aynı zamanda hangi ortamlarda hangi yapı ve sözcüklerin kullanılacağını bilmek demek olan "iletişimsel yeti" ye sahip olmak gerekmektedir. Bunu kazanabilmek için de o dilin kültürü hakkında bilgi sahibi gerekmektedir."

Kendisini gerçekleştirmek, hayat felsefesini oluşturmak, bir amaç sahibi olmak isteyen her bireyin kendisini ve dünyayı anlamlandırabilmesi için dil öğrenmesi gerekmektedir. Çok dilli ve çok kültürlü olmak bireye farklı bakış açıları kazandıracak, iyiye ve güzele yönlendirecek, bireysel farkındalığının ve muhakeme yeteneğini gelişmesine yardımcı olacak ve aynı zamanda öz bilincinin de zenginleşmesine de katkı sağlayacaktır.

2.3.4 Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültür unsurundan faydalanılmasını gerekli kılan etmenler

Hedef dile ait göstergeler yerinde ve zamanında kullanıldığı takdirde bir anlam ifade ederler. Hedef dildeki göstergelerin temsil ettiği anlamların iyi planlanmış bir bağlam içerisinde öğrenciye sunulması ile ilgili Aslan (2008: 118-123) görüşünü; “bu aktarımın ölçüsü iyi ayarlanmalıdır. Kültür aktarımı hem öğrenilen yabancı dilin ait olduğu toplumları tanıtıcı nitelikte olmalı hem de başka kültürlerin özelliklerini sunan bir yapıda olmalıdır. Türkçe öğretimi esnasında kültürlerarası yaklaşımdan hareketle aktarılabilecek olan kültürel unsurlarda bir sıra gözetilmeli ve kendi kültürümüze ait olan unsurların kullanım sıklığına göre yer verilmesi gözetilmelidir” şeklinde belirtmiştir

Hedef dilin konuşucusu olan toplum ile arasında yakınlık ve özdeşim kurabilen öğrenci hedef dile karşı da sempati duymaya başlar. Bu durum öğrencide güdülenmeye sebep olacak ve akademik başarısını olumlu yönde etkileyecektir.

Tomalin ve Stempleski (1993)’ye göre yabancı dil derslerinde kültür aktarımının yedi temel amacı vardır:

1. Öğrencilerin kişilerin kültüre bağlı davranışlar sergileyebileceği gerçeğini anlamasına yardımcı olmak,

2. Öğrencilerin yaş, cinsiyet, sosyal sınıf ve yaşanan yer gibi sosyal değişkenlerin insanların konuşma ve davranışlarını etkilediğini anlamasına yardımcı olmak,
3. Öğrencilerin hedef kültürde bazı durumlarda sergilenen geleneksel davranışların daha fazla farkına varmalarını sağlamak,
4. Öğrencilerin hedef kültürdeki kelime ve kelime gruplarının kültürel çağrışımları konusunda farkındalık geliştirmelerini sağlamak,
5. Öğrencilerin hedef kültür hakkındaki genellemeleri değerlendirme yeteneği geliştirmesine yardımcı olmak,
6. Öğrencilerin hedef kültür hakkında bilgi edinmek için gerekli becerileri geliştirmelerine yardımcı olmak,
7. Öğrencilerin hedef kültür hakkında entelektüel merakını artırmak ve o kültürün insanlarına karşı empati geliştirmeleri konusunda cesaretlendirmektir.

Bu durumda yabancı dil derslerinin öğrenciye hedef kültürü özümseyebileceği hem de kendi kültürü ile karşılaştırmalar yaparak kendi kültürünün derinliklerini fark edebileceği nitelikte olması gerekir. Öğrencinin kendi kültürü ile hedef kültür arasında bazı karşılaştırma alanlarına ihtiyacı vardır. Tapan (1990: 55-68) bu alanları şöyle ifade ediyor:

- Öğrencinin kendi dil/kültür deneyimi ile yabancı dil/ kültürün kavram, yapı ve birimleri arasında bir ayırımın olmadığı alanlar,
- İki kültürde de bulunan ancak yalnız yüzey yapıda aynı gibi gözüken, derin yapıda ise ayrımların var olduğu kavram, yapı ve birimleri içeren alanlar,
- Öğrencinin kendi dilinde/ kültüründe var olan kavram, yapı ve birimlerin yabancı dilde/ kültürde karşılığının bulunmadığı alanlar,
- Yabancı dilde/ kültürde var olan kavram, yapı ve birimlerin öğrencinin kendi deneyiminde karşılığının olmadığı alanlar

Bu alanların farkında olunması tarafların birbirine karşı anlayışlı, sağduyulu ve samimi olmasına yardımcı olurken dil öğretiminin de hoşgörü içerisinde yürütülmesini sağlayacaktır.

Kültür kavramını açıklarken muhtevasının ne denli geniş olduğu belirtilmişti. Dolayısıyla dil öğretimi yapılırken bu durum hassasiyetle dikkate alınmalıdır. Öğrencinin hazır bulunuşluk düzeyine, isteğine, yaşam koşullarına, amacına ve dil bilgisel seviyesine

uygun olarak kültür aktarımı yapılmalıdır. Aktaş konu ile ilgili olarak, “bu yetinin yalnızca dil bilimsel ve toplum bilimsel iletişim ve etkileşim kurallarını değil, aynı zamanda iletişim olayları etkileşim işlemlerinin bağlam ve içeriğinin temelini oluşturan kültürel kuralları ve bilgileri de içerdiğini (Aktaş, 2004) belirtmektedir.

Ülker’in Byram ve Risager’den yaptığı aktarıma göre “yabancı dil öğretiminde kültür aktarımının büyük önemi bulunmaktadır; fakat kültür çok kapsamlı bir olgu olduğu için ve yabancı dil öğrenenler yine de daha çok dilin dizgesel yapılarına odaklı olduklarından kültür başlığı altında öğrenciye verilebilecek olan şeyler öğrencinin dili anlamasına yardımcı olacak nitelikte olmalıdır. Tarih, günlük yaşam ve rutinler, alışveriş, yiyecek- içecek, gençlik kültürü (moda, müzik vb.), okul ve eğitim, coğrafya, aile yaşantısı, sosyal şartlar, festivaller, gelenek-görenekler, turizm ve seyahat, iş hayatı ve işsizlik gibi konular yabancı dil öğrenenlere kültür bağlamında öncelikle öğretilmesi uygun olan konulardır” (Ülker, 2007).

2.3.5. Yabancı dil öğretiminde kültürlerarası duyarlılık

2.3.5.1 Kültürlerarası duyarlılık

“Duyarlılık ile ilgili yapılan erken dönem çalışmaları kişilerarası duyarlılık üzerinedir ve bunu diğer insanların duygusal ve davranışsal farklarını ayırt etme yeteneği olarak tanımlar (Bronfenbrenner vd. 1958’den akt. Chen 1997)”. Chen (1997) “kültürlerarası duyarlılığı “bireyin, kültürlerarası iletişimde uygun ve etkin bir davranış göstermesini teşvik eden, kültürel farklılıkları anlamaya ve takdir etmeye yönelik olumlu bir duygu geliştirme becerisi” olarak tanımlamaktadır (Chen 1997)”. Hammer ve arkadaşları (2003) ise “kültürel farklılıkları ayırt etme ve deneyimleme becerisi olarak tanımlamaktadır (Hammer ve ark. 2003)”.

Karşılaşılan yeni kültür içinde varlık gösteren unsurları ve farklılıkları yorumlama ve değerlendirme durumunda çatışmaları en aza indirmek amacıyla geliştirilen beceridir. “Kültürlerarası duyarlılık, bireylerin kültürel farklılıklara yönelik içten duyarlılıklarını gösterme eğiliminde olmaları, algı ve davranışlarını buna göre düzenleme isteğinde bulunmaları olarak tanımlanmaktadır (Bae ve Song, 2017:436-448)”.

Kültürlerarası duyarlılık duygusal boyuta ilişkindir; kültürlerarası farkındalık ise bilişsel boyuta ilişkindir ve kültürlerarası duyarlılığın dayanak noktasını oluşturarak kültürlerarası yeterliliğe yol açar (Chen 1997). O halde kültürlerarası iletişim yeterliliği duyarlılık ve farkındalık elde edildikten sonra kazanılabilir.

2.3.5.2. Kültürlerarası duyarlılık kavramının önemi

“Kültürlerarası duyarlılık, kültürel farklılıklar ile baş etmek için bireyin sahip olduğu psikolojik gücünün derecesini ifade etmektedir (Medina-Lopez-Portillo 2004)”. “Kültürel farklılığın öne çıktığı ortamlarda bu farklılıklar ile baş etmek, etkin ve uygun iletişim kurmak ve iletişim becerileri ortaya koyabilmek öncelikle kültürlerarası duyarlılık kazanmak ile mümkün olabilmektedir. Kültürel farklılıklar karşısında duygusal ve bilişsel boyutlarda gelişim göstermek bireyi kültürlerarası iletişim yeterliliğine, kısacası davranışsal gelişime taşıyacaktır. Bu bağlamda kültürlerarası iletişim eğitiminde duyarlılık gelişiminin sağlanması bir ön koşul ve belirleyici bir unsur olmaktadır (Aksoy, 2016)”.

Kültürlerarası duyarlılık küresel köy haline gelen dünyada psikolojik ve sosyolojik olarak iyi hissetmenin temelidir. Kültürlerarası duyarlık geliştiren birey kendi kültüründen olmayan iş arkadaşı, komşusu, partneri veya arkadaşı ile paylaşım içine girebilir. Bu bireyler yeni insanlar, mekânlar, duygular veya fikirler tanımaya heveslidir. “Kültürlerarası duyarlılık becerisi olan kişilerin aynı zamanda kendilerine saygısı ve kendilerini denetimleme yeteneği bulunmaktadır. Bu kişiler empati kurma becerisi olan, açık fikirli bireylerdir (Abaslı ve Polat, 2018)”.

“Tüm bu veriler ışığında eğitimde eşitliğin ve başarının sağlanması, eğitimde ayrımcılık, ötekileştirme, eğitimden ayrılma gibi istenmeyen durumlarla mücadele edilmesi ve eğitim sisteminin daha *kapsayıcı* olması adına Türkiye’de eğitim sisteminin kültürel değerlere ve farklılıklara uygun bir şekilde düzenlenmesi *herkes için eğitim* açısından önem arz etmektedir. Çünkü cinsiyet, engellilik, kardeş sayısı, coğrafi bölge, dil, din, inanç, ırk, etnik köken, sosyoekonomik düzey gibi kültürel farklılıklara rağmen *tüm* öğrencilerin başarılı olması ve barış içinde yaşaması Türkiye’nin geleceği açısından önemlidir (Kotluk ve Kocakaya, 2018)”.

2.3.5.3. Kültürel değerlere duyarlı eğitim (culturally relevant/responsive education)

“Öğrencilerin kültürlerini, duygusal ve sosyal altyapılarını, bilişsel şemalarını, deneyimlerini ve dil, etnisite gibi farklı kültürel değerlerini eğitim sistemlerine, öğrenme ve öğretme süreçlerine dahil ederek, tüm öğrencileri üst düzey becerilere sahip bir şekilde yetiştirmeye yönelik eğitim; Kültürel Değerlere Duyarlı Eğitim'dir (Culturally Relevant/Responsive/Sustaining Education). KDDE, birçok araştırmacı tarafından farklı kültürel değerlere sahip öğrencilerin sosyal ve akademik ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik etkili bir eğitim olarak tanımlanmaktadır (Ladson-Billings, 1995a; 1995b; 2009; Gay, 2002a; 2018; Paris, 2012; Paris ve Alim, 2014; Dover, 2013; Aronson ve Laughter, 2015 ‘dan akt.Kotluk ve Kocakaya, 2018)’.

Toplum içinde gerçekleşmesi istenmeyen ancak gerçekleşme ihtimali olan her türlü huzursuzluk ve hoşnutsuzluğun üstesinden ancak eğitim ile gelinebilir.

2.3.5.4 Kültürel değerlere duyarlı öğretim (culturally responsive teaching)

“Kültürel değerlere duyarlı öğretim öğrencilerin kültürel değerlerini, bilgilerini, önceki deneyimlerini, kültürel referans çerçevelerini, kültürel sermayelerini, altyapılarını, tutum, davranış ve bakış açılarını dikkate alarak, öğretimi öğrencilerin kültürel değerleriyle daha uyumlu/ilişkili hale getirmek ve böylece hem etkili bir öğretim yapmak hem de öğrenme süreçlerini öğrenciler için daha anlamlı hale getirmek şeklinde tanımlanabilir (Kotluk ve Kocakaya, 2018)’.

Her öğrenciye eşit, adil, demokratik ve hoşgörülü bir eğitim sunulmalıdır. Çünkü her öğrenci biricik ve özeldir. Kültürel değerlere duyarlı öğretimde her öğrencinin geçmiş yaşam deneyimlerinin dikkate alınması, sahip olduğu dil, din, ırk ve kültür gözetmeksizin yaklaşılması, çok kültürlü bir ders planı hazırlanması gerekmektedir. “KDDÖ ile akademik başarının yanında, öğrencilerde aynı zamanda toplumsal bilincin ve sosyokültürel eleştirel bilincin de gelişeceğine inanılmaktadır (Gay, 2018’den akt Kotluk ve Kocakaya, 2018)’.

Gay (2008) kültürel değerlere duyarlı öğretimin beş temel unsuru olduğunu ifade eder. Bu unsurlar şu şekildedir;

- a. Kültürel farklılıklar hakkında bilgi
- b. Programlara kültürel farklılıkların dâhil edilmesi
- c. Kültürel hassasiyetin sergilenmesi ve işbirlikli öğrenme topluluklarının oluşturulması
- d. Kültürler Arası İletişim/Etkileşim
- e. Öğretimin kültürel farklılıklara duyarlı olarak düzenlenmesi

2.3.6. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan materyaller

Doğal bilimlerin öğretimi hususunda çeşitli kaynaklara, elverişli mekânlara veya araç gereçlere ihtiyaç duyulmaktadır. Ancak eğitim her yerde, her durumda gerçekleştirilebilir. Dünyada var olan her şey materyal olarak kullanılabilir veya dönüştürülebilir. Hapşırık olayından sonra ” -çok yaşa ” diye cevap verilmesi alışkanlığı bir kişiye kazandırılmak isteniyorsa sadece hapşıran bir canlıya ihtiyaç duyulmaktadır. Yemek masasında telefonla oynayan bir gence bunun yanlış olduğunu açıklamak için yemek masasında toplanmış aile bireylerine ihtiyaç duyulmaktadır. Laboratuvarlar, cetveller, bilimsel ifadelerle bezeli ansiklopedilere gerek yoktur.

Yabancı Dil edinimi esnasında kültür aktarımı yapmak için de sadece bir ekosistemin içinde olmak yeterlidir. Ancak bahsi geçen bir edinim süreci değil de sistematik ve planlı bir öğretim düzeni ise dil öğretimi yapabilmek adına yazılı, işitsel ve teknolojik materyallere ihtiyaç duyulmaktadır. Ancak çalışmamızın sınırlılıkları ve kapsamı gereği materyallerin muhtevastaki kültür aktarımı üzerinde durulacaktır.

a. Görsel materyaller

En eski ve en etkili öğretim materyallerinden birisi kitaptır. Ders kitapları net ve yalın bir biçimde öğrenciye sunar. Gelişen öğretim teknikleri ile birlikte içeriği, yapısı ve dokusu değişmiş olsa da öğretici ve öğrencilerin ekonomik, uzun ömürlü ve geçerliği ispatlanmış kaynak olması sebebiyle ilk tercihleri arasında yer alır.

b. İşitsel materyaller

Teknolojinin gelişmesi ile birlikte hayatımıza giren ses kayıtları ve sonrasında eklenen görüntüler ile birlikte eğitim öğretim endüstrisi de gelişmiştir. Her türlü ses ve görüntü kaydı belirli bir amaç doğrultusunda ders materyali olarak kullanılabilir.

c. Teknolojik materyaller

21. yüzyılın bilgisayar çağı olmasının avantajları eğitim öğretim endüstrisine oldukça büyük katkılar sağlamıştır. Bilgisayar programlarının mucizevi yeteneklerle donatılmasından kısa bir süre sonra akıllı tahtalar, tabletler, cep telefonları, harici bellekler gibi ürünler öğrenci ve öğretmenlere zamansal, mekansal ve ekonomik tasarruf getirmiştir. Hızla yayılan ve herkesçe ulaşılabilir olan internet ve akıllı telefonlar sayesinde aranılan bilgiye ulaşma hızı düşmüş, yüzlerce elektronik kitap cebe sığar olmuş, öğretmenler cep telefonunun içine öğretime hazır hale gelmiştir.

Yaparak yaşayarak öğrenme, hayat boyu öğrenme ve görelilik ilkeleri çerçevesinde değerlendirmek gerekirse materyallerin amacına uygun kullanılması halinde kalıcı öğrenmeyi sağlayacak ortam oluşturmak, öğrendiklerini kalıcı hale getirerek akademik başarılarını yükseltmek mümkün olacaktır.

2.3.7 Yabancı dil ders kitaplarında kültür unsurunu kullanma yöntemleri

Ders Kitapları hem geleneksel hem de modern öğretim sisteminin en önemli kaynaklarından. Ekonomik ve ulaşılabilir olması, her yaşta birey tarafından rahat kullanılabilir oluşu ve öğrenci tarafından üzerinde rahatlıkla çözümlemeler yapılabilmesi gibi sebepler neden en çok tercih edilen kaynak olduğunu açıklamaktadır. Bu sebeplerden ötürü Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi alanında da sıklıkla kullanılan ders kitapları Okur ve Keskin'e (2013: 877-904) göre yabancı dil öğretiminin temelini oluşturan ders kitapları, kültür aktarımının önemli unsurlarından biridir. "Yabancı dil öğretiminde en çok kullanılan görsel araçlar sınıfta her öğrencinin kullandığı ders kitabıdır" (Demirel 1993). Kongar'a (2005) göre ise eğitim sürecinin temelini oluşturan kitap eğitim ve kültür bakımından büyük önem arz eder.

Ders kitaplarının görevi öğrenciye ve öğreticiye ışık tutmaktır. Planlı ve sistematik ilerlemesi gereken yabancı dil öğretimi için kazanımlara, hedeflere, becerilere ve seviyelere göre hazırlanmış bir müfredat ve dahi kitaba ihtiyaç duyulmaktadır. Öğrenci ve öğretici için bir yol haritası niteliğindedir. Bu amaçla hazırlanmış kitaplarda kültüre ait unsurların dikkatli ve titiz bir çalışmayla öğrenciye sunulması gerekmektedir. Haley ve Austin' e göre (2004) yabancı dil öğretiminde kullanılan ders kitapları her şeyden önce uygun bir dille hedef dilin kültürünü içermeli, kültürle ilgili önyargılardan arınmış olmalı ve özgün metinler sunmalıdır.

Piyasada bulunan birçok kitabın içinde hedef kültürden bol miktarda örnekler verildiği doğrudur; fakat bunun öğrencilerin yabancı dil öğrenimine ne kadar katkısı olduğu tartışılır.

Polat (1990: 69-90) bu konuda öğrenci ihtiyaçlarına vurgu yapar; öğrenme durumları ile yaşam durumlarını birleştirme amacından yola çıkan bildirimsel-işlevsel yöntem yabancı dil öğrenmeyi kişinin toplumsal edincini yani toplum içinde dil aracılığıyla eylemlerde bulunma yetisini geliştiren bir araç olarak gördüğünden dil öğretimine ilişkin düzenlemelerinde öğrenci gereksinimlerinin çözümlenmesini ve öğrenilen dilin yaşam içinde kullanımını temel alır.

Bu yöntemde üzerinde özellikle durulan nokta hedef dilin ve hedef kültürün öğrenciye sunulmasıdır. Öğrenci toplum ile olan iletişim bağına ancak hedef dili ve kültürü özümlediği takdirde kurabilir.

Tapan (1995: 149-167)'a göre ise hedef dili öğrenen öğrenci grubunun o dilin konuşulduğu ülkeye gitme durumu yoksa ya da sınırlıysa kendine sunulan iletişim durumlarını ve rollerini kendi dünyasına aktarabilme olanağı da sınırlı olacak ve kişinin yabancı dil öğrenimi olumsuz yönde etkilenecektir. Bu noktada öğrenciler arasında bireysel deneyim farklılıkları devreye girecektir. Çünkü öğrenci için hedef kültürün olduğu kadar hedef kültür ile olan etkileşimin de rolü vardır.

İletişimsel yaklaşım ile kültürel etkileşim, kültürlerarası bildirimsel yaklaşımın oluşmasına zemin hazırlamıştır. Bu da kaçınılmaz olarak kültürlerarası bildirimsel yaklaşımın ders kitaplarına yansımaya ve ders kitaplarının içeriklerinin şekillenmesine

olanak sağlamıştır. Öğrencinin sahip olduğu kaynak kültürü yansıtan metinler ile hedef kültürü tanıtan metinlerin bir arada kullanılması, öğrencinin kaynak kültür ve hedef kültür arasında bağ kurup iki kültüre ait benzer ve farklı yönleri saptayarak hedef kültüre olması gereken hoşgörüyü ve anlayışı ancak özgün metinler aracılığıyla verilebileceğini söylemek yanlış olmaz.

Ayrıca ders kitapları hedef kitlenin tamamına hitap etmelidir. “Temel yaşam deneyim alanları doğum, ölüm, aile içinde yaşam, yerleşim, çalışma, eğitim görme, yeme-içme, boş zaman değerlendirme, seyahat, dinsel deneyimler, yaratıcı olma, vb. gibi herkesin katılımını gerektiren toplumsal alanlardır” (Neuner’den akt., Tapan 1990: 63). Tüm öğrencilerin kendisinden bir parça bulabileceği, zevkle ve istekle dersin içinde yer almak isteyecekleri konular seçilmelidir.

Dil öğretiminde en önemli kaynak olarak kullanılan ders kitapları Cortazzi ve Jin’e göre yabancı dil öğretiminde 7 değişik görevi üstlenebilir:

- Bir öğretmen olabilir, çünkü öğrencilere hedef dilin kültürü hakkında doğrudan bilgi sağlar.
- Bir rehber olabilir, çünkü öğretmen ve öğrencilere işlenecek ders konularını sunar ve daha önceki derslerin özetlerini verir.
- Bir kaynak olabilir, çünkü bir ders kitabı tamamen her şeyi kapsayamaz, içinden uygun parçalar seçilip konu genişletilmelidir.
- Bir eğitmen olabilir, çünkü adım adım yapılan açıklamalarla tecrübesiz öğretmenlerin sadece dil konusunda değil kültür konusunda da eksiklerini tamamlamalarını sağlar.
- Bir otorite olabilir, çünkü uzmanlar tarafından yazılmış olup gerçek ve geçerlidir.
- Beceriye azaltıcı bir yönü olabilir, çünkü ders kitaplarına aşırı bağımlı hale gelen öğretmenler yaratıcılıklarını kaybeder ve kitaba eleştirel açıdan bakamazlar (Okur ve Keskin, 2013).

Yabancı dil öğretiminde kültür karşılaştırmaları yoluyla yapılabilecek en verimli çalışmalar özgün metinler sayesinde olur (Tapan 1989). “Amaç öğrenciyi yaşama hazırlamak olduğundan ders kitabı dışında var olmayan kurma metinler yerine özgün metinlerle çalışılması gerekir” (Polat 1990: 69-90). Guariento ve Morley (2001: 347:353)’e göre özgün metinler üretildiği toplumda sosyal bir amaca hizmet etmek için

yazılmış metinlerdir ve yabancı dili öğrenen kişiye gerçek dili öğreniyor olduğu, orada yasayan ve hedef dili konuşanlarla bir iletişim halinde olduğu duygusunu hissettirirler.

Gray (2000)' e göre su anda piyasada çok sayıda harika olarak nitelendirilebilecek ders kitabı vardır. Gilmore (2004: 363-371) son dönemlerin ders kitaplarının günlük hayatı yansıtan özgün metinlere daha çok yer vermeye başladığını belirtmiştir. Ancak, Dil öğretiminde kullanılan kaynak kitaplarda sayıca çok özgün metin bulunması bugün yabancı dil öğretiminde kültürlerarası bildirimsel yaklaşımın kültür aktarımı açısından gerektirdiği ihtiyaçlara cevap verememektedir.

Öğrencilerin sahip olduğu kaynak kültürü temel kültür olarak görmesinden kaynaklanacak ön yargıların (Etnosantrik Oryantasyon) farkında olunması ve öğrencinin psikolojik olarak geliştirebileceği “Kültürel farklılığı reddetme, Kültürel farklılığa karşı savunma ve Kültürel farklılığı küçümseme” gibi savunma mekanizmaları ekarte edilmelidir.

Tüm bu sebeplerden ötürü ders kitapları hedef dile ait kültürün aktarılması konusunda üzerinde hassasiyetle durulması gerekmektedir. Dil öğretiminde materyal olarak kullanılacak ders kaynak kitapların hedef kültüre ait önyargılardan uzak, öğrenci üzerinde olumlu etkiler yaratacak şekilde düzenlenmesi gereklidir. Bu bağlamda hem hedef kültüre ait unsurlar hem de hedef kültürden başka kültürlere ait unsurlara belirlenmiş ölçütler çerçevesinde yer verilerek öğrencide sempati ve aidiyet hislerini uyandırmalıdır.

2.3.8 Yabancı dil öğretiminde kullanılan metinlerin sosyo-kültürel açıdan değerlendirilmesi

Kültür aktarımının 21. Yüzyılda bu denli önem kazanmasının en büyük sebebi Avrupa ülkeleri arasında sınırların kalkması ve toplulukların birbirleri ile eskiye oranla daha sık etkileşime giriyor olmasıdır. Bu durumun getirisi olarak ortaya çıkabilecek olası sosyolojik ve psikolojik sorunları- halkların birbiri ile iyi ilişkiler kurması, duygudaşlık yapabilmesi, bireyin kendisini öteki hissetmemesi gibi- engellemektir.

Yabancı dil öğrencisi ders içi ve ders dışı pek çok materyale ve etkinliğe maruz kalmaktadır. Çalışmanın bu bölümünde ders içi materyallere değinilecektir. Ders içi materyaller öğrencinin birebir maruz kaldığı hem dil hem kültür öğrenimine yardımcı olan

ana materyallerdir. AOBM sınıf içi materyal kullanımına ilişkin oldukça hassas davranmıştır.

“Bir dilin konuşulduğu bir toplumun ve bir topluluğun veya toplulukların kültürüyle ilgili bilgi, aslında mevcut dünya bilgisinin bir kısmını oluşturur. Fakat dil öğrenenin bu bilgilere özel olarak dikkat etmesi gerekir; çünkü özellikle de bunlar diğer bilgilere göre büyük ihtimalle öğrenenin daha önceki deneyim alanının dışında kalmış ve hatta basmakalıp düşüncelerle zedelenmiş olabilir.

Herhangi bir Avrupa toplumu ve kültürünün özellikleri aşağıda verilenlerle ilişkilendirilebilir:

1. Günlük yaşam, örneğin;

- yeme ve içme, öğünler, sofr kültürü,
- bayramlar,
- çalışma zamanları ve alışkanlıkları,
- boş zaman uğraşları (hobiler, spor, okuma alışkanlıkları, medya).

2. Yaşam koşulları, örneğin;

- yaşam standardı (yöresel, sınıfa özel ve etnik farklılıklarıyla),
- ev ortamı,
- sosyal güvence.

3. Kişilerarası ilişkiler (güç ve dayanışmaya dayanan ilişkileri de içerir), örneğin, aşağıdakilerle ilişkili olarak;

- bir toplumun sınıfsal yapısı ve sosyal gruplar arasındaki ilişkiler,
- farklı cinsiyetler arası ilişkiler (erkek/kadın; yakınlaşma derecesi),
- aile yapıları ve ilişkileri,
- nesiller arası ilişkiler,
- iş ortamındaki ilişkiler,
- toplum ve polis, idare vb. arasındaki ilişkiler,
- etnik ve diğer halklar arasındaki ilişkiler,
- politik ve dini gruplar arasındaki ilişkiler.

4. Aşağıdaki etmenlere bağlı olarak değerler, inançlar ve tutumlar

- sosyal sınıf,

- meslek grupları (akademisyenler, yönetim, memur, eğitimli ve eğitimsiz işçiler),
- varlık (kazanılmış ya da miras yoluyla),
- yöresel kültürler,
- güvenlik,
- kurumlar,
- gelenek ve sosyal dönüşüm,
- tarih, özellikle önemli tarihi kişilikler ve olaylar,
- azınlıklar (etnik, dini),
- milli kimlik,
- başka ülkeler, devletler, halklar,
- politika,
- sanat (müzik, güzel sanatlar, edebiyat, tiyatro, popüler müzik ve şarkılar),
- din,
- mizah.

5. Beden dili (bkz. 4.4.5.2): Beden dilini yönlendiren toplumsal alışkanlıklara ilişkin bilgi de, dili kullananların/öğrenenlerin sosyokültürel yeterliğinin bir kısmını oluşturur.

6. Sosyal gelenekler, örneğin ev sahibi ve misafir ilişkilerine dayanarak;

- dakiklik,
- hediyeler,
- giyim,
- içecekler, öğünler,
- davranış ve sohbet kuralları ve tabular,
- ziyaret suresi,
- vedalaşmak.

7. Aşağıdaki alanlarda geleneksel davranışlar

- dini gelenekler,
- doğum, evlenme, ölüm,
- halka açık toplantılarda ve törenlerde seyircilerin davranışları,
- kutlamalar, festivaller, dans ortamı, diskotekler vb. “ (TELC 2013)

2.3.9 Yabancı dil öğretiminde kullanılan kitaplara seçilecek metinlerin önemi

Bir yazıyı biçim, anlatım ve noktalama özellikleriyle oluşturan kelimelerin bütünü olarak en genel hatlarıyla tanımlayabileceğimiz metin kavramını Günay (2003), Başı ve sonu ile kapalı bir yapı oluşturan dilsel göstergelerin art arda geldiği anlamlı yapı olarak tanımlamaktadır. Metin duygusal ve zihinsel birikimin alıcıya aktarılması amacıyla kullanılan belirli standartlar çerçevesinde oluşturulmuş dilsel üründür. Okuyucu veya dinleyici bağlama uygun olarak belirli bir düzen ile kendisine aktarılmak istenen duygu ve düşünceleri anlamaya çalışır.

Yazarın veya anlatıcının aktardığı cümlelerdeki biçimsel özellikler bağlam içinde anlam kazanır. “Yazarın metni yazma amacı, metnin türünü, uzunluğunu ve anlatım biçimini belirler. Bu açıdan okuyucu bilimsel, felsefi, edebî, günlük hayatı anlatan metinler gibi birbirinden farklı özelliklere sahip metinlerle karşılaşır (Güneş, 2013: 1-12)”.

Birbiri ardına sıralanmış cümlelerin bir bağlam oluşturmaları ve metin özelliği kazanabilmesi için gerekli koşullar ve bazı ölçütler vardır. Metinsellik ölçütleri yedi maddede değerlendirilir:

1. Bağdaşıklık: Bağdaşıklık, metnin yüzey yapısındaki bileşenlerin dil bilgisel ilişkilerine dayanır.

2. Tutarlılık: Metindeki bilgilerin belli bir bütünlük içinde zihinde anlam açısından bir şema meydana getirmesidir (Karatay, 2010: 373-385). Bir metnin tutarlı olması; metnin öğelerinin tema, kişi, yer veya olay bakımından tekrarlanması ve temel bir tema çerçevesinde gelişmesine bağlıdır (Günay, 2007). Bağdaşıklıktan farklı olarak tutarlılık, anlamsal bağıntı ve bütünlükle ilgilidir.

3. Amaçlılık: Yazma, amaç güdümlü bir süreçtir. Bu süreç içerisinde yazarlar, metni belirledikleri amaçlarına göre üretirler (Ülper ve Uzun, 2009: 651-665).

4. Kabul edilebilirlik: Metinde ifade edilen durum, duygu veya olayın yerel toplumda kabul edilebilir olmasıdır. Bunun için metinde bahsedilen konularla ilgili olarak verilen hükümlerde reddedilecek bir noktanın bulunmaması gerekir (Alan, 1994).

5. Bilgilendiricilik: Metnin, okuyucuya yeni bilgiler sunmasıdır. Yeni bilgi içeren her metin okur tarafından farklı ve orijinal kabul edilir.

6. Duruma uygunluk: Metnin konusu, hitap ettiği kitle, ulaşmak istediği amaç ve türü gibi metin öğeleri arasında uyum olmasıdır.

7. Metinlerarasılık: Metinlerarasılık, bir metnin öncel metinle olan ilişkisi, bağıntısıdır. “Bazı yazarlar, metnini oluştururken farkında olmadan veya bilerek başka metinlerden yararlanırlar. Bu durum başka metinlerin transformasyona, dönüşüme uğraması olarak ifade edilir (Aktulum, 2008)”.

Bir metnin dil öğretiminde kullanılabilir olması için bir takım uygunlukların da varlığına dikkat edilmelidir. Metnin hedef kitleye uygun olması en önemli kıstaslardan biridir. Öğrencilerin okuma ve dinleme metinlerinden azami fayda sağlaması için seçilecek metnin öğrenci için oluşturulmuş veya seçilmiş olması gerekmektedir. Örneğin Akademik Türkçe derslerinde sosyal bilimler alanında öğrenim görecektir bir öğrenciye tıp fakültesi için hazırlanmış metinlerin verilmesi öğrencinin akademik başarısını olumsuz etkileyecektir. Daha önce hiç karşılaşmadığı kelimeler ve bağlamlar öğrencinin sahip olduğu bilgidir şüphe duymasına neden olabilir.

Bir diğer önemli kıstas ise seviyeye uygunluktur. Öğrenciye henüz öğrendiği metnin pekiştirme amaçlı verilmesi veya öğrendiği seviyenin bir üst seviyesine ait metinlerin ön öğrenme amacıyla verilmesi kabul edilebilir bir durumdur. Ancak öğrenciye kendi seviyesinin çok üzerinde olan bir metnin verilmesi öğrencinin metni anlamamasına ve dolayısıyla öğreticinin hedefine ulaşamamasına sebep olacaktır. Bu durum öğrencinin öğrenme isteğine ket vuracaktır.

Yabancı dil öğretim seviyeleri AOBM çerçevesinde A1-A2, B1-B2 ve C1 olarak bütün Avrupa dilleri için sınırlandırılmıştır. AOBM her bir seviyedeki hedef ve kazanımları açıkça belirtmiştir. AOBM kriterleri dikkatle incelenerek metin seçiminde bulunmak oldukça önemlidir. Bu şekilde öğrenciye sunulacak metinler dil becerilerinin gelişmesine, istendik alışkanlıkların kazandırılmasına ve kültür aktarım sürecine olanak sağlayacaktır.

Öğrenciye sunulacak metnin konusu hem dil bilgisi yapılarını destekler nitelikte olmalı hem de kültür aktarımına olanak sağlamalıdır. Sunulacak metinlerin güncel olmasına, metinlerde verilen bilgilerin geçerliğini koruyor olmasına ve AOBM kriterlerine uygun olarak seçilmiş olmasına dikkat edilmelidir. Basitten karmaşığa, yakından uzağa ilkelerine uygun metinler sunulmalıdır.

2.3.10. Dil öğretiminde yaklaşımlar ve metin seçimi

a. Geleneksel yaklaşımlar ve edebî metinler

Geleneksel yaklaşım dil öğretiminde kullanılan en eski yaklaşımlardan biridir. Puren bu yaklaşımları dil bilgisi, kelime ve kültür yaklaşımı olarak alt gruplara ayırmakta ve her birinin kullanıldığı yöntemleri dil bilgisi-çeviri yöntemi, doğrudan öğretim yöntemi, aktif yöntem olarak sıralamaktadır (Puren, 2004). Bu yaklaşımlar dil bilgisi yapılarını, kelime ve kültürü esas almaktadır. Dili bilmek dilin şekilsel özelliklerini ve dil bilgisi yapılarını iyi bilmekten geçer fikrini savunan bu yaklaşımlar için dil bilgisi öğretimi öncelikli ve ağırlıklıdır. Bu yaklaşımları benimseyen öğretmenler edebi metinleri tercih ederler. Edebi metinler estetik zevk unsurları taşıyan, hayranlık ve coşku uyandıran ve sanatsal özelliklere sahip metinlerdir. Edebi metinlerde yazar amacına uygun olarak bir bağlam oluşturur ve metnini yazar. Metinler mecaz, atasözü, deyim ve söz sanatları içerdiği için bu metinleri anlamak öğrenciler için oldukça zordur. Ön bilgi ve söz varlığına ihtiyaç duyulmaktadır. Ancak öğrencinin seviyesine uygun seçilecek edebi metinler öğrencinin hedef kültüre yaklaşmasına yardımcı olacaktır.

b. Davranışçı yaklaşım ve üretilmiş metinler

Bu yaklaşımın temsilcisi Skinner'e göre "Dil, bir davranıştır." Öğretim süreci taklit ve ezberlemeye dayalıdır. Dil öğretimi bir davranış olarak kabul edildiği için öğrencinin zihinsel becerilerini geliştirmeye yönelik çalışmalara fazla yer verilmez. Bu yaklaşımı benimseyenler ağırlıklı olarak üretilmiş metinleri tercih ederler. Üretilmiş metinler öğrencinin ihtiyacını karşılama ve süreci kısaltma amacıyla hazırlanmış metinlerdir. Öğrencinin kendi istek ve ihtiyaçları doğrultusunda olabilecek en kısa sürede dilin konuşucusu olması beklenir. Günlük hayatta sıklıkla karşılaşılan durumlar, yalın ve basit şekilde kurmacadan uzak konu edilir. Ön bilgi gerektirmemesi ve öğrenciler için anlaşılması kolay ve keyiflidir. Öğrenciler hedef dile ait toplumsal hayata hızlıca katılabilirler.

c. Bilişsel yaklaşım ve özel/özgün metinler

Bilişsel psikoloji araştırmaları ve Avrupa Konseyinin çalışmaları ile dil öğretiminde ‘bilişsel, kavramsal-işlevsel, iletişimsel’ gibi yaklaşım ve yöntemler ortaya çıkmıştır. Dilin iletişimsel ve işlevsel özelliklerinin ön planda tutulduğu bu yaklaşımda dilin kullanılabilir olması üzerinde çalışılmıştır. Bu yaklaşımda öğrenci odak noktada tutulmuş ve öğrencinin iletişim ihtiyaçları üzerinde durulmuştur. Bu yaklaşımı benimseyenler öğrencilerin algılama, kavrama, çıkarımda bulunma, fikir yürütme gibi beceriler kazanması amaçlandığı için dinleme, konuşma, okuma ve yazma olmak üzere dört temel beceriye yönelik metinler kullanılmasını uygun görmüştür. Öğrencinin dört temel beceriyi de kullanabileceği gazete yazıları, makaleler, afiş, poster, mektup, yemek tarifi, prospektüs gibi görsel, işitsel ve yazılı araçlardır. Neurer (Neurer, 1984’ten akt: Dilek, 1995, s. 12), bu metinleri kullanım işlevli, bilgi iletici ve yazınsal metinler olmak üzere üç başlıkta toplamıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

“Araştırma, bir olguyu veya olayı anlamak için veri toplama, analiz etme ve yorumlama sürecidir (Leedy & Ormrod, 2001: 360)”. “Araştırma sürecinin önemli ilk aşaması, araştırma sürecinin temelini oluşturan ve araştırma sorularına cevap veren teorik çerçeveyi sağlayan sorgulama paradigmasını dikkate almaktır (Graham & Thomas, 2008)”.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında kullanılan ders kitaplarında yer alan metinlerde kültürel değerleri tespit etmek, bu değerlerin nasıl örneklandığını ve sunulduğunu incelemek amacıyla gerçekleştirilen bu araştırma nitel araştırma teknikleri ile oluşturulmuştur. Nitel araştırma “insanların yaşam tarzlarını, öykülerini, davranışlarını, örgütsel yapıları ve toplumsal değişmeyi anlamaya dönük bilgi üretme süreçlerinden biri (Strauss ve Corbin, 1990)” olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda nitel araştırma çalışmanın amacına ulaşması açısından etkili olacağı düşünüldüğü için seçilmiştir.

Araştırma probleminden hareketle mevcut dokümanlardan hangilerinin değerlendirilip veri olarak kullanılabileceğini tespit etmek için nitel veri toplama tekniklerinden doküman analizi yapılmıştır. “Doküman analizi, yazılı belgelerin içeriğini titizlikle ve sistematik olarak analiz etmek için kullanılan bir nitel araştırma yöntemidir (Wach, 2013)”. “Nitel araştırmada kullanılan diğer yöntemler gibi doküman analizi de anlam çıkarmak, ilgili konu hakkında bir anlayış oluşturmak, ampirik bilgi geliştirmek için verilerin incelenmesini ve yorumlanmasını gerektirmektedir (Corbin & Strauss, 2008)”.

3.2 Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini yabancı dil olarak Türkçe öğretimi derslerinde kullanılan A1 seviye kitaplar oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemi Ankara Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi ve Yunus Emre Enstitüsü bünyesinde hazırlanmış A1 seviye ders kitaplarında kullanılan okuma metinleri oluşturmaktadır.

Araştırma için gerekli veriler; Ankara Üniversitesi TÖMER Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı, Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı, İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı ve Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı'nda yer alan okuma metinlerinden oluşmaktadır. Örneklem olarak bu kitapların seçilmesinin en önemli sebebi Türkiye'de ve dünyada modern eğitim sistemi ile yabancı uyruklu bireylere Türkçe'yi öğreten kurumlara ait olmalarıdır. Bahsi geçen kurumlar Türkiye'de ve dünyada yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında Avrupa standartlarında eğitim vermeyi amaç edinmiş ve bu amaçla çeşitli kitaplar, yayınlar çıkarmış ayrıca ölçme değerlendirme alanında çalışmalarında bulunmuştur. Günümüzde yerli yabancı pek çok kurum Ankara Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi ve Yunus Emre Enstitüsü ile işbirliği yapmaktadır. Alanda kendilerine güçlü bir yer edinmiş bu kurumlara ait kitapların evreni en iyi şekilde temsil edeceği düşünülmektedir.

3.3 Veri Toplama Araçları

Ders kitapları dil öğretim ve öğreniminde önemli bir rol oynar çünkü öğretmenlere ve öğrencilere "derslerin içeriği, öğretilen becerilerin dengesi ve ayrıca dil uygulama türleri için temel sağlar" (Cheng, Hung, & Chieh, 2011). Öğretmenler, dil öğretimini kolaylaştırmak ve öğrencilerin kültürlerarası yeterliliğe ulaşmalarına yardımcı olmak için ders kitaplarını kullanır.

Çalışma Ankara Üniversitesi TÖMER Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı, Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı, İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı ve Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı'nda yer alan okuma metinleri ile sınırlıdır. Çalışmanın kapsamı CEFR ölçütlerince belirlenen A1 düzeyidir.

Çalışmada A1 düzeyinin seçilme sebebi ise bu düzey öğrencilerin hedef kültür ile ilk karşılaşmayı yaşayacak grup olmasıdır. Hedef dile ve kültüre dair ilk verilerin öğrenmeyi motive edici ve sürekli olmasını sağlayıcı olması gerektiği düşünüldüğünden araştırma için A1 seviyesinin uygun olduğu düşünülmüştür. CEFR (2020) yaptığı güncelleme ile birlikte son 20 yılda giderek daha fazla önem kazanan bazı yenilikçi alanlarının, özellikle arabuluculuk ve çok dilli / çok kültürlü yeterliliğin altını çizmektedir.

Avrupa konseyi tarafından yayımlanmış pek çok kitap ve kaynak -güncellenmiş CEFR verileri, Beyaz Kitap (2008), Çok Kültürlü Eğitimin Gelişimi, CARAP...gibi- incelenmiş ve A1 seviyesinde kültürel etkileşimin desteklendiği görülmüştür.

CEFR (2020)'e göre “Bu ölçek dilsel ve kültürel olarak farklı muhatapları arasında ortak bir alan yaratma fikrini (yani, ötekilik “ile başa çıkmak için, benzerlik ve farklılıkları belirlemek, iletişim ve işbirliği sağlamak için bilinen ve bilinmeyen kültürel özellikleri üzerinde üretim kapasitesi) yansıtır. Kullanıcı / öğrenici, çok kültürlü bağlamlar da dâhil olmak üzere farklı kültürel geçmişlere sahip katılımcılar arasında başarılı bir iletişim için olumlu bir etkileşimli ortam yaratmayı amaçlamaktadır. Kabul görmek ve kendi misyon veya mesajlarını geliştirmek için çok kültürlü repertuarlarını geliştirmek yerine (bkz. "Çok kültürlü repertuar üzerine inşa etme"), kültürel bir arabulucu olmakla meşgul olurlar: tarafsız, güvenilir, paylaşılan bir "alan" yaratmak için diğerleri arasındaki iletişimi geliştirmek. Kültürel bakış açılarının karşılığında kaynaklanan potansiyel iletişim zorluklarından kaçınmak ve/veya üstesinden gelmek için katılımcılar arasındaki kültürlerarası anlayışı genişletmeyi ve derinleştirmeyi amaçlamaktadır. Doğal olarak, arabulucunun kendisi, kültürler arası iletişimi etkileyen sosyokültürel ve sosyolinguistik farklılıklar hakkında sürekli gelişen bir farkındalığa ihtiyaç duyar (CEFR, 2020, Sy.114)”. Bahsi geçen ölçekte A1 seviyesindeki bir öğrencinin “Basit kelimeler/ işaretler ve sözel olmayan sinyallerle misafirperver bir tutum ve ilgi göstererek, başkalarını katkıda bulunmaya davet ederek ve doğrudan ele alındığında anladıklarını belirterek kültürlerarası bir değişimi kolaylaştırabilir (CEFR,2020)” yapabilmesi öngörülen kültürlerarası etkileşiminden bahsedilmektedir.

3.4 Verilerin Analizinde Kullanılan Ölçüt

Birçok araştırmacı ders kitaplarındaki kültürel içeriği belirlemek için modeller sunmuştur (Byram, 1993a, Cortazzi ve Zin, 1999; Cunningsworth, 1995).

Byram'ın ders kitaplarındaki kültürel içerik kontrol listesi araştırma için çerçeve olarak seçilmiştir çünkü Byram'ın kültürlerarası iletişimsel yeterlik (ICC) yaklaşımı modeli bu alanda en çok alıntı yapılan ve en etkili olanlardan biri olsa da, Byram'ın kontrol listesinin seçilmesindeki temel üç neden ayrıntılı olarak açıklanacaktır. Byram, kültürel içeriği sekiz farklı bölüme ayırarak araştırmıştır. Bu bölümler;

“1. *Sosyal kimlik ve sosyal gruplar*: Sosyal sınıf, bölgesel kimlik, etnik azınlık dâhil olmak üzere ulusal kimlik dışında temel oluşturan ve bireylerin sosyal kimliklerinin ve ulusal bir toplumun karmaşıklığını gösteren ulus-devlet içindeki gruplar

2. *Sosyal etkileşim*: Sosyal grupların, dışarıdan ve içeriden bireylerin, farklı sosyal statüdeki bireylerin sosyal etkileşimdeki davranış gelenekleri

3. *İnanç ve davranış*: Bir sosyal grup içinde-ulusal veya alt-ulusal – rutin ve kabul edilen eylemler ve içlerinde somutlaşan ahlaki ve dini inançlar ile grubun kimliğinin önemli belirteçleri olarak görülmeyen günlük yaşamdan alınan davranış rutinleri

4. *Sosyal ve politik kurumlar*: Devleti ve vatandaşlarını karakterize eden ve ulus ve alt-ulusal gruplar içinde olağan, rutin yaşam için bir çerçeve oluşturan devlet kurumları; sağlık hizmetleri, yasa ve düzen, sosyal güvenlik, yerel yönetim vb. için karar ve bilgiler.

5. *Sosyalleşme ve yaşam döngüsü*: Sosyalleşme kurumları - aileler, okullar, istihdam - ve sosyal yaşamın aşamalarından geçişi belirleyen törenler; farklı sosyal gruplardaki farklı uygulamaların yanı sıra beklentilerin ve yorumların ulusal oto-stereotiplerinin sunumu

6. *Ulusal tarih*: Milletin oluşumunda ve kimliğinde tarihsel ve güncel dönemler ile olaylar

7. *Ulusal coğrafya*: Üyelerin ülkelerine ilişkin algılarında önemli olan ulusal sınırlar içindeki coğrafi faktörler ve diğer faktörler; kültürlerarası iletişimde yabancılar için gerekli olan bilgiler (üyeler tarafından bilinen ancak önemli kabul edilmeyen)

8. *Stereotipler ve ulusal kimlik*: “Tipik kavramların” kökenleri - tarihsel ve çağdaş - ve aralarındaki karşılaştırmalar; ulusal stereotiplerin sembolleri ve anlamları, örneğin ünlü insanlar veya anıtlar ve insanlar” (Byram, 1993a).

Bu çalışmada Byram’a ait kontrol listesinin çerçeve olarak kullanılmasına ait temel sebepler ise şu şekildedir;

1. Ders kitabı değerlendirmesi için bu kriterler, kültürün hemen hemen tüm yönlerini içerir. Kültürü oluşturan beş boyutun tamamını Byram’ın kontrol listesiyle eşleştirmek mümkündür. Birinci boyut olan ürünler “sosyal ve siyasal kurumlar” ve “ulusal tarih” adlı başlıkta, ikinci boyut olan uygulamalar, “sosyal etkileşimler” adlı başlıkta, perspektifler boyutu ise “İnanç ve davranış” adlı başlıkta, ; topluluklar boyutu "sosyal etkileşim" ile

adlı başlıkta ve kişiler boyutu ise sekizinci ölçüt olan “Kalıp Yargı ve ulusal kimlik” adlı başlıkta, rahatlıkla incelenebilir. Ders kitabı değerlendirmesine yönelik bu kriterler, kültürel içerik analizini vurgular; bu nedenle çalışma için çerçeve olarak kullanılmaktadır.

2. Byram'ın kontrol listesi, kültürel içeriğe odaklanarak ders kitabı değerlendirmesi için ayrıntılı kriterler sağlar. Yabancı dil ders kitaplarına dâhil edilmesi gereken kültürün sekiz yönünü belirtir. Cortazzi ve Jin, ders kitabı içeriğini üç kültür kaynağına dayalı olarak değerlendirmeyi önermektedir. Ders kitaplarındaki kültürel bilgiler, hangi kültürel kaynağa ait olduğunu belirlemek için analiz edilir. Bu bağlamda, modelleri yalnızca öğretmenlerin farklı kültürel bilgi kaynaklarını ayırt etmelerine yardımcı olur, ancak kültürel yönlerin türlerine ilişkin bir bakış açısı sağlamamaktadır. Cunningsworth ile ilgili olarak, bir ders kitabında olması gereken tüm detayları içinde barındırmakla birlikte kültürel içerik değerlendirmesi için - gramer, kelime bilgisi, fonoloji- tavsiyelerde bulunur. Modeli, bir ders kitabını bütüncül olarak ele alması ve dilsel içeriği, öğretim hedeflerini, öğretim yöntemini ve dil gelişimini değerlendirmek için kullanılabilecek ölçek maddelerini içermesiyle sınırlıdır. Kültürel içerik ölçeğin sadece bir bölümünde yer alan alt unsurlardan biridir. Byram'ın kontrol listesi, ders kitaplarındaki kültürel içeriğin işlenmesinin değerlendirilmesi açısından daha kapsamlı görünmektedir.

3. Byram kültürlerarası öğrenmeyle ilgili en etkili araştırmacılardan biridir. Özellikle yabancı dil eğitiminde kültürlerarası iletişimsel yeterlik (ICC) yaklaşımının gelişimine katkısı büyüktür. Çalışma kültürlerarası iletişimsel yeterlik (ICC) perspektifinden yürütüldüğü ve bu nedenle kültürlerarası iletişimsel yeterlik (ICC)'nin ideolojisi ve yabancı dil ortamlarında uygulanması üzerine araştırması da dahil olmak üzere onun Byram'ın bakış açısını benimsenmiştir.

Bu noktada Byram'ın 1993 yılında ortaya koyduğu ölçeğin çalışmanın temelini oluşturduğu ancak yapılan araştırmalar sonucu çalışma alanında ortaya çıkan gelişmeler ile birlikte Joanna Dybiec, Byram tarafından geliştirilen ölçeği güncellediği görülmüştür. Dybiec (2005) tarafından güncellenen kontrol listesine dil ötesi araçlar da eklenerek temel ölçütler elde edilmiştir. Ölçütün son şekli verildikten sonra 6 uzmanın görüşü alınmıştır.

CEFR ölçütlerine göre belirlenen beceriler ise genel olarak şu şekilde sıralanabilir;

- Kişinin kendi kültürü ile yabancı kültürü birbiriyle ilişkilendirme yeteneği;

- Kültürel duyarlılığı ve başka kültürlerden olanlarla ili  ki kurmak için bir dizi farklı stratejiyi tanıma ve kullanma yeteneği;

- Kendi kültürü ile yabancı kültür arasında kültür arasında köprü kurabilme ve kültürlerarası anlaşmazlıklar ve çatışma durumlarıyla ba  etme yeteneği;

- Kalıpla mı  ilişkileri açma yeteneği.

Ayrıca CEFR’de ortak başvuru metnini kullananların da dikkat etmesi gereken hususlar  u şekilde belirtilmiştir:

- Dil  ğrenenlerin hangi kültür aracı  rollerini ve işlevlerini üstlenmeleri, bunlardan hangilerine hazırlanmaları gerektiğini ve bu bakımdan onlara yöneltilen beklentileri;

- Dil  ğrenenlerin kendi kültürü ve hedef kültürün hangi özelliklerini ayırt edebilmeleri, buna nasıl hazırlanmaları gerektiğini ve bu bakımdan onlara yöneltilen beklentileri;

- Dil  ğrenenlerin hedef kültürü tanıyabilmeleri için neler yapılması gerektiğini;

- Dil öğrenenlere kendi kültürleri ile diğer kültür arasında köprü kurabilmeleri için ne gibi imkânların tanınabileceğini belirtmelidirler (TELC,2013).

UNESCO tarafından hazırlanan Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesinin I. Maddesinde yer alan amaçlar ise  u şekildedir:

“a)somut olmayan kültürel mirası korumak;

b)ilgili toplulukların, grupların ve bireylerin somut olmayan kültürel mirasına saygı göstermek;

c)somut olmayan kültürel mirasın önemi konusunda yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde duyarlılığı arttırmak ve karşılıklı değerbilirliği sağlamak;

d) uluslararası işbirliği ve yardımla mayı sağlamak” (Erişim Tarihi 30.11.2020 <https://teftis.ktb.gov.tr/TR-264414/somut-olmayan-kulturel-mirasin-korunmasi-sozlesmesi.html>).

Çalışma için toplanan verilerin analiz edilebilmesi için CEFR ve UNESCO tarafından belirlenen beceriler ve amaçlar doğrultusunda bir ölçüt elde edilmiştir. Veriler bu ölçüt çerçevesinde değerlendirilmiştir.

3.5 Verilerin Analizi

Veriler analiz edilirken öncelikle Avrupa toplumunun ve kültürünün genel özellikleri ele alınırken metinlerin tamamlayıcıları da gözetilmiş ve dil ötesi araçlar da temel ölçütlere dâhil edilerek tablolastırılmıştır. Temel ölçütler seçildikten sonra her temel ölçüte ait alt ölçütler belirlenmiştir. Her temel ölçüt için belirlenen alt ölçütler şu şekildedir:

Tablo 3.1

Kültürel İçerik Kontrol Listesi

Temel Unsurlar	Alt Unsurlar
Kültürel Farklılaşma	aile hayatı, sosyal hayat, kıyafetler, yeme -içme kültürü, görgü kuralları, sanatsal ve estetik zevk (gösteri ve el sanatları)
Sosyal Kimlik ve Sosyal Gruplar	aile yapısı, cinsiyetler ve cinsiyetlere karşı tutum, farklı yaş gruplarının birbiriyle olan ilişkileri, benzer yaş gruplarının birbiriyle olan ilişkileri, politik gruplar, dini gruplar, sosyal sınıflar, mesleki değerler ve meslek grupları
Değerler ve İnançlar	sivil, ahlaki, dini tutumlar
Davranışlar	günlük rutinler, boş zaman aktiviteleri
Sosyal ve Politik Kurumlar	devlet kurumları, sağlık hizmetleri, hukuk ve düzen, sosyal güvenlik, yerel yönetim

Sosyalleşme ve Yaşam Döngüsü

düğünler, cenazeler, törenler, festivaller, toplantılar (sergi, açılış, kokteyl...), dini bayramlar, milli bayramlar, hediyeleşme, giysiler, ikramlar, duygudaşlık

Ulusal Tarh

ulusal kimliğe uygun görülen tarihi ve güncel olaylar ve figürler

Ulusal Coğrafya

önemli görülen coğrafi faktörler

Popüler Kültür

simgeler, trendler

Stereotipler, Bakış Açıları

tipik olan, ulusal stereotiplerin sembolleri

Rahatsız Edici Sosyal Gerçekler

işsizlik, ırkçılık, yoksulluk, zorbalık

Dil Ötesi Araçlar

beden dili, ünlemler, bürünsel araçlar, resim – fotoğraf, çizelge, tablo, grafik

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1 A1 Düzeyi Ders Kitaplarına Genel Bakış

Araştırma kapsamında Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı, Gazi Üniversitesi Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı, İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı ve Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı incelenmiştir. Ders kitapları isimlendirilirken Ankara Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi “yabancı” ifadesini kullanırken İstanbul Üniversitesi “uluslararası öğrenciler” ifadesini kullanmıştır. Bu noktada İstanbul Üniversitesinin kültürlerarası iletişim ve anlayış bağlamında daha yapıcı bir tutuma sahip olduğu söylenebilir. İlk karşılaşmada kendisinin öteki olduğunun hissettirilmesi öğrenci nezdinde olumlu bir güdülenmeye sebep olmayacaktır. Yunus Emre Enstitüsü ise sadece Türkçe öğretim seti diyerek olabildiğince tarafsız bir duruş sergilemektedir demek yanlış olmaz. Ancak bu durumda da kitabın amacının belirtilmesi bağlamında hedef kitle için açıklayıcı bir isim koyulduğunu söylemek de mümkün değildir.

Başlangıç seviye öğrenciler için ders kitaplarında güncellenen CEFR (CEFR 2020) verilerine göre C artı ve A1 öncesi seviyenin olması tavsiye edilmektedir. CEFR 2020’de bahsi geçen pre-A1 seviyesi Ankara Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi tarafından kullanılmaktayken Gazi Üniversitesi ve Yunus Emre Enstitüsü tarafından bu tavsiyenin dikkate alınmadığı görülmektedir. Ek 4’te ders kitaplarına ait içindekiler tablosu bulunmaktadır.

İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı içindekiler tablosunda (Ek 4) dört temel dil becerisini ve ayrıca dilbilgisi bölümünü açık şekilde sunmuştur. Gazi Üniversitesi Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı içindekiler tablosunda sadece okuma metinlerine ve ünite temalarına yer vermiştir. Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı ise İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı gibi dört temel dil becerisine ve dilbilgisi bölümüne yer vermiştir ancak içindekiler tablosu ile kitabın içeriği örtüşmemektedir. İçindekiler bölümünde 24 okuma metni görülürken kitabın içeriğinde 55

okuma metni bulunmaktadır. Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı ise içindekiler bölümünde ünite temaları ve dilbilgisi yapılarına yer vermektedir.

Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı ve Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı'ndaki metinler; içindekiler, yönergeler ve kitabın iç sayfaları incelenerek tespit edilmiştir. Bazı metinler ve yönergelerde uyumsuzluk saptanmıştır. Bu noktada ulaşılabilen kitap yazarları ve uzmanlar ile görüşülüp fikirleri alınmış ve incelemeye dâhil edilip edilemeyeceğine karar verilmiştir. Yönergelere ve içindekiler bölümüne bağlı yaşanan sorunlara örnekler ek 7'de sunulmuştur.

Tablo 4.2

Kitapların İçerik Dağılımları

	ANKARA ÜNİVERSİTESİ YENİ HİTİT YABANCILAR İÇİN TÜRKÇE DERS KİTABI	GAZİ ÜNİVERSİTESİ YABANCILAR İÇİN TÜRKÇE DERS KİTABI	İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ YENİ İSTANBUL ULUSLARARASI ÖĞRENCİLER İÇİN TÜRKÇE DERS KİTABI	YUNUS EMRE ENSTİTÜSÜ YEDİ İKLİM TÜRKÇE ÖĞRETİM SETİ DERS KİTABI
Kültürel Farklılaşma	11	11	9	31
Sosyal Kimlik ve Sosyal Gruplar	10	12	17	32
Değerler ve İnançlar	4	6	7	9
Davranışlar	11	4	11	24
Sosyal ve Politik Kurumlar	7	12	7	16
Sosyalleşme ve Yaşam Döngüsü	-	2	4	6
Ulusal Tarih	4	2	3	1
Ulusal Coğrafya	11	6	16	19
Popüler Kültür	6	4	2	3
Stereotipler, Bakış Açıları	10	8	11	12
Rahatsız Edici Sosyal Gerçekler	-	2	5	4
Dil Ötesi Araçlar	25	24	22	52

Kültürel İçerik Kontrol Listesine göre araştırmaya konu olan kitapların içerik dağılımları yukarıdaki tablodaki gibidir. Bu tabloya göre;

a. Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı'nda en çok rastlanan unsur kültürel farklılaşma, davranışlar ve ulusal coğrafya olurken en az rastlanan unsurlar ise değerler ve inançlar ve ulusal tarih olmuştur. Sosyalleşme ve yaşam döngüsü ve rahatsız edici sosyal gerçekler unsurlarına ise hiç rastlanmamıştır.

b. Gazi Üniversitesi Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı'nda en çok rastlanan unsurlar sosyal kimlik ve sosyal gruplar ile sosyal ve politik kurumlar olurken en az

rastlanan unsurlar ise sosyalleşme ve yaşam döngüsü, ulusal tarih ve rahatsız edici sosyal gerçekler olmuştur. Kitap ölçekteki tüm unsurları barındırmaktadır.

c. İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı'nda en çok rastlanan unsur sosyal kimlik ve sosyal gruplar olurken en az rastlanan unsur ise popüler kültür unsuru olmuştur. Kitap ölçekteki tüm unsurları barındırmaktadır.

d. Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı'nda en çok rastlanan unsur sosyal kimlik ve sosyal gruplar olurken en az rastlanan unsurlar ise ulusal tarih olmuştur. Kitap ölçekteki tüm unsurları barındırmaktadır.

4.2 Kültürel İçerik Kontrol Listesine Göre Kitapların Ayrıntılı İncelenmesi

4.2.1 Kültürel farklılaşma

4.2.1.1 Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı

Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 11 metin bulunmuştur. *Hobiler*, *Cumartesi Planı*, *Aile Fotoğrafı*, *Köyde ve Şehirde Hayat*, *İstanbul*, *Ben Çocukken*, *Yerleştirelim*, *Çınar Restoran*, *Nasıl Alışveriş Yapıyoruz?*, *Kendinizi Geliştirin* ve *Türkiye'de İlk Günlerim* isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin -aile hayatı, sosyal hayat, kıyafetler, yeme -içme kültürü, görgü kuralları, sanatsal ve estetik zevk (gösteri ve el sanatları) - bir veya birden fazlasını içermektedir.

Hobiler isimli metinde bir doktorun sosyal hayatından ve hayatını renklendirmek için edindiği uğraşlardan bahsedilmektedir. Metinde fotoğrafçılık, müzik, koleksiyonlar, antikalar, resim gibi kültürel ve sportif faaliyetlerden bahsedilmektedir. *Cumartesi Planı* isimli metinde Ezgi ve Selen isimli iki arkadaş üzerinden sosyal hayatın nasıl şekillendiği sunulurken birbirlerine karşı kullandıkları dil ve üslup da verilmektedir.

Paketiniz var isimli metinde müşteri ve kargo görevlisinin birbirlerine karşı kullandıkları dil ve üslup verilmektedir.

Aile fotoğrafı isimli metinde Seçil isimli bireyin çekirdek ailesi tanıtılmaktadır. Metin geleneksel Türk aile yapısına örnektir.

Köyde ve Şehirde Hayat isimli metin köyde ve şehirde yaşayan iki karakter üzerinden kurgulanmıştır. Köyde ve şehirde yaşamının olumlu ve olumsuz yönleri verilmektedir. Köyde yaşayan Salih Demirkan isimli şahıs eşinin erken uyandığını, yumurta toplayıp süt sağdığını ve o süttten yoğurt ve peynir yaptığını söylerken erkek olarak kendi yaptıklarından bahsetmemektedir. Metindeki diğer eylemler ise eşlerin birlikte yaptıkları eylemlerdir. Bu ifade Türk aile yapısı hakkında bir ipucu vermektedir. Metnin ikinci bölümü şehir hayatını anlatmaktadır. Ankara’da yaşayan Selin Akman ise modern Türk kadını tasvir etmektedir. Ekonomik özgürlüğe sahip, yalnız yaşayan, arkadaşlarıyla sosyal aktiviteler içinde bulunan bir kadın olarak gösterilmiştir.

İstanbul isimli metin isminden de anlaşılacağı üzere İstanbul’u fiziksel ve sosyal olarak tasvir etmektedir. İstanbul’da pek çok farklı kültürün birlikte yaşadığı ve bunun şehre renk kattığı söylenmektedir. Metinde Çiçek Pasajında Türk müziği dinlenebileceği veya istenirse şehirde bulunan gece kulüpleri ve barlarda eğlenilebileceği söylenmektedir.

Ben Çocukken isimli metinde ise çocukluğunu hatırlayan yetişkin birey kendi çocukluğu ile günümüz çocuklarının yaşadığı çocukluk dönemini aile birliği ve beraberliği kavramı üzerinden anlatmaktadır.

Yerleştirelim isimli metinde Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu ve en önemli değeri Ulu Önder Mustafa Kemal ATATÜRK tanıtılmaktadır.

Çınar Restoran isimli metinde kadın ve erkek bireylerin birlikte restoranda öğle yemeği yerken birbirlerine karşı kullandıkları üslup dikkat çekmektedir. Evrensel görgü kurallarının aksine 21. yüzyıl gerçeklerine vurgu yapılmıştır. Kadın birey kendi siparişini garsonla konuşarak kendisi vermektedir. Her iki bireyin de garsonla kurdukları diyalog ve üslupları toplumsal dil için örnektir.

Nasıl Alışveriş Yapıyoruz? isimli metin Türk toplumunun alışveriş alışkanlıklarından bahsetmektedir. Kitabın güncel bir baskısı incelenmesine rağmen metindeki bilgiler güncel değildir. Türk toplumunun güvenli bulmadığı için katalogdan, televizyondan ve internet üzerinden alışveriş yapmadığı çünkü güvenli bulmadığı söylenmektedir. Bu alışveriş türleri ülkemizde uzun yıllardır kullanılmaktadır. Telefonla yemek siparişi vermek birkaç yıllık bir mevzu değildir veya kataloglardan model beğenip sipariş vermenin tarihi ülkemizde

oldukça eskidir. İnternet üzerinden alışveriş hem yurt içi internet siteleri hem de yurt dışı internet siteleri aracılığıyla yine uzun yıllardır yapılmaktayken pandemi sürecinde daha da yaygınlaşmıştır. Bugün basit bir market alışverişini bile internet üzerinden yaptığımız düşünülürse güncel olmayan bilgilerin kitapta yer alması hedef kültürün tanıtımında olumsuz etki yaratacaktır.

Kendinizi Geliştirin isimli metin bireyin istendik bir seviyeye ulaşabilmesi için yapması ve yapmaması gerekenleri anlatmaktadır. “Dizilerin esiri olmak yerine kitap okuyun”, “düzenli spor yapın”, “kimseyi eleştirmeyin, kendinize odaklanın” gibi tavsiyeler vererek bireyin hem kendisi hem de toplum için daha faydalı olacağı fikri sunulmaktadır.

Türkiye’de İlk Günlerim isimli metinde Türkiye’ye üç ay önce gelmiş İsabel isimli öğrencinin yaşadıkları ve topluma nasıl adapte olduğu anlatılmaktadır. Farklı bir coğrafya ve kültürden bir bireyin yeni katıldığı topluma uyum süreci bireyin kendi ağzından aktarılmaktadır.

4.2.1.2 Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı

Gazi Üniversitesi Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı’nda bu unsuru barındıran 11 metin bulunmuştur. *Ben Kimim?* , *Evim ve Çevrem*, *Hayat Nasıl Gidiyor?* , *Tadı Damağımda*, *İçinde Ne Var?* ,*Anıtkabir Ziyareti*, *Kutlama Mesajları*, *Çok Yaşa*, *Mesajınız Var*, *Güzel Bir Günün Sonunda* ve *Kahve Molası* isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin -aile hayatı, sosyal hayat, kıyafetler, yeme -içme kültürü, görgü kuralları, sanatsal ve estetik zevk (gösteri ve el sanatları)- bir veya birden fazlasını içermektedir.

Ben Kimim? isimli metinde Mehmet, Tarkan ve Zehra isimli kişilere ait öz tanıtım kartları verilmektedir. Tarkan Türk toplumunun yetiştirdiği dünyaca ünlü bir sanatçıdır. Tarkan üzerinden Türk müziğine yer verilmiştir. Mehmet ve Zehra üzerinden Türk toplumunda aile ve çocuk kavramı vurgulanmıştır. Hem Mehmet hem de Zehra evlidir ikisinin de çocukları vardır.

Hayat Nasıl Gidiyor? isimli metinde Duygu isimli bireyin günlük hayatından bahsedilmektedir. İş yaşamı ve sosyal hayatı hakkında bilgiler verilirken Duygu karakteri modern Türk kadınına yansıtılmaktadır. Ekonomik özgürlüğe sahip, kendi ayakları üzerinde durabilen bir kadın imajı çizilmektedir.

Tadı Damağımda isimli metinde Remzi Usta isimli aşçı yeni açtığı lokantayı tanıtmaktadır. Türk damak zevkine uygun yemekler metinde yer alırken metindeki görseller metne uygun değildir. Metinde bahsedilen yemekler ile görseldeki yemekler çok farklıdır. Patates kızartması, yaş pasta ve sosis tava gibi görsellerin kullanılması metin ile bütünlük göstermemektedir.

İçinde ne var? isimli metinde Anna ve Dilek isimli iki arkadaşın birlikte geleneksel Türk tatlılarından biri olan sütlaç yaptığı görülmektedir. Anna sütlaç tatlısının kendi ülkesindeki lorinla tatlısı ile benzediğini söylemektedir.

Kahve Molası isimli metinde Meltem ve Özgür isimli iki arkadaşın birlikte kahve içerken ettikleri sohbete yer verilmektedir. Karakterlerin bir kadın ve bir erkek olarak kurgulanması modern Türk toplumunu işaret etmektedir. Bir kadın ve bir erkeğin arkadaşlık etmesinden doğal bir durum olmadığı gerçeği metne yansımaktadır. Ayrıca kahve içerken Türk rock müzik sanatçısı Şebnem Ferah’tan bir şarkı dinlemeleri de hedef kültürün müzik zevki adına ipucu vermektedir.

Anıtkabir Ziyareti isimli metinde bir grup turistin rehber eşlinde Anıtkabir’e yaptıkları geziden kesitler sunulmuştur. Bu sosyal gezi esnasında rehber ile turistler arasında geçen diyaloglar ile birbirlerine karşı kullandıkları dil ve üslup verilmektedir.

Kutlama Mesajları isimli metin özel günlerde yollanan farklı tebrik kartları ile oluşturulmuştur. Türk toplumunda özel günleri hatırlamanın ve kutlamanın önemi gösterilmek istenmiştir. Metinde resmi veya gayri resmi tebrik mesajı örnekleri görülmektedir.

Çok Yaşa isimli metinde Ömer isimli öğrencinin Türkçe öğrenirken başından geçen eğlenceli bir anı aktarılmaktadır. Sınıfta arkadaşı hapsirdiğinde çok yaşa demek isterken hoşça kal demesi öğretmenin gülümsemesine sebep olmuş. Metinde Ömer’in ağzından Türklerin sosyal hayatlarında yaşadıkları çeşitli durumlarda kullanılan kalıp söz örnekleri verilmektedir.

Mesajınız Var isimli metin Türk toplumunda bireylerin kimi zaman ihtiyaç duydukları yapışkan notlarla kendilerini veya durumu nasıl açıkladıklarını örneklemektedir. “Eve geç geleceğim bekleme, sınav var, girmeyin!, sinemadayım, seni daha sonra ararım, başarılar diliyoruz” gibi küçük not örnekleri verilmiştir. Ancak metinde bulunan beş örnekten dört tanesi not mesajı iken bir tanesi bankada Bilge isimli birey ve

görevli arasında geçen kısa diyalogdur. Bu diyalogun metinde olmasının sebebi anlaşılamamıştır.

Güzel Bir Günün Sonunda isimli metin Levent Bey ve Zeynep hanımın evlilik yıldönümlerinin oğulları Tolga'nın mezuniyet töreni ve oğulları Murat'ın doğum günü ile aynı güne denk gelmesi ile yaşadıkları heyecanlı ve telaşlı günü anlatmaktadır. Metinde evli çiftin her yıl evlilik yıldönümlerini nasıl kutladıkları ve onların sosyal hayatları hakkında bilgiler verilmektedir.

4.2.1.3 İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı

İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 9 metin bulunmuştur. *Tanışma, Neredesin? , Bir Günüm, Benim Ailem, Aileler, Bir Bayram Sabahı, İlginç Festivaller, Akralarım ve Sohbet Kültürü* isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin -aile hayatı, sosyal hayat, kıyafetler, yeme -içme kültürü, görgü kuralları, sanatsal ve estetik zevk (gösteri ve el sanatları)- bir veya birden fazlasını içermektedir.

Tanışma isimli metin benzer veya farklı sosyal gruplara ve statülere sahip kişilerin kısa diyalogları ile oluşturulmuştur. İki arkadaşın diyaloglarında ben-sen dili kullanılırken öğretmen-öğrenci veya iş arkadaşları arasında ben-siz dili kullanılmaktadır. Yabancı uyruklu iki bireyin diyalogunda ise birbirlerini ilk kez görmüş olmalarına rağmen ben-sen dili kullanarak tanışmasını örneklemektedir. Sosyal ortamlarda ilk kez gördüğümüz bir insana sen hitabında bulunmak Türk kültüründe çok hoş karşılanmayan bir durum olsa da sosyal hayatın içinde bulunan bir durum olduğu için örneklendiği düşünülmektedir.

Neredesin isimli metinde ise sosyal hayatlarında birbirleri ile görüşen arkadaş statüsündeki kişilerin birbirleri ile olan telefon görüşmeleri ve hitap şekillerine yer verilmiştir. Metin kullanılan görseller ile bütünlük sağlanmaktadır.

Bir Günüm isimli metin Onur, Pınar, Gülay ve Can isimli bireylerin sosyal konumları yaptıkları işler ve hobileri hakkında bilgiler verilmektedir.

Benim Ailem isimli metin Sevim ve Halil çiftinin çekirdek ailesinin tanıtımıdır. 30 ve 34 yaşlarında olan çiftin 8 ve 4 yaşında çocuklarının olması onların bir hayli erken yaşta evlendiğini göstermektedir. Türklerin erken evlenip ebeveyn olmalarına bir atıftır.

Benim Sınıfım isimli metinde Arnavut, Kazak, Mısırlı ve Rus öğrencilerin aile yapılarından bahsedilmektedir.

Aileler isimli metinde Amerika, Japonya ve Türkiye’de aile yapısı hakkında bilgiler vermektedir. Metinde Türklerin çok çocuklu ailelere sahip olduğu ama günümüzde büyük ailelerin azaldığı anlatılmaktadır.

Bir Bayram Sabahı isimli metinde Faslı bir öğrenci olan Yousef evinde kutlanan bayram sabahında annesi Hend’e Türkiye’deki bayramları ve Türk ailelerin bayramlarda neler yaptıklarını anlatmaktadır. Ayrıca metinde Fas aile hayatı ve kültüründen bahsedilmektedir.

İlginç Festivaller isimli metin üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Türk kültüründe oldukça önemli olan Hıdrellez gecesi bireylerin dileklerini yazarak gül ağacına asmaları ve takibindeki sabah dileklerin yazılı olduğu kağıdı nehre veya denize bırakmaları anlatılmaktadır. Metinde dilenen dilekler arasında evlilikten bahsedilmesi Türk kültüründe aile kurmanın önemini vurgulamaktadır. Üçüncü bölümde ise Hindistan’daki Holi Renk festivalinden bahsedilmektedir. Bu festivalde ise büyük bir ateş yakıldığı sonra herkesin bir parça ateşi alıp evine götürdüğü böylece evini koruduğu inancı hâkimdir. Ailenin korunması ve kutsallığı anlatılmaktadır.

Akrabalarım isimli metinde Gül isimli birey aile ve akrabalarını tanıtmaktadır. Aile içi ilişkiler ve akrabalık ilişkilerinin önemi vurgulanmaktadır. Buldukları her fırsatta görüşmeleri geleneksel Türk aile yapısına örnektir.

Sohbet Kültürü isimli metinde Arap, İngiliz ve Türk sohbet kültüründen bahsedilmektedir. Sosyal çevre ile konuşulabilen konular yakın arkadaşlar ve aile ve uzak tanıdıklar olmak üzere iki bölüme ayrılarak verilmiştir. Türkiye’de aile ile konuşulan konulardan bahsedilmese de İngiliz ve Arap kültüründe aile ve yakınlar ile konuşulan konular anlatılmaktadır. Metin farklı kültürlerde aynı konuların ne ölçüde değişkenlik gösterebileceğine örnektir.

4.2.1.4 Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı

Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 31 metin bulunmuştur. *Adınız Ne?*, *Sizi Tanıştırıyorum*, *Boş Odanız Var Mı?*, *Ailemi Çok Seviyorum*, *Aile Bahçede*, *Maç Başlıyor*, *Ailem*, *Bilet Var Mı?*, *Alışveriş Sepeti*, *Derya Kuzusu*, *Arkadaşım Derya*, *Üniversitem*, *Okuyalım*, *Muhtarlık Nerede?*, *Pazardan Eve Kadar*, *Yemekte Neler Var?*, *Hacı Bayram'dan Seçmeler*, *Mesleğimi Seviyorum*, *Aile Sağlığı Merkezinde*, *Geleneksel Meslekler: Bakırcılık*, *Uçakta*, *Hızlı Adam*, *Sedat Ve Ailesi Piknikte*, *Fayton*, *En Ucuz Uçak Bileti*, *Haberleşme*, *Büyükada'da Hafta Sonu*, *Melike'nin Yaz Tatili Planı*, *Tatilde Yaptıklarım*, *Tatili Çok Seviyorum*, *Bayram Günü* ve *Bayram Namazı* isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin -aile hayatı, sosyal hayat, kıyafetler, yeme -içme kültürü, görgü kuralları, sanatsal ve estetik zevk (gösteri ve el sanatları)- bir veya birden fazlasını içermektedir.

Adınız Ne?, *Sizi Tanıştırıyorum*, *Boş Odanız Var Mı?*, *Arkadaşım Derya*, *Muhtarlık Nerede?*, *Okuyalım*, *Bilet Var Mı?*, *Aile Sağlığı Merkezinde*, *Uçakta*, *En Ucuz Uçak Bileti* isimli metinler birbirini tanımayan bireylerin sosyal bir ortamda belirli sebeplerle karşılaşmalarının ardından aralarında geçen diyaloglara örnektir. Türk toplumunda birbirini tanımayan bireylerin birbirleri ile saygı çerçevesinde kurdukları diyaloglar ve kalıp sözler örneklenmiştir.

Ailemi Çok Seviyorum, *Aile Bahçede*, *Maç Başlıyor*, *Ailem*, *Alışveriş Sepeti*, *Yemekte Neler Var?*, *Sedat ve Ailesi Piknikte*, *Melike'nin Yaz Tatili Planı*, *Bayram Günü*, *Bayram Namazı*, *Büyükada'da Hafta Sonu*, *Pazardan Eve Kadar* isimli metinler geleneksel Türk aile yapısını yansıtmaktadır. Aile üyelerinin birbirine destek olması, yardımlaşması, buldukları her fırsatta görüşmeleri, aile üyelerinin birbirlerine karşı gösterdikleri sevgi ve ilgi metinlerde görülmektedir.

Derya Kuzusu isimli metinde Türk denizlerinden ve bu denizlerde yetişen balık türlerine örnekler verilmektedir.

Hacı Bayram'dan Seçmeler isimli metinde Türk kültüründe önemli bir yere sahip olan mutasavvıf ve şair Hacı Bayram Veli hazretlerine ait öğütlere yer verilmektedir.

Mesleğimi Seviyorum isimli metinde bir öğretmenin bir bayram sabahı yaşadıkları anlatılıyor. Metinde öğrencilerinin kendisini ziyaret edeceğini düşünerek onlar için şeker

ve çikolata alması, onları evinde misafir etmesi ve elini ptürmesi gibi Türk kültüründe var olan değerler sunulmaktadır.

Geleneksel Meslekler: Bakırcılık, Fayton, Haberleşme, Üniversitem ve Tatilde Yaptıklarım isimli metinlerde Türkiye’deki çeşitli şehirlerin ve beldelerin isimleri yer almaktadır.

Tatili Çok Seviyorum isimli metinde Türk tatil kültüründen bahsedilmektedir. Türkiye coğrafi konumu itibarıyla yaz ve kış turizmin yanında sağlık ve kültür turizmine de oldukça elverişlidir. Metinde farklı isteklere ve ihtiyaçlara hitap edebilecek tatil türleri anlatılmaktadır.

Hızlı Adam isimli metinde SüperSport Dünya şampiyonu Türk motosiklet yarışçısı Kenan Sofuoğlu’nun da katıldığı bir yarış anlatılmaktadır. Dünya çapında tanınan Türk sporcunun kitapta bulunması kültürel çeşitliliği sağlamaktadır.

4.2.2 Sosyal kimlik ve sosyal gruplar

4.2.2.1 Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı

Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı’nda bu unsuru barındıran 10 metin bulunmuştur. *Hobiler, Cumartesi Planı, Aile Fotoğrafı, Köyde ve Şehirde Hayat, Arkadaşım Emre, Diyaloglar, İstanbul, Ben Çocukken, Yerleştirelim-Anlatalım, Çınar Restoran* isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin - aile yapısı, cinsiyetler ve cinsiyetlere karşı tutum, farklı yaşı gruplarının birbiriyle olan ilişkileri, benzer yaşı gruplarının birbiriyle olan ilişkileri, politik gruplar, dini gruplar, sosyal sınıflar, mesleki değerler ve meslek grupları- bir veya birden fazlasını içermektedir.

Hobiler, Cumartesi Planı, Aile Fotoğrafı, Arkadaşım Emre isimli metinlerde çeşitli meslek gruplarından bahsedilmektedir. Bazı meslekler ile ilgili detaylı bilgi verilirken bazı meslekler sadece ismen verilmiştir.

Köyde Ve Şehirde Hayat isimli metnin ilk bölümü olan köy yaşıntısı anlatılırken Salih Demirkan’ın ataerkil aile yapısına sahip olduğu görölmüştür. Onların aile

yaşantılarında günlük ve aileye ekonomik gelir sağlayacak işleri eşinin yaptığı kalan işleri birlikte yaptıkları anlatılmaktadır.

Diyaloglar isimli metinde arkadaşların birbirleri ile konuşma şekillerine ve hastalık, tebrik gibi durumlarda birbirlerinin yanında olmak istemelerine değinilmiştir.

Çınar Restoran isimli metinde farklı cinsiyetlerde iki arkadaşın birlikte öğle yemeğine çıkarak sosyalleşmesi anlatılmaktadır. Birbirlerine karşı kullandıkları dil ve üslup günümüz toplumsal değerlerini yansıtmaktadır.

Köyde ve Şehirde Hayat isimli metnin ikinci bölümünde Selin Akman'ın arkadaşları ile nasıl sosyalleştiğine değinilmiştir.

İstanbul isimli metinde yerli ve yabancı turistlerin alışveriş yapabilecekleri, eğlenebilecekleri, gezip görebileceği tarihi ve kültürel mekânlardan bahsedilmektedir. Çiçek Pasajı, Ayasofya Müzesi, Kız Kulesi, Çırağan Sarayı gibi önemli mekânlar metinde yer almaktadır.

Ben çocukken ve *Yerleştirelim - Anlatalım* isimli metinlerde geçmiş zamanlarda çocukların nasıl sosyalleştikleri ve ne tür oyunlar oynadıkları anlatılmaktadır. Ben çocukken isimli metinde bugün yaşını almış bir bireyin geçmiş ile bugünü karşılaştırırken bugünkü insanların nasıl yalnızlaştığını ifade ettiği görülmüştür. Yerleştirelim- anlatalım isimli metinlerde yakan top, birdirbir, mendil kapmaca, savaş oyunu gibi oyunlar tanıtılmaktadır.

4.2.2.2 Gazi Üniversitesi Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı

Gazi Üniversitesi Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 12 metin bulunmuştur. *Memnun Oldum*, *Ben Kimim?*, *O Nasıl Biri?*, *Hayat Nasıl Gidiyor?*, *Tadı Damağımda*, *Ben Çok Hastayım*, *Otogarda*, *İçinde Ne Var?*, *Kahve Molası*, *Şaka*, *Kutlama Mesajları*, *Çok Yaşa* isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin -aile yapısı, cinsiyetler ve cinsiyetlere karşı tutum, farklı yaş gruplarının birbiriyle olan ilişkileri, benzer yaş gruplarının birbiriyle olan ilişkileri, politik gruplar, dini gruplar, sosyal sınıflar, mesleki değerler ve meslek grupları- bir veya birden fazlasını içermektedir.

Memnun Oldum, Ben Kimim?, O Nasıl Biri, Hayat Nasıl Gidiyor?, Ben Çok Hastayım, Otogarda ve Kutlama Mesajları isimli metinlerde çeşitli meslek gruplarından bahsedilmektedir. Bazı meslekler ile ilgili detaylı bilgi verilirken bazı meslekler sadece ismen verilmiştir.

Hayat Nasıl Gidiyor? isimli metinde Duygu isimli bireyin iş hayatından ve sosyal yaşantısından bahsedilmektedir. Hangi mesleği icra ettiği, iş hayatında nasıl bir çalışma temposuna sahip olduğu gibi detaylar metinde görülmektedir.

İçinde Ne Var?, Kahve Molası, Şaka ve Çok Yaşa isimli metinlerde bireylerin birbirleri ile olan ilişkilerine örnekler verilmektedir. Kahve molası, çok yaşa ve şaka isimli metinlerde akranların birbirleri ile olan ilişkilerine yer verilirken çok yaşa isimli metinde aynı zamanda öğretmen- öğrenci ilişkisine de örnek verilmiştir. İçinde ne var isimli metinde ise farklı kültürlere mensup iki arkadaşın ilişkisi örneklendirilmiştir. Bireylerin birbirleri ile olan ilişkilerde cinsiyetçi bir tavır görülmemiştir.

Tadı Damağımda isimli metin Bolulu bir aşçı olan Remzi Usta'nın açtığı lokantada yaptığı yemekleri tanıtmaktadır. Metinde Remzi Usta'nın tatlı ikram ettiği görülmektedir. Geleneksel Türk esnaflarına ait güler yüz ve samimi yaklaşıma bir örnektir. Ancak metinde geçen fiyatlar gerçeği yansıtmamaktadır. Sütlaç tatlısının porsiyonu 4TL olarak verilmiştir. Aynı şekilde otogarda isimli metinde gidiş-dönüş otobüs bileti öğrenci indirimiyle 70TL olarak verilmiştir.

4.2.2.3 İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı

İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 17 metin bulunmuştur. *Tanışma, Okul, Neredesin? , Bir Günüm, Sosyal Gruplar, Hafta Sonu Ne Yapıyorsun?, Öğrenciler, Benim Ailem, Benim Sınıfım, Sevgili Ailem, Ne Zaman?, Özel Günler, İlginç Festivaller, Akrabalarım, Benim Mahallem, Hastayım ve Sohbet Kültürü* isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin -aile yapısı, cinsiyetler ve cinsiyetlere karşı tutum, farklı yaş gruplarının birbiriyle olan ilişkileri, benzer yaş gruplarının birbiriyle olan ilişkileri, politik gruplar, dini gruplar, sosyal sınıflar, mesleki değerler ve meslek grupları- bir veya birden fazlasını içermektedir.

Tanışma isimli metin benzer veya farklı sosyal gruplara ve statülere sahip bireylerin kısa diyalogları ile oluşturulmuştur. Benzer sosyal statüdeki bireyler ile farklı sosyal statüdeki bireylerin birbirlerine karşı sergiledikleri tutum yansıtılmıştır. Bu kategoride ele alınmasının sebebi statü farkının dile nasıl yansıdığına bir örnek olmasıdır.

Okul isimli metinde öğrencilerin ders aralarında okul kantininde birbirleri ile sosyalleştikleri anlatılmaktadır.

Neredesin? isimli metin telefonla görüşme yapan akranların kısa diyalogları ile oluşturulmuştur. Diyaloglarda cinsiyetçi bakış açısı kullanılmamıştır. Örnek olarak birinci diyalogda bir kadın ve bir erkeğin sohbet ettiğini görüyoruz. İkinci diyalogda ise bir kadın ve bir erkek birey bir cafede otururken erkek birey başka bir erkek bireyi rahatlıkla yanlarına davet edebilmekte ve ikinci erkek birey de rahatlıkla arkadaşlarının yanına gidebilmektedir.

Bir Günüm, Benim Ailem, Benim Sınıfım, Akrabalarım ve Hastayım isimli metinlerde çeşitli meslek gruplarından bahsedilmektedir. Bazı meslekler ile ilgili yaşam tarzı, iş yükü gibi detaylı bilgi verilirken bazı meslekler sadece ismen verilmiştir.

Benim Sınıfım isimli metinde aynı sınıfta Türkçe öğrenen Arnavut, Kazak, Mısırlı ve Rus öğrencilerin birbirleri ile sosyalleşme şekillerine değinilmiştir. Kimi zaman Türkçe kimi zaman farklı dillerde sosyalleştikleri söylenmektedir.

Sosyal Gruplar isimli metinde farklı sosyal zevklere sahip bireylerin birlikte oluşturdukları gruplar hakkında bilgiler verilmektedir. Ortak sosyal zevklere sahip olan grup üyelerinin kendilerini tanıtırken aidiyet içgüdüleriyle biz demeyi tercih ettikleri görülmüştür.

Öğrenciler ve Sevgili Ailem isimli metinlerde aynı sosyal statüde ve benzer yaşta olan bireylerin sosyalleşme ve birbirlerine karşı sergiledikleri tutum anlatılmaktadır. Metinde temizlik, yardımlaşma, aynı evi paylaşma gibi durumlardan bahsedilmektedir.

Hafta Sonu Ne Yapıyorsun? isimli metinde bir grup erkek arkadaşın maç izleme planına dahil olmak istemeyen başka bir arkadaşları iş yerinde ve sosyal hayatında yaşadığı stres sebebiyle sakın bir kahvaltıda buluşmayı öneriyor.

Ne Zaman? isimli metin yakın sosyal çevreye mensup ve hiç tanışmayan bireylerin kısa diyalogları ile oluşturulmuştur. Bireylerin birbirlerine hitap şekilleri ve üslupları sosyal gruplara örnektir.

İlginç Festivaller aynı sosyal gruba ait bireylerin ritüellerinden bahsetmektedir. Aynı inanca, duyguya ve enerjiye sahip grup üyeleri birlikte dilekler dilemekte, güzel şeylerin olmasını ummaktadır.

Özel Günler isimli metin sosyal açıdan bazı mesleklerin ve statülerin toplumdaki önemini anlatmaktadır. Öğretmenler günü ve anneler günü hakkında bilgiler içeren metinde bazı meslek ve statülerin toplumda önemli bir yere sahip olduğu belirtilmektedir.

Sohbet Kültürü isimli metinde farklı coğrafyalardaki farklı kültürlere mensup kişilerin kendi kültürlerinde yakın ve uzak çevreleri ile konuşurken seçtikleri konulardan bahsedilmektedir. Her konunun herkesle konuşulamayacağı, sosyal gruplar arasında bir sansürün olduğu belirtilmektedir.

Benim Mahallem isimli metinde Melek isimli kadın bireyin hafta sonu yapmaktan keyif aldığı şeylerden bahsedilmektedir. Metnin bir bölümünde Mevlana Caddesi üzerinde bir kafede kahvaltı yaptığını söylüyor. Bu caddede çok kafe varken her zaman bu kafeyi seçmesinin sebebini ise şu şekilde açıklıyor; “Buradaki yemekler çok lezzetli ve burası rahat bir mekân. İnsanlar çok güler yüzlü.” Yalnız bir kadının kendisini güvende ve rahat hissedeceği bir kafede kahvaltı yapıyor olduğunu söylemesi Türk toplumunda kadına yönelik olumsuz bir bakış açısının varlığını sezdirmektedir.

4.2.2.4 Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı

Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı’nda bu unsuru barındıran 32 metin bulunmuştur. *Bu Kim?*, *Öğrenci Hayatı*, *Boş Odanız Var Mı?*, *Ailemi Çok Seviyorum*, *Aile Bahçede*, *Maç Başlıyor*, *Ailem*, *Derya Kuzusu*, *Arkadaşım Derya*, *Pazardan Eve Kadar*, *Yemekte Ne Var?*, *Hacı Bayramdan Seçmeler*, *Haftalık Planımız*, *Öğretmen Olacağım*, *Öğrencim Ali*, *Mesleğimi Seviyorum*, *Aile Sağlığı Merkezinde*, *Okuyalım-Eşleştirelim*, *Âmâ Ressam*, *Kuaförde*, *Geleneksel Meslekler: Bakırcılık*, *Uçakta*, *Hızlı Adam*, *Sedat ve Ailesi Piknikte*, *Fayton*, *En Ucuz Uçak Bileti*, *Bilgisayar Konuşuyor*(3), *Haberleşme*, *Bayram Günü*, *Bayram Namazı*, *Doğa Yürüyüşü*, *Seyahat*

Acentesinde isimli metinler Türk toplumuna ait ögelerin -aile yapısı, cinsiyetler ve cinsiyetlere karşı tutum, farklı yaş gruplarının birbiriyle olan ilişkileri, benzer yaş gruplarının birbiriyle olan ilişkileri, politik gruplar, dini gruplar, sosyal sınıflar, mesleki değerler ve meslek grupları- bir veya birden fazlasını içermektedir.

Bu Kim?, Boş Odanız Var Mı?, Derya Kuzusu, Öğretmen Olacağım, Öğrencim Ali, Mesleğimi Seviyorum, Aile Sağlığı Merkezinde, Okuyalım-Eşleştirelim, Âmâ Ressam, Kuaförde, Geleneksel Meslekler: Bakırcılık, Uçakta, Hızlı Adam, Fayton, Haberleşme isimli metinlerde çeşitli meslek gruplarından bahsedilmektedir. Bazı meslekler ile ilgili yaşam tarzı, iş yükü gibi detaylı bilgi verilirken bazı meslekler sadece ismen verilmiştir.

Haftalık Planımız, Arkadaşım Derya, Öğrenci Hayatı isimli metinlerde öğrencilerin kendi aralarında kurdukları sosyal ilişkilere değinilmiştir.

Ailemi Çok Seviyorum, Aile Bahçede, Maç Başlıyor, Ailem, Pazardan Eve Kadar, Yemekte Ne Var?, Sedat ve Ailesi Piknikte isimli metinlerde aile içi ilişkilerden ve aile yapısından bahsedilmektedir.

En Ucuz Uçak Bileti isimli metinde öğrencilere sosyal statüleri gereği pozitif ayrımcılık yapıldığı görülmüştür. Öğrencilere daha indirimli bir fiyat tarifi uygulandığına değinilmiştir.

Seyahat Acentesinde isimli metinde aile olmanın toplum içinde önemli bir statü olduğuna değinilmiştir. Seyahati planlayan acentenin tura katılacak kişilere aile olduklarını öğrendikten sonra aile indirimi adı altında indirim yaptığı görülmüştür.

Bilgisayar Konuşuyor(3) ve *Doğa Yürüyüşü* isimli metinlerde benzer yaş gruplarına ve benzer sosyal çevreye sahip kişilerin aralarındaki ilişkilere örnekler verilmiştir. Eski arkadaşların samimiyeti ve yeni arkadaş edinmenin yolları metinde yer almıştır.

Bayram Günü ve *Bayram Namazı* isimli metinlerde aile içi ilişkiler ve komşuluk geleneğinden bahsedilmektedir.

Hacı Bayramdan Seçmeler isimli metinde verilen Hacı Bayram Veli hazretlerine ait öğütlerin tamamı bu unsurun alt maddelerini işaret etmektedir. Helâl para kazanmak ve sonrasında evlenmek, büyüklere saygılı olmak, çocukları sevmek ve onların başını okşamak gibi öğütler Türk sosyal yapısını temsil etmektedir.

4.2.3 Değerler ve İnançlar

4.2.3.1 Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı

Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 4 metin bulunmuştur. *İstanbul*, *Ağaç Dikiyoruz*, *Nasıl Alışveriş Yapıyoruz?*, *Türkiye'de İlk Günlerim* isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin - sivil, ahlaki, dini tutumlar- bir veya birden fazlasını içermektedir.

İstanbul isimli metinde farklı dinlere ve kültürlere ait unsurun İstanbul'da barındığı ve bu durumun oldukça normal ve hoş karşılandığı belirtilmiştir. Genel ahlak çerçevesinde insanların birlikte yaşadığı ve sivil özgürlüklerinin tadını çıkarabildiklerinden bahsedilmiştir.

Ağaç Dikiyoruz isimli metinde bir grup çocuğun doğaya ve dünyaya karşı sergiledikleri yapıcı tutumdan bahsedilmektedir.

Nasıl Alışveriş Yapıyoruz? isimli metinde Türklerin alışveriş alışkanlıklarından bahsedilirken Türkiye'de ilk günlerim isimli metinde Türklerin yabancı uyruklu bireylere karşı yardımsever tutumlarına değinilmiştir.

4.2.3.2 Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı

Gazi Üniversitesi Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 6 metin bulunmuştur. *Tadı Damağımda*, *Anıtkabir*, *Kutlama Mesajları*, *Çok Yaşa*, *Mesajınız Var*, *Güzel Bir Günün Sonunda* isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin - sivil, ahlaki, dini tutumlar- bir veya birden fazlasını içermektedir.

Tadı Damağımda isimli metinde amacı ekonomik olarak ürün satarak para kazanmak olsa da ürünlerini ikram olarak sunan bir esnaf bulunmaktadır. Gönü bol esnaf tadımlık değil bir porsiyon tatlı ikram ederek göz hakkı vermektedir. Özellikle çocuklara ve gebe olabileceği düşünülerek kadınlara göz hakkı verilmesi Türk kültüründe oldukça önemlidir.

Anıtkabir Türk milleti için en önemli değer olan Atatürk'ün anıt mezarının bulunduğu yerdir. Atatürk ahlaki, dini ve sivil tüm değerlerimizi özgürce yaşayabilmeyi borçlu olduğumuz liderimiz olduğu için kitapta bulunması oldukça önemlidir.

Çok Yaşa isimli metinde yer alan hapsirince çok yaşa deme alışkanlığından bahsedilmektedir. Türk toplumunda tanısın tanımasın yakınlarda bir kişi hapsirdiği zaman çok yaşa, güzel yaşa gibi dileklerde bulunulur.

Kutlama Mesajları isimli metinde hızlı yaşam çağında bireylerin birbirleri ile olan iletişimi eskisi kadar yakın olmasa da Türk toplumu özel günlerde birbirlerini tebrik etme adetlerinden vazgeçemedikleri anlatılmaktadır.

Mesajınız Var isimli metinde karşısındaki kişiye nezaket göstererek geç kalacağını veya gelmeyeceğini bildiren, yanında olamasa da tebrik etmek isteyen bireylerin mesajlarına örnekler verilmiştir.

Güzel Bir Günün Sonunda isimli metinde ise evlilik yıldönümü, mezuniyet ve doğum günü konuları işlenmiştir. Aile üyeleri bu özel günleri birlik ve beraberlik içinde kutlamıştır.

4.2.3.3 İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı

İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 7 metin bulunmuştur. *Neredesin?* , *Bir Bayram Sabahı*, *Özel Günler*, *İlginç Festivaller*, *Akrabalarım*, *Hastayım* ve *Sohbet Kültürü* isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin - sivil, ahlaki, dini tutumlar- bir veya birden fazlasını içermektedir.

Neredesin? isimli metinde üç diyalog bulunmaktadır. Birinci diyalogda çok işi olmasına rağmen yine de arkadaşının sesini duymak isteyen bireye ve üçüncü metinde okulda göremediği bir arkadaşı için endişelenip telefon eden bireye yer verilmiştir. Arkadaşlık ve dostluk Türk toplumu için oldukça önemli değerlerdir.

Bir bayram sabahı isimli metinde Türk toplumunun dini ve milli günlere oldukça önem verdiği vurgulanmaktadır.

Özel Günler isimli metinde toplum içinde kıymetli kabul edilen kişilere atfedilmiş özel günler yer almıştır.

İlginç Festivaller isimli metinde dünyada bilinirliği yüksek olan inançlar konu edilmiştir.

Akrabalarım isimli metinde aile değeri ve ailenin toplum içindeki öneminden bahsedilmiştir.

Hastayım isimli metinde hasta olan bireyin yine de işe gitmek istemesi ile çalışkanlık ve doktorun insan sağlığını her şeyin üstünde tutması ile insana verilen değer görülmektedir.

Sohbet Kültürü isimli metinde sohbete konu olabilecek unsurlardan bahsedilmektedir. Toplumsal olarak değer kabul edilen konuların ulu orta konuşulmayacağı belirtilmiştir.

4.2.3.4 Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı

Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 9 metin bulunmuştur. *Ailem*, *Alışveriş Sepeti*, *Yemekte Ne Var?*, *Hacı Bayramdan Seçmeler*, *Mesleğimi Seviyorum*, *Tatilde Yaptıklarım*, *Tatili Çok Seviyorum*, *Bayram Günü*, *Bayram Namazı* isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin - sivil, ahlaki, dini tutumlar- bir veya birden fazlasını içermektedir.

Ailem isimli metinde aile değeri vurgulanmaktadır. Metin ailesindeki herkesi çok sevdiğini belirtirken aile içindeki birlik ve beraberlik duygusuna da “amcamın iki oğlu, halamın bir kızı var. Biz onlarla kardeş gibiyiz” diyerek değinir.

Alışveriş Sepeti isimli metinde yine aile değeri vurgulanmaktadır. Metinde kardeşi ziyarete geleceği alışveriş sepetini dolduran bir ablaya yer verilmiştir. Kardeşinin sevdiği yiyecekleri alan abla ile aile bağının önemi vurgulanmaktadır.

Yemekte Ne Var? isimli metinde Derya isimli bireyin dayısı yengesi ve kuzeni kendisini ziyaret etmek için Ankara'ya gelmiştir. Metinde aile baş başa olabileceken Derya'nın arkadaşını da gezmeye götürmeyi tercih etmiştir. Bu durum gösteriyor ki

öğrenciler değerlidir hele ki anne ve babasından uzakta okuyan öğrencilerin üzerine düşülür. Türk toplumunda bir aile ailesinden uzak olan her çocuğa kucak açar, arasına alır.

Hacı Bayramdan Seçmeler isimli metinde verilen Hacı Bayram Veli hazretlerine ait öğütlere yer verilerek Türk toplumuna ait dini ve ahlaki değerlerden örnekler sunulmuştur.

Mesleğimi Seviyorum isimli metinde öğretmenlik mesleğinin kutsallığı anlatılmaktadır. Aslen üç bölüm olan metnin birinci ve ikinci bölümü de dikkate alınırsa öğretmenlik bir iş olarak görülmemektedir. Türk toplumunda öğretmen ailenin bir ferdi gibidir. Öğrenciler özellikle küçük yaş grupları öğretmenlerini anne ve babalarından daha fazla gördükleri için rol model olarak görürler. Bu durum öğretmenlere bir misyon yükler. Öğretmen doğruluğun, dürüstlüğün sembolüdür.

Tatilde Yaptıklarım isimli metinde bir çocuğun okul kapanır kapanmaz köye gidip aile büyüklerine kavuşması anlatılmıştır. Günümüz metropollerinde yaşayan her bireyin özendiği köy hayatı ve otantik yaşam metinde sunulmuştur. Metinde doğrudan olmasa da dolaylı olarak geleneksel değerlerimizden bahsedilmiştir. Metinde ayrıca çocuğun Ankara'ya gelip Ulu Önderimiz Atatürk'ü ziyaret etmesi de en önemli değerimizi belirtmektedir.

Tatili Çok Seviyorum isimli metin dört bölümden oluşmaktadır. Üçüncü bölüm kültür turizmini anlatmaktadır. Türkiye kültür turizmi için oldukça elverişlidir. Birçok medeniyete ev sahipliği yaparken pek çok tarihi ve kültürel mirasa sahip olmuştur. Şehirler, beldeler, yapılar, eserler ve daha pek çok unsur kültür turizmi sayesinde keşfedilebilir. Metnin dördüncü bölümünde ise sağlık turizmi anlatılmaktadır. Türkiye şifalı suları, kaplıcaları, toprağı ve bitkileri ile oldukça ünlüdür. Bu yönüyle sağlık turizmi için oldukça elverişlidir. Metinde de her şeyin başı sağlık denilerek sağlığa verilen önemden bahsedilmektedir.

Bayram Günü isimli metinde bayram sabahlarının nasıl hareketli ve heyecanlı olduğu belirtilmiştir. Anneanne ve dede heyecan içinde çocukları ve torunlarını bekler. Şekerler çikolatalar, baklavalara, yemekler hazırlanmış heyecanla çocukların zile basması beklenmektedir. Çocukların gelişiyile birlikte Türk toplumunda oldukça önemli olan el öpme âdeti gerçekleşmektedir. Metinde geleneksel değerlere vurgu yapılmaktadır.

Bayram Namazı isimli metinde küçük bir çocuğun heyecanla babasının elini tutarak ilk bayram namazını kılmaya gitmesi anlatılmaktadır. Camiye gittiklerinde çocuğun

camide rastladıkları komşularının elini öptüğü belirtilerek büyüklere saygı da vurgulanmıştır. Metnin devamında aile birlik ve beraberlik içerisinde kahvaltı eder, ziyarete gelecek misafirler için hazırlıklar yapar. Metinde dini ve ahlaki değerler sunulmaktadır.

4.2.4 Davranışlar

4.2.4.1 Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı

Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 11 metin bulunmuştur. *Günaydın İstanbul, Hobiler, Cumartesi Planı, Arkadaşım Emre, Ben Çocukken, Türkiye'de İlk Günlerim, Kendinizi Geliştirin, Aile Fotoğrafı, Köyde ve Şehirde Hayat, Başkentler, İstanbul*, isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin - günlük rutinler, boş zaman aktiviteleri- bir veya birden fazlasını içermektedir.

Hobiler, Cumartesi Planı, Arkadaşım Emre, Türkiye'de İlk Günlerim, Aile Fotoğrafı, Köyde ve Şehirde Hayat isimli metinlerde bireylerin kendi rutinlerinden bahsedilmektedir.

Günaydın İstanbul, Başkentler, Ben Çocukken ve İstanbul isimli metinlerde toplulukların rutinlerinden bahsedilmektedir.

Kendinizi Geliştirin isimli metinde genel yanlış rutinlerin yerine doğru rutinler eklenmesi tavsiye edilmektedir.

4.2.4.2 Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı

Gazi Üniversitesi Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 4 metin bulunmuştur. *Hayat Nasıl Gidiyor?, Öğrenciler Alışverişte, Sevgili Günlük, Kapadokya Yolu* isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin - günlük rutinler, boş zaman aktiviteleri- bir veya birden fazlasını içermektedir.

Hayat Nasıl Gidiyor?, Öğrenciler Alışverişte, Sevgili Günlük, Kapadokya Yolu isimli metinlerde bireylerin kendi rutinlerinden bahsedilmektedir.

4.2.4.3 İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı

İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 11 metin bulunmuştur. *Okul, Neredesin?, Mağazalar, Sosyal Gruplar, Öğrenciler, Bir Günüm, Hafta Sonu Ne Yapıyorsun?, Ne Zaman? Sevgili Ailem, Akrabalarım, Benim Mahallem* isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin - günlük rutinler, boş zaman aktiviteleri- bir veya birden fazlasını içermektedir.

Okul, Neredesin? Sosyal Gruplar, Öğrenciler, Bir Günüm, Hafta Sonu Ne Yapıyorsun?, Ne Zaman? Sevgili Ailem, Akrabalarım, Benim Mahallem isimli metinlerde bireylerin kendi rutinlerinden bahsedilmektedir.

Mağazalar isimli metinde toplulukların rutinlerinden bahsedilmektedir.

4.2.4.4 Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı

Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 24 metin bulunmuştur. *Aile Bahçede, Maç Başlıyor, Murat Dün Neler Yaptı?, Öncesi-Sonrası, Alışveriş Sepeti, Sevgili Günlük, Para, Bir Günlük Planım, Pazardan Eve Kadar, Yemekte Neler Var?, Haftalık Planımız, Öğretmen Olacağım, Öğrencim Ali, Ben Kimim?, Sedat ve Ailesi Piknikte, ALO'nun Hikâyesi, Bilgisayar Konuşuyor(1-2), Büyükada'da Hafta Sonu, Melike'nin Yaz Tatili, Tatilde Yaptıklarım, Tatili Çok Seviyorum, Doğa Yürüyüşü, Seyahat Acentesinde* isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin - günlük rutinler, boş zaman aktiviteleri- bir veya birden fazlasını içermektedir.

Aile Bahçede, Maç Başlıyor, Yemekte Neler Var?, Haftalık Planımız, Büyükada'da Hafta Sonu, Sedat ve Ailesi Piknikte ve Seyahat Acentesinde isimli metinler bireylerin gruplar halinde gerçekleştirdikleri rutinlerden bahsedilmektedir.

Murat Dün Neler Yaptı?, Öncesi-Sonrası, Alışveriş Sepeti, Sevgili Günlük, Para, Bir Günlük Planım, Pazardan Eve Kadar, Öğretmen Olacağım, Öğrencim Ali, Ben Kimim?, Bilgisayar Konuşuyor(1-2), Melike'nin Yaz Tatili, Tatilde Yaptıklarım, Tatili Çok Seviyorum, Doğa Yürüyüşü isimli metinlerde bireylerin kendi rutinlerinden bahsedilmektedir.

ALO'nun Hikâyesi isimli metinde toplulukların rutinlerinden bahsedilmektedir.

4.2.5 Sosyal ve Politik Kurumlar

4.2.5.1 Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı

Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 7 metin bulunmuştur. *Köyde Ve Şehirde Hayat, Ağaç Dikiyoruz, İşaretleyelim, Faturalar Ve Kimlikler, Türkiye'de İlk Günlerim, Aile Fotoğrafi ve Kurumlar* isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin - devlet kurumları, sağlık hizmetleri, hukuk ve düzen, sosyal güvenlik, yerel yönetim- bir veya birden fazlasını içermektedir.

Köyde Ve Şehirde Hayat, Ağaç Dikiyoruz, İşaretleyelim, Faturalar Ve Kimlikler, Türkiye'de İlk Günlerim ve Kurumlar isimli metinlerde kurum ve kuruluşlardan bazıları dolaylı bazıları doğrudan ve detaylı şekilde verilmiştir.

4.2.5.2 Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı

Gazi Üniversitesi Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 12 metin bulunmuştur. *Tadı Damağımda, Evim ve Çevrem, Öğrenciler Alışverişte, Otogarda, Hastanede, Cadde Ve Sokaklar, Kumbara Bankası, Yeni Tarife, Anıtkabir Ziyareti, Hakan'ın Yurttaki İlk Günü, Mesajınız Var, Ben Çok Hastayım* isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin - devlet kurumları, sağlık hizmetleri, hukuk ve düzen, sosyal güvenlik, yerel yönetim- bir veya birden fazlasını içermektedir.

Tadı Damağımda, Evim Ve Çevrem, Öğrenciler Alışverişte, Otogarda, Hastanede, Cadde Ve Sokaklar, Kumbara Bankası, Yeni Tarife, Anıtkabir Ziyareti, Hakan'ın Yurttaki İlk Günü, Mesajınız Var, Ben Çok Hastayım isimli metinlerde kurum ve kuruluşlardan bazıları dolaylı bazıları doğrudan ve detaylı şekilde verilmiştir.

4.2.5.3 İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı

İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 7 metin bulunmuştur. *Okul, Kaç, Mağazalar, Hafta Sonu*

Ne Yapıyorsun?, Öğrenciler, Sevgili Ailem, Benim Mahallem isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin - devlet kurumları, sağlık hizmetleri, hukuk ve düzen, sosyal güvenlik, yerel yönetim- bir veya birden fazlasını içermektedir.

Okul, Kaç, Mağazalar, Hafta Sonu Ne Yapıyorsun?, Öğrenciler, Sevgili Ailem, Benim Mahallem isimli metinlerde kurum ve kuruluşlardan bazıları dolaylı bazıları doğrudan ve detaylı şekilde verilmiştir.

4.2.5.4 Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı

Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 16 metin bulunmuştur. *Murat Dün Neler Yaptı?, Öncesi-Sonrası, Alışveriş Sepeti, Sevgili Günlük, Para, Üniversitem, Muhtarlık Nerede, Pazardan Eve Kadar, Haftalık Planımız, Öğretmen Olacağım, Mesleğimi Seviyorum, Aile Sağlığı Merkezinde, Uçakta, Seyahat Acentesinde ve Bayram Namazı* isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin - devlet kurumları, sağlık hizmetleri, hukuk ve düzen, sosyal güvenlik, yerel yönetim- bir veya birden fazlasını içermektedir.

Murat Dün Neler Yaptı?, Öncesi-Sonrası, Alışveriş Sepeti, Sevgili Günlük, Para, Üniversitem, Muhtarlık Nerede, Pazardan Eve Kadar, Haftalık Planımız, Öğretmen Olacağım, Mesleğimi Seviyorum, Aile Sağlığı Merkezinde, Uçakta, Seyahat Acentesinde ve Bayram Namazı isimli metinlerde kurum ve kuruluşlardan bazıları dolaylı bazıları doğrudan ve detaylı şekilde verilmiştir.

4.2.6 Sosyalleşme ve yaşam döngüsü

4.2.6.1 Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı

Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı'nda Türk toplumuna ait öğelerin - düğünler, cenazeler, törenler, festivaller, toplantılar (sergi, açılış, kokteyl...), dini bayramlar, milli bayramlar, hediyeleşme, giysiler, ikramlar, duygudaşlık- bir veya birden fazlasını içeren metin yoktur.

4.2.6.2 Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı

Gazi Üniversitesi Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 2 metin bulunmuştur. *Kutlama Mesajları* ve *Güzel Bir Günün Sonunda* isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin - düğünler, cenazeler, törenler, festivaller, toplantılar (sergi, açılış, kokteyl...), dini bayramlar, milli bayramlar, hediyeleşme, giysiler, ikramlar, duygudaşlık - bir veya birden fazlasını içermektedir.

Kutlama Mesajları isimli metinde Türklerin özel zamanlarda birbirlerini uzaktan kutlama şekillerine örnekler verilmektedir. Çeşitli nedenlerle sosyalleşemeyen bireylerin birbirlerini unutmadıklarını ve değer verdiklerini gösterme biçimleri örneklenmiştir.

Güzel Bir Günün Sonunda isimli metinde aileyi ilgilendiren özel günlerin nasıl kutlandığı anlatılmıştır.

4.2.6.3 İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı

İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 4 metin bulunmuştur. *Bir Bayram Sabahı*, *Özel Günler*, *İlginç Festivaller*, *Akrabalarım* isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin - düğünler, cenazeler, törenler, festivaller, toplantılar (sergi, açılış, kokteyl...), dini bayramlar, milli bayramlar, hediyeleşme, giysiler, ikramlar, duygudaşlık - bir veya birden fazlasını içermektedir.

Bir Bayram Sabahı, *Özel Günler* ve *Akrabalarım* isimli metinlerde Türk toplumu için önemli olan özel zamanlardan bahsedilmiştir.

Bir Bayram Sabahı ve *İlginç Festivaller* isimli metinlerde hem Türk kültüründe hem de farklı kültürlerdeki özel zamanlardan bahsedilmiştir.

4.2.6.4 Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı

Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 6 metin bulunmuştur. *Alışveriş Sepeti*, *Hacı Bayram'dan Seçmeler*, *Mesleğimi Seviyorum*, *Bilgisayar Konuşuyor (2)*, *Bayram Günü Ve Bayram Namazı* isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin - düğünler, cenazeler, törenler, festivaller, toplantılar (sergi, açılış, kokteyl...), dini bayramlar, milli bayramlar, hediyeleşme, giysiler, ikramlar, duygudaşlık - bir veya birden fazlasını içermektedir.

Hacı Bayram'dan Seçmeler, *Mesleğimi Seviyorum*, *Bayram Günü* ve *Bayram Namazı* isimli metinlerde Türk toplumu için önemli olan dini zamanlardan bahsedilmiştir.

Bilgisayar Konuşuyor (2) isimli metinde Türk toplumu için önemli olan özel zamanlardan biri olan düğün töreninden bahsedilmiştir.

Alışveriş Sepeti isimli metinde misafirlere yapılan ikramlardan bahsedilmiştir.

4.2.7 Ulusal tarih

4.2.7.1 Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı

Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 4 metin bulunmuştur. *İstanbul*, *İşaretleyelim*, *Yerleştirelim-Yanıtlayalım* ve *Kurumlar* isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin - ulusal kimliğe uygun görülen tarihi ve güncel olaylar ve figürler - bir veya birden fazlasını içermektedir.

İstanbul ve *Yerleştirelim-Yanıtlayalım* isimli metinlerde Osmanlı Devleti dönemine göndermelere rastlanmıştır.

İşaretleyelim isimli metinde Türk ve dünya tarihine yön vermiş önemli şahsiyetlere ait bilgiler ve tarihler verilmiştir.

Kurumlar isimli metinde gerek Osmanlı Devleti döneminde kurulmuş ve günümüzde hizmet vermeye devam eden gerekse Türkiye Cumhuriyeti eserlerinden olan bazı kurumların amaç ve tarihlerinden bahsedilmiştir.

4.2.7.2 Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı

Gazi Üniversitesi Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 2 metin bulunmuştur. *Anıtkabir Ziyareti* ve *Kutlama Mesajları* isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin - ulusal kimliğe uygun görülen tarihi ve güncel olaylar ve figürler - bir veya birden fazlasını içermektedir.

Anıtkabir Ziyareti isimli metinde Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu ve en önemli değeri Ulu Önder Mustafa Kemal ATATÜRK'ün anıt mezarına yer verilmiştir.

Kutlama Mesajları isimli metinde yer alan kısa iletilerden birinde cumhuriyet rejiminin ilan edildiği 29 Ekim'e değinilmiştir.

4.2.7.3 İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı

İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 3 metin bulunmuştur. *İlginç Festivaller*, *Özel Günler* ve *Bir Bayram Sabahı* isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin - ulusal kimliğe uygun görülen tarihi ve güncel olaylar ve figürler - bir veya birden fazlasını içermektedir.

İlginç Festivaller ve *Özel Günler* isimli metinlerde Türk ve dünya tarihi açısından önemli kabul edilen zamanlardan ve adetlerden bahsedilmiştir.

Özel Günler ve *Bir Bayram Sabahı* isimli metinlerde cumhuriyet rejiminin ilan edildiği 29 Ekim'e değinilmiştir.

4.2.7.4 Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı

Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 1 metin bulunmuştur. *Haberleşme* isimli metin Türk toplumuna ait öğelerin - ulusal kimliğe uygun görülen tarihi ve güncel olaylar ve figürler - bir veya birden fazlasını içermektedir.

Haberleşme isimli metinde eski Türk devletlerinden bahsedilmektedir.

4.2.8 Ulusal coğrafya

4.2.8.1 Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı

Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 11 metin bulunmuştur. *Diyaloglar, İstanbul, Ağaç Dikiyoruz, Kurumlar, Günaydın İstanbul, Cumartesi Planı, Arkadaşım Emre, Köyde ve Şehirde Hayat, Başkentler, Bir Gezginin Gözüyle Mutfak Kültürleri ve Sağlığımız* ve *Paketiniz Var* isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin - önemli görülen coğrafi faktörler - bir veya birden fazlasını içermektedir.

Diyaloglar, İstanbul, Ağaç Dikiyoruz, Kurumlar, Günaydın İstanbul, Paketiniz Var, Cumartesi Planı, Arkadaşım Emre, Köyde ve Şehirde Hayat isimli metinlerde Türkiye'deki önemli coğrafi unsurlara örnekler verilmiştir.

Başkentler ve *Bir Gezginin Gözüyle Mutfak Kültürleri ve Sağlığımız* isimli metinlerde dünyadaki önemli coğrafi unsurlara örnekler verilmiştir.

4.2.8.2 Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı

Gazi Üniversitesi Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 6 metin bulunmuştur. *Ben Ve Arkadaşlarım, Ben Kimim, Evim ve Çevrem, Otogarda, Kapadokya Yolu* ve *Tadı Damağımda* isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin - önemli görülen coğrafi faktörler - bir veya birden fazlasını içermektedir.

Ben kimim, evim ve çevrem, otogarda, Kapadokya yolu ve tadı damağımda isimli metinlerde Türkiye'deki önemli coğrafi unsurlara örnekler verilmiştir.

Ben ve arkadaşlarım ve *ben kimim* isimli metinlerde hem Türkiye'deki hem dünyadaki önemli coğrafi unsurlara örnekler verilmiştir.

4.2.8.3 İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı

İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 16 metin bulunmuştur. *Tanışma, Burası Neresi?, Kaç?, Neredesin?, Hafta Sonu Ne Yapıyorsun?, Mağazalar, Bir Günüm, Öğrenciler, Benim Ailem, Benim Sınıfım, Sevgili Ailem, Bir Bayram Sabahı, İlginç Festivaller, Akrabalarım, Benim Mahallem ve Sohbet Kültürü* isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin - önemli görülen coğrafi faktörler - bir veya birden fazlasını içermektedir.

Kaç?, Neredesin?, Hafta Sonu Ne Yapıyorsun?, Bir Günüm, Sevgili Ailem, Benim Ailem, Akrabalarım, Benim Mahallem isimli metinlerde Türkiye'deki önemli coğrafi unsurlara örnekler verilmiştir.

Burası Neresi?, Mağazalar, Öğrenciler, Bir Bayram Sabahı, İlginç Festivaller ve Sohbet Kültürü isimli metinlerde hem Türkiye'deki hem dünyadaki önemli coğrafi unsurlara örnekler verilmiştir.

Tanışma ve Benim Sınıfım isimli metinlerde dünyadaki önemli coğrafi unsurlara örnekler verilmiştir.

4.2.8.4 Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı

Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 19 metin bulunmuştur. *Bu Kim?, Öğrenci Hayatı, Bilet Var Mı?, Derya Kuzusu, Üniversitem, Haftalık Planımız, Mesleğimi Seviyorum, Geleneksel Meslekler: Bakırcılık, Ben Kimim?, Hızlı Adam, Fayton, En Ucuz Uçak Bileti, Bilgisayar Konuşuyor(3), Haberleşme, Büyükkada'da Hafta Sonu, Melike'nin Yaz Tatili, Tatilde Yaptıklarım, Seyahat Acentesinde, Doğa Yürüyüşü* isimli metin Türk toplumuna ait öğelerin - önemli görülen coğrafi faktörler - bir veya birden fazlasını içermektedir.

Bilet Var Mı?, Derya Kuzusu, Üniversitem, Haftalık Planımız, Mesleğimi Seviyorum, Geleneksel Meslekler: Bakırcılık, Fayton, En Ucuz Uçak Bileti, Bilgisayar Konuşuyor(3), Büyükkada'da Hafta Sonu, Melike'nin Yaz Tatili, Tatilde Yaptıklarım, Seyahat Acentesinde,

Doğa Yürüyüşü isimli metinlerde Türkiye'deki önemli coğrafi unsurlara örnekler verilmiştir.

Bu Kim?, *Öğrenci Hayatı*, *Hızlı Adam* ve *Haberleşme* isimli metinlerde hem Türkiye'deki hem dünyadaki önemli coğrafi unsurlara örnekler verilmiştir.

Ben Kimim?, isimli metinde dünyadaki önemli coğrafi unsurlara örnekler verilmiştir.

4.2.9 Popüler kültür

4.2.9.1 Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı

Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 6 metin bulunmuştur. *Köyde ve Şehirde Hayat*, *İstanbul*, *Manavda*, *Ben Çocukken*, *Televizyonum Bozuk* ve *Yerleştirelim* isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin - simgeleri, trendler - bir veya birden fazlasını içermektedir.

Köyde ve Şehirde Hayat ve *Manavda* isimli metinlerde günümüzde büyük şehirlerin yorucu etkileri ve zararlarından kurtulma hevesi sezdirilmektedir. Şehir insanının sağlıklı beslenmek için organik ürünlere yönelişinden bahsedilmektedir.

İstanbul isimli metinde gece hayatından söz edilmektedir.

Televizyonum Bozuk isimli metinde ürün satışlarını arttırmak amacıyla oluşturulan kampanyalar ve promosyonlardan bahsedilmektedir.

Ben Çocukken ve *Yerleştirelim* isimli metinlerde çocukların popüler eğlence aracı play station ve bilgisayar oyunlarından bahsedilmiştir.

4.2.9.2 Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı

Gazi Üniversitesi Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 4 metin bulunmuştur. *Sevgili Günlük*, *Kahve Molası*, *Şaka* ve *Ben Kimim?* isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin - simgeleri, trendler - bir veya birden fazlasını içermektedir.

Sevgili Günlük isimli metinde gençlerin günlük alışkanlıklarını teknolojik ortamda devam ettirdiklerinden bahsedilmektedir.

Kahve Molası ve *Ben Kimin* isimli metinlerde popüler kültür unsuru olarak ünlü şarkıcılar Şebnem Ferah ve Tarkan'dan bahsedilmektedir.

Şaka isimli metinde gençler arasında eğlenceli bir şakalaşma yönteminden bahsedilmektedir.

4.2.9.3 İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı

İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 2 metin bulunmuştur. *Mağazalar* ve *Sevgili Ailem* isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin - simgeler, trendler - bir veya birden fazlasını içermektedir.

Mağazalar isimli metinde dünya genelinde sayıca artış gösteren AVM'lerden bahsedilmiştir.

Sevgili Ailem isimli metinde ailesine haberlerini iletmek için e-mail gönderen bir birey konu edilmiştir.

4.2.9.4 Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı

Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 3 metin bulunmuştur. *Öncesi-Sonrası*, *Hızlı Adam* ve *Doğa Yürüyüşü* isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin - simgeler, trendler - bir veya birden fazlasını içermektedir.

Öncesi-Sonrası isimli metinde yayımlandığı dönem gündemi oldukça meşgul eden Muhteşem Yüzyıl dizisinin ismi geçmektedir.

Hızlı Adam isimli metinde dünyanın en çok ilgi duyulan sporlarından biri olan motosiklet yarışlarından, Kenan Sofuoğlu ve Vladimir Leonov'dan bahsedilmiştir.

Doğa Yürüyüşü isimli metinde ise günümüzde büyük şehirlerin yorucu etkileri ve zararlarından kurtulma hevesi sezdirilmektedir. Şehir insanının doğa ile iç içe olma heyecanından bahsedilmiştir.

4.2.10 Stereotipler, bakış açıları

4.2.10.1 Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı

Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 10 metin bulunmuştur. *Günaydın İstanbul, Başkentler, İstanbul, İşaretleyelim, Geçmişten Günümüze, Yerleştirelim-Anlatalım, Çınar Restoran, Bir Gezginin Gözüyle Mutfak Kültürleri ve Sağlığımız, Türkiye'de İlk Günlerim, Yerleştirelim-Yanıtlayalım* isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin - tipik olan, ulusal stereotiplerin sembolleri - bir veya birden fazlasını içermektedir.

Türkiye'de İlk Günlerim isimli metinde yabancı bir kadın ismi olan İsabel kullanılmıştır. Metinde yabancı bir öğrencinin Türkiye'ye geldiği zaman yaşadığı zorluklar, arkadaşlık ilişkileri ve uyum sürecinden bahsedilmektedir. A1 düzeyinde bu konuya değinilmesi etkinliği çözen öğrenciler açısından oldukça faydalıdır. Zira kendisi ile özdeşim kurabilecektir.

Günaydın İstanbul isimli metinde dünyaca en çok turist alan şehirlerden biri olan İstanbul konu edilmiştir.

Başkentler isimli metinde dünyaca ünlü başkentlerden Bağdat, Roma ve Seul konu edilmiştir.

İstanbul isimli metinde İstanbul şehrinin kültürel zenginliğinden bahsedilmiştir. Camii, kilise ve sinagogların bir arada olduğu bilgisinin verilmesi her dine gösterilen saygıya işaret etmektedir. Metinde klasik Türk müziğinden, tarihi yapıları, Osmanlı Sultanlarının isimlerinden turistik mekânlara kadar pek çok bilinirliği yüksek öge bulunmuştur.

İşaretleyelim isimli metinde yüce önder Mustafa Kemal ATATÜRK, İbni Sina ve İsaac Newton gibi dünyaca ünlü isimlerden bahsedilmiştir.

Geçmişten Günümüze isimli metinde Asyalıların, Amerikalıların, Fransızların ve İtalyanların iletişim biçimlerinden bahsedilmektedir. İletişim şekillerinin tarihi yolculuğu ve telefonun icadını konu alan metinde Türk kültürü ile ilgili bir bilgi bulunamamıştır. Her metinde hedef kültüre ait bilgi bulunması zorunlu olmadığı gibi gerekli değildir. Öğrencilerin kendi ülkelerinden ve kültürlerinden bilgiler bulunan bir metin okuması öğrencinin dil öğrenim motivasyonunu olumlu şekilde geliştirmektedir.

Yerleştirelim-Anlatalım isimli metinde Japon oyun konsolu play stationdan ve geleneksel Türk oyunlarından bahsedilmiştir. Bu metin sayesinde öğrenciler kendi kültürleri ve hedef kültürü karşılaştırabilir, benzer ve farklı yönlerini ortaya koyabilir.

Çınar Restoran isimli metinde müşteriler dünyaca ünlü İtalyan lezzeti olan pizza sipariş etmektedir. Sipariş alınırken pizza çeşitlerinden ve içeriklerinden söz edilmektedir. Metnin tamamlayıcısı olan görsellerde Türk mutfağının geleneksel lezzetlerinden karnıyarık, mercimek çorbası, mantı, İzmir köfte gibi yiyecekler sunulmaktadır.

Bir Gezginin Gözüyle Mutfak Kültürleri ve Sağlığımız isimli metinde Çin, İtalyan, Fransız ve Arap mutfak kültürlerinden bahsedilmektedir. Metin Coşkun ARAL'ın kaleminden uyarlanmıştır. Metinde bahsi geçen dünya mutfaklarının genel hatlarıyla olumsuz sayılabilecek özelliklerine yer verilmiştir. Öğrenciler kendi mutfak kültürlerini savunabilecek düzeyde dilbilgisel yeterlikte olmadıkları için olumsuz bir bariyere sebep olabilir.

Yerleştirelim- Yanıtlayalım isimli metinde arkadaşı için hediye bir kitap satın almak isteyen bireyin kitapçı ile söyleşisi konu edilmiştir. Kitapçı önce Osmanlı tarihi ile ilgili bir kitap ardından İngiltere'de geçen polisiye bir roman önermektedir.

4.2.10.2 Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı

Gazi Üniversitesi Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 8 metin bulunmuştur. *Ben ve arkadaşlarım, Ben Kimim?, Tadı Damağımda, Ben Çok Hastayım, İçinde Ne Var?, Anıtkabir Ziyareti, Kapadokya Yolu, Kutlama Mesajları,* isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin - tipik olan, ulusal stereotiplerin sembolleri - bir veya birden fazlasını içermektedir.

Ben ve arkadaşlarım isimli metinde yabancı uyruklu öğrencilerin kendilerini tanıttıkları kartlara yer verilmiştir. Kırgızistanlı Erkin, Bosna Hersekli Amina ve Tanzanyalı Hamis kısaca tanıtılmaktadır. Kitabın tanışma bölümünde farklı milletlerden öğrencilere yer verilmesi gerçek öğrencinin özdeşim kurmasına ve motive olmasına yardımcı olacaktır.

Ben Kimim? isimli metinde Tarkan isimli ünlü şarkıcı Almanya doğumlu olduğundan bahsetmektedir.

Tadı Damağımda isimli metinde Türk misafirperverliği ve yaprak sarması, mantı, döner ve kebab gibi Türk yemeklerinin ismi geçerken metnin görselinde farklı kültürle ait yaş pasta, cookie, kızarmış patates ve sosis gibi yiyecekler görülmektedir.

Ben Çok Hastayım isimli metinde Mussa, yabancı uyruklu bireyin ismi olarak kullanılmıştır.

İçinde Ne Var? isimli metinde Anna, yabancı uyruklu bireyin ismi olarak kullanılırken, lorinle tatlısından bahsedilmektedir. Ancak bu tatlının hangi ülkeye ait olduğu belirtilmemiştir.

Anıtkabir Ziyareti ve *Kapadokya Yolu* isimli metinlerde Türk kültürü açısından oldukça önemli yapılardan bahsedilmektedir. Anıtkabir hem tarihi, hem de mimari özellikleriyle oldukça ünlüdür. Atatürk ise pek çok ülke halkının gönlünde oldukça önemli bir yere sahiptir. Türk ismi Atatürk ile anılmaktadır. Kapadokya yolunda isimli metinde ise Türkiye'nin yine pek çok turisti kendisine çeken doğal güzelliği Kapadokya ve Tuz Gölü ismen kullanılmıştır.

Kutlama Mesajları isimli metinde 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı ile ilgili bir bölüm bulunmakla birlikte metnin görselinde Ulu Önder Mustafa Kemal ATATÜRK'ün fotoğrafına da yer verilmiştir.

4.2.10.3 İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı

İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı diğer üç kitaptan bulunmayan kültürden kültüre isimli bölüm ile ayrılmaktadır. Bu

bölümün amacı öğrencileri kültürel etkileşime sokmaktır. Bu amaçla aynı konunun dünya kültürlerindeki yeri ve önemi gözler önüne serilmektedir.

İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 11 metin bulunmuştur. *Tanışma, Burası Neresi, Okul, Öğrenciler, Mağazalar, Benim Sınıfım, Sevgili Ailem, Aileler, Bir Bayram Sabahı, İlginç Festivaller ve Sohbet Kültürü* isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin - tipik olan, ulusal stereotiplerin sembolleri - bir veya birden fazlasını içermektedir.

Tanışma, Benim Sınıfım ve *Sevgili Ailem* isimli metinlerde Hannah, Auistin, Martin, Kate ve Lisa isimleri kullanılırken Almanya, Nijerya ve İspanya ülkeleri ismen anılmıştır.

Burası Neresi?, Mağazalar, Öğrenciler, Aileler, İlginç Festivaller ve Sohbet Kültürü isimli metinler seçilmiş konuların Türk ve dünya kültüründe nasıl var olduğunu göstermektedir. Bu metinlerin oldukça işlevsel olduğu düşünülmektedir. Amacı öğrencileri etkileşime sokmak, etnomerkezciliği ortadan kaldırmak ve kalıp yargıları yıkmak olduğu göz önünde bulundurulduğunda etkinliğin fikir ve işleyiş olarak oldukça başarılı bulunduğu söylenmelidir.

4.2.10.4 Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı

Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 12 metin bulunmuştur. *Bu Kim?, Öğrenci Hayatı, Maç Başlıyor, Öncesi-Sonrası, Yemekte Neler Var?, Geleneksel Meslekler: Bakırcılık, Hızlı Adam, ALO'nun Hikayesi, Öğrencim Ali, Mesleğimi Seviyorum, Bayram Günü ve Bayram Namazı* isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin - tipik olan, ulusal stereotiplerin sembolleri - bir veya birden fazlasını içermektedir.

Bu Kim? ve *Öğrenci Hayatı* isimli metinlerde Arnold, Olga, Leylâ, Maksut, John ve Elida isimleri kullanılırken Gürcistan, Lübnan, Rusya, Kanada, İran ve Romanya ülkeleri ismen anılmıştır.

Maç Başlıyor isimli metinde basketbol maçı izlemek isteyen bir aileden bahsedilmektedir. Basketbol Amerikan kökenli bir oyundur. Kitapta farklı bir kültüre dolaylı atıfta bulunulmuştur.

Öncesi-Sonrası isimli metinde ünlü televizyon dizisi Muhteşem Yüzyıl'dan bahsedilmektedir. Muhteşem Yüzyıl dizisindeki başkarakter -bilinen ismi ile Hürrem Sultan- Aleksandra Lisowska isimli bir Ukraynalıdır. Dizide Hürrem Sultan'ı canlandıran Meryem Uzerli ise annesi Alman babası Türk bir aktristir. Dizi yayımlanmasından kısa süre sonra pek çok ülkeye satılmış dünyaca bilinir hale gelmiştir.

Yemekte Neler Var? isimli metinde Adana kebabı, Urfa kebabı, İskender, döner, lahmacun, şalgam suyu, gibi geleneksel Türk lezzetlerinden bahsedilmektedir.

Geleneksel Meslekler: Bakırcılık isimli metinde Geleneksel Türk mesleklerinden bakırcılıktan bahsedilmektedir.

Hızlı Adam isimli metin İngiliz kökenli motosiklet yarışlarından bahsedilmektedir. Motosiklet yarışı Amerika ve Avrupa coğrafyasında oldukça popüler bir spor dalıdır. Alfa Romeo, Ferrari, Mercedes Benz ve Maserati gibi oto sanayi devi pek çok kurum bu yarışlara sponsor olarak isimlerini duyurur. Metinde Kenan Sofuoğlu'nun tam ismi ile sunulurken Vladimir Leonov sadece soyadıyla ve Andrea Antonelli ise İtalyan yarışçı olarak anılmıştır. Bu durumun etnomerkezciliğe sebebiyet verebileceği düşünülmektedir.

ALO'nun Hikâyesi isimli metinde Telefon, Fotofon, Deniz otobüsü, Audiometer, Metal Dedektörü, Tetrahedral kite, HD-4 gibi büyük icatların İngiliz mucidi Alexander Graham Bell ve onun sevgilisi Alessandra Lolita Oswaldonun hikayelerinden bahsedilmektedir.

Öğrencim Ali, Mesleğimi Seviyorum, Bayram Günü ve Bayram Namazı isimli metinlerde Müslüman kültüründe bulunan bayram törenleri geçmektedir. Metinde diğer semavi dinlere ait hiçbir unsur bulunamamıştır. Bu haliyle taraflı bir bakış açısına sahip olduğu söylenebilir.

4.2.11 Rahatsız edici sosyal gerçekler

4.2.11.1 Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı

Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran metne rastlanmamıştır.

4.2.11.2 Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı

Gazi Üniversitesi Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 2 metin bulunmuştur. *Ben Çok Hastayım*, *Hakan'ın Yurtta İlk Günü* isimli metinler Türk toplumuna ait ögelerin - işsizlik, ırkçılık, yoksulluk, zorbalık...- bir veya birden fazlasını içermektedir.

Ben Çok Hastayım isimli metinde doktor hastayı muayene etmeden, hiçbir test ve tahlil uygulamadan ilaç reçete etmiştir. Bu durum sağlık sektöründeki ilgisizliği gözler önüne sermesi sebebiyle rahatsız edici bulunmuştur.

Hakan'ın Yurtta İlk Günü isimli metinde üniversite öğrencisi olduğu düşünülen Hakan ve yurtta personel olarak görev yapan kişinin aralarında geçen diyalogdan oluşmaktadır. Metin diyalogdaki üslup açısından rahatsız edici bulunmuştur. Belli bir eğitim seviyesinde olan Hakan muhatabına siz şeklinde hitap ederken eğitim seviyesinin yaptığı iş neticesinde nispeten aşağı olduğu düşünülen kişi Hakan'a sen demektedir. Hizmet sektöründe çalışan kişilerin hizmet sundukları kişiler ile samimiyet kurmaları doğru değildir. Metinden eğitim seviyesi düştükçe sözlü iletişimdeki saygı unsuru da zedelenmektedir fikri çıkmaktadır. Dil öğretiminde sözlü iletişimin olay, muhatap ve zaman olgularından bağımsız verilmesi rahatsız edici olarak kabul edilmiştir.

4.2.11.3 İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı

İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 5 metin bulunmuştur. *Sosyal Gruplar*, *Bir Günüm*, *Benim Mahallem*, *Hastayım* ve *Sohbet Kültürü* isimli metinler Türk toplumuna ait ögelerin - işsizlik, ırkçılık, yoksulluk, zorbalık - bir veya birden fazlasını içermektedir.

Sosyal Gruplar isimli metin Türk toplumunun tembelliğine övgü niteliği taşımaktadır. Herhangi bir topluma veya gruba atıf bulunmasa da dil öğretimi gerçekleştirmek amacıyla hedef dilde yazılmış bir kitapta bulunan dört bölümlük metnin üç bölümünde gruplar hobilerinden bahsederken hiçbir işte çalışmıyor gibi gösterilmiştir.

Hatta bahsi geçen bölümlerden birinde pijama -terlik –televizyon grubu hiçbir iş yapmaktan hoşlanmadıklarını söylemekten çekinmemektedir. Sadece Türk toplumu için değil hiçbir toplum için böyle bir kategori yapılması uygun bulunmayacağı için rahatsız edici olarak kabul edilmiştir.

Bir Günüm isimli metinde cinsiyetçi bir tutum izlenmektedir. Kadınlar ev hanımı ve öğrenci olarak gösterilerek üretime katkı sağlamadıkları sezdirilmektedir. Metindeki iki erkek birey çok çalışan çok yorulan emekçi, entelektüel ve sportif olarak gösterilirken kadınların arkadaşlarıyla geziyorum, alışveriş yapıyorum, kahve içiyorum, sohbet ediyorum... gibi cümlelerle anılması kadınların toplumdaki yerini işaret etmektedir. Ev hanımı veya öğrenci olmak elbette sorun değildir, kişilerin tercihidir. Ancak dil öğretim kitabında bir denge ile sunulmaması rahatsız edici bulunmuştur.

Benim Mahallem isimli metinde “ mahallede başka birçok kafe var. Ama onunki farklı. Burası rahat bir mekân.” Metinde yalnız yaşayan modern bir kadından bahsedilmektedir. Cümlede rahat kelimesinin kullanılması tesadüf değildir, tıpkı Türk toplumunda yaşamlarını sürdürmeye çalışan kadınların sabahları spor yapmak için kalabalık bir park seçmesi, kahvaltı etmek için pek çok kafe içinde personeli güler yüzlü olan bir kafeyi tercih etmeleri gibi. Türk toplumu çeşitli neden ve amaçlarla kadına verdiği değeri kaybetmektedir. Metinde bu bilginin bulunması rahatsız edici unsur olarak kabul edilmiştir.

Hastayım isimli metinde doktor hastaya hiçbir test ve tahlil uygulamadan ilaç reçete etmiştir. Bu durum sağlık sektöründeki ilgisizliği gözler önüne sermesi sebebiyle rahatsız edici bulunmuştur.

Sohbet Kültürü isimli metinde ise Türk toplumunda erkeklere maaşının sorulmasının hoş karşılanmayacağı söylenmiştir. Ancak bir önceki cümlede yeni tanışılan insanlarla sağlık ve iş hakkında konuşulabileceği belirtilmiştir. Ekonomik özgürlük bireyseldir ve cinsiyeti yoktur. Türkiye’deki işsizlik oranlarına ve iş gücü neticesinde kazanılan paraya bakıldığında erkeklerin kendilerine bu sorunun yöneltilmesini istememelerinin nedeni ataerkil düşünce tarzıdır. Metin ataerkilliğin vurgulanması nedeniyle rahatsız edici bulunmuştur.

4.2.11.4 Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı

Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı'nda bu unsuru barındıran 4 metin bulunmuştur. *Sevgili Günlük*, *Öğrencim Ali*, *Mesleğimi Seviyorum* ve *Fayton* isimli metinler Türk toplumuna ait öğelerin - simgeler, trendler - bir veya birden fazlasını içermektedir.

Sevgili Günlük isimli metinde yazar annesinin bir altın yüzük almak istediğini ancak altın yüzüklerin çok pahalı olduğunu bunun için yüz liraya taksitle gümüş bir yüzük aldığını belirtmiştir. Bu durum ülke ekonomisinin ne denli zor durumda olduğunu göstermektedir. Altın fiyatlarındaki yükselişin yanında yüz lira gibi bir fiyatın bile taksitlendirilmesi gerçekten ülke ekonomisinin geldiği durumu gözler önüne sermesi sebebiyle metin rahatsız edici unsurlar içermektedir.

Öğrencim Ali isimli metinde Türkiye'deki ekonomik problemler ve işsizlik nedeniyle yurtdışında bir fabrikaya işçi olarak giden babasını göremeyeceğini düşünen bir çocuğun üzüntüsü korkuları ve umutsuzluğu anlatılmaktadır. Metin işsizlik, yoksulluk ve ekonomik sebeplere bağlı aile birliğinin bozulması gibi olumsuzlukları ele alarak rahatsız edici unsurları göstermiştir.

Mesleğimi Seviyorum isimli metin öğrencim Ali isimli metnin devamıdır. Babasından ekonomik sebeplerle ayrı kalan küçük bir çocuğun babasının sürpriz yapıp gelmesiyle döktüğü sevinç gözyaşları bu metinde geçmektedir. Ailenin önemi ve ekonomik sebeplerle aile birliğinin bozulmasının çocuklar üzerinde yarattığı etkinin metinde verilmesi rahatsız edici unsur olarak kabul edilmiştir.

Fayton isimli metinde Büyükkada'da ulaşımın at arabaları ile sağlandığı söylenmektedir. Bu durum ülkemizde yaşayan pek çok hayvan severin çalışmaları neticesinde sonlandırılmıştır. Atların insanlara hizmet adı altında eziyet çekmeleri rahatsız edici bir unsurdur. İncelenen kitap güncel baskı olmasına rağmen içerdiği bilginin hem geçersiz olduğu hem de rahatsız edici unsurlar barındırdığı tespit edilmiştir.

4.2.12 Dil ötesi araçlar

Bu bölümde dil ögesinin dışında kalan unsurlar incelenmiştir.

- a. görseller
- b. dilin bürünsel araçları
- c. kinesik
- d. beden dili
- e. grafik, tablo, çizelge

4.2.12.1 Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı

Şekil 4.1 Manavda

Manavda isimli metin için kullanılan görsel ile metin uyum göstermemektedir. Metinde müşteri muz, çilek ve domates satın almaktadır ancak görselde istenilen ürünlerden sadece domates bulunmaktadır. A1 düzeyi kelime öğretiminde görseller oldukça önem taşır. Metin ile görsellerin uyum içinde olması gerekmektedir.

Metinde noktalama işaretlerinin kullanımı ile vurgunun nerede olması gerektiği de belirtilmiştir.

Şekil 4.2 Günaydın İstanbul

Günaydın İstanbul isimli metin için kullanılan görsel ile metin uyum içindedir. Metin birinci görselin içinde yer almaktadır. Yedi görselin tamamı metindeki hikâyeyi tamamlamaktadır. Bu durum metni okuduğunda anlayamayan bir öğrenci için görsel hikâye niteliği taşımaktadır. Görseller, kelime öğretimi ve hedef dil bilgisi yapısını desteklemektedir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.3 Hobiler

Hobiler isimli metin için kullanılan görsel ile metin uyum içindedir. Metin görsellerin ortasında yer almaktadır. beş görselin tamamı metindeki hikâyeyi tamamlamaktadır. Bu durum metni okuduğunda anlayamayan bir öğrenci için görsel hikâye niteliği taşımaktadır. Görseller, kelime öğretimi ve hedef dil bilgisi yapısını desteklemektedir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır. Üç nokta ve ünlem gibi noktalama işaretlerinin kullanımı ile metnin duygusu da verilebilmektedir.

Şekil 4.4 Aile fotoğrafı

	Mehmet	Aynur	Seda	Koray	Zeynep
Mimar					
Mühendis					
Doktor					
Bankacı					
Öğretmen					
Öğrenci					
Baba	✓				
Anne					
Abla					
Ağabey					
Kız kardeş					

Aile fotoğrafı isimli metin için kullanılan görsel ile metin uyum içindedir. Aile üyelerini tanıtan metin ünitenin temasına uygundur. Seçilen görselde dört çocuklu bir Türk ailesi sunulmuştur.

Metnin ikinci bölümünde ise tablo şeklinde bir alıştırma verilerek metinde sunulan bilgilerin öğrenciler tarafından tablo üzerinde işlenmesi istenmektedir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.5 Arkadaşım Emre

Arkadaşım Emre isimli metin için seçilen görseller metin ile uyum göstermektedir. Hâlihazırda etkinlikte metin ve görselin eşleştirilmesi beklenmektedir. Görsellerde modern Türk aile yapısını temsil eden bireyler mutlu ve memnun görünmektedir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.6 Köyde ve Şehirde Hayat

Köyde ve Şehirde Hayat isimli metin için seçilen görseller metin ile uyum göstermektedir. Gerek köyde yaşayan Salih Bey gerekse şehirde yaşayan Selin Hanım hallerinden oldukça memnun görünmektedir. İki bireyin de yüzünde gülümseme vardır. Mekân görsellerinde ise köy evlerinin birbirine yakın dizilimi ile şehirdeki evlerin birbirine yakınlığı aynıdır. Aralarındaki fark hanelerden arta kalan alanların doluluk oranıdır. Şehri temsil eden görselde camii ön plandayken köyü temsil eden görselde dağ ve yeşil alanlar ön plana çıkmaktadır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır. Üç nokta ve ünlem gibi noktalama işaretlerinin kullanımı ile metnin duygusu da verilebilmektedir.

Şekil 4.7 Başkentler

Başkentler isimli metin için seçilen görseller metin ile uyum göstermektedir. Hâlihazırda etkinlikte metin ve görselin eşleştirilmesi beklenmektedir. Farklı kültürlerle görseller yoluyla atıfta bulunulması Hammmer ve Bennett'e (2003) ait etnomerkezcilikten

etnogöreceliğe doğru ilerleyen altı basamaklı Kültürlerarası Duyarlık Gelişimi Modeli basamaklarındaki geçişin hızını olumlu yönde etkileyecektir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır. Üç nokta ve tırnak işareti gibi noktalama işaretlerinin kullanımı ile metnin duygusu da verilebilmektedir.

Şekil 4.8 İstanbul

İstanbul isimli metin isimli metin için seçilen görseller metin ile uyum göstermektedir. İstanbul'un tarihi ve kültürel zenginliklerinin işlendiği metin için kullanılan görseller metinde bahsi geçen yapılardan bazılarıdır. Ancak kitabın güncellenmiş baskısı incelenmesine rağmen Ayasofya Camii görselde Ayasofya Müzesi olarak yer almaktadır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil4. 9 Ağaç Dikiyoruz

Ağaç Dikiyoruz isimli metin isimli metin için seçilen görseller metin ile uyum göstermektedir. Görseldeki kız çocuklarının oldukça mutlu olduğu göze çarpmaktadır. Bir sosyal sorumluluktan ve TEMA Vakfından bahsedilmesi dünyamız için duyarlı olmaya davet etmektedir. Görseldeki mutluluk ifadesi bu duyarlılığı pekiştirmektedir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.10 İşaretleyelim

İşaretleyelim isimli metin isimli metin için seçilen görseller metin ile uyum göstermektedir. Farklı kültürlerle ait önemli kişiliklerin bir arada sunulması Hammmer ve Bennett'e (2003) ait etnomerkezcilikten etnogöreceliğe doğru ilerleyen altı basamaklı Kültürlerarası Duyarlık Gelişimi Modeli basamaklarındaki geçişin hızını olumlu yönde etkileyecektir.

Ayrıca Ulu Önderimiz Mustafa Kemal ATATÜRK'ün ülke için yaptıklarının öğrencilere sunulması özellikle müslüman Orta Doğu Coğrafyasından gelen muhafazakâr bazı öğrencilerin önyargılarının kırılmasında olumlu rol oynayacaktır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

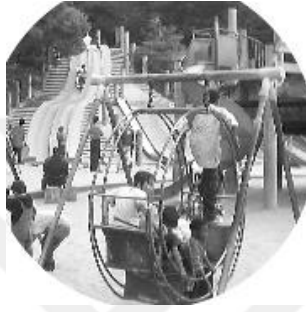

Şekil 4.11 Geçmişten Günümüze

Geçmişten Günümüze isimli metin telefonun icadından bugüne geçirdiği tarihsel süreci ele almaktadır. Metin için seçilen görseller metin ile uyum göstermektedir. İlk görsel

geleneksel ve ilkel olanı temsil ederken ikinci görsel modern ve çağdaş olanı temsil etmektedir. İkinci görselde gelişmişliği temsil etmek için Iphone seçilmesinin sebebi dünya üzerinde en çok tercih edilen markalardan biri olarak popüler kültür nesnesi haline gelmesidir. Pek çok kişinin marka odaklı yaklaşımlar sergilediği ve işlevselliği bir kenara bıraktığı düşünülürse görsel seçiminin eleştirel bir bakış açısı ile ders materyali olarak kullanılabilmesi mümkündür.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.12 Ben Çocukken

Ben Çocukken isimli metin için kullanılan görseller metin ile uyum gösterdiği söylenebilir. Yazarın çocukluğunu temsil eden görselin siyah beyaz verilmesi eskimişliği, tarihte kalmayı, silikleşmeyi çağrıştırırken bugünün çocuklarının çocukluklarına ait görselin renkli ve daha pikseli verilmesinin nedeni ise değişen dünyayı ve canlılığı temsil etmektedir. Yazar kendi çocukluğunun ne kadar eğlenceli ve tatmin edici olduğunu anlatırken kullanılan görsel yazarın ifadelerini tamamlamakta yeterli değildir. Metnin içerisinde yer alan kalabalıklaşma, paylaşım, sevgi doluluk gibi durumlar görselden çıkarılamamaktadır.

Şekil 4.13 Yerleştirelim-
Anlatalım

Yerleştirelim-Anlatalım isimli metin için kullanılan görseller metin ile uyum gösterdiği söylenebilir. Metinlerin izim olarak sunulması ve renklendirilmemesi metinlerin doğru anlaşılamamasına sebebiyet verebilmektedir. Her bir görsel farklı bir oyunu temsil etmektedir. Temsil edilen oyunlar metinde kısaca anlatılmaktadır. Görsellerdeki ocukların oldukça keyif alarak oyunlar oynadığı dikkat çekmektedir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır. Ancak metinde dilin bürünsel ögelerinden yararlanılmaması bir eksikliktir. Örneğin bir oyuncunun “ebeeee” ,“sobeee” veya “seni vurduuum!” şeklinde bağırdığı bilgisi verilebilirdi.

şekil 4.14 ınar Restoran

ınar Restoran

ınar Restoran isimli metin isimli metin için seçilen görseller metin ile uyum göstermektedir. Metnin başlığı farklı yazı tipleri ve puntolar kullanılarak gerçeğe uygun şekilde sunulmuştur. Gerçekçiliğin yakalanması ve öğrenicilerin sosyal hayatta sıklıkla karşılaşabilecekleri tabelalardaki yazı karakterlerine ait örnekleri ders esnasında tanınmaları doğru bir yaklaşımdır. Görseldeki kadın ve erkek bireyin metinle uyumlu şekilde kararsız görünmeleri metni desteklemektedir. Ancak görsellerde metinde geçen yemeklerden örnekler bulunmamaktadır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır. Ancak metinde dilin bürünsel ögelerinden yararlanılmaması bir eksikliktir.

Şekil 4.15 Nasıl Alışveriş Yapıyoruz?

Nasıl Alışveriş Yapıyoruz? isimli metin Türklerin alışveriş alışkanlıklarını anlatmaktadır. Metin için kullanılan görsel modern Türk insanının AVM kültürünü yansıtmaları bakımından metni tamamlar niteliktedir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.16 Bir Gezginin Gözüyle Mutfak Kültürleri ve Sağlığımız

Bir Gezginin Gözüyle Mutfak Kültürleri ve Sağlığımız isimli metin Coşkun ARAL'ın kaleminden uyarlanmıştır. Görsellerde metnin yazarına yer verilmiştir. Hikâyenin genel hatları itibarıyla görseller metin içeriği ile uyumludur. Dünya mutfaklarına ait eşsiz lezzetlerin yer aldığı görseller birebir gerçeği yansıtmaktadır. Farklı kültürlerle ait unsurların bir arada sunulması Hammmer ve Bennett'e (2003) ait etnomerkezcilikten etnogöreceliğe doğru ilerleyen altı basamaklı Kültürlerarası Duyarlık Gelişimi Modeli basamaklarındaki geçişin hızını olumlu yönde etkileyecektir. Alanı her ne olursa olsun öğretim içerisinde her öğrenciye eşit mesafede durmak ve her öğrenci ile empati kurmak esastır. Özellikle dünyanın her ülkesinden katılım sağlanan dil öğretim sınıflarında herhangi bir dile, dine veya kültüre yakın olmak diğer öğrencilerin bariyer geliştirmesine

sebepler olacağından metin için seçilen görsellerin dil öğretiminde oluşabilecek bariyerlere karşı dikkatle seçilmiş olduğu düşünülmektedir.

Şekil 4.17 Kendinizi Geliştirin

Kendinizi Geliştirin isimli metin için kullanılan görsel metni tamamlar niteliktedir. Mavi huzurun temsidir. Mavinin farklı tonlarının ve geçişli halinin kullanılması kişiden bireye doğru yolculuğu ifade etmektedir. Kişi kendisini geliştirdikçe, erdem ve faziletlerle donattıkça birey olabilecektir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır. Üç nokta ve ünlem gibi noktalama işaretlerinin kullanımı ile metnin duygusu da verilebilmektedir. Ancak metinde dilin bürünsel öğelerinden yararlanılmaması bir eksikliktir.

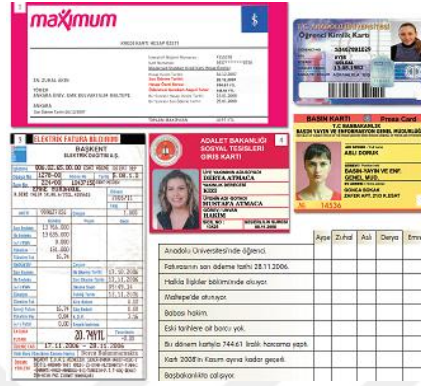

Şekil 4.18 Türkiye’de İlk Günlerim

Türkiye’de İlk Günlerim isimli metin için kullanılan görsel metni tamamlar niteliktedir. Yabancı uyruklu bireylerin ülkemize geldiği takdirde üzerlerine düşen toplumsal ve ekonomik sorumlulukları açıklaması bakımından faydalı bir metindir. Metindeki görseller oldukça işlevsel şekilde kullanılmıştır. Yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal ve toplumsal hayata daha hızlı adapte olabilmeleri için ipuçları içeren metin öğrencinin kültürel algısına katkı sağlayacak şekilde zenginleştirilmiş görseller ile sunulmaktadır.

Kullanılan görselde yabancı uyruklu bireyin önüne dizilmiş fatura ve evrak yığını içinde oldukça canı sıkkin şekilde oturduğu dikkat çekmektedir. Bu durum öğrencilerin empati yapmalarını kolaylaştıracaktır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.19 Faturalar ve Kimlikler

Faturalar ve Kimlikler isimli metin için kullanılan görsel metni tamamlar niteliktedir. Yabancı uyruklu bireylerin ülkemize geldiği takdirde üzerlerine düşen toplumsal ve ekonomik sorumlulukları açıklaması bakımından faydalı bir metindir. Metindeki görseller oldukça işlevsel şekilde kullanılmıştır. Yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal ve toplumsal hayata daha hızlı adapte olabilmeleri için ipuçları içeren metin öğrencinin kültürel algısına katkı sağlayacak şekilde zenginleştirilmiş görseller ile sunulmaktadır. Ancak metinde yabancı uyruklu öğrenci kimliklerine/bilgilerine yer verilmemiş olması büyük bir eksikliklerdir.

Metnin ikinci bölümünde ise tablo şeklinde bir alıştırma verilerek metinde sunulan bilgilerin öğrenciler tarafından tablo üzerinde işlenmesi istenmektedir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.20 Yerleştirilim, Yanıtlayalım

Yerleştirelim, Yanıtlayalım isimli metin için kullanılan görsel metni tamamlar niteliktedir. Kitapçada geçen bir diyalogun temsili için Ankara’da kitap denince akla ilk gelen yer olan Olgunlar Sokak’tan bir görsel seçilmiştir. Gerek metin gerekse görsel yabancı uyruklu bireyin sosyalleşmesi ve yeni katıldığı topluma uyum sağlayabilmesi açısından uğrak yerlerden birini işaret etmektedir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

şekil 4.21 Paketiniz Var

Paketiniz Var isimli metin için kullanılan görsel metni tamamlar niteliktedir. Görselde özellikle pandemi sürecinde canla başla çalışan kargo görevlileri temsil edilmektedir. Gerek metinde gerekse görselde kargo görevlisinin güler yüzlü ve nazık bir tutum içerisinde olduğu görölmektedir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

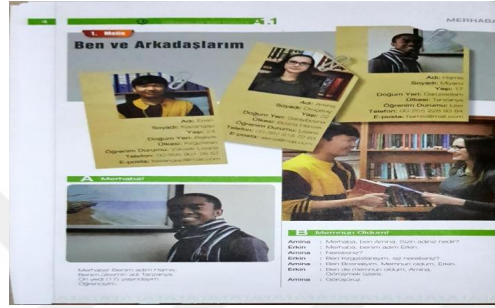
şekil 4.22 Televizyonum Bozuk

Televizyonum Bozuk isimli metin kullanılan görsel ile ilgili olmakla birlikte tam anlamıyla temsil edilememektedir. Metinde televizyonu bozulan bireyin arkadaşının

yardımı ile yeni bir televizyon araştırması içine girmesi durumu anlatılırken görselde televizyon almak için dükkâna gitmiş bir müşteri ve satış temsilcisi bulunmaktadır. Müşteri temsilcisinin güler yüzlü olduğu ve müşterisini memnun etme çabası içinde olduğu ancak müşterinin beden diline bakıldığında fikre kapalı olduğu görülmektedir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

4.2.12.2 Gazi Üniversitesi Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı

Şekil 4.23 Ben ve Arkadaşlarım

Ben ve Arkadaşlarım isimli metin için kullanılan görsel ile iç içedir. CEFR önerilerine uygun bir şekilde öğrencilerin basit kalıplarla kendileri hakkında bilgi verdikleri kısa formları doldurma kazanımını destekler bir alıştırmadır. Aynı zamanda kullanılan kalıp ifadeler ile topluma uyum süreci öğrenciler açısından daha kolaylaşmış olmaktadır.

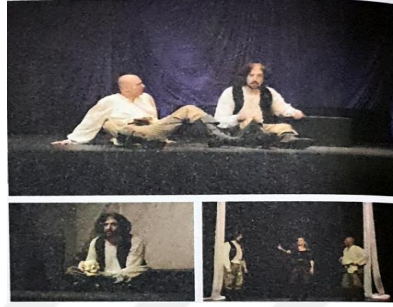
Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.24 Ben Kimim?

Ben Kimim? isimli metin kullanılan görselin içine gömülü durumdadır. Metinde Türkiye'nin önemli sanatçılarından Tarkan'ın bulunması kültürümüzün tanıtımında oldukça önemli bir rol oynamaktadır. Görsellerde farklı yaş ve meslek grupları görülmektedir. Öğrenmenin her yaşta gerçekleşebileceği ve yetişkin gruplarında üst yaş sınırı olmaması nedeniyle görseller öğrencilerin motivasyonunu da olumlu etkileyecektir.

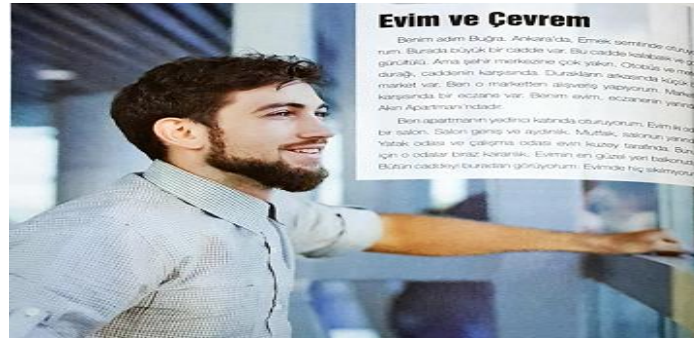
Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.25 O Nasıl Biri?

O Nasıl Biri? isimli metin görsel ile uyum göstermektedir. Ancak metinden hareketle aynı oyuncunun farklı rollerdeki fotoğraflarının kullanılması metni tamamlayabilirdi.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.26 Evim ve Çevrem

Evim ve Çevrem isimli metin kullanılan görselin içine gömülü durumdadır. Metnin yazılı bulunduğu kutucuğun dolgu rengi hafifletilerek görsele eklenmiştir. Ancak görselin kesilmesi nedeniyle kutunun arkasında kalan bölümler seçilememektedir. Metin ve seçilen görsel uyumlu değildir. Metinde bir ev ve evin muhitinden bahsedilmektenken görsele sadece bir erkek figürüne odaklanması dikkatin dağılmasına neden olacaktır. A1 düzeyi

öğrenciler için görseller bir anlamda henüz tam anlamıyla özümseyemedikleri metinleri tamamlar nitelikte olmalıdır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.27 Hayat Nasıl Gidiyor?

Hayat Nasıl Gidiyor? isimli metin kullanılan görsel ile uyumludur. Metinde anlatılan modern Türk kadını görseller ile desteklenmektedir. Görsellerde kadın karakterin yapıcı ve dikkatli olduğu görülmektedir. Muhafazakar toplumlardan ülkemize gelen öğrencilerin ön yargılarının kırılması ve evrensel dünya gerçeklerini kabullenmeleri yolunda önemli bir motivasyon olacağı düşünülmektedir. Kadınların sosyal, ekonomik ve siyasi her kesimde var olduğu gerçeğinin desteklenmesi amacıyla da oldukça yapıcı bir tutumdur. Metnin modern Türk toplumuna uyum sağlama sürecinde öğrencilere yapıcı yönde etkisi olacaktır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.28 Tadı Damağımda

Tadı Damağımda isimli metin kullanılan görsel ile uyum göstermemektedir. Metinde geleneksel Türk mutfağına ait yemeklerden bahsedilirken görselde Avrupa toplumlarına ait yiyecekler kullanılmıştır. Görsel ve metnin birbirini tamamlıyor olması özellikle A1 düzeyi öğrenciler için oldukça önemlidir. Zira kelime öğretiminin en yoğun olarak gerçekleştiği düzeyde öğrencilerin gördüğü ve okuduğu birbirinden farklı olursa dilsel beceriler bakımından bariyer oluşabilir.

Görselde kullanılan beyaz tek tip şef külahının kökeninin Fransa'ya dayandığı bilinmektedir. Farklı kültürlere görseller yoluyla atıfta bulunulması Hammmmer ve Bennett'e (2003) ait etnomerkezcilikten etnogöreceliğe doğru ilerleyen altı basamaklı Kültürlerarası Duyarlık Gelişimi Modeli basamaklarındaki geçişin hızını olumlu yönde etkileyecektir.

Görselde ailece yemeğe gelen konukların memnuniyeti de göze çarpmaktadır. Aile olmanın Türk kültüründe ne derece önemli olduğu görsel ile de desteklenmektedir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.29 Öğrenciler Alışverişte

Öğrenciler Alışverişte isimli metin kullanılan görsel ile uyum göstermektedir. Market reyonları arasında alışveriş yapan öğrencilerin memnuniyeti görsellerden anlaşılmaktadır. Alışveriş esnasında hiç tanımadığı bireylerle selamlaşmak, bazen şakalaşmak ve kısa sohbetler etmek Türk kültüründe var olan bir olgudur. Görsel ile bu olgu desteklenmektedir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Görsel karikatürize edilmiş karakterlerden oluşmaktadır. Özellikle ilk iki görsel anime tarzı çizim tekniklerini anımsatmaktadır. Anime Japonya kökenli bir çizim tekniğidir. Özellikle çizgi film sektöründe oldukça sıklıkla kullanılır. Farklı kültürlere görseller yoluyla atıfta bulunulması Hammmer ve Bennett'e (2003) ait etnomerkezcilikten etnogöreceliğe doğru ilerleyen altı basamaklı Kültürlerarası Duyarlık Gelişimi Modeli basamaklarındaki geçişin hızını olumlu yönde etkileyecektir.

Şekil 4.32 Hastanede

Hastanede isimli metin kalıp ifadeler ve uyarılar hakkında olmakla birlikte tam olarak bir okuma metni özelliğine sahip değildir. Bu nedenle görseller etkinliğin çözümlenmesinde oldukça önemli bir role sahiptir.

Metindeki görseller oldukça işlevsel şekilde kullanılmıştır. Yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal ve toplumsal hayata daha hızlı adapte olabilmeleri için ipuçları içeren metin öğrencinin kültürel algısına katkı sağlayacak şekilde zenginleştirilmiş görseller ile sunulmaktadır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.33 Cadde ve Sokaklar

Cadde ve Sokaklar isimli metin kalıp ifadeler ve uyarılar hakkında olmakla birlikte tam olarak bir okuma metni özelliğine sahip değildir. Bu nedenle görseller etkinliğin çözümlenmesinde oldukça önemli bir role sahiptir.

Metindeki görseller oldukça işlevsel şekilde kullanılmıştır. Yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal ve toplumsal hayata daha hızlı adapte olabilmeleri için ipuçları içeren metin öğrencinin kültürel algısına katkı sağlayacak şekilde zenginleştirilmiş görseller ile sunulmaktadır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

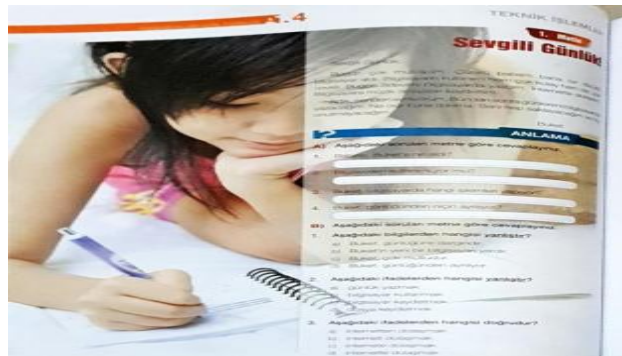

Şekil 4.34 *İçinde Ne Var?*

İçinde Ne Var? isimli metin kullanılan görsel ile uyum göstermektedir. Metnin görselinde Geleneksel Türk lezzetlerinden sütlaç kullanılmıştır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.35 *Sevgili Günlük*

Sevgili Günlük isimli metin şeffaflaştırılmak suretiyle görselin içine gömülmüştür. Metin ile görsel uyumludur. Bir çocuk günlük tutarken görülmektedir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.36 Kumbara Bankası

Kumbara Bankası isimli metin kalıp ifadeler ve bankacılık kısa yolları hakkında olmakla birlikte tam olarak bir okuma metni özelliğine sahip değildir. Bu nedenle görseller etkinliğin çözümlenmesinde oldukça önemli bir role sahiptir. Zira görsel bir ATM ekranını yansıtmaktadır. Metin ise ATM üzerindeki işlemler listesidir.

Metindeki görsel oldukça işlevsel şekilde kullanılmıştır. Yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal ve toplumsal hayata daha hızlı adapte olabilmeleri için ipuçları içeren metin öğrencinin kültürel algısına katkı sağlayacak şekilde zenginleştirilmiş görseller ile sunulmaktadır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.37 Kahve Molası

Kahve Molası isimli metin kullanılan görsel ile uyumludur. Metinde bir kahve makinesinin kullanım talimatlarından bahsedildiği için görsel metni tamamlar niteliktedir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

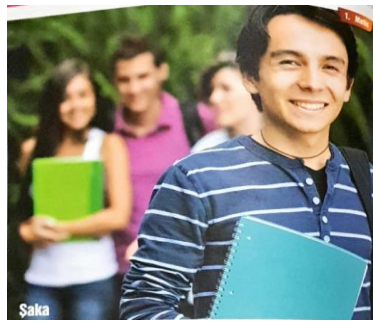

Şekil 4.38 Yeni Tarife

Yeni Tarife isimli metin için kullanılan görseller metin ile uyum sağlamaktadır. Ancak metinler görsellerin üzerine eklendiği ve eklenirken dolguda şeffaflaştırma yapılamadığından görsellerin bir kısmı görülememektedir. Metin çağrı merkezi operatörü ve müşterinin diyalogu olarak sunulduğu için görsel metni tamamlar niteliktedir.

Görselde müşteri temsilcisi kendinden emin ve güler yüzlü olmakla birlikte müşteri kafası karışık görülmektedir. Görsel metni yansıtmaktadır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

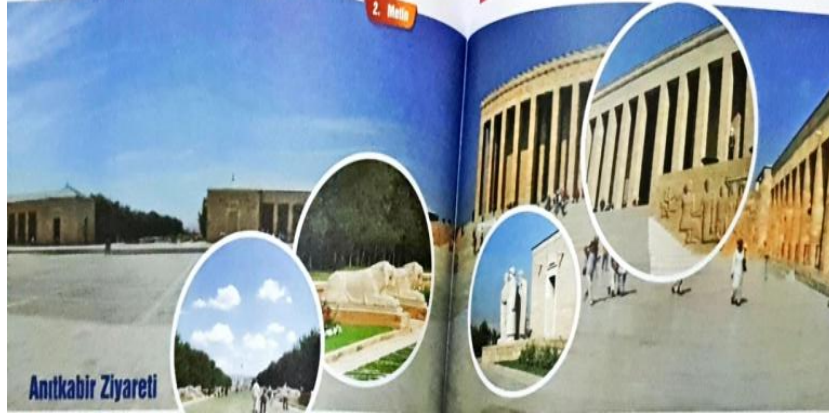

Şekil 4.39 Şaka

Şaka isimli metin için kullanılan görseller metin ile uyum sağlamaktadır. Metinde okuldaki ilk günü olması sebebiyle kendisine şaka yapılan bir öğrencinin anısı anlatılmaktadır. İlk görselde öğrenci ön safta net arkadaşları arka safta flu olacak şekilde konumlandırılmıştır. Herkesin yüzünde gülümseme vardır. Görsel metni tamamlamaktadır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.40 Anıtkabir Ziyareti

Anıtkabir Ziyareti isimli metin kullanılan görsel ile uyumludur. Metinde turist rehberinin bilgi verdiği noktalar görsellerde görülmektedir. Görseller metni tamamlamaktadır. Türk kültürüne ait en önemli yapılardan biri olan Anıtkabir'in öğrencilere sunulması toplumsal değerlerin tanıtılmasına hem de Anıtkabir'in turistik ve kültürel geziler kapsamında değerlendirilmesine yardımcı olacaktır.

Katıldığı toplumla empati kurabilen, değerlerini inançlarını kavrayabilen öğrencilerin dil öğretimi daha kendisine güvenli ve motive olmuş şekilde gerçekleştirebileceği söylenebilir.

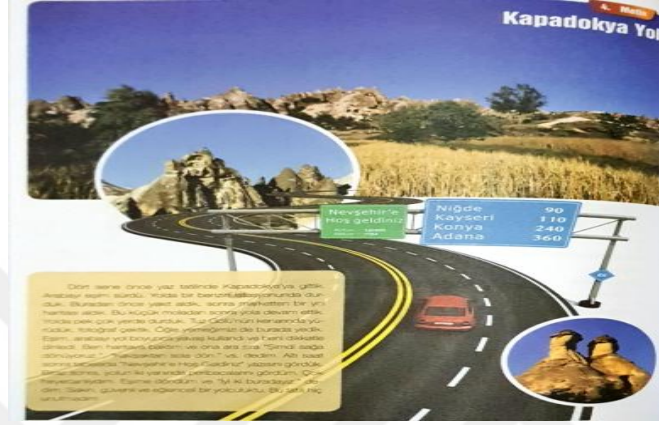
Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.41 Hakan'ın Yurttaki İlk Günü

Hakan'ın Yurttaki İlk Günü isimli metin kullanılan görsel ile uyumludur. Metinde yurttan kalan bir bireyin yurtdan danışma görevlisi ile kurduğu diyalog sunulmuştur. Görsel metni bu noktada tamamlamaktadır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.42 Kapadokya Yolu

Kapadokya Yolu isimli metin kullanılan görseller ile uyum göstermektedir. Görsellerin bazıları üst üste bindirilmiş şekilde dizayn edilmiştir. Bu sebeple bazı görsellerin tamamını görmek mümkün olmasa da metin en büyük görselin içine şeffaflaştırılarak gömülmüştür. Ortadaki görselde metinde değinilmeyen coğrafi konumlara yer verilmesi Türkiye'nin tanıtılması açısından oldukça önemlidir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.43 Kutlama Mesajları ve Güzel Bir Günü Sonunda

Kutlama Mesajları ve Güzel Bir Günü Sonunda isimli metinler kullanılan görseller ile uyum içerisinde. Zira her iki metin de özel günlerde gönderilebilecek tebrik mesajları ve notlarından oluşmaktadır. Görsellerin üzerindeki not ve mesajların dışında bir metin bulunmadığı için görseller etkinliğin çözümlenmesinde oldukça önemli bir role sahiptir. Görseller metnin tamamlayıcısıdır. Görsellerdeki not ve mesajların yanı sıra günün anlam ve önemini tamamlayıcısı sembollere de yer verilmiştir. Hangi durumların ve günlerin önemli olduğunu kavrayabilmek yeni katıldığı toplumun değerlerini anlamaya çalışan öğrenciye uyum sürecinde olumlu motivasyon kaynağı olacaktır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.44 Çok Yaş

Çok Yaş isimli metin kullanılan görsel ile uyumludur. Metin görselin üzerinde yer almaktadır. Metnin görseli kapatmasından dolayı görsel tam anlamıyla seçilememekle birlikte görseldeki öğrenci ve öğretmenin hallerinden memnun ve mutlu oldukları dikkat çekmektedir. Bedensel ifadeleri ise iletişime açık olduklarını yansıtmaktadır. Metinde Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrencinin yanlış bir ifade kullanması sonucu yaşadığı durum sepatik bir anı biçiminde verilmiştir. Görsel metni tamamlamaktadır zira durumdan herkes memnun öğrenci kendisini güvende hissetmektedir. Bu durum metni okuyan öğrencileri de olumlu anlamda motive edecektir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.45 Mesajınız var

Mesajınız var isimli metin kullanılan görseller ile uyum içerisindedir. Zira metin özel durumlarda gönderilebilecek tebrik mesajları ve notlarından oluşmaktadır. Görsellerin üzerindeki not ve mesajların dışında küçük açıklamalar verildiği için görseller etkinliğin çözümlenmesinde oldukça önemli bir role sahiptir. Görseller metnin tamamlayıcısıdır. Görsellerdeki not ve mesajların yanı sıra notun anlam ve önemini tamamlayıcısı sembollere de yer verilmiştir. Hangi durumların ve günlerin önemli olduğunu kavrayabilmek yeni katıldığı toplumun değerlerini anlamaya çalışan öğreniciye uyum sürecinde olumlu motivasyon kaynağı olacaktır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

4.2.12.3 İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı

Şekil 4.46 Tanışma

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

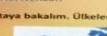

Metindeki görsel oldukça işlevsel şekilde kullanılmıştır. Yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal ve toplumsal hayata daha hızlı adapte olabilmeleri için gereken kelime öğretimini desteklenmesi için öğrencinin kültürel algısına katkı sağlayacak şekilde zenginleştirilmiş görseller ile sunulmaktadır. Görselde farklı milletlerden öğrenciler kullanılmıştır. Bu da özdeşim kurabilme becerisini desteklemektedir.

KÜLTÜRDEN KÜLTÜRE 15

BURASI NERESİ?

Haritaya bakalım. Ölkeleri örnekteki gibi yazalım.

Burası Türkiye

Burası Çin

Burası Rusya

Burası Japonya

Burası Mısır

146

Burası Neresi? isimli metin için seçilen görseller metin ile uyum göstermektedir. Halihazırda etkinlikte metin ve görselin eşleştirilmesi beklenmektedir. Farklı kültürlerle görseller yoluyla atıfta bulunulması Hammmer ve Bennett'e (2003) ait etnomerkezcilikten etnogöreceliğe doğru ilerleyen altı basamaklı Kültürlerarası Duyarlık Gelişimi Modeli basamaklarındaki geçişin hızını olumlu yönde etkileyecektir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır. Üç nokta ve tırnak işareti gibi noktalama işaretlerinin kullanımı ile metnin duygusu da verilebilmektedir.

Şekil 4.49 Okul

Okul isimli metin görsel ile uyum göstermektedir. Görselde farklı milletlerden öğrenciler kullanılmıştır. Bu da özdeşim kurabilme becerisini desteklemektedir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.50 Kaç?

Kaç? isimli metin kullanılan görsel ile uyum sağlamaktadır. Metin kısa diyaloglar ile sayı öğretimini gerçekleştirme amacındadır. Görseller bu öğretimi destekler ve tamamlar niteliktedir.

Görsellerde dünyaca ünlü futbolcu Ronaldinho kullanılmıştır ancak kendisinin sadece sırtı görülmektedir. Elinde 80 numaralı formayı tuttuğu ve yüzünün seçildiği bir görsel kullanılması kültürlerarası etkileşimi desteklerdi.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.51 Neredesin?

Neredesin? isimli metin için seçilen görseller metin ile uyum göstermektedir. Hâlihazırda etkinlikte metin ve görselin eşleştirilmesi beklenmektedir. Görselde farklı yaş gruplarına, sosyal statüye ve cinsiyete sahip bireyler görülmektedir. Ancak görselin uygun bir seçim olduğunu söylemek mümkün değildir. İkinci görselde araç kullanırken telefonla konuşan bir kişi görülmektedir. Bu tutum hiçbir kültür ve toplumda doğru bir davranış değildir. “burada araç kullanırken cep telefonu kullanabilirsiniz” gibi bir algı oluşabileceği düşünülmelidir. Görseller internet üzerinden seçilmiş telif hakkı bulunmayan görsellerdir.

Görseller metni tamamlamaktadır. Zira ikinci metinde bir kafede oturan arkadaşlarına telefon edip yanlarına gitmek isteyen bir bireyden söz edilmektedir. Görsellerin hiçbirisi kafe ortamını yansıtmamaktadır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.52 Mağazalar

Mağazalar isimli metin için seçilen görseller metin ile uyum göstermektedir. Halihazırda etkinlikte metin ve görselin eşleştirilmesi beklenmektedir. Farklı kültürlere görseller yoluyla atıfta bulunulması Hammmer ve Bennett'e (2003) ait etnomerkezcilikten etnogöreceliğe doğru ilerleyen altı basamaklı Kültürlerarası Duyarlık Gelişimi Modeli basamaklarındaki geçişin hızını olumlu yönde etkileyecektir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.53 Bir Günüm

Bir Günüm isimli metin şeffaflaştırılmak suretiyle görselin içine gömülmüştür. Metin ile görsel uyumludur. Metin bir görselin üzerine gömülmüş ve küçük görseller ile tamamlanmıştır. Siluet olarak görülen İstanbul'dur. Görsellerde farklı meslek, yaş ve sosyal statüdeki bireylerin oldukça mutlu görüldüğü söylenebilir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.54 Sosyal Gruplar

Sosyal Gruplar isimli metin için kullanılan görsel ile metin uyum içindedir. Farklı sosyal grupları tanıtan metin için seçilen görseller tamamlayıcıdır. Görsellerdeki bireyler hallerinden memnun ve gayet mutlu görünmektedir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.55 Hafta sonu Ne Yapıyorsun?

Hafta sonu Ne Yapıyorsun? isimli metin kullanılan görsel ile metin uyum içindedir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.56 Öğrenciler

Öğrenciler isimli metin kullanılan görsel ile metin uyum içindedir. Görselde farklı milletlerden öğrenciler kullanılmıştır. Bu da özdeşim kurabilme becerisini desteklemektedir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.57 Benim Ailem

Benim Ailem isimli metin için seçilen görseller metin ile uyum göstermektedir. Hâlihazırda etkinlikte metin ve görselin eşleştirilmesi beklenmektedir. Görsellerde modern Türk aile yapısını temsil eden bireyler mutlu ve memnun görünmektedir.

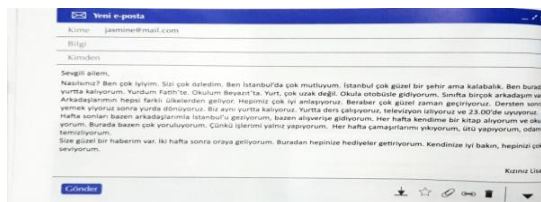
Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.58 Benim Sınıfım

Benim Sınıfım isimli metin için seçilen görseller metin ile uyum göstermektedir. Dil öğrenme amacıyla aynı sınıfta buluşmuş dört yabancı uyruklu bireyin tanıtıldığı metinde farklı kültürlerle görseller yoluyla atıfta bulunulması Hammmer ve Bennett'e (2003) ait etnomerkezcilikten etnogöreceliğe doğru ilerleyen altı basamaklı Kültürlerarası Duyarlık Gelişimi Modeli basamaklarındaki geçişin hızını olumlu yönde etkileyecektir.

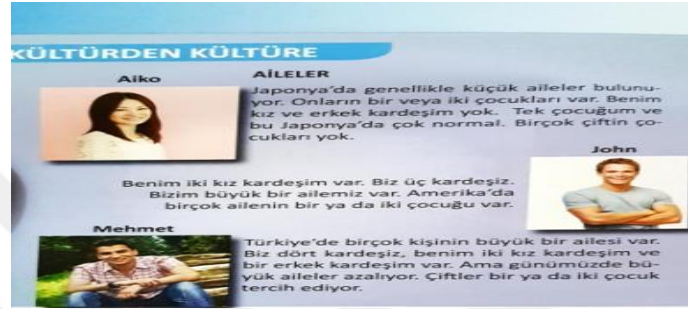
Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.59 Sevgili Ailem

Sevgili Ailem isimli metnin görseli bir elektronik posta şeklinde tasarlanmıştır. Metin görselin içine gömülü durumdadır. Metin için kullanılan görsel, yabancı uyruklu öğrencilere sıklıkla kullanacakları elektronik posta sisteminin kullanımını tanıtmaktadır. Öğretici metin ve görselden hareketle Türkçe elektronik posta sisteminde maillerin nasıl atılacağı hangi işaretin ne işe yaradığı ve tüm bilgilerin Türkçe karşılığını sunulabilir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.60 Aileler

Aileler isimli metin için kullanılan görselin uyumlu ve tamamlayıcı olduğunu söylemek mümkün değildir. Metinde farklı kültürlerin aile yapılarından bahsedilirken görsellerde kullanılan bireylerin metin ile ilgisi yoktur. Kaslı ve buğday tenli olmak Amerikalı olmak ile eş değer olmadığı gibi çekik gözlü olmak da Japonya ile özdeşleşmiş değildir. Görsellerde stereotiplerden faydalanılmak istemiştir ancak stereotipler uygun şekilde kullanılmadığında dil öğreniminde bariyer oluşturabilir. Metni tamamlaması için aile görselleri seçilmeliydi.

A1 düzeyindeki öğrencilerin için metni anlamlandırmak için görsellerin kullanımı oldukça önemlidir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.61 Ne Zaman?

Ne Zaman? isimli metin görsel ile uyum göstermektedir. Her kısa diyalog için bir görsel kullanılmıştır. Görseller metni tamamlamaktadır.

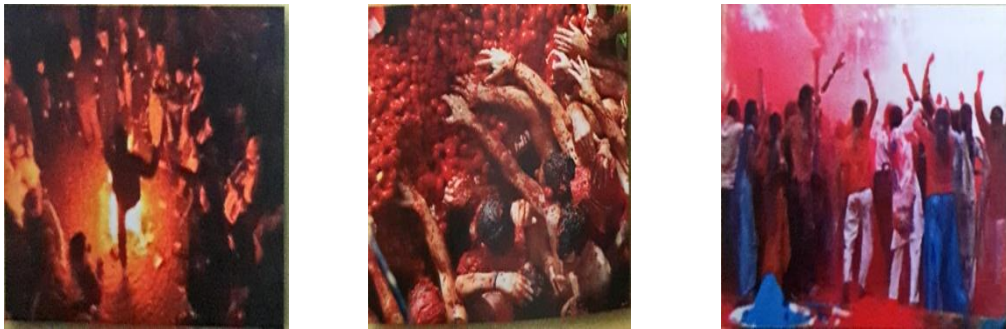
Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.62 Özel Günler

Özel Günler isimli metin görsel ile uyum göstermektedir. Dört farklı özel gün için bir görsel kullanılmıştır. Görseller metni tamamlamaktadır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.63 İlginç Festivaller

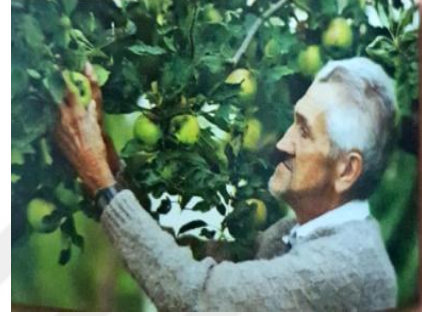
İlginç Festivaller isimli metin görsel ile uyum göstermektedir. Farklı kültürlere ait üç festival için o festivallere ait gerçek görseller kullanılmıştır. Görseller metni

tamamlamaktadır. Farklı kùltùrlere ait unsurların bir arada kullanılması òğrencilerin derse katılımları yönünde uygun motivasyonun gelişmesine yardımcı olacaktır.

Metinde kullanılan noktalama işaretləri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.64 Akrabalarım

Akrabalarım isimli metin kullanılan görsel ile uyum göstermektedir. Akrabalar ve aile ilişkileri birinci görselde yer alan Gül'ün ağzından tanıtılmaktadır. İkinci görselde de metinde Sivas'ın bir köyünde yaşayan Fikret Dede bulunmaktadır. Görseller metni desteklemektedir.

Görsellerde aile sıcaklığı ve aile ilişkilerinin değerini sunabilmek için güler yüzlü ve memnun bireyler kullanılmıştır.

Metinde kullanılan noktalama işaretləri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.65 Benim Mahallem

Benim Mahallem isimli metin için kullanılan görsel metin ile uyum göstermektedir. Görselde ormanlık bir alanda huzur içinde tek başına yürüyüş yapan bir kadın görölmektedir. Mevsim sonbahardır. Metnin anlatılan hikayenin alt metni göz önünde bulundurulduğunda sonbahar renklerinin çağrıştırdığı hüznün kullanılması oldukça

tamamlayıcıdır. Kadının gökyüzüne bakması, yüzüne güneşin vurması gibi unsurlar oldukça dikkat çekicidir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.66 Hastayım

Hastayım isimli metin için kullanılan görsel metin ile uyumlu olmakla birlikte metni tamamlamak adına yeterli değildir. Görselde hasta olan Sibel Hanım oldukça flulaştırılmış biçimde sunulurken doktora odaklanılmıştır. Aile sağlığı merkezi veya iç hastalıkları uzmanından daha çok psikiyatri muayenesini andıran görselde doktorun hastasını dinleyerek not aldığı görülmektedir. Oysa tıpkı metinde olduğu gibi boğazı ağrıyan, öksüren ve ateşi olan hastayı muayene eden bir doktor görseli kullanılsaydı metinde eksik olan ilgili doktor yaklaşımı sağlanmış olabilirdi.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.67 Sohbet Kültürü

Sohbet Kültürü isimli metin için kullanılan görsel metin ile uyumlu olmakla birlikte metni tamamlamak adına yeterli değildir. Metinde farklı kültürlerin sohbet konularından bahsedilirken görsellerde kullanılan bireylerin metin ile ilgisi yoktur. Görsellerde stereotiplerden faydalanılmak istemiştir ancak ancak stereotipler uygun şekilde

kullanılmadığında dil öğreniminde bariyer oluşturabilir. Metni tamamlaması için aile görselleri seçilmeliydi.

A1 düzeyindeki öğrencilerin için metni anlamlandırmak için görsellerin kullanımı oldukça önemlidir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

4.2.12.4 Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı

Şekil 4.68 Adınız Ne?

Adınız Ne? isimli metin kullanılan görsel ile uyumludur. CEFR önerilerine uygun bir şekilde basit kalıplarla kendileri hakkında bilgi verdikleri kısa tanışma diyalogları, öğrencilerin topluma uyum sürecini destekler bir alıştırmadır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.69 Sizi Tanıştırıyorum

Sizi Tanıştırıyorum isimli metin kullanılan görsel ile uyumludur. CEFR önerilerine uygun bir şekilde basit kalıplarla kendileri hakkında bilgi verdikleri kısa tanışma diyalogları, öğrencilerin topluma uyum sürecini destekler bir alıştırmadır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.70 Bu kim?

Bu kim? isimli etkinlik meslekler isimlerini kazandırmak amacıyla oluşturulmuş olmakla birlikte tam olarak bir okuma metni özelliğine sahip değildir. Bu nedenle görseller etkinliğin çözümlenmesinde oldukça önemli bir role sahiptir.

Metindeki görseller oldukça işlevsel şekilde kullanılmıştır. Yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal ve toplumsal hayata daha hızlı adapte olabilmeleri için ipuçları içeren metin öğrencinin kültürel algısına katkı sağlayacak şekilde zenginleştirilmiş görseller ile sunulmaktadır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.71 Güneydin

Güneydin isimli metin kullanılan görsel ile uyumludur. Metinde öğrenciler ve öğretici arasında geçen bir diyalog verilmektedir. Görsen öğrencilerin metni anlamlandırmaları için oldukça işlevseldir.

Öğreticinin güler yüzlü ve mutlu olması öğrencilerin derse olan motivasyonunu oldukça etkileyecektir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.72 Boş Odanız Var mı? ve Resepsiyonda

Boş Odanız Var mı? ve *Resepsiyonda* isimli metinler kullanılan görseller ile uyumludur. Görseller gerçek bir otel lobisini yansıtmaktadır. Metnin konusuna uygun seçilmiş görseller metni tamamlamakta ve öğrencilerin metni anlamasına yardımcı olmaktadır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.73 Ailemi Çok Seviyorum

Ailemi Çok Seviyorum isimli metin kullanılan görseller ile uyumludur. Görseller sıcak ve samimi bir aile sunmaktadır. Metnin konusuna uygun seçilmiş görseller metni tamamlamakta ve öğrencilerin metni anlamasına yardımcı olmaktadır. Aile ağacı teması kullanılmış ama standart şekilde sunulmamıştır. Bu öğrenciler için oldukça ilgi çekici

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.74 Aile Bahçede

Aile Bahçede isimli metin kullanılan görseller ile uyumludur. Görseller sıcak ve samimi bir aile sunmaktadır. Metnin konusuna uygun seçilmiş görseller metni tamamlamakta ve öğrencilerin metni anlamasına yardımcı olmaktadır. Görsellerde ailenin sosyalleşmesini ve birbirleri ile olan ilişkilerini görmek mümkündür.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.75 Maç Başlıyor

Maç Başlıyor isimli metin bölünmüş şekilde sunulmuştur. Metinlerden ilki baba ve oğlu arasındaki kısa diyalogdur. İkincisi ise maç spikerinin televizyondan duyduğumuz

sesidir. Görseller metni tamamlamakta ve öğrencilerin metni anlamasına yardımcı olmaktadır.

Üçüncü görselde televizyon ekranından yansıyan NBA'de oynamış Türk basketbolcu Hidayet Türkoğlu'nu görmek Türk kültürünün tanıtımı için oldukça önemlidir.

Sayın seyirciler! Mehmet pota altında topu yakalıyor
ve Hidayet'e pas atıyor. Hidayet topu tutuyor ve
potaya atıyor. Evet, top potaya giriyor ve
baskeettt!

Şekil 4.76 Maç Başlıyor

Metinde dilin bürünsel araçlarından yararlanılmıştır. Spikerin oyuncu basket attığı zamanki nidası aynı şekilde metinde sunulmuştur. Bu yönüyle metin sesletimin doğru yapılmasını desteklemektedir. Ayrıca metinde kullanılan noktalama işaretleri de metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.77 Ailem

Ailem isimli metin kullanılan görsel ile uyumludur. Görseller sıcak ve samimi bir aile sunmaktadır. Metnin konusuna uygun seçilmiş görseller metni tamamlamakta ve öğrencilerin metni anlamasına yardımcı olmaktadır.

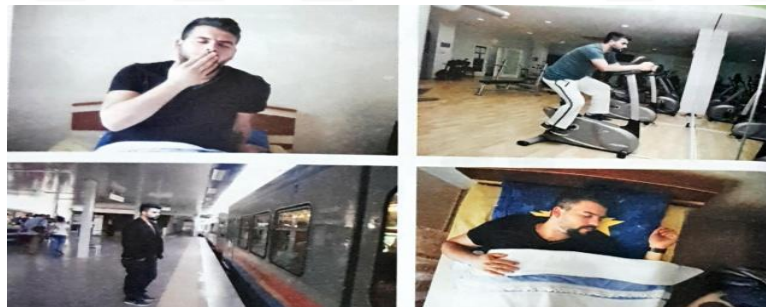
Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.78 Bilet Var Mı?

Bilet Var Mı? isimli metin kullanılan görsel ile uyumludur. Metin görselin içine yerleştirilmiştir. Metnin arka planı şeffaflaştırılmadığı için görselin bir kısmı görülmemektedir. Ancak görsel metnin konusu ile bütünlük oluşturmaktadır. Görselin görülebilen kısımları metinde geçen diyalogu temsil edebilmektedir. Metinde bahsedilen saatler ise sağ alt köşede görülmekte ve öğrenciler tarafından tamamlanması beklenmektedir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.79 Murat Dün Neler Yaptı?

Murat Dün Neler Yaptı? isimli metin kullanılan görsel ile uyumludur. Metin için kullanılan görseller metni temsil etmektedir. A1 düzeyi öğrenciler için metni anlamlandırmak için görsellerin tamamlayıcı nitelikte olması beklenir. Bu metin için seçilen görseller metni okuduğunda anlamlandırmakta zorlanan öğrenciler için yardımcı olacaktır.

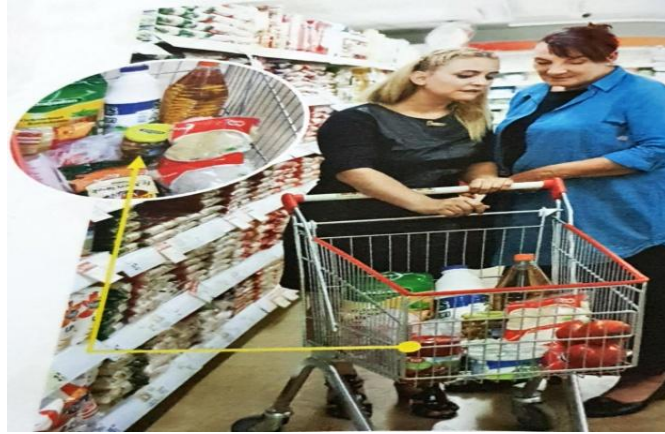
Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.80 Öncesi, Sonrası

Öncesi, Sonrası isimli metin kullanılan görsel ile uyumludur. Metin için kullanılan görseller metni temsil etmektedir. A1 düzeyi öğrenciler için metni anlamlandırmak için görsellerin tamamlayıcı nitelikte olması beklenir. Bu metin için seçilen görseller metni okuduğunda anlamlandırmakta zorlanan öğrenciler için yardımcı olacaktır.

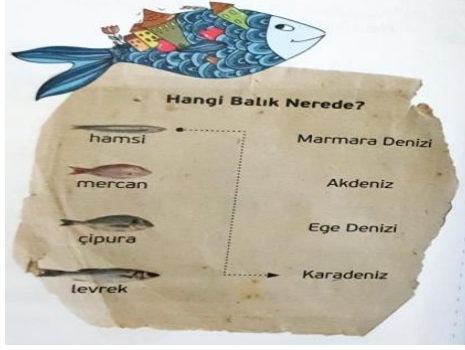
Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.81 Alışveriş Sepeti

Alışveriş Sepeti isimli metin kullanılan görsel ile uyum göstermektedir. Market reyonları arasında alışveriş yapanların memnuniyeti görsellerden anlaşılmaktadır. Alışveriş esnasında tesadüfen karşılaşıldığında selamlaşmak ve kısa sohbetler etmek Türk kültüründe var olan bir olgudur. Görsel ile bu olgu desteklenmektedir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.82 Derya Kuzusu

Derya Kuzusu metin kullanılan görseller ile uyum göstermektedir. Balık alışverişinde esnasında gerçekleşen diyalogda geçen balık türleri her iki görselde de mevcuttur. Türkiye dört tarafı denizlerle çevrili bir ülke olması sebebiyle bol miktarda balık çeşidine ev sahipliği yapmaktadır. Görseller metni tamamlamaktadır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.83 Sevgili Günlük

Sevgili Günlük isimli metin kullanılan görsel ile uyumludur. Bir çocuk günlük tutarken görülmektedir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.84 Para

Para isimli oyun kullanılan görseller ile uyum göstermektedir. A1 düzeyi öğrenciler için metni anlamlandırmak için görsellerin tamamlayıcı nitelikte olması beklenir. Bu metin için seçilen görseller metni okuduğunda anlamlandırmakta zorlanan öğrenciler için yardımcı olacaktır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

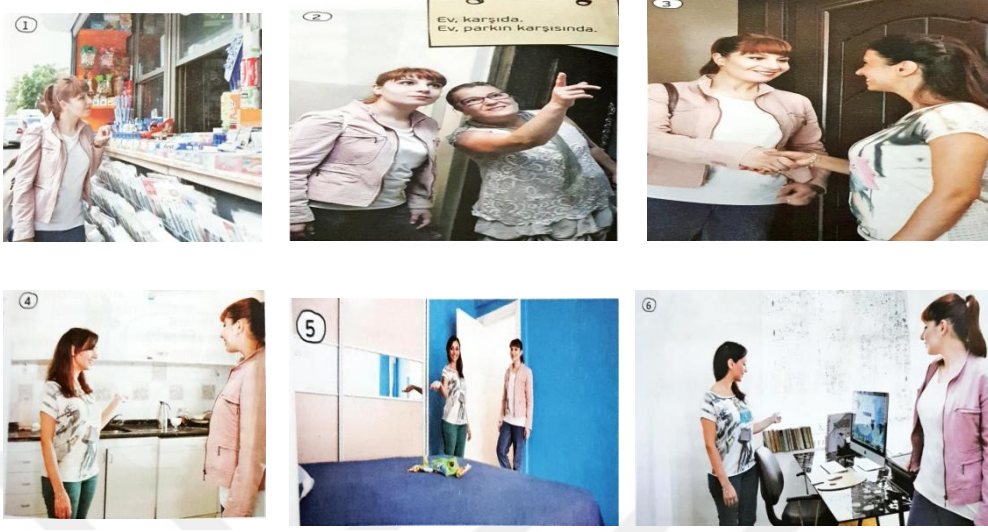

Şekil 4.85 Alışverişte Neler Söylüyoruz?

Alışverişte Neler Söylüyoruz? isimli etkinlik alışveriş esnasında sıklıkla kullanılan kalıp sözleri kazandırmak amacıyla oluşturulmuş olmakla birlikte tam olarak bir okuma metni özelliğine sahip değildir. Bu nedenle görseller etkinliğin çözümlenmesinde oldukça önemli bir role sahiptir.

Metindeki görseller oldukça işlevsel şekilde kullanılmıştır. Yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal ve toplumsal hayata daha hızlı adapte olabilmeleri için ipuçları içeren metin öğrencinin kültürel algısına katkı sağlayacak şekilde zenginleştirilmiş görseller ile sunulmaktadır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.86 Arkadaşım Derya

Arkadaşım Derya isimli metin görsel ile uyum göstermektedir. Her kısa diyalog için bir görsel kullanılmıştır. Görseller metni tamamlamaktadır.

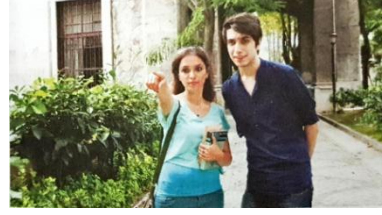
Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.87 Üniversitem

Üniversitem isimli metin görsel ile uyum göstermektedir. Ancak metinde geçen bilgiler görselde yer almadığı için görsel metni tamamlamamaktadır. Metnin ismi üniversitem olmakla birlikte aslında öğrenci yurdu detaylıca anlatılmaktadır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.88 Okuyalım (s.85)

Okuyalım (s.85) isimli metin görsel ile uyum göstermektedir. Her kısa diyalog için bir görsel kullanılmıştır. Görseller metni tamamlamaktadır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.89 Muhtarlık Nerede?

Muhtarlık Nerede? isimli metin görsel ile uyum göstermektedir. Her kısa diyalog için bir görsel kullanılmıştır. Görseller metni tamamlamaktadır.

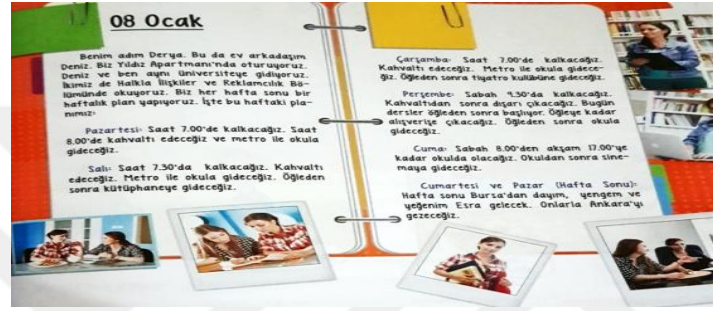
Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.90 Pazardan Eve Kadar

Pazardan Eve Kadar isimli metin görsel ile uyum göstermektedir. Metnin arka planı şeffaflaştırılmadığı için görselin bir kısmı görülmemektedir. Ancak görsel metnin konusu ile bütünlük oluşturmaktadır. Görselin görülebilen kısımları metinde geçen konuyu temsil edebilmektedir. Büyük görselde metnin altında kaldığı için görülmeyen sebzelerin yerine metnin sağ tarafına küçük bir görsel daha eklenerek bu durum telafi edilmiştir. Zira A1 düzeyi kelime öğretiminde görseller oldukça önem taşır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.91 Haftalık Planımız

Haftalık Planımız isimli metin görsel ile uyum göstermektedir. Ajanda görseli üzerine eklenmiş notlar ve görseller ile oluşturulmuş etkinlik için kullanılan görseller metinde yapılması planlanan etkinliklerin bir kısmını yansıtmaktadır. Bu bağlamda görseller tamamlayıcıdır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.92 Yemekte Ne Var?

Yemekte Ne Var? isimli metin görsel ile uyum göstermektedir. Metnin arka planı şeffaflaştırılmadığı için görselin bir kısmı görülmemektedir. Ancak görsel metnin konusu ile bütünlük oluşturmaktadır. Görselin görülebilen kısımları metinde geçen konuyu temsil edebilmektedir. Metinde geçen geleneksel Türk yemekleri görsel olarak sunulmamıştır. Görsellerde metinde geçen yemeklerin de olması oldukça faydalı olurdu.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.93 Hacı Bayram Veli'den Seçmeler

Hacı Bayram Veli'den Seçmeler isimli metin için Ünlü Türk mutasavvıf ve şairin heykelinin görseli kullanılmıştır. Evrensel değerlerden bahsedilen metin için kullanılan görsel Türk kültürünün tanıtılması yönünde katkı sağlayacaktır.

Metin ünlü mutasavvıfın öğretilerinden bir seçki olduğu için kullanılabilecek en doğru görsel sunulmuştur.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.94 Öğretmen Olacağım, Öğrencim Ali ve Mesleğimi Seviyorum

Öğretmen Olacağım, Öğrencim Ali ve Mesleğimi Seviyorum isimli metinler aynı olay örgüsü içerisinde gelişen tek hikâyedir. Bu hikâyeye üç parçaya bölünerek kitapta kendisine yer bulmuştur. Hikâyeye göre seçilen görseller metin ile uyumlu olmakla birlikte metni tamamlamamaktadır. Birinci hikâyede bahsedilen çam ağaçları, kütüphane gibi unsurlar görsele yansıtamamıştır. Metnin ikinci bölümünde öğrencinin çantasının bile kendisinden büyük olduğu söylenerek ne kadar zayıf olduğu anlatılırken görseldeki çocuk normal gelişiminde görülmektedir. Hikâyenin üçüncü bölümünde ise öğrencinin ve öğretmenin sarılarak ağladıkları belirtilirken görselde onların mutlulukla güldükleri görülmektedir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.95 Aile Sağlığı Merkezinde

Aile Sağlığı Merkezinde isimli metin görsel ile uyum göstermektedir. Doktorun hastasını önce dikkatle dinlediği ve ardından muayene ettiği görülmektedir. Görseller metni tamamlamaktadır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.96 Âmâ Ressam

Âmâ Ressam isimli metinde doğuştan görme engelli Türk ressam Eşref Armağan'dan bahsedilmektedir. Metin röportaj şeklinde oluşturulmuştur. Görselde ressamın kendi resmi

ile çektirdiği fotoğraf kullanılmıştır. Metinde Eşref Armağan'ın komik bir anısına da yer verilmiştir. Görselin röportaj anını yansıtmaması daha uygun olabilirdi. Ancak bir sanatçımızın tanıtılmış olması da oldukça önemlidir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.97 Kuaförde

Kuaförde isimli metin için kullanılan görsel metin ile uyumludur. Kuaföre giden kadının kuaför ile girdiği diyalog metinde sunulmaktadır. Görsel metni tamamlamaktadır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.98 Geleneksel Meslekler: Bakırcılık

Geleneksel Meslekler: Bakırcılık isimli metin için kullanılan görsel metin ile uyumludur. Türk kültüründe oldukça önemli bir yere sahip olan bakır işçiliğini anlatan metin için kullanılan görsel metni tamamlamaktadır. Görselde bulunan tüm ürünler metinde geçmektedir. Türk kültürü için bu denli önemli olan bir unsurun görsel ile desteklenmesi oldukça önemlidir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.99 Uçakta

Uçuş konseptiyle hazırlanmış uçakta isimli metinde Ahmet isimli bireyin farklı durumlarda farklı kişilerle girdiği diyaloglara yer verilmiştir. Kullanılan görseller metin ile uyumludur. Görseller metnin hikâyesini desteklemekte ve tamamlamaktadır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 100 Ben Kimim?

Ben Kimim? isimli metin için kullanılan görseller metin ile uyum göstermemektedir. Metinde farklı ülkelerden bireylerin ulaşım şekillerinden bahsedilirken görsellerde sadece bireylerin portre fotoğraflarına yer verilmiştir. Görsellerde stereotiplerden faydalanılmak istemiştir ancak stereotipler uygun şekilde kullanılmadığında dil öğreniminde bariyer oluşturabilir. Metni tamamlaması için ulaşım araçlarının görselleri seçilmeliydi.

A1 düzeyindeki öğrencilerin için metni anlamlandırmak için görsellerin kullanımı oldukça önemlidir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.101 Hızlı Adam

Hızlı Adam isimli metin kullanılan görselin üzerine gömülmüştür. Metin dolgusu kaldırılıp şeffaflaştırıldığı için metnin arkasında duran görseli rahatlıkla görmek mümkündür. Görselde bir motosiklet yarışçısı görülmektedir. Metinde bahsi geçen dünyaca ünlü motosiklet yarışçımız Kenan Sofuoğlu'nun kupası ile görüldüğü küçük bir görsel de sağ üst köşede yer almaktadır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.102 Sedat ve Ailesi Piknikte

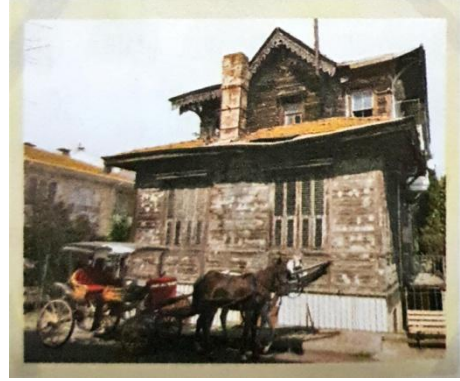
Sedat ve Ailesi Piknikte isimli metin kullanılan görseller ile uyumludur. Görseller sıcak ve samimi bir aile sunmaktadır. Metnin konusuna uygun seçilmiş görseller metni tamamlamakta ve öğrencilerin metni anlamasına yardımcı olmaktadır. Görsellerde ailenin sosyalleşmesini ve birbirleri ile olan ilişkilerini görmek mümkündür.

Görseller metinde anlatılan hikâyeyi destekler niteliktedir. Ancak öğrenciler için yeni olabilecek çardak, gökkuşağı, sağanak yağmur gibi kelimeler görsellerde bulunmamaktadır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.103 Fayton

Fayton isimli metin kullanılan görseller ile uyumludur. Ancak metnin ve görsellerin güncel olmaması, toplumun hassasiyetlerini ve değerlerini henüz tanımayan öğrenciler için uyum sürecinde sorunlar çıkaracaktır. 2012 yılında İstanbul Büyükşehir Belediyesinin kararı ile adalarda fayton kullanımı kısıtlanmış yerine elektrikli faytonlar kullanılmaya başlanmıştır. 19 Haziran 2020 tarihinde ise adalarda ulaşım sadece elektrikli araçlar ve bisikletlerle sağlanma kararı alındı.

İBB raporuna göre her yıl 400 atın ölmesi ve pek çoğunun ruam hastalığına yakalanması faytonların kaldırılması yönündeki kararın alınmasındaki en büyük etkenlerden biridir.

Ülke değerlerini ve hassasiyetlerini bilmeyen öğrenciler için güncel olmayan bilgilerin ders kitabında yer alması doğru değildir.

Şekil 4.104 ALO'nun Hikâyesi

ALO'nun Hikâyesi isimli metin kullanılan görseller ile uyumludur. Farklı kültürlere görseller yoluyla atıfta bulunulması Hammmer ve Bennett'e (2003) ait etnomerkezcilikten etnogöreceliğe doğru ilerleyen altı basamaklı Kültürlerarası Duyarlık Gelişimi Modeli basamaklarındaki geçişin hızını olumlu yönde etkileyecektir.

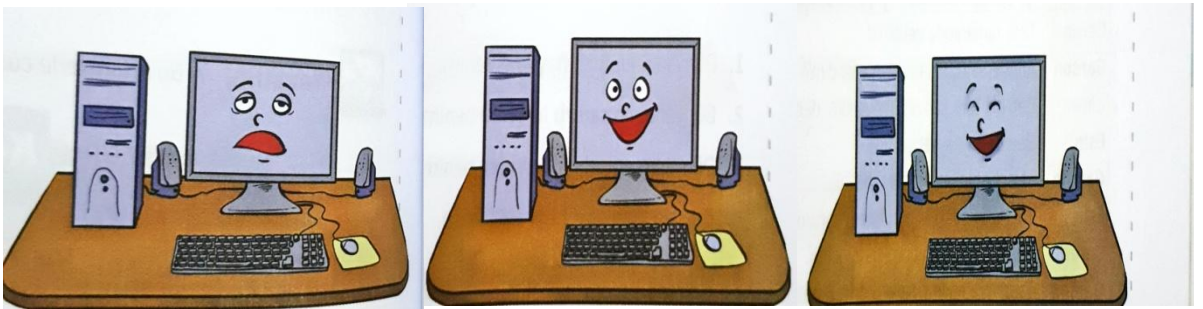
Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.105 En Ucuz Uçak Bileti

En Ucuz Uçak Bileti isimli metin kullanılan görseller ile uyumludur. Müşteri ve müşteri temsilcisi arasında geçen diyalog görsellerde yansıtılmıştır. Üçüncü görselde hikâyede bahsi geçen uçak bileti bulunmaktadır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.106 Bilgisayar Konuşuyor, Bilgisayar Konuşuyor - 2 ve Bilgisayar Konuşuyor - 3

Bilgisayar Konuşuyor, Bilgisayar Konuşuyor - 2 ve Bilgisayar Konuşuyor - 3 isimli metinler aynı olay örgüsü içerisinde gelişen tek hikâyedir. Bu hikâye üç parçaya bölünerek kitaba kendisine eklenmiştir. Hikâyeye göre seçilen görseller metin ile uyumlu olmakla birlikte metni tamamlamamaktadır. Birinci görselde çok çalışmaktan yorulan bir

bilgisayarın yüzü görülmektedir. İkinci ve üçüncü görsellerde ise bu kadar çok çalışmasının güzel sebebini öğrendiği için memnun ve mutlu bir bilgisayar yüzü görülmektedir. Bilgisayarın eve geliş hikâyesini anlatan veya çok çalışmasının altındaki neden de görsellere eklenebilirdi.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.107 Haberleşme

Haberleşme isimli metin kullanılan görsel ile uyumludur. Metinde anlatılan hikâyeye uygun eski ulakların görseli kullanılmıştır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.108 Büyükkada'da Hafta Sonu

Büyükkada'da Hafta Sonu isimli metin kullanılan görseller ile uyumludur. Görseller hikâyeyi tamamlamaktadır. Ancak bir önceki üniteye yer alan Sedat ve Ailesi Piknikte isimli metin ile Büyükkada'da Hafta Sonu isimli metin hem metin konusu olarak hem de görsel açıdan benzerlik göstermektedir. Görseller aynı mekânlarda aynı gün çekilmiştir.

Karakterlerin giysileri bile aynıdır. Her iki konuda da piknik konusu işlenmektedir. Büyükada'nın güzellikleri görsellenebilirdi. Karakterler farklı giysiler giyebilirdi.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.109 Doğa Yürüyüşü

Doğa Yürüyüşü isimli metin kullanılan görsel ile uyumludur. Metinde anlatılan hikâyeye uygun bir görsel seçilmiştir.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.110 Seyahat Acentesinde

Seyahat Acentesinde isimli metin kullanılan görseller ile uyumludur. Metinde anlatılan hikâyeye uygun görseller seçilmiştir. Bir seyahat acentesine gidip otel katalogları incelendiğinde benzer görsellerle karşılaşılması mümkündür. Türkiye'nin farklı güzelliklerinden bazıları görsellerle yansıtılmaktadır.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.111 Melike'nin Yaz Tatili Planı

Melike'nin Yaz Tatili Planı isimli metin için kullanılan görseller metin ile uyumlu olmakla birlikte metni tamamlamamaktadır. Metinde Gaziantep'li arkadaşını misafir edeceği anlatılan Karadenizli bir öğrenciden bahsedilmektedir. Arkadaşların tatillerini Karadeniz'de geçirecekleri belirtilirken görsellerde Gaziantep veya Karadeniz'e ait bir veri bulunmamaktadır. Görsellerde Türkiye'nin doğal güzelliklerine yer verilebilirdi.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.112 Tatilde Yaptıklarım

Tatilde Yaptıklarım isimli metin için kullanılan görseller metin ile uyumlu olmakla birlikte metni tamamlamamaktadır. Metinde şiir türünde bir esere yer verilmiş olması hem estetik açıdan hem de kültürel etkileşim açısından oldukça önemlidir. Görsellerde metinle ilgili pek çok noktaya değinilmiş olsa da kitabın hiçbir okuma etkinliğinde ATATÜRK ismi geçmemektedir. Kurucu liderimiz Ulu Önder Mustafa Kemal ATATÜRK ile ilgili şiirde geçen Anıtkabir kelimesi ile birlikte en azından Anıtkabir'in görseli kullanılmalıydı.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.113 Tatili Çok Seviyorum

Tatili Çok Seviyorum isimli metin kullanılan görseller ile uyumludur. Metinde anlatılan hikâyeye uygun görseller seçilmiştir. Dört mevsimin yaşandığı Türkiye’de her zevke ve ihtiyaca yönelik tatil seçeneklerine ulaşmak mümkündür. Metinler için kullanılan görseller metni tamamlamaktadır.

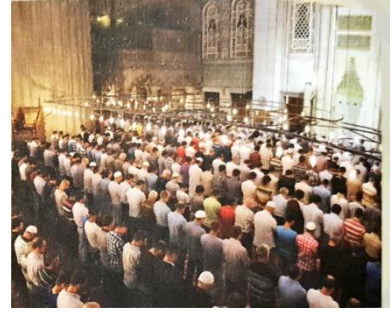
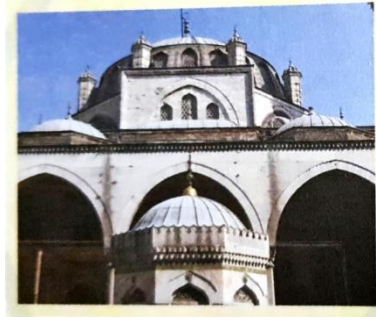
Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.114 Bayram Günü

Bayram Günü isimli metin kullanılan görseller ile uyumludur. Görseller hikâyeye ile bütünlük oluşturmakta ve tamamlamaktadır. Çizgi romanlarda kullanılan bir tekniğin kullanıldığı söylenebilir. Metni anlamakta zorluk çekebilecek öğrenciler için görseller adeta hikâyeleştirilmiştir. Bayram gününün heyecanını, neşesini ve aile olmanın verdiği huzuru ve mutluluğu görsellerden almak mümkün.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.115 Bayram Günü

Bayram Günü isimli metin kullanılan görseller ile uyumludur. Ancak sanat harikası camilerimiz bulunmaktadır. Sultan Ahmet Camii, Ulu Camii, Pertevniyal Valide Sultan Camii, Kocatepe Camii, Aziziye Camii, Selimiye Camii, Süleymaniye Camii... gibi camilerimizin görsellerinin kullanılması hem kültürümüzün tanıtılmasında hem de sanatsal zevkimizin ortaya konmasında güçlü bir destek olurdu.

Metinde kullanılan noktalama işaretleri metnin sesletiminde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada kapsamı ve sınırlılıklar gereği Türkçenin yabancı dil olarak öğretimini destekleyen ders kitaplarında yer alan okuma metinleri kültürlerarası iletişim ve anlayış bağlamında incelenmiştir. Kültürel unsurların tespiti için incelenmek üzere seçilen ders kitapları, üniteler, temalar ve metinler detaylı bir şekilde taranmıştır.

Yine çalışmanın amacı gereğince incelenen ders kitaplarında bulunan okuma metinleri aracılığıyla Türk kültürünün ne ölçüde aktarıldığı, diğer kültürlerle Türk kültürünün benzer ve farklı yönlerinin ne derece ortaya koyulduğunu, öğrencilere katıldıkları topluma uyum süreçlerinde seçilen metinlerin destek olup olmadığını incelemek ve değerlendirmektir.

Çalışmanın birinci bölümünde çalışmanın genel hatları ve üzerinde durulması gereken noktalar tespit edilmiştir. İkinci bölümünde ise çalışmanın geçerli ve güvenilir sonuçlara ulaşabilmesi amacıyla çalışmada kullanılacak yöntem belirlenmiştir. Üçüncü bölümde elde edilen veriler, tespit edilen ölçütler çerçevesinde incelenerek bulgulara ulaşılmış ve yorumlanmıştır. Çalışmanın son bölümünde ise bulgu ve yorumlara dayalı sonuçlar ve öneriler yer almaktadır.

Elde edilen sonuç ve öneriler aşağıdaki gibidir;

1. Ders kitapları isimlendirilirken Ankara Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi “yabancı” ifadesini kullanırken İstanbul Üniversitesi “uluslararası öğrenciler” ifadesini kullanmıştır. Bu noktada İstanbul Üniversitesinin kültürlerarası iletişim ve anlayış bağlamında daha yapıcı bir tutuma sahip olduğu söylenebilir. İlk karşılaşmada kendisinin öteki olduğunun hissettirilmesi öğrenci nezdinde olumlu bir güdülenmeye sebep olmayabilir. Yunus Emre Enstitüsü ise sadece Türkçe öğretim seti diyerek olabildiğince tarafsız bir duruş sergilemektedir demek yanlış olmaz. Ancak bu durumda da amacın belirtilmesin bağlamında hedef kitle için açıklayıcı bir isim koyulduğunu söylemek de mümkün değildir.
2. Başlangıç seviye öğrenciler için ders kitaplarında güncellenen CEFR (CEFR 2020) verilerine göre C artı ve A1 öncesi seviyenin olması tavsiye edilmektedir. CEFR 2020’de

bahsi geçen pre-A1 seviyesi Ankara Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi tarafından kullanılmaktayken Gazi Üniversitesi ve Yunus Emre Enstitüsü tarafından bu tavsiyenin dikkate alınmadığı görülmektedir.

3. Gerçekleştirilen tarama neticesinde Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı ve Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı'nın güncel olmadığı tespit edilmiştir. Yabancı uyruklu öğrencilerin yeni katıldığı veya katılacağı topluma ait temel bilgileri sınıf ortamında alacakları düşünüldüğünde ders kitaplarının toplumu ilgilendiren özellikle sosyal ve ekonomik konularda en güncel bilgilerle donatılmış olması ve sürekli revize edilmesi gerekmektedir. Bilgiye ulaşmanın ve bilgiyi işlemenin ne denli önemli olduğu tartışılmaz bir gerçektir. İnternet çağı olarak adlandırılan günümüz teknolojik imkânları ile güncel bilgilerin sunulması oldukça masrafsız ve kolaydır. Çağı yakalamak, dünyayı takip etmek ve dolayısıyla giderek küçülen dünyanın içerisinde iletişim bağına sağlıklı kurabilmek adına kültürlerarası diyaloga ve iletişime ihtiyaç duyulmaktadır. Kültürlerarası diyalog ve iletişimin temeli ise güncel bilgidir.

Özellikle yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında sunulan bilgilerin güncel olması Türkiye'nin tanıtımı açısından da oldukça önemlidir. Ders kitapları her ne kadar bireylere hitap ediyor gibi görünse de bireyin mensubu olduğu toplum içinde de söz hakkı olduğu düşünüldüğünde kendi toplumuna Türk kültürünü kendi deneyimlerinden yola çıkarak anlatacağı için yabancı uyruklu bireylere yönelik ders kitaplarının hassasiyetle oluşturulması gerekmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Devletine yönelik oluşmuş önyargı ve kalıpların yıkılması ve oluşabilecek olası önyargı ve kalıpların önüne geçilmesi açısından güncel bilgilerin kullanılması oldukça önemlidir.

Bu hususta özellikle Ankara Üniversitesi TÖMER Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı ve İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı'nda güncel olmayan bir bilgiye rastlanmamıştır.

4. Ankara Üniversitesi TÖMER Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı oluşturulan üniteler içerisinde belirli bir tema izlemektedir. Belirlenen temalar çerçevesinde okuma metinlerinin belirli bir düzen ve sırayla gittiği görülmüştür. Ancak

Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı, İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı ve Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı içeriklerinin özensiz ve rastgele seçildiği tespit edilmiştir.

Özellikle dil öğretimine yeni başlayan öğrenciler için belirli bir müfredatta ilerlemek hedef dile karşı kendilerini güvende hissetmelerine yardımcı olur. Bu bağlamda temaların ve desenlerin önemi büyüktür. Belirli bir tema ile ilerlemek hem belirlenen tema içerisindeki konu çeşitliliğinden faydalanabilme özgürlüğünü hem de kelime öğretiminde tutarlılığı desteklemektedir. Daha somut bir şekilde ifade etmek gerekirse yemek teması seçildiği takdirde sofrada adabı, yöresel yemekler, yemeğin sosyalleşme aracı olarak kullanılması, yemek kültürü gibi çeşitli konular hakkında bilgi verilirken hem yeni kelime öğretimi hem de kelime öğretiminin pekiştirilmesi rahatlıkla sağlanabilir. Bu noktada kitapların temalandırılması sürprizlerin ortadan kalkmasına ve dolayısıyla yaşanabilecek kafa karışıklıklarının önüne geçecektir.

5. Ankara Üniversitesi TÖMER Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı ve Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı içindekiler, yönergeler ve metinsellik ölçütleri bakımından uyumlu değildir. Bulgular kısmında da değinilen bu problem, ekler kısmında görsel ile ifade edilmeye çalışılmıştır.

Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı ve İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı kafa karışıklığını mahallere vermeyecek şekilde tasarlanmıştır. İçindekiler kısmında dört temel beceri oldukça net bir şekilde görülmektedir. Benzer bir içindekiler tablosu Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı için eklenmiş olsa da oldukça kafa karıştırıcıdır. Zira kitap incelendiğinde içindekiler tablosunda yer almayan ancak okuma metni olarak değerlendirilebilecek pek çok etkinlik yer almaktadır. Ankara Üniversitesi TÖMER Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı'na ait içindekiler bölümünde sadece temalar ve dil bilgisi öğeleri yer almaktadır. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı'na ait içindekiler tablosunda ise sadece okuma metinleri isimsiz bir şekilde yer almaktadır. Öğrencilerin müfredatı takip edebilmeleri ve dil öğrenimine karşı herhangi bir bariyer oluşturmamaları açısından İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı oldukça başarılı bir içindekiler tablosu oluşturmuştur.

6. Ankara Üniversitesi TÖMER Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı, Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı ve İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı 6 ünitelerden oluşmaktayken Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı 8 ünitelerden oluşmaktadır. Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı hem metinlerin konusu hem de görseller bakımından kendisini tekrarlamaktadır. Dil öğretiminde belirli bir standart olmalı ve o standart takip edilmelidir. CEFR ölçütlerine göre kitap içerikleri gözden geçirilmelidir.

7. Ankara Üniversitesi TÖMER Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı, Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı ve İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı cinsiyet ayrımı yapmamaktadır. İncelenen okuma metinlerinde erkek-erkek, erkek-kadın ve kadın-kadın diyaloglarına sıklıkla yer verilmekteyken Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı okuma metinlerinde kadın-erkek diyalogu sadece bir tanedir. Kültürlerarası iletişimde cinsiyet rollerinin belirlenmesi ve uygulanması oldukça hassas bir konudur. Ülkemizde cinsiyetçi söylemlere, cinsiyet ayrımlarına son vermeye çalıştığımız oldukça hassas bir dönemde bu konunun ders kitaplarında dikkatle ve özenle çalışılması gerekir.

8. Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı cinsiyetlere karşı oldukça duyarlıdır. Kadınların yaşadığı sorunlar açıkça verilmese de sezdirilmektedir.

9. Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı topluma uyum sağlama sürecinde olan yabancı uyruklu öğrenciler için gerçek dışı bazı bilgiler vermektedir. Ülkemizde uçak biletlerinde öğrenci indirimi olmamasına rağmen uçak biletinde öğrenci indirimi yapılıyor gibi gösterilen metin, Büyükkada'da atlı faytonların kaldırılmasına rağmen atlı faytonların temel ulaşım aracı olduğunu söyleyen bir metin veya turizm cenneti sayılan ülkemizde seyahatlerde grup indirimi olmasına rağmen aile olduğu için indirim uygulandığını söyleyen bir metin olması kültürlerarası diyalogu ve iletişimi olumsuz yönde etkilediği gibi ülkemizin tanıtımı içinde olumsuz sonuçlar doğuracaktır.

10. İncelenen tüm kitaplarda hedef dile ait coğrafi unsurlar kullanılmıştır. Ancak turistik, toplumsal ve kültürel değerler bakımında verilen pek çok coğrafi konum yetersizdir. Coğrafi unsurlar genellikle ismen verilmektedir. Oysa en az bir veya iki

metinde turistik şehirlerden detaylıca bahsedilerek ülkemizin tanıtımına katkı sağlanabilirdi.

Ankara Üniversitesi TÖMER Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı farklı kültürlerle ait coğrafi konumlara değinirken Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı ve Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı farklı kültürlerle ait coğrafi unsurlara hiç temas etmemiştir.

11. İncelenen tüm kitaplarda hedef dile ait kültür-sanat etkinliklerine ait unsurlar kullanılmıştır. Seviyeye göre yer verilme sıklığı idealdir.

12. İncelenen tüm kitaplarda hedef dile ait yiyecek içecek kültürüne ait unsurlar kullanırken yalnızca Ankara Üniversitesi TÖMER Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı farklı kültürlerle ait yiyecek ve içecek kültürüne ait unsurlara yer vermiştir.

13. İncelenen tüm kitaplarda sosyal kimlik ve sosyal gruplar unsuruna ait olarak; aile yapısı, farklı yaş gruplarının birbiriyle olan ilişkileri, benzer yaş gruplarının birbiriyle olan ilişkileri, mesleki değerler ve meslek grupları maddelerine değinilirken hiçbir kitapta cinsiyetler ve cinsiyetlere karşı tutum, politik gruplar, dini gruplar ve sosyal sınıflara ait bulguya rastlanmamıştır.

14. İncelenen tüm kitaplarda sosyal ve politik kurumlar unsuruna ait olarak; sağlık hizmetleri maddesine yer verilirken sadece Ankara Üniversitesi TÖMER Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı devlet kurumları maddesine, Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı yerel yönetim maddesine yer vermiştir. Hiçbir kitapta hukuk ve düzen, sosyal güvenlik maddelerine ait veriye rastlanmamıştır. Oysaki yabancı uyruklu öğrencilerin toplumsal hayata uyum sürecinde en zorlandıkları konulardan birisi bürokratik işlemlerdir. Bu işlemleri halledebilmeleri ve yasal olarak sorun yaşamamaları oldukça önemlidir. Hiçbir kitabın bu konuya değinmemesi büyük eksikliktir. En azından bir metinde bu Göç İdaresi Müdürlüğü ile nasıl görüşebilecekleri, sağlık sigortasını nasıl oluşturabilecekleri veya elektrik-su gibi temel ihtiyaçlarını karşılayabilmek adına nasıl başvuru yapacaklarına değinilmelidir.

15. Türkiye etnisite olarak oldukça zengin bir birikime sahiptir. Yaşadığımız coğrafyada üç büyük dine ve onların alt mezheplerine mensup binlerce insan yaşamaktadır. Huzur ve barış içinde yaşayabilmemizin en büyük şartı hoşgördür. Bu nedenledir ki farklı dinlere mensup kişilerin dinleri de hoşgörü çerçevesinde der kitaplarında yer bulmalıdır. Din unsuru oldukça hassasiyet gerektiği için ders kitaplarında empati yoluyla verildiğinde bir çok bariyerin ve önyargının aşılmasına katkı sağlayacaktır.

16. İncelenen kitapların tamamı birbiriyle örtüşmemektedir. Gerek dilbilgisi gerek konu seçimi gerekse kültürel unsurların dağılımı açısından kitaplar birbirine benzememektedir. Bu da seçilen konuların ve içeriklerin tesadüfen oluşturulduğunu düşündürmektedir. Öğrencilerin olası bir kitap değişikliğinde ciddi bir adaptasyon sorunu yaşaması muhtemeldir.

17. İncelenen tüm kitaplara bakıldığında öğrencilerin ihtiyaçlarının göz ardı edildiği söylenebilir. Öğrencilerin özdeşim kurabilmesi, kendisini yeni katıldığı toplumdan biri gibi hissedebilmesi için öncelikle kitap yazarlarının kendilerini yabancı olarak tasavvur etmesi gerekmektedir. Ne verilmeli fikrinden ziyade neye ihtiyacı var sorusu sorularak kitaplar hazırlanmalıdır. En temel ihtiyaçlar ve en önemli konular özellikle A1 düzeyi kitaplarda yer almalıdır.

18. A1 düzeyi okuma kazanımları 2013, 2016 ve 2020 yılları içinde güncellenmiş olmasına rağmen temel kazanımlar aynı kalmıştır. İncelenen ders kitaplarının bu kazanımları göz ardı ettiği söylenebilir. Kitaplar güncellenirken muhakkak kazanımlardan faydalanılmalıdır.

19. Dil ötesi unsurlar başlığı altında görseller incelenmiştir. Her kitap içeriğinde zengin bir şekilde görsel kullanımı olmakla birlikte dilin bürünsel araçlarını 2 metinde de olsa sadece Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı kullanmıştır. Oysa ki CEFR kazanımlarından biri olan Doğru seslendirme yeterliği oldukça önemlidir. Bu durumun göz ardı edilmesi öğrenciler açısından pek çok olumsuzluğa sebebiyet verecektir. Doğru sesletim olmadığı takdirde öğrencinin yazma becerisinin etkilendiğini gösteren çalışmalar vardır ancak özellikle iletişim boyutu düşünüldüğünde toplumda her kesimin eğitilmiş, anlayışlı ve hoşgörülü olmadığı düşünüldüğünde bir kelimenin hatalı sesletimi karşısında alınacak

tepkiler öğrencilerin motivasyonunu düşürebilir hatta konuşmaya isteksiz hale gelmelerine neden olabilir.

Yine CEFR kazanımları dikkate alındığında incelenen kitapların tümü için; 3 metinde tablo kullanıldığı, grafik ve çizelgelere hiç yer verilmediği görülmüştür. A1 düzeyi öğrencilerin tablo, form ve çizelge ile sunulan okuma metinlerini daha kolay anladıkları kazanımlar tablosunda yer aldığı halde kitapların içerisinde bulundurulmaması büyük bir eksikliklerdir.

Öğrenciler kendileri için hazırlanmış sistemli ve bütüncül bir ders kitabı ile dil öğretimi gerçekleştirmelidir. Ancak bu şekilde kendi ülkesini ve kendi kültürünü üstün veya merkezde gören öğrenciler için Kültürlerarası Duyarlık Modeli çalışır hale gelecektir. Öğrenci dil öğrenimi sırasında sistemli ve duyarlı bir öğretim modeline maruz kalmalıdır. Böylelikle öğrenci karşı/hedef kültür hakkında daha fazla bilgi sahibi olacak, daha fazla deneyim kazanacak ve kazanımları arttıkça karşı/hedef kültüre karşı daha tarafsız, daha dengeli ve daha meraklı olacaktır. Birey kendi dünyası içinde kazandığı deneyimlerle yeni kültürün ona kattıklarını aynı evren içine alıp kullanmaya başlayacaktır. Öğrencideki bilgi ve deneyim düzeyi arttıkça hoşgörünün de artacağı düşünüldüğünde öğrenci kültürlerarası duyarlık modelindeki basamakları hızla geçecektir.

Bir sınıfın en önemli unsuru olan öğrencilerin ihtiyaçları göz ardı edilmemeli, öğrencinin ders dışında yeni katıldığı toplum içinde yalnız olduğu unutulmamalıdır. Psikolojik olarak iyi hisseden öğrencinin dil gelişim hızı da olumlu etkilenecektir.

KAYNAKÇA

- Atatürk, M.K. (1925) *Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, II*
- Atatürk, M.K. (1921) *Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, II*
- Aksan, D. (2008). *Türkçeye Yansıyan Türk Kültürü* Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Alan, Y. (1994). *Lisan ve insan*. İzmir: T.Ö.V. Yayınları.
- Anderson, P. H., Lawton, L., Rexeisen, R. J., Hubbard, A.C. “Shortterm study abroad and intercultural sensitivity: A pilot study” *International Journal of Intercultural Relations*, Sayı 30, No. 4, 2006, s. 457-469
- Ankara Üniversitesi TÖMER <http://tomer.ankara.edu.tr/> (Erişim Tarihi: 30.11.2020)
- Aslan, Y. (2008). Yabancı Dil Eğitiminde Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar. *Türkiye’de Yabancı Dil Eğitimi Ulusal Kongresi Bildiriler* (Editörler: S. Ağildere ve N. Ceviz), s. 118-123. Ankara.
- Asutay, H. (2007). *Dil, Kültür ve Eğitim*. Konya: Eğitim Kitabevi Yayınları.
- Aslan, Y. (2008). “Türkiye’de Yabancı Dil Eğitimi Ulusal Kongresi Bildiriler, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Editörler: S. Ağildere ve N. Ceviz): 118-123
- Aykaç, N. (2015). “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin Genel Tarihçesi Ve Bu Alanda Kullanılan Yöntemler”. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 10/3 Winter 2015*, p. 161-174
- Bae, S. Y. ve Song, H. (2017). Intercultural Sensitivity and Tourism Patterns Among International Students in Korea: Using a Latent Profile Analysis, *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 22 (4), 436-448.
- Baltacıoğlu, İ., H.; (1966), *Kültürce Kalkınmanın Sosyal Şartları*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul
- Banguoğlu, T. (2004). *Türkçenin Grameri*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Kurumu Yayınları.

Başaran F. "Üniversite Eğitim Süresi İçinde Öğrencilerin Değer Tercih Sıralamalarında Değişme" *VII Ulusal Psikoloji Kongresi Bilimsel Çalışmaları*. Hacettepe Üniversitesi, Ankara, 22-25 Eylül 1995

Baumann, G. (2006). *Çokkültürlülük Bilmecesi: Ulusal, Etnik ve Dinsel Kimlikleri Yeniden Düşünmek*. (Çev: I. Dermirakın). Ankara: Dost Kitabevi

Blum, L. (2004). Stereotypes And Stereotyping: A Moral Analysis. *Philosophical Papers*. 33.3, 251-289.

Borradori, G. (Ed.). (2008). *Terör günlerinde felsefe: Jürgen Habermas ve Jacques Derrida ile diyaloglar*. İstanbul: Yapı Kredi.

Bölükbaş F. ve Keskin F. (2010). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metinlerin Kültür Aktarımında İşlevi. *Turkish Studies*, S: 5(4), s. 221-235.

Byram, M., 2000, Assessing Intercultural Competence in Language Teaching, *Sprogforum*, S.6, s. 8-13.

Bryam, M., Sarriers, V.E., (1991), *Investigating Cultural Studies in Foreign Language Teaching*, Philadelphia, Multilingua Matters.

Budak, S. (2005). *Psikoloji Sözlüğü* (3. Basım). Ankara: Bilim ve Sanat.

CEFR, (2013). *Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi. Öğrenim, Öğretim ve Değerlendirme*. (Çev. Nakipoğlu B. , Çıkar M., Genç A., Atalay C.) http://www.dilbilimi.net/ab_diller_icin_ortak_avrupa_basvuru_metni_meb_tarafindan.pdf

Chen, V. H.(2014). Key Concepts in Intercultural Dialogue. *Key Concepts in Intercultural Dialogue*, No. 22, 2017

Çek, S. 1913-1938 Yılları arasında Türk Halkbilimi Tarihçesi. *H.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü* Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2002.

Çiler D.,İletişim Kuram Kritik, İmage kitabevi,1.baskı,Mart 2013, s11-12

Corbin, J. ve Strauss, A. (2014). Nitel araştırmanın temelleri: Temelli teori geliştirmek için teknikler ve prosedürler . Adaçayı yayınları.

Council of Europe, (2008), White Paper on Intercultural Dialogue Living together as Equals in Dignity, s. 61. Strazburg, 07/05/2008,

https://www.coe.int/t/dg4/intercultural/source/white%20paper_final_revised_en.pdf

Demir, H. (t.y.) *Özel Okullarda ve Devlet Okullarında Kullanılan Ders Kitaplarında Kültür Aktarımı*. Erisim: 13.09.2006, (Çevrimiçi) [http:// www. ingilish.com/hd6.htm](http://www.ingilish.com/hd6.htm)

Demirel, Ö. (1993). *Yabancı Dil Öğretimi - ilkeler, Yöntemler, Teknikler*. Ankara: Usem Yayınları.

Dilek, İ. (1995). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde özgün metinlerle çalışma yolları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yabancı Diller Eğitimi Bölümü*, İstanbul.

Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Öğrenim, Öğretim ve Değerlendirme (2013), Frankfurt: TELC GmbH. Frankfurt/Main, Almanya.

Durbilmez, B. Halk Bilimi Araştırmalarının 100. Yılında: “Halk Bilimi” ile “Edebiyat”ın Ortak Alanları ve “Halk Edebiyatı” Üzerine Bir Değerlendirme. *Millî Folklor*, 2013, 25 (99):101-112.

Ekici, M. (2004 b). Bir Sempozyumun Ardından: Somut Olmayan Kültürel Mirasın Müzelenmesi. *Milli Folklor Dergisi*, 61.

Ekici, M. (2004 a). Somut Olmayan Kültürel Miras Neden ve Nasıl Korunmalı ve Nasıl Müzelenmeli: Sorunlar, Çözümler ve Ülkelerden Örnekler. *Somut Olmayan Kültürel Mirasın Müzelenmesi Sempozyum Bildirileri*, 4-6 Mart 2004, Gazi Üniversitesi THBMER Yayın, Başak Matbaacılık, Ankara, ss. 57- 66

Erdem, R. ve Günlü, E. (2006), İletişim Eğilimlerinin Yüksek Bağlam-Düşük Bağlam Ayırımı ile İncelenmesi: Hastane Çalışanları Örneği, *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, Cilt.9, Sayı.2, (177-195)

Erdoğan, İ. (2004) Popüler Kültürün Ne Olduğu Üzerine, *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, Yıl:5, sayı:57

- Erişkon, B. (1996). Yabancı Dil Olarak Almanca Ders Kitaplarında Ülke Bilgisi Ve Kültür Aktarımı. Yayınlanmamış doktora tezi. *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.
- Ergin, M. ,(1972), *Türk Dil Bilgisi*, Edebiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul.
- Ergin, M. (1999). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yayınları
- Ergün, M. (1994). *Eğitim Sosyolojisine Giriş*. Ankara: Ocak Yayınları.
- Europarat (2001), *Gemeinsamer europäischer Referenrahmen für Sprachen:lernen, lehren, beurteilen* , Übersetzt von Quetz, J. u.a. München, Wien, Zürich,New York,Langenscheidt
- Fuchs, M. *Kultur Macht Sinn – Einführung in die Kulturtheorie*. Wiesbaden: Verlag für Sozialwissenschaften.
- Gilmore, A. (2004). A Comparison of Textbook and Authentic Interactions. *ELT Journal*,58/4, 363-371.
- Gökalp, Z. (1975), *Türkçülüğün Esasları*, İstanbul: Sebil Matbaacılık.
- Göker, M., *T.T.K. Belleten*, Cilt: 3, Sayı: 10, 1939, s. 388
- Gökmen, M. E. (2005), Yabancı Dil Öğretiminde Kültürlerarası İletişimsel Edinç, *Dil Dergisi*, (128), Nisan Mayıs Haziran 69-78.
- Guariento, W. ve Morley J. (2001). Text and Task Authenticity in the EFL Classroom. *ELT Journal* , 55/4, 347-353.
- Guiraud, P. *Gostergebilim*, Cev. Mehmet Yalcın, İmge Kitabevi, Ankara, 1990.
- Gülay, N. (1998). Yabancılar Türkçe Öğretiminin Politik Önemi. Dünyada Türkçe Öğretimi, *Ankara Üniversitesi TÖMER Yayınları*, 1, 34-36.
- Günay, V. D. (2003). *Metin Bilgisi*, İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Günay, D. V. (2007). *Metin Bilgisi*. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Güneş, F. (2011). Dil öğretim yaklaşımları ve Türkçe öğretimindeki uygulamalar, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8 (15): 123-148.

- Güneş, F. (2013). Türkçe öğretiminde metin seçimi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1 (1), 1-12.
- Güvenç, B. (2002a). *İnsan ve Kültür*. (9.bs.). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Güzel, A. (2014). *İki Dilli Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi (Almanya Örneği)* (3.Baskı) Ankara: Akçağ
- Güzel, A. ve Barın, E. (2014). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi*. Ankara: Akçağ.
- Haley, M. Hall ve Austin, T. Y. (2004). *Content-Based Second Language Teaching and Learning- An Interactive Approach*. USA: Pearson Education Inc.
- Hall, E.T.(1976). *Beyond Culture*. New York: Doubleday
- Hengirmen, M. (1993). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi. *Ankara TÖMER Dil Dergisi*. Sayı:10. s.5-9.
- Işık, Ş. (2012). Kültürlerarası İletişim Bağlamında Cumhuriyet Üniversitesindeki Gençlerin Almanlara Yönelik Kalıp Yargıları. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*. 36.2, 159-191.
- İşcan, A. (2011). “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Önemi”, *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*. Yıl 2, Sayı 4, s.29-36
- İşcan, A. (2011). “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Filmlerin Yeri ve Önemi”. *Turkish Studies*, Y. 6, S. 3, s. 939-948.
- İşci, C. (2012). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan “Yeni Hitit” Ders Kitabının Dört Temel Dil Becerisi Ve Kültür Açısından İncelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, *Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, İzmir.
- Jayaswal, S., (2009), Barriers to Intercultural Communication, *Pragyaan: Mass Communication*. Volume 7: Issue 1, June 2009.
- John, G. (2000). The ELT Coursebook as Cultural Artefact, *ELT Journal*, 54/3, 274-283.
- Jiang, W. (2000). The Relationship between Culture and Language. *ELT Journal*. Sayı:54/4. s.328-334.
- Kafesoğlu, İ. *Türk Millî Kültürü*. İstanbul: Ötüken, 1998.

Karatay, H. (2010). Bağdaşıklık araçlarını kullanma düzeyi ile tutarlı metin yazma arasındaki ilişki. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7 (13): 373-385.

Kaplan, M. (2006). *Kültür ve Dil*. İstanbul: Dergâh Yayınları.

Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Kavcar, C., Oğuzkan, F. ve Sever, S. (2005). *Türkçe Öğretimi Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri İçin*. Ankara: Engin Yayınevi.

Kirel, Ç. A. ve Sungur, Z. (Şubat 2015). *Davranış Bilimleri-1*. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir

Kongar, E. (2005). *Kültür Üzerine*. İstanbul: Remzi Kitapevi.

Korkmaz, Z. vd., *Türk dili ve Kompozisyon Bilgileri*, Ekin Kitabevi Yayınları, Ankara, 1992

Köknel, Ö., *İnsanı Anlamak*, Altın Kitaplar, 8. Basım, İstanbul 2005.

Kumush, J. ve Kudratbek, M. (2020). Teaching Culture As A Tool To English Teaching Methodology, "Science and Education" Scientific Journal, Sayı 1, 591-594.

Kundakçı, F.,S. (2013). Heteroseksizm ve Ötekileştirme Eleştirisi. *Liberal Düşünce Dergisi*, 71, 65-79.

Lambert, R. D., "International education and international competence in the United States", *European Journal of Education*, Sayı 28, No. 3, 1993, s. 309-325.

Leeds-Hurwitz, W., (1990), *Notes in the History of Intercultural communication: The Foreign Service Institute and the Mandate for Intercultural Training*, Oxford, Taylor&Francis Group.

Lenz, P., & Berthele, R. (2010). *Prise en compte des compétences plurilingue et interculturelle dans l'évaluation*. In Conseil de l'Europe

Lippmann, W. (1998). *Public Opinion*. NewBrunswick: TransactionPublishers.

Lixian, J. ve Cortazzi, M. (1998). *Language Learning in Intercultural Perspective- Approaches Through Drama And Ethnography*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Logan, S., Steel, Z. ve Hunt, C. (2015). Investigating The Effect of Anxiety, Uncertainty and Ethnocentrism on Willingness to Interact in an Intercultural Communication, *Journal of Cross-Cultural Psychology*, Vol: 46 issue: 1, 39-52.
- Logie, N. (2004). Yabancı Dil Öğretiminde Kültürel Becerinin Oluşturulmasının Önemi ve Budunbilimsel Boyut. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi* Sayı 1 (2004), 173-180 Erişim: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/93023>
- Martin, J.N., Nakayama, T.K., (2010), *Intercultural Communication In Contexts*, New York, McGraw-Hill.
- MEB, (2017). <http://www.meb.gov.tr/belirli-gun-ve-haftalar-cizelgesi/duyuru/11814>
- MEB , (2017). <http://www.mevzuat.gov.tr/>
- Mejuyev, V. (1987). *Kültür ve Tarih*. (S. H. Yokova, Çev.). Ankara: Başak Yayınları.
- Memiş,E.(2003).*Türk Kültür Tarihi*,Ankara:ÇizgiKitabevi.
- Meriç, C. (2013), *Kültürden İrfana*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Miyasoğlu, M. (1999). *Kültür Hayatımız*, Ankara: Akçağ Yayınları
- Neuner, G., (1995), *Methodik und Methoden*, Überblick, Berlin, Bausch.
- Novinger, T., (2001), *Intercultural Communication: A Practical Guide*, Texas, *University of Texas Press*.
- Nuttall, C. (1996). *Teaching Reading Skills in a Foreign Language*. Oxford: MacmillanHeinemann.
- Oğuz, E.S. (2011). Toplum Bilimlerinde Kültür Kavramı, *Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt:28, Sayı:2, s.237
- Oğuz, M. Ö. “Terim Olarak Somut Olmayan Kültürel Miras”. *Millî Folklor*, 25 (100), 2013: 5–13.
- Oğuz, M. Ö. *Somut Olmayan Kültürel Miras Nedir?* Ankara, Geleneksel Yay. 2009.

Okur, A. (2013). , Millî Kültür ve Folklorun Türkçe Ders Kitapları Aracılığıyla Aktarımı *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı, 6/11, s.877-904.

Pehlivan, F. (2007). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültürlerarası Etkileşim Odaklı Yaklaşım Uyarınca Metin Çalışmaları. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.

Polat, T. (1990) Kültürlerarası Bildirişimde Etkin Bir Süreç: Yabancı Dilde Okuma-Anlama. *Alman Dili ve Edebiyatı Dergisi* VII, 69-90.

Leedy, P. D. ve Ormrod, J.E ve Johnson, L.R (2014). *Pratik araştırma: Planlama ve tasarım*, Pearson Education.

Puren, C (2004) . L'evolution Historique Des Approches En Didactique Des Langues-Cultures ou Comment Faire L'unité Des Unités Didactiques. *Congrès Annuel de l'Association pour la Diffusion de l'Allemand en France (ADEAF)*, École Supérieure de Commerce de Clermont-Ferrand, 2-3 Novembre 2004, France. (2004).

Erişim: https://www.tesol-france.org/uploaded_files/files/OJ-Puren05.pdf

Reed, R. B. (2004). Anxiety and Uncertainty Management in Intercultural Communication, *İletişim Kuramları ve Dünya Görüşü Dersi Notları*. Spring Arbor Üniversitesi. <http://rbreed.com/essays/com504-07-reed-theory.pdf> Erişim: 01.11.2020

Robbins, A. *Sınırsız Güç*, Çev: Mehmet Değirmenci, İstanbul, İnkılap Kitapevi Yayını, 1993.

Robbins, A. *İçindeki Devi Uyandır*, Çev: Belkıs Çorakçı (Dişbudak), İstanbul, İnkılap Kitapevi Yayını, 1995.

Sapir, E. (1967). *Language* (Çev. Başkan Özcan) . *Linguistik Metodu*. İstanbul : Çağlayan Kitabevi.

Schneider, G. (2004): Avrupa Konseyi Yabancı Dil Ortak Kriterleri *Avrupa Birleşiyor. 1. Uluslararası Almanca Eğitim Kongresi*, Avrupa Koleji, İstanbul,45-47

Tapan, N.. (1990) Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretiminde Kültür Bağlamının Değerlendirilmesi. *Alman Dili ve Edebiyatı Dergisi* VII, 55-68.

Tapan, N.. (1995) Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretiminde Yeni Bir Yöneliş: Kültürlerarası-Bildirişim Odaklı Yaklaşım. *Alman Dili Ve Edebiyatı Dergisi* XI, 149-167.

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı <https://teftis.ktb.gov.tr/TR-264414/somut-olmayan-kulturel-mirasin-korunmasi-sozlesmesi.html> (Erişim Tarihi 30.11.2020)

Tercanlıoğlu, L. *Linguistics for TEFL Students*, Multilingual, İstanbul, 2000.

Tezcan, M (2011). *Sosyolojiye Giriş*. Anı Yayıncılık, Ankara

Tomalin, B., & Stempleski, S. (1993). *Cultural awareness*. Oxford: Oxford University Press.

Turhan, M. (2002). *Kültür Değişimleri*. İstanbul: Çamlıca Yayınları.

Sarıtaş, S. (2007). “Maddi Kültür ve El Sanatlarına Yansımaları”, 38. *ICANAS Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi*, Ankara, s. 1121.

Sarıtaş, S. Halk Nesneleri. *Millî Folklor*, 28 (110): 125-139, 2016.

Uluç, N. (2003).“Anlaşılmaz”olan aslında kim? *Pivolka*, 2(9), 3-4.

Erişim tarihi: 23 Kasım 2020 <http://elyad.baskent.edu.tr/pivolka/pivolka09.pdf>

UNESCO (1982). Mexico City Declaration on Cultural Policies. UNESCO Web sitesinden erişildi: <http://portal.unesco.org/culture/en/>

UNESCO (2001). Universal Declaration on Cultural Diversity. <http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001271/127160m.pdf>

ÜLKER, N. (2007), Hitit Ders Kitapları Örneğinde Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarımı Sürecine Çözümleyici ve Değerlendirici Bir Bakış, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü* İstanbul.

Ülper, H. Y., & Uzun, L. T. D. *Bilisel Süreç Modeline Göre Hazırlanan Yazma Öğretimi Programının Öğrenci Başarısına Etkisi* (Doctoral Dissertation, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dilbilim (Türkçenin Eğitimi Ve Öğretimi Anabilim Dalı)).

Williams, R. (2005). *Anahtar Sözcükler: Kültür ve Toplumun Sözvarlığı*. (S. Kılıç, Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları. (Orijinali 1976'da yayımlanmıştır).

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yücel, M.S., (2006) Avrupa Ortak Başvuru Metni - Avrupa Dil Portföyü Eleştirel Bir Yaklaşım, *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 8: Sayı 1 110-122

ARAŞTIRMAYA KONU OLAN KİTAPLARIN KÜNYESİ

Kurt, C., Aygün,N.,Leblebici, E.,Coşkun,Ö. (2020), *Yeni Hitit Dil Öğrenim Seti I*, AÜ TÖMER Yay., Ankara, 2020

Bölükbaş F., Gedik E., Gönültaş G., Keskin Funda, Özenç F., UTKU H., Rey G., Şimşek i., Sarı S., Yusufoglu S., *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı*, Kültür Sanat Basımevi, İstanbul, 2020.

Temur, N., Kurt, M., Yüce, S., Mehmet, G., Gökalp, Ş., Uluğlar, B., Korkut, Ö., Çevik, M., Kanmaz, E., Hımmım, E., Yeşilyurt, Ş., Bulduk, H., Kaplan, H., Özden, S., Kümüştas, N., Haykır, T., İşcanoğlu, İ., Bakan, H., Koçak, S., Güven, D., Keskin, F., Bağrıaçık Z., *Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı*, Özyurt Matbaacılık, Ankara, 2020.

Gültekin,İ., Kalfa,M., Mete,F., Atabey,İ., Eryiğit, A., Kılıç, U., *Yedi İklim A1 Ders Kitabı*, Başak Matbaacılık, Ankara,2020.

EKLER

EK 1: Byramm tarafından oluşturulan Dybiec tarafından güncellenen Kültürel İçerik Kontrol Listesi

94 JOANNA DYBIEC

Focus on cultural content	<i>Focus on Adv. Engl. CAE</i> (O'Connell) Longman C1 1999	<i>English File Upper-Int.</i> (Oxenden, Latham-Koenig) Oxford B2 2001	<i>Upstream Advanced</i> (Evans, Edwards) Express Pbl C1 2003	<i>Berliner Platz</i> (Lemcke, Rohrmann, Scherling) Langenscheidt A1 2003
▪ cultural differentiation	1	1	---	---
▪ social identity and social groups				
▫ social class	---	---	1	1
▫ regional identity	1	---	---	1
▫ ethnic minority	---	---	---	---
▪ values and beliefs (civic, moral, religious)	---	---	---	---
▪ behavior				
▫ daily routines	---	---	---	3
▫ leisure	3	3	3	2
▪ social and political institutions (state institutions, health care, law and order, social security, local government)	---	1	---	1
▪ socialization and the life cycle				
▫ families	---	---	1	---
▫ relationships	2	2	1	1
▫ schools	---	---	2	---
▫ employment	---	1	2	3
▫ rites of passage	---	---	1	---
▪ uncomfortable social realities (unemployment, poverty, racism)	---	---	1	---
▪ national history (historical and contemporary events and figures seen as relevant for national identity)	---	1	1	---
▪ national geography (geographic factors seen as being significant by members)	---	---	---	1
▪ popular culture (icons, trends)	1	3	3	---
▪ stereotypes and national identity, points of view (what is typical, symbols of national stereotypes)	---	2	---	---

Fig. 2. Checklist for cultural content

EK 2: Kontrol Listesi için alınan uzman görüşleri

KONTROL LİSTESİ UZMAN GÖRÜŞ FORMU

Değerli Uzman,

"Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yeni Başlayanlar İçin Hazırlanmış Ders Kitaplarının Kültürlerarası İletişim Ve Anlayış Bağlamında İncelenmesi" başlıklı tez çalışmada kullanılmak üzere görüşünüzü iletmiş olmaktadır. Tez çalışmada incelenmek üzere belirlenen ders kitaplarını inceleyebilmek adına Byrman'ın 1993 yılında ortaya koyduğu ve Dybsac'ın 2005 yılında güncellediği Kültürel İçerik Kontrol Listesi'ne dil ötesi araçlar unsuru da eklenmiştir. Ölçeğin son şekli aşağıdaki gibidir. Ölçeğin tez çalışmada kullanılabilirliği ile ilgili görüşünüz oldukça önemlidir.

Katılımınız için teşekkürler.

Araştırmacı Ecce Zehra POLAT

Kültürel İçerik Kontrol Listesi

Kültürel Farklılaşma	aile hayatı, sosyal hayat, kıyafetler, yeme - içme kültürü, görgü kuralları, sanatlar ve estetik zevk (gösteri ve el sanatları)
Sosyal Kimlik ve Sosyal Gruplar	aile yapısı, cinsiyetler ve cinsiyetlere karşı tutum, farklı yaş gruplarının birbiriyle olan ilişkileri, benzer yaş gruplarının birbiriyle olan ilişkileri, politik gruplar, dini gruplar, sosyal sınıflar, mesleki değerler ve meslek grupları
Değerler ve İnançlar	sivil, ahlaki, dini tutumlar
Davranışlar	günlük rutinler, boş zaman aktiviteleri
Sosyal ve Politik Kurumlar	devlet kurumları, sağlık hizmetleri, hukuk ve düzen, sosyal güvenlik, yerel yönetim
Sosyalleşme ve Yaşam Dünyası	düğünler, cenazeler, törenler, festivaller, toplantılar (sergi, açılış, kokteyl...), dini bayramlar, milli bayramlar, hediyeleşme, giysiler, kıyafetler, doğrudanlık

Ulusal Tarih	ulusal kimliğe uygun görülen tarihi ve güncel olaylar ve figürler
Ulusal Coğrafya	önemli görülen coğrafi faktörler
Popüler Kültür	simgeler, trendler
Stereotipler, Bakış Açıları	tipik olan, ulusal stereotiplerin sembolleri
Rahatsız Edici Sosyal Gerçekler	işsizlik, yoksulluk, yozlaşma
Dil Ötesi Araçlar	beden dili, işaretler, bütünsel araçlar, resim – fotoğraf, çizim, tablo, grafik

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yeni Başlayanlar İçin Hazırlanmış Ders Kitaplarının Kültürlerarası İletişim Ve Anlayış Bağlamında İncelenmesi" başlıklı tez çalışmada kullanılmak üzere Kültürel İçerik Kontrol Listesi uygundur/uygun değildir.

Yesim Oğuz

KONTROL LİSTESİ UZMAN GÖRÜŞ FORMU

Değerli Uzman,

"Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yeni Başlayanlar İçin Hazırlanmış Ders Kitaplarının Kültürlerarası İletişim Ve Anlayış Bağlamında İncelenmesi" başlıklı tez çalışmada kullanılmak üzere görüntünüz ihtiyacı duyulmaktadır. Tez çalışmada incelenmek üzere belirlenen ders kitaplarını inceleyebilmek adına Bynan'ın 1993 yılında ortaya koyduğu ve Dybicz'in 2005 yılında güncellediği Kültürel İçerik Kontrol Listesi'ne dil ötesi araçlar unsuru da eklenmiştir. Örneğin son şekli aşağıdaki gibidir. Örneğin tez çalışmada kullanılabilirliği ile ilgili görüntünüz oldukça önemlidir.

Katılmamız için teşekkürler.

Araştırmacı Ece Zehra POLAT

Kültürel İçerik Kontrol Listesi

Kültürel Farklılaşma

aile hayatı, sosyal hayat, kıyafetler, yerne- içme kültürü, görgü kuralları, sanatsal ve estetik zevk (gösteri ve el sanatları)

Sosyal Kimlik ve Sosyal Gruplar

aile yapısı, cinsiyetler ve cinsiyetlere karşı tutum, farklı yaş gruplarının birbiriyle olan ilişkileri, benzer yaş gruplarının birbiriyle olan ilişkileri, politik gruplar, dini gruplar, sosyal sınıflar, mesleki değerler ve meslek grupları

Değerler ve İnançlar

sivil, ahlaki, dini tutumlar

Davranışlar

günlük rutinler, boş zaman aktiviteleri

Sosyal ve Politik Kurumlar

devlet kurumları, sağlık hizmetleri, hukuk ve düzen, sosyal güvenlik, yerel yönetim

Sosyalleşme ve Yaşam Dünyası

düğünler, cenazeler, törenler, festivaller, toplantılar (sergi, açılış, kokteyl...) dini bayramlar, millî bayramlar, hediyeleşme, giyimler, ikramlar, duygudaşlık

Ulusal Tarih

ulusal kimliğe uygun görülen tarihi ve güncel olaylar ve figürler

Ulusal Coğrafya

önemli görülen coğrafi faktörler

Popüler Kültür

simgeler, trendler

Stereotipler, Bakış Açıları

tipik olan, ulusal stereotiplerin sembolleri

Rahatsız Edici Sosyal Gerçekler

ipizlik, ekçilik, yoksulluk, zehalık

Dil Ötesi Araçlar

beden dili, işaretler, birtimsel araçlar, resim – fotoğraf, çizim, tablo, grafik

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yeni Başlayanlar İçin Hazırlanmış Ders Kitaplarının Kültürlerarası İletişim Ve Anlayış Bağlamında İncelenmesi" başlıklı tez çalışmada kullanılmak üzere Kültürel İçerik Kontrol Listesi uygundur/uygun değildir.

Levent Turgut

KONTROL LİSTESİ UZMAN GÖRÜŞ FORMU

Değerli Uzman,

"Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yeni Başlayanlar İçin Hazırlanmış Ders Kitaplarının Kültürlerarası İletişim Ve Anlayış Bağlamında İncelenmesi" başlıklı tez çalışmada kullanılmak üzere görüntüleme ihtiyacı duyulmaktadır. Tez çalışmada incelenmek üzere belirlenen ders kitaplarını inceleyebilmek adına Bynen'in 1993 yılında ortaya koyduğu VE Dybwid'in 2005 yılında güncellediği Kültürel İçerik Kontrol Listesi'ne dil ötesi araçlar unsuru da eklenmiştir. Ölçeğin son şekli aşağıdaki gibidir. Ölçeğin tez çalışmada kullanılabilirliği ile ilgili görüntüleme oldukça önemlidir.

Katılımınız için teşekkürler.

Anaştırmacı Ece Zehra POLAT

Kültürel İçerik Kontrol Listesi

Kültürel Farklılaşma	aile hayatı, sosyal hayat, kıyafetler, yeme-içme kültürü, görgü kuralları, sanatsal ve estetik zevk (gösteri ve el sanatları)
Sosyal Kimlik ve Sosyal Gruplar	aile yapısı, cinsiyetler ve cinsiyetlere karşı tutum, farklı yaş gruplarının birbiriyle olan ilişkileri, benzer yaş gruplarının birbiriyle olan ilişkileri, politik gruplar, dini gruplar, sosyal sınıflar, mesleki değerler ve meslek grupları
Değerler ve İnançlar	sivil, ahlaki, dini tutumlar
Davranışlar	günlük rutinler, boş zaman aktiviteleri
Sosyal ve Politik Kurumlar	devlet kurumları, sağlık hizmetleri, hukuk ve düzen, sosyal güvenlik, yerel yönetim
Sosyalleşme ve Yaşam Döngüsü	düğünler, cenazeler, törenler, festivaller, toplantılar (sergi, açık, kokteyl...), dini bayramlar, milli bayramlar, hediyeleşme, giyimler, ikramlar, duygusallık

Ulusal Tarih

ulusal kimliğe uygun görülen tarihi ve güncel olaylar ve figürler

Ulusal Coğrafya

önemli görülen coğrafi faktörler

Popüler Kültür

simgeler, trendler

Stereotipler, Bakış Açıları

tipik olan, ulusal stereotiplerin sembolleri

Rahatsız Edici Sosyal Gerçekler

işsizlik, yoksulluk, yoksulluk, zorbalık

Dil Ötesi Araçlar

beden dili, işaretler, bütünsel araçlar, resim – fotoğraf, çizim, tablo, grafik

"Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yeni Başlayanlar İçin Hazırlanmış Ders Kitaplarının Kültürlerarası İletişim Ve Anlayış Bağlamında İncelenmesi" başlıklı tez çalışmada kullanılmak üzere Kültürel İçerik Kontrol Listesi uygundur/uygun değildir.

Bedia Aydoğan

KONTROL LİSTESİ UZMAN GÖRÜŞ FORMU

Değerli Uzman,

"Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yeni Başlayanlar İçin Hazırlanmış Ders Kitaplarının Kültürlerarası İletişim Ve Anlayış Bağlamında İncelenmesi" başlıklı tez çalışmada kullanılmak üzere görüşünüze ihtiyac duyulmaktadır. Tez çalışmada incelenmek üzere belirlenen ders kitaplarını inceleyebilmek adına Byrmen'in 1993 yılında ortaya koyduğu ve Dybsoc'in 2005 yılında güncellediği Kültürel İçerik Kontrol Listesi'ne dil ötesi araçlar unsuru da eklenmiştir. Ölçeğin son şekli aşağıdaki gibidir. Ölçeğin tez çalışmada kullanılabilirliği ile ilgili görüşünüze oldukça önemlidir.

Katılmamız için teşekkürler.

Araştırmacı Ece Zehra POLAT

Kültürel İçerik Kontrol Listesi

Kültürel Farklılaşma

aille hayatı, sosyal hayat, kıyafetler, yeme-içme kültürü, görgü kuralları, sanatlar ve estetik zevk (gösteri ve el sanatları)

Sosyal Kimlik ve Sosyal Gruplar

aille yapısı, cinsiyetler ve cinsiyetlere karşı tutum, farklı yaş gruplarının birbiriyle olan ilişkileri, benzer yaş gruplarının birbiriyle olan ilişkileri, politik gruplar, dini gruplar, sosyal sınıflar, mesleki değerler ve meslek grupları

Değerler ve İnançlar

sivil, ahlaki, dini tutumlar

Davranışlar

günlük rutinler, boş zaman aktiviteleri

Sosyal ve Politik Kurumlar

devlet kurumları, sağlık hizmetleri, hukuk ve düzen, sosyal güvenlik, yerel yönetim

Sosyalleşme ve Yaşam Döngüsü

düğünler, cenazeler, törenler, festivaller, toplantılar (sergi, açılış, kokteyl...), dini bayramlar, milli bayramlar, hediyeleşme, giyimler, kıyafetler, duygusallık

Ulusal Tarih

ulusal kimliğe uygun görülen tarihi ve güncel olaylar ve figürler

Ulusal Coğrafya

önemli görülen coğrafi faktörler

Popüler Kültür

simgeler, trendler

Stereotipler, Bakış Açıları

tipik olan, ulusal stereotiplerin sembolleri

Rahatsız Edici Sosyal Gerçekler

işsizlik, erkeklük, yoksulluk, zorbalık

Dil Ötesi Araçlar

beden dili, işaretler, bütünsel araçlar, resim – fotoğraf, çizelge, tablo, grafik

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yeni Başlayanlar İçin Hazırlanmış Ders Kitaplarının Kültürlerarası İletişim Ve Anlayış Bağlamında İncelenmesi" başlıklı tez çalışmada kullanılmak üzere Kültürel İçerik Kontrol Listesi uygundur/uygun değildir.

Sebnem SHOR A

KONTROL LİSTESİ UZMAN GÖRÜŞ FORMU

Değerli Uzman,

"Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yeni Başlayanlar İçin Hazırlanmış Ders Kitaplarının Kültürlerarası İletişim Ve Anlayış Bağlamında İncelenmesi" başlıklı tez çalışmasında kullanılmak üzere götüştünüzü ibtiyaa dayılmaktadır. Tez çalışmasında incelenmek üzere belirlenen ders kitaplarını inceleyebilmek adına Byram'ın 1993 yılında ortaya koyduğu VE Dybyac'ın 2005 yılında güncellediği Kültürel İçerik Kontrol Listesi'ne dil ötesi araçlar unvanu da eklenmiştir. Ölçeğin son şekli aşağıdaki gibidir. Ölçeğin tez çalışmasında kullanılabilirliği ile ilgili götüştünüz olduğaa önerisidir.

Katılmamız için teşekkürler.

Anaştırmacı Ecz Zehra POLAT

Kültürel İçerik Kontrol Listesi

Kültürel Farklılaşma

aile hayatı, sosyal hayat, kıyafetler, yeme -içme kültürü, görgü kuralları, sarısal ve estetik zevk (gösteri ve el sanatları)

Sosyal Kimlik ve Sosyal Gruplar

aile yapısı, cinsiyetler ve cinsiyetlere karşı tutum, farklı yaş gruplarının birbirleriyle olan ilişkileri, benzer yaş gruplarının birbirleriyle olan ilişkileri, politik gruplar, dini gruplar, sosyal sınıflar, mesleki değerler ve meslek grupları

Değerler ve İnançlar

sivil, ahlaki, dini tutumlar

Davranışlar

günlük rutinler, boş zaman aktiviteleri

Sosyal ve Politik Kurumlar

devlet kurumları, sağlık hizmetleri, hukuk ve düzen, sosyal güvenlik, yerel yönetim

Sosyalleşme ve Yaşam Döngüsü

düğünler, cenazeler, törenler, festivaller, toplantılar (sergi, açılış, kokteyl...), dini bayramlar, milli bayramlar, hediyeleşme, giysiler, ikramlar, duygudaşlık

Ulusal Tarih

ulusal kimliğe uygun görülen tarihi ve güncel olaylar ve figürler

Ulusal Coğrafya

önemli görülen coğrafi faktörler

Popüler Kültür

simgeler, trendler

Stereotipler, Bakış Açıları

tipik olan, ulusal stereotiplerin sembolleri

Rahatsız Edici Sosyal Gerçekler

işsizlik, eşcinsellik, yoksulluk, zorbalık

Dil Ötesi Araçlar

beden dili, ünlemler, birtünel araçlar, resim – fotoğraf, çizelge, tablo, grafik

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yeni Başlayanlar İçin Hazırlanmış Ders Kitaplarının Kültürlerarası İletişim Ve Anlayış Bağlamında İncelenmesi" başlıklı tez çalışmasında kullanılmak üzere Kültürel İçerik Kontrol Listesi uygundur ~~uygunluğudur~~.

Seher Şapbm

KONTROL LİSTESİ UZMAN GÖRÜŞ FORMU

Değerli Uzman,

"Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yeni Başlayanlar İçin Hazırlanmış Ders Kitaplarının Kültürlerarası İletişim Ve Anlayış Bağlamında İncelenmesi" başlıklı tez çalışmada kullanılmak üzere gözetütürze ihtiyacı duyulmaktadır. Tez çalışmada incelenmek üzere belirlenen ders kitaplarını inceleyebilmek adına Byman'ın 1993 yılında ortaya koyduğu ve Dybacz'in 2005 yılında güncellediği Kültürel İçerik Kontrol Listesi'ne dil ötesi araçlar unsuru da eklenmiştir. Ölçeğin son şekli aşağıdaki gibidir. Ölçeğin tez çalışmada kullanılabilirliği ile ilgili gözetütürze oldukça önemlidir.

Katılımınız için teşekkürler.

Araştırmacı Ece Zehra POLAT

Kültürel İçerik Kontrol Listesi

Kültürel Farklılaşma

aile hayatı, sosyal hayat, kıyafetler, yeme-içme kültürü, görgü kuralları, sanatlar ve estetik zevk (gösteri ve el sanatları)

Sosyal Kimlik ve Sosyal Gruplar

aile yapısı, cinsiyetler ve cinsiyetlere karşı tutum, farklı yaş gruplarının birbiriyle olan ilişkileri, benzer yaş gruplarının birbiriyle olan ilişkileri, politik gruplar, dini gruplar, sosyal sınıflar, mesleki değerler ve meslek grupları

Değerler ve İnançlar

sivil, ahlaki, dini tutumlar

Davranışlar

günlük rutinler, boş zaman aktiviteleri

Sosyal ve Politik Kurumlar

devlet kurumları, sağlık hizmetleri, hukuk ve düzen, sosyal güvenlik, yerel yönetim

Sosyalleşme ve Yaşam Döngüsü

düğünler, cenazeler, törenler, festivaller, toplantılar (sergi, açılış, kokteyl...), dini bayramlar, milli bayramlar, hediyeleşme, giyimler, ikramlar, duygusallık

Ulusal Tarih

ulusal kimliğe uygun görülen tarihi ve güncel olaylar ve figürler

Ulusal Coğrafya

önemli görülen coğrafi faktörler

Popüler Kültür

simgeler, trendler

Stereotipler, Bakış Açıları

tipik olan, ulusal stereotiplerin sembolleri

Rahatsız Edici Sosyal Gerçekler

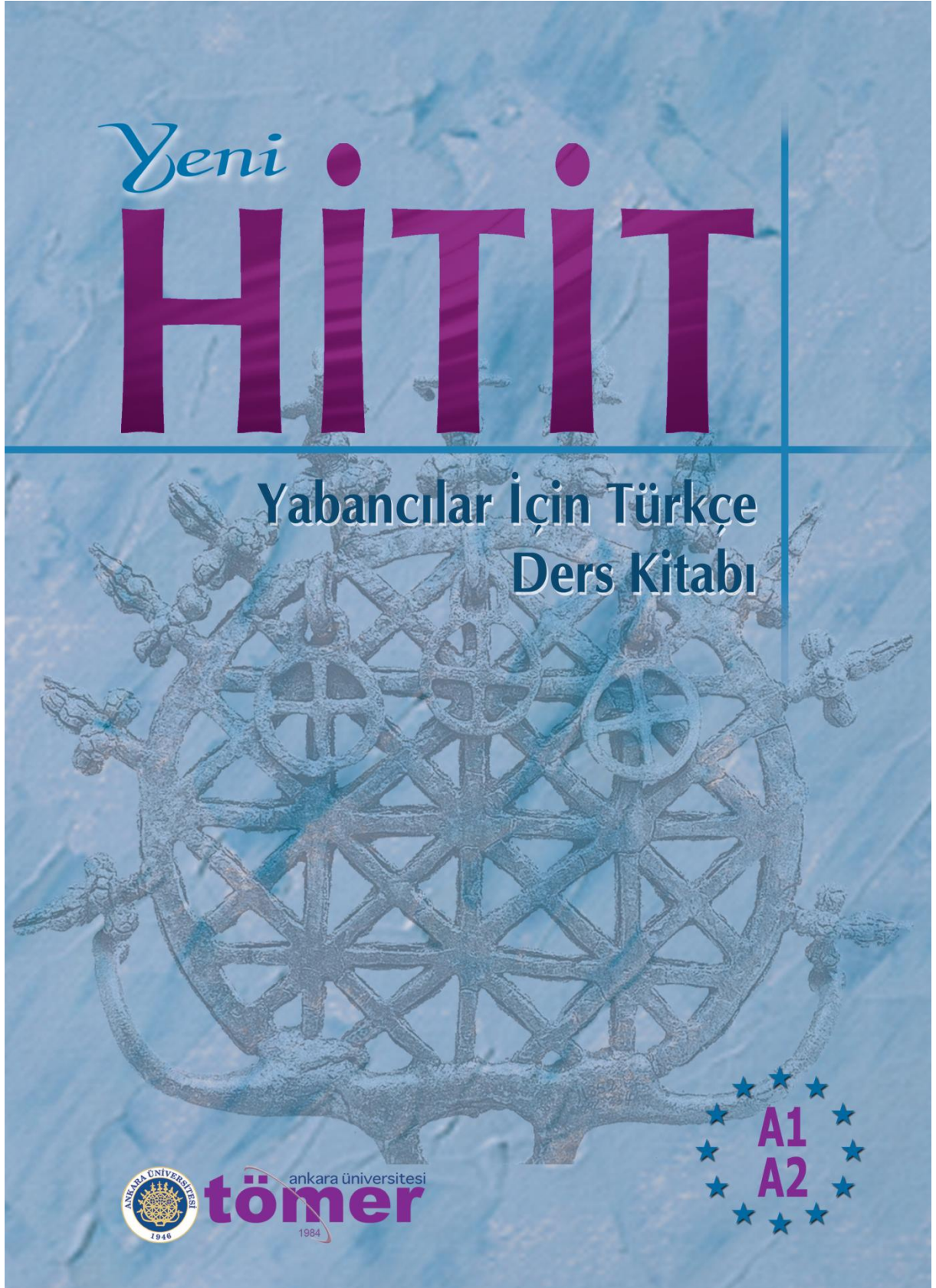
işsizlik, erkeklik, yoksulluk, zorbalık

Dil Ötesi Araçlar

beden dili, önkemler, birtünel araçlar, resim – fotoğraf, çizim, tablo, grafik

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yeni Başlayanlar İçin Hazırlanmış Ders Kitaplarının Kültürlerarası İletişim Ve Anlayış Bağlamında İncelenmesi" başlıklı tez çalışmada kullanılmak üzere Kültürel İçerik Kontrol Listesi uygundur/uygun değildir.

Ali Gıcek

Yeni Hitit I
Yabancılar İçin Türkçe
Ders Kitabı

ISBN: 978-975-482-766-8

Ankara Üniversitesi Basımevi

İnci Sok. No: 10

06510 Beşevler/ANKARA

Tel: 0 (312) 231 66 55

Basım Tarihi: Eylül, 2018

© Ankara Üniversitesi TÖMER

Editor

Prof. Dr. N. Engin UZUN

Ozlem DAĞ TARCAN

"Dilbilgisi Desteği"

Prof. Dr. N. Engin UZUN

Cemil KURT

Hazırlayanlar

Cemil KURT

E. Nurgün AYGÜN

Elif LEBLİCİ

Nimet YABACI

Ozden ALTINKAYNAK COŞKUN

Ozgül TAŞÇIOĞLU

Seyda YILMAZ İBRAHİM

Dizgi ve Grafik

Gamze KANTAŞ

Zuhal AKIN

Fotoğraflar*

Enver OZOSTON

Ozgür BOĞAZLIYANLIOĞLU

Kapakta Bulunanlar

Mesut DURSUN

Merve UZUN GÜLKAYA

Cizimler

Burcu GENÇTÖRK

Saygın ONAL

Konu Düzenlemesi

Dr. Dursun KOSE

Cemil KURT

*Bu kitapta bazı görseller, yayın hakkının saklı olduğuna dair uyarıların olmadığı, paylaşıma açık internet sitelerinden alınmıştır. Hakkın saklı alınmaması, tarafımızca bilinemeyen eser sahiplerine, Türkiye'nin yabancı dili olarak öğretilmesine bu kitapta yer aldıkları oranda yapılacak katkılardan dolayı teşekkürü bir borç bilirik.

YABANCILAR İÇİN

TÜRKÇE

A1 TEMEL DÜZEY

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
TÜRKÇE ÖĞRENİM,
ARAŞTIRMA VE UYGULAMA
MERKEZİ**

A1 (TEMEL DÜZEY) DERS KİTABI

Yayın Koordinatörü
Prof. Dr. Yaşar Aydemir

Editör
Mustafa Kurt - Nezir Temur

Hazırlayanlar

Nezir Temur, Mustafa Kurt, Sefa Yüce, Gülsün Mehmet, Şebnem Gökalp, Bilge Uluğlar, Özcan Korkut, Mehmet Çevik, Esra Kanmaz, Esra Hımmim, Şeyda Yeşilyurt, Hande Bulduk, Hasan Kaplan, Sevda Özden, Nihal Kümüştas, Tayfun Haykır, İlknur İşcanoğlu, Hande Bakan, Serhat Koçak, Derya Güven, Fatih Keskin, Ziya Bağrıaçık

© Her hakkı saklıdır.
Gazi Üniversitesi TÖMER'in yazılı izni olmadan tamamen
veya kısmen kopyalanamaz, çoğaltılamaz.

*All rights reserved. No part of the content of this
book may be reproduced without the written permission of
Gazi University TÖMER.*

GAZİ ÜNİVERSİTESİ TÖMER

Emniyet Mahallesi Abant Sokak TOKİ Blokları
(C - Blok 1. ve 2. Kat) Yenimahalle / ANKARA
Sekreterlik: (0.312) 202 83 70 - 71 Öğrenci İşleri: (0.312) 202 83 74 - 202 83 75
Kitap Satış: (0.312) 202 83 86
<http://tomer.gazi.edu.tr>
e-mail: tomer@gazi.edu.tr

14 . BASIM

Yapım
mtr medya
www.mtrmedya.com

Kapak Tasarım
Mehmet FIDANCI

2020 / ANKARA

Baskı – Cilt

Özyurt Matbaacılık İnş. Taah. San. ve Tic. Ltd. Şti.
Saray Mahallesi 123.Cadde No:2/1 Kahramankazan / ANKARA
Tel: (0 312) 384 15 36 Matbaa Sertifika No : 13385

ZENGİNLEŞTİRİLMİŞ
ETKİLEŞİMLİ
KİŞİSELLEŞTİRİLMİŞ

Yeni İstanbul

ULUSLARARASI ÖĞRENCİLER İÇİN TÜRKÇE DERS KİTABI

NEW ISTANBUL TURKISH FOR INTERNATIONAL STUDENTS COURSE BOOK

cenibook
CULTURAL AND ENGLISH INTERACTIVE BOOK

KÜLTÜR
SANAT
BASIMEVİ
●●●●

 Press
Glocal

A1

YENİ İSTANBUL ULUSLARARASI ÖĞRENCİLER İÇİN TÜRKÇE DERS KİTABI A1

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Doç. Dr. Mehmet Yalçın YILMAZ

EDİTÖRLER

Doç. Dr. Fatma BÖLÜKBAŞ

Doç. Dr. Mehmet Yalçın YILMAZ

EDİTÖR YARDIMCISI

Funda KESKİN

HAZIRLAYANLAR

Doç. Dr. Fatma BÖLÜKBAŞ

Funda KESKİN

Enver GEDİK

Hande TOKGÖZ UTKU

Gizem ÜNSAL REY

Fazilet ÖZENÇ

Gül GÖNÜLTAŞ

İrem Damla ŞİMŞEK

Seçil Alaca SARI

Sevda YUSUFOĞLU

REDAKSİYON – TASHİH

Doç. Dr. Fatma BÖLÜKBAŞ

Funda KESKİN

İrem Damla ŞİMŞEK

Seçil Alaca SARI

Sevda YUSUFOĞLU

ÇEVİRİ

Yusuf ÖZMENEKŞE

TASARIM

Şeref KOCAMAN

Baskı 2020

Kültür Sanat Basımevi

www.kulturbasim.com

www.pressglobal.com

FSEK M.71 uyarınca, bu eseri hak sahibi kişilerin yazılı izni olmaksızın çoğaltan, değiştiren, dağıtan, yayımlayan ve hukuka aykırı olarak çoğaltılan eserleri satışa arz eden, satan, ticarî amaçla satın alan kişi hakkında bir yıldan beş yıla kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunur.

According to FSEK M.71, the person who copies, changes, distributes, publishes, sells illegally produced copies, buys with a commercial purpose without the permission of the beneficiaries will be sentenced to imprisonment of one to five years or will be imposed with punitive fine.

وفقاً للمادة ٧١ من قانون FSEK، فإن الشخص الذي يضاعف، يغير، وينشر، ويبيع، ومن عرض هذا الأثر للبيع بهدف تجاري دون أخذ الأذن من أصحاب الأثر سيتم الحكم عليه بالسجن لمدة تتراوح بين سنة وخمس سنوات

YEDİ İKLİM TÜRKÇE

YUNUS EMRE
ENSTITÜSÜ

YUNUS EMRE ENSTITÜSÜ
TÜRKÇE ÖĞRETİM SETİ
DERS KİTABI

Seviye **A1**

Yedi İklim Türkçe

A1

Yayın Türü ve Basım Tarihi

Ders Kitabı
10. Baskı - Mart 2020

İmtiyaz Sahibi

Prof. Dr. Şeref ATEŞ

Editörler

Prof. Dr. Şeref ATEŞ
Doç. Dr. Mustafa BALCI
Doç. Dr. Cihan ÖZDEMİR
Dr. Erol BARIN
Dr. Şaban ÇOBANOĞLU

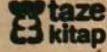
Yazarlar

Doç. Dr. İbrahim GÜLTEKİN
Doç. Dr. Mahir KALFA
Doç. Dr. Filiz METE
Dr. İbrahim ATABEY
Aydan ERYİĞİT
Uğur KILIÇ

Eğitim Tasarımı ve Redaksiyon

Selçuk DOĞAN, Kürşat ARAMAK, Özgür Can YILDIZ

Görsel Yapım

Görsel Yayın Yönetmeni: Zeynep Sevide Paksu
Görsel Yayın Danışmanı: Dr. Melike Günyüz
Sanat Yönetmeni: Sümeyye Eroğlu
Fotoğraflar: Sezer Alçinkaya
Grafik Uygulama: Rumeysa Temiz
İllustratörler: İbrahim Çiftçi, Saadet Ceylan

Basım

Başak Matbaacılık ve Tan. Hiz. Ltd. Şti.
Anadolu Bulv. Meka Plaza No:5/15 Gimat, Ankara
Tel: +90 312 397 16 17 - Faks: +90 312 397 03 07
www.basakmatbaa.com

Satış ve Dağıtım

Anafartalar Mah. Atatürk Bulvarı No: 11 Ulus-Ankara
Tel: +90 312 309 11 88 Faks: +90 312 309 16 15
www.yee.org.tr - iletisim@yee.org.tr

ISBN

978-605-82721-5-6

© 2020

Yunus Emre Enstitüsü
Bütün hakları saklıdır.

EK 4: İncelenen ders kitaplarının içindekiler sayfaları

Giriş	MERHABA	TANIŞMA	
1. ONİTE	NESNELER, İNSANLAR, YERLER	1.1 Ne? Kim? Neresi? 12 1.2 Siz Kimsiniz? 16 KOŞAÇ TÖMCEİ İhaber kipi 17 KOŞAÇ TÖMCEİ İhaber kipi devamı -İyile, -alı, -, -İyile, -İnile, -İle/ 18 1.3 Ne Var?, Ne Yok? 20 VAROLUŞ TÖMCEİ İhaber kipi var, yok 21 SIRALAMA -İlini/ 23	
2. ONİTE	GÜNLÜK HAYAT	2.1 Ne Yapıyorsunuz? 24 ŞİMDİKİ ZAMAN İlgelil -İlyor 25 2.2 Nereden Nereye? 28 DURUM İyileme, kalma, şimdil -İyile, -Öle, -Öle 29 2.3 Saatler 32 KİLELER -İyile kadar, -Öle önce, -Öle sonra 33	
3. ONİTE	YAKIN ÇEVREMİZ	3.1 Ailem ve Arkadaşlarım 36 İstek -İle, -İle, -İle -İlele, -İlele, -İle/İle 37 3.2 Evimiz ve Semtimiz 40 AD TAYLAMASI İbeltili AD-İlin AD-İle/İle 40 3.3 Şehirler 44 AD TAYLAMASI İbeltili / SIKAT TAYLAMASI AD AD-İle / SIKAT AD 45	
4. ONİTE	ZAMAN GEÇİYOR	4.1 Ne Zaman Ne Oldu? 48 GEÇMİŞ ZAMAN İbeltili -İle 49 4.2 Dünden Bugüne 52 KOŞAÇ TÖMCEİ İlişkiye kipi -İyile / -İle 52 4.3 Anılar 56 ŞİMDİKİ ZAMAN İlişkiye kipi -İlyordu / -İlyor -İle 56 ULAKAR -İlyile / -İle 56 SAĞLAĞAR/KİLELER İle / -İle 58	
5. ONİTE	ARİYET OLSUN	5.1 Ne İyilem? 60 İSTEK KİMİ -İle, -İlele, -İlele 61 5.2 Ne Alırsınız? 64 SIRATLAŞTIRMA -İle -İle 65 İSTEK KİMİ -İle 67 5.3 Dünya Mutfakları 68 KARŞILAŞTIRMA -Öle daha 69 ÖSTÜMÜK -en 69	
6. ONİTE	BORUKKASI HER YERDE	6.1 Sayın Yetkili 72 DURUM İbeltili -İle 73 6.2 Başımız Derte 76 DURUM İbeltili devamı -İle 76 6.3 Yardım İstiyorum 80 İlele -İle 81 SAĞLAĞAR -de/da 81	

İçindekiler

AZFAE	10		MERHABA	Giriş
SAYILAR	11			
ÇOĞULLUK	11			
7.1 Planınız Ne?	84		GELECEK DE BİR GÜN GELECEK	7.
GELECEK ZAMAN -İstedi-	85			
7.2 Böyle mi Olacaktı?	88			
GELECEK ZAMAN İhtiyaç kipi -İstedi / < -İstedi idi	89			
7.3 Neler Olacak?	92		RİVAYET ODAKLI.	8.
çalışır -cı	93			
ÖĞRENEK -İstedi ÖĞRENEK	93			
İstediği gibi, kadar	94			
8.1 Bir Zamanlar	96		FARKLI DÜNYALAR	9.
GEÇMİŞ ZAMAN İhtiyaç kipi -İstedi / < -İstedi	97			
KISAÇ TÜMCEZ İhtiyaç kipi -İstedi / < -İstedi	98			
8.2 Öyle miymiş?	100			
GEÇMİŞ ZAMAN İhtiyaç kipi -İstedi / < -İstedi	100		YOLCULUK	10.
GEÇMİŞ ZAMAN İhtiyaç kipi -İstedi / < -İstedi	100			
8.3 Ne Olmuydu?	104			
neşterine -ci	105			
9.1 Çok Kötü Bir Dünya	108		SAĞLIKLI BİR YAŞAM	11.
GEÇMİŞ ZAMAN -İstedi-	109			
9.2 Etkiler Marşları, Kadınlar Verileri	112			
YERLİK -İstedi / -İstedi-	112			
9.3 Raklı Zamanlar	116		MEDYA	12.
GEÇMİŞ ZAMAN İhtiyaç kipi -İstedi / < -İstedi	117			
GEÇMİŞ ZAMAN İhtiyaç kipi -İstedi / < -İstedi	117			
10.1 Tatiliniz Nasıl Geçti?	120			
SAĞLAĞAR -İstedi, bu nedenle, bu yüzden	121			
AD TANILANADİ (adlanma) ADİ-İstedi ADİ-İstedi ADİ-İstedi ADİ-İstedi	122			
10.2 Nereye Gidelim?	124			
ULAĞAR -İstedi İhtiyaç kipi / -İstedi İhtiyaç kipi	125			
10.3 Nasıl Gidelim?	128			
ULAĞAR -İstedi İhtiyaç kipi / -İstedi İhtiyaç kipi	129			
11.1 Sağlığınız İçin	132			
ULAĞAR -İstedi / -İstedi	133			
11.2 Stres Girmeyin	136			
ULAĞAR -İstedi	137			
11.3 Neyiniz Var?	140			
ULAĞAR -İstedi -İstedi	141			
12.1 Haberiniz Var mı?	144			
ADLAĞAR -İstedi -İstedi -İstedi	145			
12.2 Medya ve İnsan	148			
ADLAĞAR (İhtiyaç kipi) -İstedi -İstedi -İstedi -İstedi -İstedi	149			
12.3 Televizyonda Ne Var?	152			
DOLAYI ANLATIM (İhtiyaç kipi) -İstedi / -İstedi	153			

İÇİNDEKİLER**YABANCILAR İÇİN TÜRKÇE****A1 (TEMEL DÜZEY)**

1. BÖLÜM: MERHABA	2-3
1. Metin: Ben ve Arkadaşlarım	4
2. Metin: Ben Kimim?	10
3. Metin: O Nasıl Bir?	14
4. Metin: Evim ve Çevrem	18
2. BÖLÜM: NEREDE, NE ZAMAN, NASIL?	24-25
1. Metin: Hayat Nasıl Gidiyor?	26
2. Metin: Tadı Damağımda	32
3. Metin: Öğrenciler Alışverişte	36
4. Metin: Ben Çok Hastayım	40
3. BÖLÜM: DİKKAT!	44-45
1. Metin: Otogarda	46
2. Metin: Hastanede	50
3. Metin: Cadde ve Sokaklar	52
4. Metin: İçinde Ne Var?	56
4. BÖLÜM: TEKNİK İŞLEMLER	60-61
1. Metin: Sevgili Günlük	62
2. Metin: Kumbara Bankası	66
3. Metin: Kahve Molası	70
4. Metin: Yeni Tarife	74
5. BÖLÜM: NASIL GİDERİM?	76-77
1. Metin: Şaka	78
2. Metin: Anıtkabir Ziyareti	82
3. Metin: Hakan'ın Yurttaki İlk Günü	86
4. Metin: Kapadokya Yolu	90
6. BÖLÜM: İLETİŞİM KURUYORUM	94-95
1. Metin: Kutlama Mesajları	96
2. Metin: Çok Yaşla!	100
3. Metin: Mesajınız Var!	104
4. Metin: Güzel Bir Günün Sonunda	108
Dil Bilgisi Dizin	113
Alfabe	129

KONU		OKUMA		DİL BİLGİSİ		DİNLEME		YAZMA		KONUŞMA	
BASLANGIÇ Sayfa 7-9											
1 MERHABA Sayfa 10-28											
1	Tanışma, Selamlaşma, Dilekler	Tanışma	Türk Alfabeli	Tanışma	Tanışma	Tanışma	Tanışma	Tanışma	Tanışma	Tanışma	Tanışma
2	Alışveriş	Alışveriş	Bu-yu-o / Kim? Ne? Çeşitli etik (1-4)	Alışveriş	Alışveriş	Alışveriş	Alışveriş	Alışveriş	Alışveriş	Alışveriş	Alışveriş
3	Bu ne? O kim?	Sınıf	Soru eki (mi) / Burası nerede?	Kapalıdır?	Renkler	Eşin bölümlerini söyleme					
2 NEREDE? Sayfa 29-48											
1	Okula	Okul	Buluma durumu (DA) / Var-yok	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
2	Seyahat	Kay?	Seyahat / Kay?	Seyahat	Seyahat	Seyahat	Seyahat	Seyahat	Seyahat	Seyahat	Seyahat
3	Seyahat	Neredesin?	İsim cümleleri	Neredesin?	Neredesin?	Neredesin?	Neredesin?	Neredesin?	Neredesin?	Neredesin?	Neredesin?
4	Okula	Okul	Buluma durumu (DA) / Var-yok	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
5	Seyahat	Kay?	Seyahat / Kay?	Seyahat	Seyahat	Seyahat	Seyahat	Seyahat	Seyahat	Seyahat	Seyahat
3 NE YAPYORSUNUZ? Sayfa 49-68											
1	Bir günüm	Bir günüm	Şimdiki zaman	Bir günüm	Bir günüm	Bir günüm	Bir günüm	Bir günüm	Bir günüm	Bir günüm	Bir günüm
2	Bir zamanlarım	Sonuç Gruplar	Yönelme (YA) / Uzaklaşma (DA) durumu	Bir zamanlarım	Bir zamanlarım	Bir zamanlarım	Bir zamanlarım	Bir zamanlarım	Bir zamanlarım	Bir zamanlarım	Bir zamanlarım
3	İstanbul'da geçiyorum	Hafta Sonu Ne yapıyorsunuz?	-mak istemek	İstanbul'da geçiyorum	İstanbul'da geçiyorum	İstanbul'da geçiyorum	İstanbul'da geçiyorum	İstanbul'da geçiyorum	İstanbul'da geçiyorum	İstanbul'da geçiyorum	İstanbul'da geçiyorum
4	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
5	Seyahat	Kay?	Seyahat / Kay?	Seyahat	Seyahat	Seyahat	Seyahat	Seyahat	Seyahat	Seyahat	Seyahat
4 BENİM DÜNYAM Sayfa 67-86											
1	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
2	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
3	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
4	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
5	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
5 ZAMAN ZAMAN Sayfa 87-104											
1	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
2	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
3	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
4	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
5	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
6 ÇEVREMİZ VE BİZ Sayfa 105-121											
1	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
2	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
3	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
4	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
5	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
6	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
7	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
8	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
9	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
10	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
11	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
12	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
13	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
14	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
15	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
16	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
17	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
18	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
19	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
20	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
21	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
22	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
23	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
24	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
25	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
26	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
27	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
28	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
29	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
30	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
31	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
32	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
33	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
34	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
35	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
36	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
37	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
38	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
39	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
40	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
41	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
42	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
43	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
44	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
45	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
46	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
47	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
48	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
49	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
50	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
51	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
52	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
53	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
54	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
55	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
56	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
57	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
58	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
59	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
60	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
61	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
62	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
63	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
64	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
65	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
66	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
67	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
68	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
69	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
70	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
71	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
72	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
73	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
74	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
75	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
76	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
77	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
78	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
79	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
80	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
81	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
82	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
83	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
84	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
85	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
86	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
87	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
88	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
89	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
90	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
91	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
92	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
93	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
94	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
95	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
96	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
97	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
98	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
99	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul
100	Okula	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul	Okul

A1 İÇİNDEKİLER

YEDİ İKLİM TÜRKÇE

Tanışma	9-32	Dil Bilgisi
1 Tanışma	10	• bu, şu, o, burası, şurası, orası • mı? / değil • var / yok • Bulunma Hâli Eki • Sayılar • Karşılaşma - Selamlaşma • Çokluk Eki
2 Ailemiz	33-54	Dil Bilgisi
A) Ailem ve Ben	34	• Ayrıltma Hâli Eki • Belirtme Hâli Eki • Bulunma Hâli Eki • Yönelme Hâli Eki • -Dan önce, -Dan sonra • Emir • Şahıs Zamirleri • Şimdiki Zaman
B) Evim	39	
C) Adresim	49	

Günlük Hayat	55-76	Dil Bilgisi
3 Günlük Hayat	56	• Belirtme Hâli Eki • Zaman Zarfları • -ile -ya • -Dan önce, -Dan sonra
A) Saat Kaçta?	56	
B) Ne Kadar? Kaç Lira?	64	
C) Nerede? Ne Zaman?	70	

Çevremiz	77-96	Dil Bilgisi
4 Çevremiz	78	• İyelik Ekleri • -Dan ... -A Kadar • Gelecek Zaman
A) Bizim Sokakımız	78	
B) Ne? Nerede?	84	
C) Bir Haftalık Planımız	89	

Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma
• Tanışalım	• Adınız Ne?	• Tanıştığınıza Memnun Oldum	• Nasılsınız?
• Kahvaltı	• Öğrenci Hayatı	• İyi Günler	• Sınıfta ne/kim var? Sınıfta ne/kim yok?
• Güle Güle Sana	• Boş Odanız Var mı?	• Haydi Tanışalım	• Otel Kayıt Formu

Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma
• Ben Kimim?	• Ailemi Çok Seviyorum	• Kaç Kardeşin Var	• Siz Kimsiniz?
• Güzel Evim	• Aile Bahçede	• Sedat'ın Bir Günü	• Bir Günüm
• Evim Nerede? Nerede Oturuyorsunuz?	• Haydi Öğrenelim	• Nereden Geliyorsunuz?	• Benim Adım

Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma
• Yağmurlu Bir Gün	• Murat Dün Neler Yaptı?	• Neler Yapıyorum?	• Sınav Takvimim
• Bereket Manavı	• Derya Kuzusu	• Alışveriş Sepeti	• Sevgili Günlük
• Uzun İnce Bir Yoldayım	• Para	• Renklerin Dili	• Nerede? Ne Zaman?

Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma
• Bizim Sokakımız	• Arkadaşım Derya	• Mahallem	• Nerede Okuyorsunuz?
• Kızıl Meydanı	• Muhtarlık Nerede?	• Nerede Oturuyorsunuz?	• Pazardan Eve Kadar
• Hacı Bayram Gezisi	• Haftalık Planımız	• Alol	• Gelecek Etili Yılda Neler Olacak?

A1 İÇİNDEKİLER

YEDİ İKLİM TÜRKÇE

Meslekler	97-116	Dil Bilgisi
A) Meslekleri Tanıyalım	98	
B) Ne Olmak İstiyorsun?	105	• İsim Tanımları
C) Hobilerim	111	

Ulaşım	117-136	Dil Bilgisi
A) Yolculuk Nereye?	118	• Akı/Geli
B) Trafikte	124	• (İsmi)
C) Bugün Hava Nasıl?	128	

İletişim	137-154	Dil Bilgisi
A) Telefon	138	• A. göre, birer
B) Bilgisayar ve İnternet	144	• -Öğün deniz • sıfat: Karşı- başlama
C) Yür Yür	148	• en • sıfat: üstünlük • -Öğün beri / Dir

Tatil	155-174	Dil Bilgisi
A) Hafta Sonu	156	
B) Yaz Tatili	162	• Genel tekrar
C) Bayram	166	

Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma
• Kullandıkları Bir Fo- toğrafı	• Öğretmen Okuduğunu	• Mesleğini Tanıyalım	• Sıra Sıra Oku?
• Eserinin Mesleği	• Aile Sağlığı Merkezini de	• Ne Yapıyorlar?	• Hayalindeki Meslek
• Hobiler	• Amış Hassam	• Kuşlarda	• Benim Sayfam

Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma
• Uçakların Nasıl Geliş- ti	• Uçakta	• Uçakta	• İlk Uçuşum
• Özel Nerede?	• Ben Kimim?	• Tercihim	• Benim Kursum / Oku- lum
• Bugün Hava Nasıl?	• Sıcak ve Alışveriş Pazarında	• En Sevdiğim Pazarlık	• Harajı Merdiven, Nereye?

Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma
• Çarp Telefonu Arayınız	• Yalovun Halkıysa	• İletişim Aracıları	• Mesaj
• Bilgisayarda İletişim	• Bilgisayar Size Ne Diyor?	• İnternetin Faydaları ve Zararları	• Hangisini İstersiniz?
• Sıra Sıra Oku- rum	• Bilgisayar Size Ne Diyor?	• Hangisi Size Uygun?	• İyi ki Doğdun Fatih

Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma
• Arkadaşım	• Büyükada'da Hafta Sonu	• Hafta Sonu Nereye Gidelim?	• Hafta Sonu Planım
• Ailin Tatili	• Melike'nin Yaz Tatili Planı	• En Önemli	• Okul Gezisi
• Ramazan Bayramı	• Bayram Günü	• Bayramlarımız	• Bayram Töreni Kartı

EK 5: Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı yönergeler ve metinler arasındaki uyumsuzluğa örnekler

13 İşaretleyelim, eşleştirelim

Hobiler!

Günümüzde hayat zor. Evde, işte, çok sorun var. Trafik, kalabalık, gürültü... Günler monoton geçiyor. Evden işe, işten eve gidiyoruz. Ama daha eğlenceli yaşamak mümkün!

Ben bir doktorum. Her sabah hastaneye gidiyorum. Hastalar, raporlar, ameliyatlarda... Bütün gün çalışıyorum ama mutsuz bir insan değilim. Çünkü bir hobim var: Fotoğrafçılık! Her gün, her yerde fotoğraflar çekiyorum. Bence hobiler insana pozitif enerji veriyor, hayat daha güzel geçiyor.

Bir hobi bulmak hiç zor değil, birçok alternatif var: Resim, müzik, koleksiyonlar, antikalar...

Daha aktif bir hobi mi istiyorsunuz? Dans, spor, paraşüt, sörf, motosiklet... Mesela bir doktor arkadaşım amatör bir dağcı. Hafta sonları dağda kamp yapıyor. Bir başka arkadaşım evde bulmacalar hazırlıyor. Sizin de böyle bir hobiniz var mı?

Kendinizi Geliştirin!

1. Düzenli spor yapın ya da zaman zaman çıkın, yürüyün. Vücudunuzdaki adrenalin, sportif faaliyetlerle birlikte artıyor. Enerji harcamak ve vücudunuzu fiziksel olarak zorlamak zihninizi acıyor. Biraz hareket ve egzersiz ile problemleri daha kolay çözmek mümkün.
2. Dizi ve şov programlarını izlemek yerine kitap okuyun. Televizyona esir olmayın. İlginç bir kitap ile yeni bir maceraya başlamak, birbirinin aynı televizyon programlarından daha keyifli değil mi?
3. Olmuyor mu? Ara verin, sonra yeniden deneyin. Ya da başka bir çözüm bulun. Uzun süreli çalışmak yorucudur. Ara sıra işten birkaç dakika uzaklaşın.
4. Boş zamanlarınız için bir hobi bulun. Sadece tembellerin boş vakti yoktur. "Boş vaktim yok" sözüne inanmayın. Planlı olun ve kendinize de vakit ayırın.
5. Öncelikle ihtiyacınızı belirleyin. Mükemmel misiniz? O zaman kendinizi geliştirmeyin!
6. İlk bilgisayar da mükemmeldi fakat şimdi onu hiç kimse kullanmıyor. Zamanla her şeyin daha iyisi oluyor. "Mükemmelim" demeyin, daha iyi olun.
7. Korkularınızın üzerine gidin. Düşüncelerinizin esiri olmayın. Korku ve endişeler başarıyı engelliyor. Gereksiz korku ve endişeleri bırakın ve kendinize daha çok güvenin.
8. Büyük başarılar gerçekçi hayallerle mümkün! Hayal kurun ama gerçekçi de olun, boş hayallere kapılmayın.
9. Hedeflerinizi doğru belirleyin, doğru kararlar alın. Hedeflerinizden vazgeçmeyin.
10. Başkalarını eleştirmek sizi geliştirmiyor. Onların yanlışları için zamanınızı harcamayın. Siz sorunun değil, çözümün parçası olun. Kendi sorunlarınızla ilgilenin.

1 Yerleştirelim, yanlışı çizelim

Türkiye’de İlk Günlerim

kiralamak • öğrenmek • yapıyorum • yaşamak
ödüyorum • oluyorum

Adım İsaibel. Türkiye’ye üç ay önce geldim. Buradaki ilk günleri-
mi hiç unutmadım. Yabancı bir ülkede ilk günler çok zor geçiyor. Ev
_____, banka işlemleri, kimlik işlemleri, faturaları yatırmak,
önemli yerlerin adreslerini, telefonlarını _____ hiç kolay
olmuyor. O günlerde arkadaşlarım çok yardım etti. Çünkü Türkçe bil-
miyordum. Ama artık işlerimi kendim _____. Bu üç ay
içinde biraz Türkçe de öğrendim. Artık faturalarımı kendim
_____, doktor randevularımı kendim alıyorum. Banka ve
kredi kartımla ilgili işlemleri kendim yapıyorum. Bir kütüphaneye ya
da spor merkezine kendim üye _____. Yabancı bir ülke-
de _____ benim için eskisi kadar zor değil.

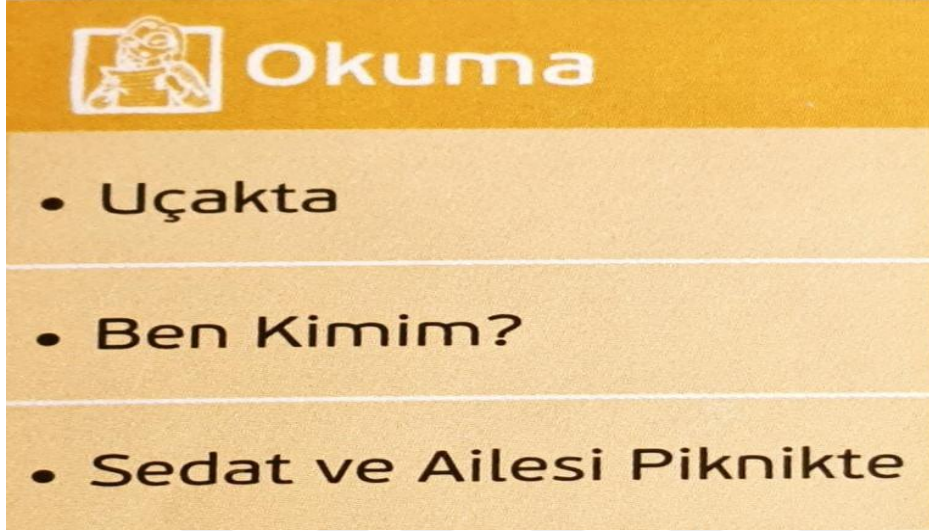
10 Yerleştirelim, yanıtlayalım

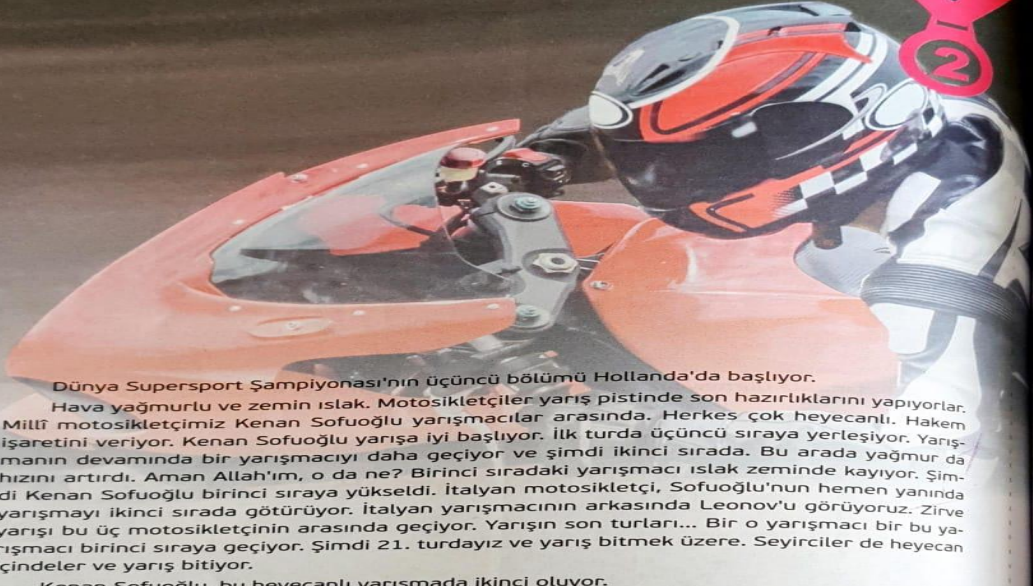
Satıcı : Günaydın efendim, hoş geldiniz. Yardım ister
misiniz? Nasıl bir kitap arıyorsunuz?
Yeşim : Arkadaşım için bir kitap almak istiyorum.
Satıcı : Arkadaşınız ne tür kitapları seviyor?
Yeşim : Genellikle tarihi kitapları okuyor.
Satıcı : Peki, o zaman size Osmanlı tarihiyle ilgili bir
kitap önereyim. Bu kitap üç ciltlik bir seridir.
Tüm Osmanlı tarihini akıcı bir dille anlatıyor. Bir
tarih kitabı ama diğerleri gibi sıkıcı değil.
Yeşim : Öyle mi, sarıyorum bu kitap arkadaşım için
çok uygun. Ama üç kitaplık bir set... Herhalde
biraz pahalıdır.
Satıcı : Çok şanslısınız. Geçen hafta bu kitabın fiyatı
farklıydı. Bu hafta indirimde. Yüzde 40 indirim
yaptık.
Yeşim : Gerçekten mi. Çok iyi. Ben kendim için de bir
kitap almak istiyorum. Bu ayın ‘çok satan’ı
hangi kitap?

Satıcı : Bu ay, şu polisiye roman çok satıyor.
Okuyucular bu kitabı çok beğeniyorlar.
Yeşim : Kitabın konusu ne?
Satıcı : Kitap bir polis şefinin ve ailesinin hayatını
anlatıyor. Olay İngiltere’de geçiyor. Hüzünlü bir
hikaye.
Yeşim : Hüzünlü hikayeleri sevmiyorum. Bu günlerde
kendim de hüzünlüyüm. Başka bir öneriniz var
mı?
Satıcı : O zaman size şu kitabı tavsiye ediyorum. Bu
kitap çok mutlu bir aşk hikayesini anlatıyor.
Yeşim : Tamam çok iyi, ben de bunu alayım. Lütfen
hediye paketi yapın.
Satıcı : Tabi...Buyrun paketleriniz.
Yeşim : Çok teşekkür ederim, iyi günler.

EK 6 Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Eğitim Seti Ders Kitabı içindekiler ve metinler arasındaki uyumsuzluğa örnekler

5. Okuyalım, cevaplayalım.
Hızlı Adem

Dünya Supersport Şampiyonası'nın üçüncü bölümü Hollanda'da başlıyor. Hava yağmurlu ve zemin ıslak. Motosikletçiler yarış pistinde son hazırlıklarını yapıyorlar. Millî motosikletçimiz Kenan Sofuoğlu yarışmacılar arasında. Herkes çok heyecanlı. Hakem işaretini veriyor. Kenan Sofuoğlu yarışa iyi başlıyor. İlk turda üçüncü sıraya yerleşiyor. Yarışmanın devamında bir yarışmacıyı daha geçiyor ve şimdi ikinci sırada. Bu arada yağmur da hızını artırdı. Aman Allah'ım, o da ne? Birinci sıradaki yarışmacı ıslak zeminde kayıyor. Şimdi Kenan Sofuoğlu birinci sıraya yükseldi. İtalyan motosikletçi, Sofuoğlu'nun hemen yanında yarışmayı ikinci sırada götürüyor. İtalyan yarışmacının arkasında Leonov'u görüyoruz. Zirve yarışı bu üç motosikletçinin arasında geçiyor. Yarışın son turları... Bir o yarışmacı bir bu yarışmacı birinci sıraya geçiyor. Şimdi 21. turdayız ve yarış bitmek üzere. Seyirciler de heyecan içindeler ve yarış bitiyor.

Kenan Sofuoğlu, bu heyecanlı yarışmada ikinci oluyor.

1. Yarışma nerede yapılıyor?
2. Yarışmada hava ve zemin şartları nasıl?
3. Kenan Sofuoğlu, ilk turda kaçınıcı oluyor?
4. Kenan Sofuoğlu, birinci sıraya nasıl geçiyor?
5. Kenan Sofuoğlu, yarışmada kaçınıcı oluyor?

126 Ünite 6 • Ulaşım

Okuma

- “Alo”nun Hikâyesi
- Bilgisayar Size Ne Diyor?
- Bilgisayar Size Ne Diyor?

4. Okuyalım.
En Ucuz Uçak Bileti

Sekreter Altınkanat Havayolları, buyurun!

Filiz Hanım İyi günler. Ben İstanbul'dan arıyorum.

Sekreter Buyurun efendim.

Filiz Hanım Oğlum, Ankara'dan İstanbul'a uçakla gelmek istiyor. Boş yeriniz var mı?

Sekreter Tabii efendim, boş yerimiz var.

Filiz Hanım Sizde bilet fiyatları ucuz mu?

Sekreter Şu anda bizden daha ucuz uçak bileti yoktur.

Filiz Hanım Ben, en ucuz uçak biletini arıyorum.

Sekreter Hanımefendi, bizim biletlerimiz bazı otobüs biletlerinden daha ucuz.

Filiz Hanım Öyle mi? Biletin fiyatını hâlâ söylemediniz.

Sekreter Söyleyeceğim efendim, oğlunuz kaç yaşında?

Filiz Hanım On sekiz yaşında.

Sekreter Öğrenci, değil mi?

Filiz Hanım Evet, üniversitede...

Sekreter (dıt, dıt, dıt) Eyvah! Konuşma kesildi.

Beş dakika sonra

Filiz Hanım Alo, biraz önce konuşmamız kesildi. Telefonumun şarjı bitti.

Sekreter Evet, hatırladım. Oğlunuz öğrenciydi, değil mi?

Filiz Hanım Evet, üniversite öğrencisi.

Sekreter Ankara-İstanbul uçak bileti, öğrenci indirimi ile beraber 60 lira.

Filiz Hanım Gidiş-dönüş kaç lira?

Sekreter Gidiş-dönüş 100 lira.

Filiz Hanım Teşekkür ederim. Ben, sizi tekrar arayacağım.

Sekreter Size İstanbul'daki telefon numaramızı vereyim. O numaradan arayabilirsiniz.

Filiz Hanım İyi olur, teşekkür ederim.

Sekreter Yazıyor musunuz?

Filiz Hanım Bir dakika! Bir kalem bulayım.

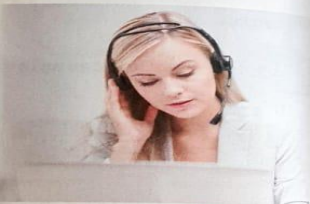
Sekreter Bekliyorum efendim.

Filiz Hanım Tamam, yazıyorum.

Sekreter 0 819 998 65 77.

Filiz Hanım Çok teşekkür ederim. İyi günler.

Sekreter Biz teşekkür ederiz hanımefendi. İyi günler.

140 Ünite 7 • İletişim

Okuma

- Arkadaşım Derya
- Muhtarlık Nerede?
- Haftalık Planımız

Okuyalım, cevaplayalım, konuşalım. Öğrenci Hayatı

Zehra
Elida
Zehra
Elida
Zehra
Elida
Zehra
Elida
Zehra
Elida

Merhaba. Benim adım Zehra.
Merhaba Zehra. Benim adım Elida.
Elida, nerelisin?
Ben Romanyalıyım. Ankara'da öğrenciyim.
Ben de Ankaralıyım. Nerede öğrencisin?
Ankara Üniversitesinde öğrenciyim.
Ben de Ankara Üniversitesinde öğrenciyim. Tanıştığımıza memnun oldum.
Ben de memnun oldum.
Görüşmek üzere. İyi günler.
İyi günler.

1. Elida nereli?
Elida,
2. Elida nerede öğrenci?
Elida,
3. Zehra nereli?
Zehra,
4. Zehra öğrenci mi?
Evet,

5. Tamamlayalım, karşılıklı konuşalım. İyi Günler

- İyi günler.
- Görüşmek üzere.
- Hoşça kal.

Serdar İyi günler Nergis.
Nergis Serdar.
..... ?
Serdar, iyiyim.
Sen nasılsın?
Nergis Teşekkür ederim, ben de
Serdar Arkadaşın kim?
Nergis Bu Azra. O Bosna Hersekli.
Serdar Hoş geldiniz. Ben de Serdar.
Nergis Azra İstanbul Üniversitesinde
Serdar Tanıştığımıza
Azra. Ben de memnun oldum.
Serdar: Hoşça kalın kızlar. Görüşmek üzere.
Nergis, güle güle.

6. Okuyalım. Günaydın

- Sınıfta kim var?
- Sınıfta kim yok?

Öğretmen Günaydın arkadaşlar.
Öğrenciler Günaydın öğretmenim.
Öğretmen Nasılsınız?
Öğrenciler Teşekkür ederiz öğretmenim.
Öğretmen İyiyiz. Siz nasılsınız?
Öğretmen Teşekkür ederim. Ben de iyiyim.
Öğrenciler Bugün kim yok?
Öğretmen Herkes burada.

EK 7: Tez çalışmasında incelenecek metin seçimi için uzman görüşleri

METİN DEĞERLENDİRME FORMU

Değerli Uzman,

"Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yeni Başlayanlar İçin Hazırlanmış Ders Kitaplarının Kültürlerarası İletişim Ve Anlayış Bağlamında İncelenmesi" başlıklı tez çalışmamda kullandığım üzere görüşünüze ihtiyac duyulmaktadır. Tez çalışmamda incelenmek üzere belirlenen ders kitabi *çizimdeki tabloya, yörnergeler ve ekteki içerikler* bağlamında tartışılmadığı için incelenmeye alınacak okuma metinleri araştırmacı tarafından seçilmiştir. Seçilen etkinliklerin okuma metni olup olmadığının ölçmek için hazırlanan bu ankete katılarak görüş bildirmenizi önemle rica ederim. Katılımınız için teşekkürler.

Araştırmacı Ece Zehra POLAT

Ankara Üniversitesi TÖMER Yeni Hiss Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı - A1

METİNİN İSİMİ	YERLEŞİMİN ÖZELLİKLERİ	YERLEŞİMİN ÖZELLİKLERİ
1. Maviye'de	☒	☐
2. Halkın	☒	☐
3. Çarşama'da	☒	☐
4. Okuyucu'nun	☒	☐
5. Okuyucu'nun	☒	☐
6. Kızı ve Babası'nın	☒	☐
7. Ziraatçı	☒	☐
8. Aile'nin	☒	☐
9. Aile'nin	☒	☐
10. Okuyucu'nun	☒	☐
11. Okuyucu'nun	☒	☐
12. Aile'nin	☒	☐
13. Aile'nin	☒	☐
14. Okuyucu'nun	☒	☐
15. Çarşama'da	☒	☐
16. Maviye'de	☒	☐
17. Okuyucu'nun	☒	☐
18. Okuyucu'nun	☒	☐
19. Okuyucu'nun	☒	☐
20. Okuyucu'nun	☒	☐
21. Okuyucu'nun	☒	☐
22. Okuyucu'nun	☒	☐
23. Okuyucu'nun	☒	☐
24. Okuyucu'nun	☒	☐
25. Okuyucu'nun	☒	☐

Zeynep TUNGER

METİN DEĞERLENDİRME FORMU

Değerli Uzman,

"Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yeni Başlayanlar İçin Hazırlanmış Ders Kitaplarının Kültürlerarası İletişim Ve Anlayış Bağlamında İncelenmesi" başlıklı tez çalışmamda kullandığım üzere görüşünüze ihtiyac duyulmaktadır. Tez çalışmamda incelenmek üzere belirlenen ders kitabi *çizimdeki tabloya, yörnergeler ve ekteki içerikler* bağlamında tartışılmadığı için incelenmeye alınacak okuma metinleri araştırmacı tarafından seçilmiştir. Seçilen etkinliklerin okuma metni olup olmadığının ölçmek için hazırlanan bu ankete katılarak görüş bildirmenizi önemle rica ederim. Katılımınız için teşekkürler.

Araştırmacı Ece Zehra POLAT

Yunus Emre Enstitüsü Yabancı Dil Türkçe Ders Kitabı - A1

METİNİN İSİMİ	YERLEŞİMİN ÖZELLİKLERİ	YERLEŞİMİN ÖZELLİKLERİ
1. Okuyucu'nun	☒	☐
2. Okuyucu'nun	☒	☐
3. Okuyucu'nun	☒	☐
4. Okuyucu'nun	☒	☐
5. Okuyucu'nun	☒	☐
6. Okuyucu'nun	☒	☐
7. Okuyucu'nun	☒	☐
8. Okuyucu'nun	☒	☐
9. Okuyucu'nun	☒	☐
10. Okuyucu'nun	☒	☐
11. Okuyucu'nun	☒	☐
12. Okuyucu'nun	☒	☐
13. Okuyucu'nun	☒	☐
14. Okuyucu'nun	☒	☐
15. Okuyucu'nun	☒	☐
16. Okuyucu'nun	☒	☐
17. Okuyucu'nun	☒	☐
18. Okuyucu'nun	☒	☐
19. Okuyucu'nun	☒	☐
20. Okuyucu'nun	☒	☐
21. Okuyucu'nun	☒	☐
22. Okuyucu'nun	☒	☐
23. Okuyucu'nun	☒	☐
24. Okuyucu'nun	☒	☐
25. Okuyucu'nun	☒	☐

Zeynep TUNGER

METİN DEĞERLENDİRME FORMU

Değerli Uzman,

"Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yeni Başlayanlar İçin Hazırlanmış Ders Kitaplarının Kültürlerarası İletişim Ve Anlayış Bağlamında İncelenmesi" başlıklı tez çalışmamda kullandığım üzere görüşünüze ihtiyac duyulmaktadır. Tez çalışmamda incelenmek üzere belirlenen ders kitabi *çizimdeki tabloya, yörnergeler ve ekteki içerikler* bağlamında tartışılmadığı için incelenmeye alınacak okuma metinleri araştırmacı tarafından seçilmiştir. Seçilen etkinliklerin okuma metni olup olmadığının ölçmek için hazırlanan bu ankete katılarak görüş bildirmenizi önemle rica ederim. Katılımınız için teşekkürler.

Araştırmacı Ece Zehra POLAT

Yunus Emre Enstitüsü Yabancı Dil Türkçe Ders Kitabı - A1

METİNİN İSİMİ	YERLEŞİMİN ÖZELLİKLERİ	YERLEŞİMİN ÖZELLİKLERİ
26. Okuyucu'nun	☒	☐
27. Okuyucu'nun	☒	☐
28. Okuyucu'nun	☒	☐
29. Okuyucu'nun	☒	☐
30. Okuyucu'nun	☒	☐
31. Okuyucu'nun	☒	☐
32. Okuyucu'nun	☒	☐
33. Okuyucu'nun	☒	☐
34. Okuyucu'nun	☒	☐
35. Okuyucu'nun	☒	☐
36. Okuyucu'nun	☒	☐
37. Okuyucu'nun	☒	☐
38. Okuyucu'nun	☒	☐
39. Okuyucu'nun	☒	☐
40. Okuyucu'nun	☒	☐
41. Okuyucu'nun	☒	☐
42. Okuyucu'nun	☒	☐
43. Okuyucu'nun	☒	☐
44. Okuyucu'nun	☒	☐
45. Okuyucu'nun	☒	☐
46. Okuyucu'nun	☒	☐
47. Okuyucu'nun	☒	☐
48. Okuyucu'nun	☒	☐
49. Okuyucu'nun	☒	☐
50. Okuyucu'nun	☒	☐
51. Okuyucu'nun	☒	☐
52. Okuyucu'nun	☒	☐
53. Okuyucu'nun	☒	☐
54. Okuyucu'nun	☒	☐
55. Okuyucu'nun	☒	☐

Zeynep TUNGER

METİN DEĞERLENDİRME FORMU

Değerli Uzman,

"Tabanca Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yeni Başlayanlar İçin Hazırlanmış Ders Kitaplarının Kültürlerarası İletişim Ve Anlayış Bağlamında İncelenmesi" başlıklı tez çalışmasında kullanılmak üzere görüşünüze ihtiyac duyulmaktadır. Tez çalışmasında incelenmek üzere belirlenen ders kitabı *İçindekiler tablosu, yönergeleri ve etkinlik içerikleri* bağlamında örneklemediği için incelenmeye alınacak okuma metinleri araştırmacı tarafından seçilmiştir. Seçilen etkinliklerin okuma metni olup olmadığına örnek için hazırlanan bu ankete katılarak görüş bildirmeniz önemle rica olunur. Katılımınız için teşekkürler

Araştırmacı Ece Zehra POLAT

Ankara Üniversitesi TÖMER Yeni Hittit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı - A1

METİN İSİMİ	YERLENDİRİLMİŞ GİBİ OKUNAN METİN OLARAK DERS İÇERİĞİNE KATILIR	YERLENDİRİLMİŞ GİBİ OKUNAN METİN OLARAK DERS İÇERİĞİNE KATILIR
1. Masada	☒	☐
2. Hükümet	☐	☐
3. Çarşamaçı Pazarı	☒	☐
4. Okuyucu İhtiyacı	☒	☐
5. Dışkıları	☒	☐
6. Milyon ve Beklenen Hayat	☒	☐
7. İhtiyacı	☒	☐
8. Aile Farkındalığı	☒	☐
9. Arkadaşın İhtiyacı	☒	☐
10. Dışkıları (13)	☒	☐
11. İhtiyacı	☒	☐
12. Ben Çarşama	☒	☐
13. Ağır Dikkat	☒	☐
14. Çarşamaçı Çarşama	☒	☐
15. Çarşama	☒	☐
16. Hissedilmediği yapılmadı	☒	☐
17. Kaldırıldı Çarşama	☒	☐
18. Yürüyüşün (27)	☒	☐
19. İhtiyacı (134)	☒	☐
20. Milyon Kültürleri ve Beklenen	☒	☐
21. Türkiye'de İlk Çarşama	☒	☐
22. Pazarın Var	☒	☐
23. Tutarlılığı ve Beklenen	☒	☐
24. Pazarın ve Beklenen	☒	☐
25. Yürüyüşün Yürüyüş (27)	☒	☐

Ali Çiğdem

METİN DEĞERLENDİRME FORMU

Değerli Uzman,

"Tabanca Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yeni Başlayanlar İçin Hazırlanmış Ders Kitaplarının Kültürlerarası İletişim Ve Anlayış Bağlamında İncelenmesi" başlıklı tez çalışmasında kullanılmak üzere görüşünüze ihtiyac duyulmaktadır. Tez çalışmasında incelenmek üzere belirlenen ders kitabı *İçindekiler tablosu, yönergeleri ve etkinlik içerikleri* bağlamında örneklemediği için incelenmeye alınacak okuma metinleri araştırmacı tarafından seçilmiştir. Seçilen etkinliklerin okuma metni olup olmadığına örnek için hazırlanan bu ankete katılarak görüş bildirmeniz önemle rica olunur. Katılımınız için teşekkürler

Araştırmacı Ece Zehra POLAT

Yunus Emre Enstitüsü Yeni İlim Türkçe Ders Kitabı - A1

METİN İSİMİ	YERLENDİRİLMİŞ GİBİ OKUNAN METİN OLARAK DERS İÇERİĞİNE KATILIR	YERLENDİRİLMİŞ GİBİ OKUNAN METİN OLARAK DERS İÇERİĞİNE KATILIR
1. Okuyucu İhtiyacı	☒	☐
2. Ben Çarşama	☒	☐
3. Ben Kim?	☒	☐
4. Okuyucu İhtiyacı	☒	☐
5. Okuyucu	☒	☐
6. Ben İhtiyacı var mı?	☒	☐
7. Beklenen	☒	☐
8. Aile ve Çarşama	☒	☐
9. Aile İhtiyacı	☒	☐
10. Milyon	☒	☐
11. Aile	☒	☐
12. Ben var mı?	☒	☐
13. Milyon Dilekleri Yapıcı?	☒	☐
14. Çarşama	☒	☐
15. Aile ve Çarşama	☒	☐
16. Dilek ve Çarşama	☒	☐
17. Ben Kim?	☒	☐
18. Ben	☒	☐
19. Aile ve Çarşama	☒	☐
20. Aile ve Çarşama	☒	☐
21. Dilek ve Çarşama	☒	☐
22. Okuyucu İhtiyacı	☒	☐
23. Milyon ve Çarşama	☒	☐
24. Pazarın ve Çarşama	☒	☐
25. Hissedilmediği yapılmadı	☒	☐

Ali Çiğdem

Yunus Emre Enstitüsü Yeni İlim Türkçe Ders Kitabı - A1

METİN İSİMİ	YERLENDİRİLMİŞ GİBİ OKUNAN METİN OLARAK DERS İÇERİĞİNE KATILIR	YERLENDİRİLMİŞ GİBİ OKUNAN METİN OLARAK DERS İÇERİĞİNE KATILIR
26. Yürüyüşün Var mı?	☒	☐
27. Ben Kim?	☒	☐
28. Ben Kim?	☒	☐
29. Okuyucu İhtiyacı	☒	☐
30. Okuyucu	☒	☐
31. Milyon ve Çarşama	☒	☐
32. Aile ve Çarşama	☒	☐
33. Okuyucu İhtiyacı (27)	☒	☐
34. Aile ve Çarşama	☒	☐
35. Ben Kim?	☒	☐
36. Okuyucu İhtiyacı (Beklenen)	☒	☐
37. Uzun	☒	☐
38. Ben Kim?	☒	☐
39. Hissedilmediği yapılmadı	☒	☐
40. Ben Kim?	☒	☐
41. Ben Kim?	☒	☐
42. Aile ve Çarşama	☒	☐
43. Ben Kim?	☒	☐
44. Okuyucu İhtiyacı	☒	☐
45. Okuyucu İhtiyacı-2	☒	☐
46. Okuyucu İhtiyacı-3	☒	☐
47. Hissedilmediği yapılmadı	☒	☐
48. Hissedilmediği yapılmadı	☒	☐
49. Hissedilmediği yapılmadı	☒	☐
50. Hissedilmediği yapılmadı	☒	☐
51. Hissedilmediği yapılmadı	☒	☐
52. Hissedilmediği yapılmadı	☒	☐
53. Hissedilmediği yapılmadı	☒	☐
54. Hissedilmediği yapılmadı	☒	☐
55. Hissedilmediği yapılmadı	☒	☐

Ali Çiğdem

METİN DEĞERLENDİRME FORMU

Değerli Uzman,

"Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yeni Başlayanlar İçin Hazırlanmış Ders Kitaplarının Kalitelerinin İlerleme Ve Analizi Bağlamında İncelenmesi" başlıklı tez çalışmada kullanılmak üzere görüşünüzü ihtiyac duyulmaktadır. Tez çalışmada incelenmek üzere belirlenen ders kitabı İçindekiler tablosu, yöntemler ve etniklik içerikleri bağlamında örnekleme için incelemeye alınacak okuma metinleri araştırmacı tarafından seçilmiştir. Seçilen etkinliklerin okuma metni olup olmadığının ölçmek için hazırlanan bu ankete katılarak görüş bildirmeniz önemle rica olunur. Katılımınız için teşekkürler

Araştırmacı Ece Zehra POLAT

Ankara Üniversitesi TÖMER Yeni Hittit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı - A1

METİN İSİMİ	KİTAPÇIK İÇİ METİNLERİN OKUNUP OKUNULMADIĞI	KİTAPÇIK İÇİ METİNLERİN OKUNUP OKUNULMADIĞI
1. Mısır'da	☒	☐
2. İhtilaf	☒	☐
3. Çanakkale Pasarı	☒	☐
4. Okunmuş İhtilaf	☒	☐
5. Dışkılar	☒	☐
6. Kilye ve Sakatlık	☒	☐
7. İhtilaf	☒	☐
8. Aile Farklılığı	☒	☐
9. Aile Farklılığı	☒	☐
10. Dışkılar (15)	☒	☐
11. İhtilaf	☒	☐
12. Ben Çanakkale	☒	☐
13. Ağaç Çanakkale	☒	☐
14. Çanakkale Çanakkale	☒	☐
15. Çanakkale	☒	☐
16. Hissedilen yazıyı mı?	☒	☐
17. Hissedilen yazıyı mı?	☒	☐
18. Hissedilen yazıyı mı?	☒	☐
19. Hissedilen yazıyı mı?	☒	☐
20. Hissedilen yazıyı mı?	☒	☐
21. Hissedilen yazıyı mı?	☒	☐
22. Hissedilen yazıyı mı?	☒	☐
23. Hissedilen yazıyı mı?	☒	☐
24. Hissedilen yazıyı mı?	☒	☐
25. Hissedilen yazıyı mı?	☒	☐

Yasim Ogun

METİN DEĞERLENDİRME FORMU

Değerli Uzman,

"Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yeni Başlayanlar İçin Hazırlanmış Ders Kitaplarının Kalitelerinin İlerleme Ve Analizi Bağlamında İncelenmesi" başlıklı tez çalışmada kullanılmak üzere görüşünüzü ihtiyac duyulmaktadır. Tez çalışmada incelenmek üzere belirlenen ders kitabı İçindekiler tablosu, yöntemler ve etniklik içerikleri bağlamında örnekleme için incelemeye alınacak okuma metinleri araştırmacı tarafından seçilmiştir. Seçilen etkinliklerin okuma metni olup olmadığının ölçmek için hazırlanan bu ankete katılarak görüş bildirmeniz önemle rica olunur. Katılımınız için teşekkürler

Araştırmacı Ece Zehra POLAT

Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı - A1

METİN İSİMİ	KİTAPÇIK İÇİ METİNLERİN OKUNUP OKUNULMADIĞI	KİTAPÇIK İÇİ METİNLERİN OKUNUP OKUNULMADIĞI
1. Okunmuş Ailemi Ne?	☒	☐
2. Aile Tanımlaması	☒	☐
3. Bu Kime?	☒	☐
4. Okunmuş Ailemi	☒	☐
5. Okunmuş	☒	☐
6. Bu ailemi ne?	☒	☐
7. Okunmuş	☒	☐
8. Ailemi ne?	☒	☐
9. Aile Farklılığı	☒	☐
10. Aile Farklılığı	☒	☐
11. Ailemi	☒	☐
12. Ailemi ne?	☒	☐
13. Ailemi Ne?	☒	☐
14. Okunmuş	☒	☐
15. Okunmuş	☒	☐
16. Okunmuş	☒	☐
17. Okunmuş	☒	☐
18. Okunmuş	☒	☐
19. Okunmuş	☒	☐
20. Okunmuş	☒	☐
21. Okunmuş	☒	☐
22. Okunmuş	☒	☐
23. Okunmuş	☒	☐
24. Okunmuş	☒	☐
25. Okunmuş	☒	☐

Yasim Ogun

Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı - A1

METİN İSİMİ	KİTAPÇIK İÇİ METİNLERİN OKUNUP OKUNULMADIĞI	KİTAPÇIK İÇİ METİNLERİN OKUNUP OKUNULMADIĞI
26. Yabancılar Ne?	☒	☐
27. Bu Okunmuş	☒	☐
28. Hissedilen yazıyı mı?	☒	☐
29. Okunmuş	☒	☐
30. Okunmuş	☒	☐
31. Okunmuş	☒	☐
32. Aile Farklılığı	☒	☐
33. Okunmuş	☒	☐
34. Ailemi	☒	☐
35. Okunmuş	☒	☐
36. Okunmuş	☒	☐
37. Okunmuş	☒	☐
38. Okunmuş	☒	☐
39. Okunmuş	☒	☐
40. Okunmuş	☒	☐
41. Okunmuş	☒	☐
42. Okunmuş	☒	☐
43. Okunmuş	☒	☐
44. Okunmuş	☒	☐
45. Okunmuş	☒	☐
46. Okunmuş	☒	☐
47. Okunmuş	☒	☐
48. Okunmuş	☒	☐
49. Okunmuş	☒	☐
50. Okunmuş	☒	☐
51. Okunmuş	☒	☐
52. Okunmuş	☒	☐
53. Okunmuş	☒	☐
54. Okunmuş	☒	☐
55. Okunmuş	☒	☐

Yasim Ogun

METİN DEĞERLENDİRME FORMU

Değerli Uzman,

"Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yeni Başlayanlar İçin Hazırlanmış Ders Kitaplarının Kültürlerarası İletişim Ve Analiz Bağlamında İncelenmesi" başlıklı tez çalışmasında kullanılmak üzere görüşünüze ihtiyac duyulmaktadır. Tez çalışmasında incelenmek üzere belirlenen ders kitabı İçindekiler tablosu, yönergeler ve ekimlik içerikleri bağlamında öngörmediği için incelenmeye alınacak okuma metinleri araştırmacı tarafından seçilmiştir. Seçilen etkinliklerin okuma metni olup olmadığına ölçmek için hazırlanan bu ankete katılarak görüş bildirirseniz önemle rica oluruz. Katılımınız için teşekkürler

Araştırmacı Ece Zehra POLAT

Ankara Üniversitesi TÖMER Yeni Hittü Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı - A1

SAYFANIN İSMİ	STANDARTIN OLANUNA GÖRE DEĞERLENDİRİLMİŞ	STANDARTIN OLANUNA GÖRE DEĞERLENDİRİLMİŞ
1. Mavi renkte	☒	☐
2. Harfler	☒	☐
3. Çizimlerin Planı	☒	☐
4. Okuyanın İhtiyaçları	☒	☐
5. Öyküler	☒	☐
6. Kılık ve Beden Hiyatı	☒	☐
7. İhtiyaçlar	☒	☐
8. Aile Potansiyeli	☒	☐
9. Arkadaşlık Dinamiği	☒	☐
10. Öyküler (19)	☒	☐
11. Başarılar	☒	☐
12. Ben Çizimden	☒	☐
13. Aile Dinamiği	☒	☐
14. Çizimlerin Dinamiği	☒	☐
15. Çizim Dinamiği	☒	☐
16. Hissî Akademi Dinamiği	☒	☐
17. Hissî Akademi Dinamiği	☒	☐
18. Yabancılar (x 77)	☒	☐
19. İhtiyaçlar (x 74)	☒	☐
20. Mavi Renkte ve Başarılar	☒	☐
21. Tarihçe ve İhtiyaçlar	☒	☐
22. Potansiyel Var	☒	☐
23. Tarihçe ve İhtiyaçlar	☒	☐
24. Tarihçe ve İhtiyaçlar	☒	☐
25. Yabancılar ve İhtiyaçlar (x 75)	☒	☐

Beckler Aydoğan

METİN DEĞERLENDİRME FORMU

Değerli Uzman,

"Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yeni Başlayanlar İçin Hazırlanmış Ders Kitaplarının Kültürlerarası İletişim Ve Analiz Bağlamında İncelenmesi" başlıklı tez çalışmasında kullanılmak üzere görüşünüze ihtiyac duyulmaktadır. Tez çalışmasında incelenmek üzere belirlenen ders kitabı İçindekiler tablosu, yönergeler ve ekimlik içerikleri bağlamında öngörmediği için incelenmeye alınacak okuma metinleri araştırmacı tarafından seçilmiştir. Seçilen etkinliklerin okuma metni olup olmadığına ölçmek için hazırlanan bu ankete katılarak görüş bildirirseniz önemle rica oluruz. Katılımınız için teşekkürler

Araştırmacı Ece Zehra POLAT

Yunus Emre Enstitüsü Yeni İlim Türkçe Ders Kitabı -A1

SAYFANIN İSMİ	STANDARTIN OLANUNA GÖRE DEĞERLENDİRİLMİŞ	STANDARTIN OLANUNA GÖRE DEĞERLENDİRİLMİŞ
1. Okuyanın Akademi Var?	☒	☐
2. Ben Çizimden	☒	☐
3. Ben Kim?	☒	☐
4. Okuyanın İhtiyaçları	☒	☐
5. Okuyanın	☒	☐
6. Ben okuyam var mı?	☒	☐
7. Başarılar	☒	☐
8. Akademi çok seviyorum	☒	☐
9. Aile Başarıları	☒	☐
10. Mavi Başarılar	☒	☐
11. Akademi	☒	☐
12. Ben var mı?	☒	☐
13. Mavi Ben Var mı?	☒	☐
14. Okuyanın Akademi	☒	☐
15. Akademi Akademi	☒	☐
16. Ben Akademi	☒	☐
17. Ben Akademi	☒	☐
18. Ben	☒	☐
19. Akademi Akademi Akademi	☒	☐
20. Akademi Akademi	☒	☐
21. Okuyanın Akademi	☒	☐
22. Okuyanın Akademi	☒	☐
23. Akademi Akademi	☒	☐
24. Akademi Akademi	☒	☐
25. Akademi Akademi	☒	☐

Beckler Aydoğan

Yunus Emre Enstitüsü Yeni İlim Türkçe Ders Kitabı -A1

SAYFANIN İSMİ	STANDARTIN OLANUNA GÖRE DEĞERLENDİRİLMİŞ	STANDARTIN OLANUNA GÖRE DEĞERLENDİRİLMİŞ
26. Yabancılar Neler Var?	☒	☐
27. Ben Okuyam Planı	☒	☐
28. Hissî Akademi Var mı?	☒	☐
29. Okuyanın Akademi	☒	☐
30. Okuyanın Akademi	☒	☐
31. Akademi Akademi	☒	☐
32. Aile Başarıları	☒	☐
33. Okuyanın Akademi (x 100)	☒	☐
34. Akademi Akademi	☒	☐
35. Akademi	☒	☐
36. Akademi Akademi Akademi Akademi	☒	☐
37. Akademi	☒	☐
38. Ben Akademi	☒	☐
39. Akademi Akademi	☒	☐
40. Akademi Akademi Akademi	☒	☐
41. Akademi	☒	☐
42. Akademi Akademi	☒	☐
43. Ben Akademi Akademi	☒	☐
44. Akademi Akademi Akademi	☒	☐
45. Akademi Akademi Akademi	☒	☐
46. Akademi Akademi Akademi	☒	☐
47. Akademi Akademi	☒	☐
48. Akademi Akademi Akademi	☒	☐
49. Akademi Akademi	☒	☐
50. Akademi Akademi Akademi	☒	☐
51. Akademi Akademi Akademi	☒	☐
52. Akademi Akademi Akademi	☒	☐
53. Akademi Akademi Akademi	☒	☐
54. Akademi Akademi	☒	☐
55. Akademi Akademi	☒	☐

Beckler Aydoğan

METİN DEĞERLENDİRME FORMU

Değerli Uzman,

"Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yeni Başlayanlar İçin Hazırlanmış Ders Kitaplarının Kalitelerinin İsteyim Ve Anlayış Bağlamında İncelenmesi" başlıklı tez çalışmamda kullanılmak üzere görüşünüzü istiyş; dayalımdadır. Tez çalışmamda incelenmek üzere belirlenen ders kitabı içimdekiler tablosu, yörnergeler ve ekimlik iperçikler bağlamında öirşipredip için incelenmeye alınacak okuma metinleri aratpamacı tarafından seçilmiştir. Seçilen etkinliklerin okuma metni olup olmadığın ölçmek için hazırlanan bu ankete katılarak görüş bildirmenizi önemle rica olumr. Katılmamz için tepekkiler

Aratpamacı Ece Zehra POLAT

Ankara Üniversitesi TÖMER Yeni Hiss Yahancılar İçin Türkçe Ders Kitabı - A1

Kaydetir İsim	İSTENİLEN İİ KİTABA İSTENİLEN İİ KİTABA İSTENİLEN İİ KİTABA	İSTENİLEN İİ KİTABA İSTENİLEN İİ KİTABA İSTENİLEN İİ KİTABA	
1. İmamzade	☒	☐	☐
2. Halklar	☒	☐	☐
3. Cümleleri Plasi	☒	☐	☐
4. Oluydu Birazlık	☒	☐	☐
5. Oluydu Birazlık	☒	☐	☐
6. Kırpda ve Şekilde İleret	☒	☐	☐
7. İleret	☒	☐	☐
8. Akle Fıncıçları	☒	☐	☐
9. Akleçayam İleret	☒	☐	☐
10. Oluydu Birazlık (1.5)	☒	☐	☐
11. Oluydu Birazlık	☒	☐	☐
12. İleret Cümleleri	☒	☐	☐
13. Akle Cümleleri	☒	☐	☐
14. Oluydu Birazlık	☒	☐	☐
15. Oluydu Birazlık	☒	☐	☐
16. Akleçayam İleret	☒	☐	☐
17. Akleçayam İleret	☒	☐	☐
18. Oluydu Birazlık (1.5)	☒	☐	☐
19. Oluydu Birazlık (1.5)	☒	☐	☐
20. Oluydu Birazlık ve Akleçayam	☒	☐	☐
21. Oluydu Birazlık	☒	☐	☐
22. Oluydu Birazlık	☒	☐	☐
23. Oluydu Birazlık	☒	☐	☐
24. Oluydu Birazlık	☒	☐	☐
25. Oluydu Birazlık	☒	☐	☐

Sebnem SHORA

METİN DEĞERLENDİRME FORMU

Değerli Uzman,

"Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yeni Başlayanlar İçin Hazırlanmış Ders Kitaplarının Kalitelerinin İsteyim Ve Anlayış Bağlamında İncelenmesi" başlıklı tez çalışmamda kullanılmak üzere görüşünüzü istiyş; dayalımdadır. Tez çalışmamda incelenmek üzere belirlenen ders kitabı içimdekiler tablosu, yörnergeler ve ekimlik iperçikler bağlamında öirşipredip için incelenmeye alınacak okuma metinleri aratpamacı tarafından seçilmiştir. Seçilen etkinliklerin okuma metni olup olmadığın ölçmek için hazırlanan bu ankete katılarak görüş bildirmenizi önemle rica olumr. Katılmamz için tepekkiler

Aratpamacı Ece Zehra POLAT

Yunus Emre Enstitüsü Yabancı Dil Türkçe Ders Kitabı -A1

Kaydetir İsim	İSTENİLEN İİ KİTABA İSTENİLEN İİ KİTABA İSTENİLEN İİ KİTABA	İSTENİLEN İİ KİTABA İSTENİLEN İİ KİTABA İSTENİLEN İİ KİTABA
1. Oluydu Birazlık	☒	☐
2. Oluydu Birazlık	☒	☐
3. Oluydu Birazlık	☒	☐
4. Oluydu Birazlık	☒	☐
5. Oluydu Birazlık	☒	☐
6. Oluydu Birazlık	☒	☐
7. Oluydu Birazlık	☒	☐
8. Oluydu Birazlık	☒	☐
9. Oluydu Birazlık	☒	☐
10. Oluydu Birazlık	☒	☐
11. Oluydu Birazlık	☒	☐
12. Oluydu Birazlık	☒	☐
13. Oluydu Birazlık	☒	☐
14. Oluydu Birazlık	☒	☐
15. Oluydu Birazlık	☒	☐
16. Oluydu Birazlık	☒	☐
17. Oluydu Birazlık	☒	☐
18. Oluydu Birazlık	☒	☐
19. Oluydu Birazlık	☒	☐
20. Oluydu Birazlık	☒	☐
21. Oluydu Birazlık	☒	☐
22. Oluydu Birazlık	☒	☐
23. Oluydu Birazlık	☒	☐
24. Oluydu Birazlık	☒	☐
25. Oluydu Birazlık	☒	☐

Sebnem SHORA

Yunus Emre Enstitüsü Yabancı Dil Türkçe Ders Kitabı -A1

Kaydetir İsim	İSTENİLEN İİ KİTABA İSTENİLEN İİ KİTABA İSTENİLEN İİ KİTABA	İSTENİLEN İİ KİTABA İSTENİLEN İİ KİTABA İSTENİLEN İİ KİTABA
26. Yoncahan Nider Var?	☐	☐
27. Bir Güneşli Pazarın	☐	☐
28. Hacı Beyazın Viki den Seyirleri	☐	☐
29. Çiğdemci Çiğdem	☐	☐
30. Çiğdemci Ali	☐	☐
31. Maviyeğin Seyirleri	☐	☐
32. Aile Topuğu Merhûmdu	☐	☐
33. Öncekiyi Etkileyenler (100)	☐	☐
34. Aile meşuresi	☐	☐
35. Kuvâisi	☐	☐
36. Göktenkâş Mevâkib-i İslâmiye	☐	☐
37. Uyanık	☐	☐
38. Ben Kime?	☐	☐
39. Hacı Adam	☐	☐
40. Bulaş Vî Adına Fikâret	☐	☐
41. Fayton	☐	☐
42. ALEF'înin Hikâyeleri	☐	☐
43. Bu Üstün Uyanık Şiirleri	☐	☐
44. Hâkimeyi hatırlayın	☐	☐
45. Hâkimeyi hatırlayın-2	☐	☐
46. Hâkimeyi hatırlayın-3	☐	☐
47. İhtikarname	☐	☐
48. İhtikârda Vî İhtikâr İhtikâr	☐	☐
49. Düşü Vîyâşığı	☐	☐
50. Şeyhâli Aşırıyâşığı	☐	☐
51. Mevlânâ Vî Yâ Tarık Paşa	☐	☐
52. Tarık Paşâ Vîyâşığı	☐	☐
53. Tarık Çuk Seyirleri	☐	☐
54. Beyazın Güneş	☐	☐
55. Beyazın Nöbeti	☐	☐

Sebnem SHORA

METİN DEĞERLENDİRME FORMU

Değerli Uzman,

"Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yeni Başlayanlar İçin Hazırlanmış Ders Kitaplarının Kültürlerarası İletişim Ve Analiz Bağlamında İncelenmesi" başlıklı tez çalışmada kullanılmak üzere görüşünüze ihtiyac duyulmaktadır. Tez çalışmada incelenmek üzere belirlenen ders kitabı *İçindekiler tablosu, sözcükler ve etkinlik işlevleri* bağlamında örnekleme için incelenmeye alınacak okuma metinleri araştırmacı tarafından seçilmiştir. Seçilen etkinliklerin okuma metni olup olmadığının örnekleme için hazırlanan bu ankete katılarak görüş bildirmeniz önemle rica olunur. Katılımınız için teşekkürler.

Araştırmacı Ece Zehra POLAT

Ankara Üniversitesi TÖMER Yeni Hittit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı - A1

Metin İsmi	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yeni Başlayanlar İçin Hazırlanmış Ders Kitabı İçindekiler Tablosu	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yeni Başlayanlar İçin Hazırlanmış Ders Kitabı Sözcükler ve Etkinlik İşlevleri
1. Maviye	☒	☐
2. Halkın	☒	☐
3. Çarın	☒	☐
4. Çarın	☒	☐
5. Çarın	☒	☐
6. Kızı ve Beklenen	☒	☐
7. Çarın	☒	☐
8. Aile	☒	☐
9. Aile	☒	☐
10. Çarın	☒	☐
11. Çarın	☒	☐
12. Çarın	☒	☐
13. Aile	☒	☐
14. Çarın	☒	☐
15. Çarın	☒	☐
16. Çarın	☒	☐
17. Çarın	☒	☐
18. Çarın	☒	☐
19. Çarın	☒	☐
20. Çarın	☒	☐
21. Çarın	☒	☐
22. Çarın	☒	☐
23. Çarın	☒	☐
24. Çarın	☒	☐
25. Çarın	☒	☐

Selma Söğüt

METİN DEĞERLENDİRME FORMU

Değerli Uzman,

"Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yeni Başlayanlar İçin Hazırlanmış Ders Kitaplarının Kültürlerarası İletişim Ve Analiz Bağlamında İncelenmesi" başlıklı tez çalışmada kullanılmak üzere görüşünüze ihtiyac duyulmaktadır. Tez çalışmada incelenmek üzere belirlenen ders kitabı *İçindekiler tablosu, sözcükler ve etkinlik işlevleri* bağlamında örnekleme için incelenmeye alınacak okuma metinleri araştırmacı tarafından seçilmiştir. Seçilen etkinliklerin okuma metni olup olmadığının örnekleme için hazırlanan bu ankete katılarak görüş bildirmeniz önemle rica olunur. Katılımınız için teşekkürler.

Araştırmacı Ece Zehra POLAT

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yeni Başlayanlar İçin Türkçe Ders Kitabı - A1

Metin İsmi	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yeni Başlayanlar İçin Hazırlanmış Ders Kitabı İçindekiler Tablosu	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yeni Başlayanlar İçin Hazırlanmış Ders Kitabı Sözcükler ve Etkinlik İşlevleri
1. Çarın	☒	☐
2. Çarın	☒	☐
3. Çarın	☒	☐
4. Çarın	☒	☐
5. Çarın	☒	☐
6. Çarın	☒	☐
7. Çarın	☒	☐
8. Çarın	☒	☐
9. Çarın	☒	☐
10. Çarın	☒	☐
11. Çarın	☒	☐
12. Çarın	☒	☐
13. Çarın	☒	☐
14. Çarın	☒	☐
15. Çarın	☒	☐
16. Çarın	☒	☐
17. Çarın	☒	☐
18. Çarın	☒	☐
19. Çarın	☒	☐
20. Çarın	☒	☐
21. Çarın	☒	☐
22. Çarın	☒	☐
23. Çarın	☒	☐
24. Çarın	☒	☐
25. Çarın	☒	☐

Selma Söğüt

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yeni Başlayanlar İçin Türkçe Ders Kitabı - A1

Metin İsmi	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yeni Başlayanlar İçin Hazırlanmış Ders Kitabı İçindekiler Tablosu	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yeni Başlayanlar İçin Hazırlanmış Ders Kitabı Sözcükler ve Etkinlik İşlevleri
26. Çarın	☒	☐
27. Çarın	☒	☐
28. Çarın	☒	☐
29. Çarın	☒	☐
30. Çarın	☒	☐
31. Çarın	☒	☐
32. Çarın	☒	☐
33. Çarın	☒	☐
34. Çarın	☒	☐
35. Çarın	☒	☐
36. Çarın	☒	☐
37. Çarın	☒	☐
38. Çarın	☒	☐
39. Çarın	☒	☐
40. Çarın	☒	☐
41. Çarın	☒	☐
42. Çarın	☒	☐
43. Çarın	☒	☐
44. Çarın	☒	☐
45. Çarın	☒	☐
46. Çarın	☒	☐
47. Çarın	☒	☐
48. Çarın	☒	☐
49. Çarın	☒	☐
50. Çarın	☒	☐
51. Çarın	☒	☐
52. Çarın	☒	☐
53. Çarın	☒	☐
54. Çarın	☒	☐
55. Çarın	☒	☐

Selma Söğüt